

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**STALIŠČA IN VEDENJE STARŠEV KOT PORABNIKOV PRI
UDEJSTVOVANJU OTROK V HOKEJU NA LEDU**

Ljubljana, september 2016

ROMAN VRŠČAJ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Roman Vrščaj, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Stališča in vedenje staršev kot porabnikov pri udeleževanju otrok v hokeju na ledu, pripravljene ga v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Barbaro Čater.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 01.09.2016

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 HOKEJ NA LEDU	5
1.1 Zgodovina hokeja na ledu v svetu in pri nas	5
1.2 Mesto hokeja na ledu v slovenskem in mednarodnem okolju.....	7
1.3 Igralci v hokeju na ledu v Sloveniji.....	8
1.3.1 Gibanje števila igralcev v obdobju 2003–2015	8
1.3.2 Struktura igralcev po starostnih kategorijah	8
1.3.3 Število igralcev pri mlajših kategorijah.....	10
2 ŠPORT MLADIH	11
2.1 Vrednote v športu mladih	11
2.2 Program v športu mladih	14
2.2.1 Cilji programa.....	16
2.2.2 Principi za vodenje programa	17
2.2.3 Pravilniki programa	18
2.3 Udeležba v športu mladih	18
2.3.1 Razlogi za udeležbo otrok v športu mladih	19
2.3.2 Razlogi za izstop otrok iz športa mladih	21
2.3.3 Trendi udeležbe v športu mladih	23
2.3.4 Finančni stroški, povezani z udeležbo v športu mladih.....	27
2.4 Razvojna vloga športa	29
2.4.1 Rezultati tradicionalnih oblik udeležbe v športu mladih.....	30
2.4.2 Pozitivni razvoj mladih.....	31
2.4.3 Športni programi za pozitivni razvoj mladih	32
3 STARŠI V ŠPORTU MLADIH	33
3.1 Vpliv staršev na kakovost otroških izkušenj pri športu mladih.....	33
3.2 Motivacijska vloga staršev	34
3.3 Vzgojni stili staršev	35
3.4 Vedenje staršev na tekmovanjih.....	37
3.5 Razvoj talenta in vloga staršev	40
3.6 Stres in obvladovanje stresa v športu mladih	49
4 ODNOS MED STARŠI IN TRENERJI.....	52
4.1 Pogled trenerjev na odnos med starši in trenerji	53
4.2 Pogled staršev na odnos med starši in trenerji.....	53
4.3 Odnos med starši, trenerji in otroci	54
4.4 Dvojna vloga staršev – starš in trener.....	54
4.5 Krepitev sodelovanja med staršem in trenerjem.....	55
5 EMPIRIČNA RAZISKAVA O STARŠIH KOT PORABNIKIH V HOKEJU NA LEDU	56

5.1	Opre delitev problema in teoretično ogrodje.....	56
5.2	Metodologija raziskave	62
5.3	Rezultati in njihova interpretacija	63
5.4	Omejitve raziskave in možnosti za prihodnje raziskovanje	86
6	POVZETEK GLAVNIH UGOTOVITEV IN PRIPOROČILA ZA PRAKSO	87
	SKLEP.....	90
	LITERATURA IN VIRI.....	92
	PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Razvrstitev povprečnih vrednosti med odraščajočimi športniki v Angliji.....	14
Tabela 2:	Preference otrok za vedenje staršev na tekmovanjih	39
Tabela 3:	Pomembnost motivov staršev.....	65
Tabela 4:	Primeri pretirane tekmovalnosti med starši.....	67
Tabela 5:	Kontingenčna tabela – tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 1) .	68
Tabela 6:	Kontingenčna tabela – tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 2) .	69
Tabela 7:	Športna udeležba otrok/mladih (trditve – 7 postulatov DMSP - hipoteza 3)....	70
Tabela 8:	Trditve – zbirna statistika (hipoteza 4).....	72
Tabela 9:	Vedenje staršev (vprašalnik A) – 30 trditve (n = 143).....	73
Tabela 10:	Rezultati testa - vedenje staršev (vprašalnik A) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n = 130)	74
Tabela 11:	Vedenje staršev (vprašalnik B) – 25 trditve (n = 145)	75
Tabela 12:	Rezultati testa – vedenje staršev (vprašalnik B) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n = 139)	76
Tabela 13:	Tekmovalnost staršev na osnovi motivov – zbirna statistika (hipoteza 5).....	78
Tabela 14:	Tekmovalnost staršev na osnovi motivov – zbirna statistika (hipoteza 6).....	79
Tabela 15:	Tekmovalnost staršev na osnovi motivov – zbirna statistika (hipoteza 7).....	80
Tabela 16:	Trditve »Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe« (n = 143).....	83
Tabela 17:	Zbirna statistika (hipoteza 8) – izobrazba	85

KAZALO SLIK

Slika 1:	Gibanje števila igralcev v obdobju 2003–2015	8
Slika 2:	Struktura igralcev po starostnih kategorijah v obdobju 2003–2015	9
Slika 3:	Malčki (U10) in hokej šola (U6 + U8) – število igralcev pri mlajših kategorijah v obdobju 2003–2015.....	10
Slika 4:	3 faze športne udeležbe mladih po Côté	44
Slika 5:	Razvojni model športne udeležbe po Côté in Fraser-Thomas (DMSP).....	45
Slika 6:	Principi programa – trditve (n = 145)	81

UVOD

Biti starš otroka je vse prej kot enostavno. Biti starš otroka, ki je vključen v šport, pa je izziv, ki postavlja starše v povsem drugačno vlogo. Starši igrajo ključno vlogo v razvoju otroka in njegovega športnega potenciala. Psihična, materialna in praktična podpora staršev, da bi otrok izkoristil in dosegel svoj športni maksimum, ni zadostna in je le osnovni predpogoj v tem prizadevanju. Pospremljena mora biti vsaj še z ustrezno infrastrukturo, primernim ter strokovno vodenim športnim programom in treniranjem. Starši imajo velik in največkrat odločilen vpliv na izbiro športa, hkrati pa vplivajo tudi na kakovost izkušenj otrok v športu. Prva odgovornost staršev je, da ugotovijo, kaj otroci sploh pričakujejo od športa in od njih samih v odnosu do njihove udeležbe v športu. **Starši vplivajo na kakovost športnih izkušenj** tudi z izbiro športnega programa, s svojimi vrednotami, vzgojnimi stili, motivacijskimi prijemi, vedenjem na tekmovanjih, izražanjem podpore pri razvoju talenta, pričakovanji in nenazadnje tudi z odnosi, ki jih ustvarijo ob komuniciranju s trenerji.

V literaturi je izpostavljen odnos med starši, trenerjem in otrokom športnikom. Wylleman (v Blom, Visek & Harris, 2013) pravi, da se pri tekmovalnem športu mladih medosebni odnos med staršem, trenerjem in športnikom nanaša na **atletski trikotnik** oziroma je to značilnost atletskega trikotnika. Vse bolj se v športu mladih uveljavlja tudi praksa, pri kateri je v atletski trikotnik vključen še športni psiholog. V tej dinamični strukturi (Blom et al., 2013) je športnik umeščen v sredino trikotnika, vsi ostali deležniki pa v oglišča trikotnika. Športni psiholog, trener in starš zastopajo vlogo odraslih v kreiranju športnih izkušenj otroka.

Martens in Seefeldt (v Martens, 2001) v **Listini temeljnih pravic za mlade športnike** navajata, da ima vsak mlad športnik pravico do udeležbe v športu, na nivoju, ki je ustrezen otrokovi zrelosti in sposobnostim. Vsak mlad športnik ima tudi pravico, da ga pri športnih aktivnostih vodi strokovno podkovana odrasla oseba, pri čemer ima pravico, da te športne aktivnosti dojema in izvaja kot otrok in ne kot odrasla oseba. V listini je opredeljena tudi pravica, s katero je predvideno, da so mladi športniki, v zvezi z njihovo udeležbo v športu, aktivno vključeni v vodenje in odločanje. Njihovo udeležbo je potrebno zagotoviti v zdravem okolju, udeležba sama pa mora biti varna. Vsem mladim športnikom je potrebno zagotoviti tudi, da so deležni prave in pravilne priprave za udeležbo v športu, da imajo enake možnosti za uspeh, da se z njimi ravna dostojanstveno in predvsem, da se zabavajo v športu.

Tudi v **Nacionalnem programu športa Republike Slovenije** (Nacionalni program športa za obdobje 2014–2023, 2014) je navedeno, da ima šport pomembne učinke na posameznika in družbo kot celoto in kot tak predstavlja temeljno pravico vsakega posameznika, široka dostopnost do športne dejavnosti pa je temeljno vodilo pri uresničevanju javnega interesa na področju športa. V njem je naveden tudi pojem športa, ki predstavlja vse, s strani športne stroke dogovorno opredeljene oblike gibalne dejavnosti, ki so z neorganiziranim ali organiziranim ukvarjanjem usmerjene k izražanju ali izboljševanju telesne pripravljenosti, k

duševnemu blagostanju in k oblikovanju družbenih odnosov oziroma doseganju rezultatov na različnih ravneh tekmovanj.

Športno dejavnost mladih lahko **razdelimo** na tisto, ki se odvija v okviru redne šolske vzgoje, in na dejavnosti v prostem času, ki pa so lahko neorganizirane ali organizirane. V primeru športne vzgoje otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, gre za regulirano in organizirano obliko fizične aktivnosti, ki vključuje tudi tekmovanje med dvema ali več udeleženci, z namenom zmagovanja, po možnosti na pošten in etičen način.

Tekmovanje je lahko **dvorezen meč**, iz človeka lahko potegne najboljše ali pa tudi najslabše. Izvzeti niso niti starši. Šport mladih je namenjen mladim, po drugi strani pa si ga težko predstavljamo brez vpletenosti staršev. Holt in Knight (2014) menita, da so starši tisti, ki otroka vpišejo v športni program in tudi kontrolirajo njegovo vključevanje v šport. Starši po drugi strani sodelujejo pri administrativnih in trenerskih nalogah, organizirajo in pridobivajo donatorska sredstva, plačujejo članarine in ostale stroške, vozijo otroke na in iz treningov ter tekmovanj ter jim nudijo podporo in vzpodbudo na tekmovanjih.

Staršev praktično ni mogoče izključiti iz športnega konteksta mladih. Green in Chalip (1998) navajata, da se na starše lahko gleda kot na kupce športnih izkušenj mladih otrok, saj starši nudijo otrokom neposredno finančno podporo, hkrati pa vlagajo še svoj čas in delo. Brustad (1993) pravi, da mora organizirani športni program zadovoljiti potrebe otrok in mladine, hkrati pa mora obvezno zadovoljiti pričakovanja staršev, ki se nanašajo na izkušnje, ki jih starši s športnim programom tudi kupujejo. Zadovoljstvo staršev je tudi glavni dejavnik nadaljevanja športne udeležbe.

Vse bolj se spreminjajo tudi pogledi na **vlogo staršev v športni udeležbi otrok**. Starši, ki aktivno ne podpirajo interesov otrok v športu, ne izpolnjujejo standardov za t.i. **dobro starševstvo**. Vse bolj se uveljavlja prepričanje, da so uspehi otrok odraz zmožnosti in sposobnosti staršev oz. se uspehi otrok direktno pripisujejo staršem (Coakley, 2006).

Način vpletenosti staršev v šport odločilno vpliva na izkušnje otrok v športu. Ali bodo izkušnje otrok pozitivne ali negativne, je v veliki meri odvisno od staršev. Idealno je, če so otroci vključeni v šport, ker ga imajo radi in v njem uživajo. Holt in Knight (2014) menita, da je naivno pričakovati, da je namera vseh staršev, ki so vključeni v šport mladih, usmerjena le v pomoč zasledovanju strasti, ki jo otroci čutijo do športa. Nekateri starši preko športa izpolnjujejo lastne egoistične cilje. Večina staršev vključi otroke v šport zaradi pričakovanih koristi. Starši upajo, da bo otrok razvil telesne sposobnosti in socialne veščine, hkrati pa se bo še zabaval in pridobival pozitivne dražljaje v umeščenem okolju. Nekateri starši pa pričakujejo tudi osebne koristi.

Stearns (v Holt & Knight, 2014) opisuje, da zgodovinske analize starševstva dokazujejo **trend**, da se na **otroke gleda kot na dragocene in vredne dobrine**, ki so fizično in čustveno

zelo ranljive. Starši se zavedajo svoje pomembne vloge in vpliva na dobrobit otrok. Po drugi strani pa starši zaznavajo svet, v katerem živijo otroci, kot nevaren. Stearns, Cutright in Manos (v Horn, 2011) navajajo, da starši v svoji želji po zaščiti otrok postajajo preveč vsiljivi in vpleteni v življenje otrok. Za takšne starše se je izoblikoval termin **helikopter starši**, ki budno spremljajo vsak korak otroka in se na podlagi lastne presoje in zaznanih potreb tudi vključujejo v otroška življenja z namenom, da jih zaščitijo pred fizično in psihično zlorabo.

Prevelika pričakovanja staršev negativno vplivajo na otroke, ki lahko občutijo zaskrbljenost in strah pred tekmovanji, lahko se jim tudi zmanjšata samospoštovanje in samozavest. Otroci lahko zaradi teženj staršev po zmagovanju za vsako ceno in skrhanih odnosov z različnimi športnimi deležniki občutijo tako velik pritisk, da izgubijo motivacijo in ne želijo več nadaljevati s športno aktivnostjo. Klint in Weiss (v Enoksen, 2011) sta prepoznala tri skupine **razlogov za prenehanje sodelovanja** v tekmovalnem športu. Prenehanje sodelovanja proti svoji volji je prvi razlog, drugi je prostovoljni, tretji pa nastopi navkljub odporu. V prvem primeru je lahko razlog poškodba ali bolezen, v drugem želja po vključitvi v druge dejavnosti, v tretjem pa je lahko razlog tehtanje med stroški in koristmi pri udeležbi v športu.

Wall in Côté (v Bean, Fortier, Post & Chima, 2014) sta v **raziskavi, ki se nanaša na mlade hokejiste**, ugotovila, da med še aktivnimi igralci in tistimi igralci, ki so že prenehali z igranjem, ni nobenih večjih razlik v količini časa, ki so ga namenili temu športu. Ugotovila sta tudi, da so tisti igralci, ki so že prenehali z igranjem, tudi prej začeli s treniranjem na suhem (treniranje z utežmi, tek, kolesarjenje) in so v primerjavi s še aktivnimi igralci tudi investirali bistveno več časa v tovrstni trening. Slednje nakazuje, da lahko takšne aktivnosti v mlajših letih negativno vplivajo na dolgoročno udeležbo v hokeju na ledu. Coakley (v Holt et al., 2014) navaja, da so otroci v zadnjih letih vključeni v organizirane oblike športa v mlajših letih kot v preteklosti. Večjo popularnost športa je mogoče pripisati tudi dejstvu, da se v športu vse bolj uveljavljajo sistemi **dolgoročnega športnega razvoja**, ki so lahko v veliko pomoč staršem, hkrati pa se učinki lahko pokažejo v dolgoročnejši udeležbi v športu.

V primeru športne vzgoje otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, v katerega se prišteva tudi hokej na ledu, je **potrebno računati s stroški**. Starši so tisti, ki s svojim denarnim vložkom omogočajo udeležbo in športne izkušnje. Športna udeležba v **hokeju na ledu** je relativno draga. Coakley (v Ede, Kamphoff, Mackey & Armentrout, 2012) v raziskavi elitnih mladih hokejskih igralcev ugotavlja, da starši teh igralcev porabijo med 5.000 in 20.000 \$ na leto. MacGregor (2014) je v CBS News objavila, da letni stroški za rekreacijsko igranje hokeja na ledu znašajo v povprečju 1.500 \$ na leto, starši otrok v nižjih tekmovalnih ligah pa lahko porabijo od 8.000 do 15.000 \$ na leto. Strošek hokejske opreme pa je lahko od 1.200 \$ na leto. Stroški v zvezi z udeležbo v hokeju na ledu niso zanemarljivi, za večino staršev predstavljajo precejšnje finančno breme in stres. Ti stroški vplivajo tudi na družinsko življenje.

V Sloveniji je relativno majhna **baza hokejskih igralcev**. Število vseh registriranih igralcev v hokeju na ledu v Sloveniji, v sezoni 2014/2015, je 1.010, v mlajših kategorijah (hokej šola, U6, U8, U10, U12) pa 447, kar znaša 45,3 % celotne baze (Hokejska zveza Slovenije, 2015).

Namen magistrskega dela je s pomočjo analize teoretičnega ozadja, izkušenj z igranjem hokeja na ledu, izkušenj v vlogi starša otroka hokejista in empiričnega dela naloge prispevati k bazi znanja o starših kot porabnikih v hokeju na ledu. **Cilj magistrskega dela** je na osnovi analize rezultatov podati jasno predstavo o percepcijah staršev kot porabnikov, ki se nanašajo na različne segmente njihove vključenosti v igro hokeja na ledu, ter za v prihodnje izoblikovati praktična navodila in usmeritve za klube kot ponudnike in tudi starše kot porabnike v hokeju na ledu. Posledično je cilj raziskave odkriti odgovore na **specifična raziskovalna vprašanja**:

- Ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti – hokej na ledu.
- Ugotoviti, kako dobro starši poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe.
- Ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.
- Ugotoviti, kako starši zaznavajo hokejske programe za otroke, starostnih kategorij U6 do U12.
- Ugotoviti, kako dobro hokejski klubi predstavijo programske cilje staršem otrok, starostnih kategorij U6 do U12.
- Ugotoviti, ali starši z višjo izobrazbo namenijo več sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

Magistrsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. **V teoretičnem delu** s pomočjo kritične proučitve obstoječe tuje in domače strokovne literature, znanstvenih člankov in raziskav, predvsem tujih strokovnjakov, ter internetnih virov opredeljujem osnovne pojme, dejstva in koncepte, ki se nanašajo na starševstvo v športu mladih.

Magistrsko delo je sestavljeno iz **štirih teoretičnih poglavij** (hokej na ledu, šport mladih, starši v športu mladih, odnos med starši in trenerji). V prvem poglavju predstavljam hokej na ledu, njegovo zgodovino, umestitev v slovenskem in mednarodnem okolju ter trend in strukturo igralcev v različnih starostnih kategorijah. V naslednjih treh poglavjih se posvečam poglobljenemu teoretično-analitičnemu pregledu sekundarnih virov, ki so posredno ali neposredno povezani s starševstvom (vrednote v športu, program v športu, udeležba v športu, razvojna vloga v športu, vpliv staršev na kakovost otroških izkušenj pri športu mladih, motivacijska vloga staršev, vzgojni stili staršev, vedenje staršev na tekmovanjih, razvoj talenta in vloga staršev, stres in obvladovanje stresa, pogled trenerjev na odnos med starši in trenerji, pogled staršev na odnos med starši in trenerji, odnos med starši, trenerji in otroci, dvojna vloga staršev – starš in trener – in krepitev sodelovanja med staršem in trenerjem).

Empirični del magistrskega dela temelji na kvantitativni metodi anketiranja, s katero zbiram primarne podatke. V izpolnjevanje vprašalnika sem povabil starše sedmih slovenskih hokejskih klubov, ki imajo v svojih selekcijah mlade športnike do starosti dvanajstih let (U6, U8, U10 in U12). Spletni vprašalnik vsebuje nekaj demografskih vprašanj, druga vprašanja pa se z različnih vidikov posredno ali neposredno nanašajo na starševstvo in hokej na ledu. Vprašalnik je anonimen. Za obdelavo podatkov sem uporabil statistični SPSS paket. Empiričnemu delu sledi **povzetek glavnih ugotovitev in priporočil za prakso**. Magistrsko delo zaključim s **sklepnimi ugotovitvami**.

1 HOKEJ NA LEDU

1.1 Zgodovina hokeja na ledu v svetu in pri nas

Prva poročila o igri, podobni hokeju na ledu, se verjetno nanašajo na igro, ki so jo leta 1632 z ukrivljenimi palicami in kroglo iz lahkega lesa igrali mladi Indijanci plemena Huronov v sedanji kanadski provinci Ontario. V Angliji se je leta 1814 razvila igra, imenovana bandy, ki jo prav tako štejejo med predhodnice današnjega hokeja. Tudi drugod so takrat že igrali več podobnih iger na ledu. Na Nizozemskem so igrali colver, na Holandskem kolv, na Irskem hurling in v Ameriki shinny. Vse omenjene igre se smatrajo za predhodnice današnjega hokeja. Neposredni predhodnik hokeja pa naj bi bila igra bandy, ki so jo med leti 1843 in 1855 angleški kolonialni vojaki prinesli v kanadske province, predvsem v Ontario in Manitobo. Študenta Univerze Mc Gill v Montrealu, W. J. Robertson in R. J. Smith, sta leta 1879 v Kanadi uvedla igro bandy, sestavila pa sta tudi pravila. Prva pravila so bila kombinacija iger lacrossa, rugbyja in nogometa. Pozimi leta 1880/1881 so v Montrealu odigrali prve tekme po sestavljenih pravilih. Leseni plošček je leta 1879 zamenjal plošček iz gume. V Kanadi je igra bandy postajala vse bolj priljubljena, nastajali so novi klubi, pozimi leta 1882/83 so v Montrealu izvedli prvi turnir. Bandy se je dobro prijel v Kanadi in se postopoma tudi razvijal v današnjo obliko hokeja. Prav zaradi tega so hokej kmalu začeli imenovati kar kanadski hokej. Kasneje se je iz Kanade širil preko ZDA, Anglije, Švedske, Češkoslovaške, Švice do Nemčije. Prve tekme v ZDA so bile odigrane v New Yorku leta 1895. Z leti se je razvijala tudi hokejska oprema, tehnične izboljšave so močno pripomogle k razvoju vrhunškega hokeja, ki ga poznamo danes (Betetto, 1990).

Hokej na ledu se je razvijal še naprej in se širil v obratni smeri, kot je nastal. Začel se je vračati iz Kanade in ZDA nazaj v Evropo, najprej v Anglijo, pozneje na Švedsko, Češkoslovaško, Švico in Nemčijo. V Parizu so leta 1908 ustanovili mednarodno zvezo za hokej na ledu, Ligue Internationale de Hockey sur Glance (v nadaljevanju LIHG), ki se je kasneje preimenovala v International Ice Hockey Federation (v nadaljevanju IIHF). Na drugem kongresu mednarodne zveze za hokej na ledu leta 1909 so potrdili pravila kanadskega hokeja ter se odločili za organizacijo evropskih prvenstev. Leta 1910 so v Švici organizirali prvo evropsko prvenstvo, na katerem je zmagala Anglija. Leta 1920 so v

članstvo sprejeli tudi ZDA in Kanado, v Belgiji pa je potekalo prvo neuradno svetovno prvenstvo, na katerem je zmagala Kanada. Istega leta so v precejšnji meri izenačili tudi pravila, ki so postala enotna za Evropo in Kanado. Leta 1924 pa je bilo v okviru zimskih olimpijskih iger v Chamonixu tudi prvo uradno svetovno prvenstvo v hokeju, kjer so bili najboljši kanadski hokejisti. Prvo uradno svetovno prvenstvo v hokeju, izven okvira zimskih olimpijskih iger, je bilo leta 1930 v Chamonixu, Berlinu in na Dunaju. Zmagovalka je bila Kanada, kot prva azijska država je na prvenstvu sodelovala Japonska. Leta 1947 so kot prvi Evropejci postali svetovni prvaki hokejisti iz Češkoslovaške. Z razvojem hokeja so se razvijala in dopolnjevala tudi hokejska igrišča. K nadaljnjemu širjenju hokeja na ledu so predvsem prispevala umetna drsališča. Leta 1882 je bilo v Frankfurtu zgrajeno prvo dovolj veliko in za hokej primerno drsališče, nam najbližje pa je bilo zgrajeno leta 1908 na Dunaju. Sčasoma so začeli graditi tudi tako imenovane ledene palače. To so bila drsališča, prekrita s streho oz. ogromne dvorane, namenjene igranju hokeja na ledu. Z razvojem igralnih površin so se spreminjala in dopolnjevala tudi pravila hokeja, in sicer pravila o številu nastopajočih igralcev, trajanju tekme itd. (Betetto, 1990).

Leta 1939 je bila v IGH sprejeta Jugoslavija. Slovenija je bila, po razpadu jugoslovanske države, sprejeta v članstvo IIHF leta 1992. Kdaj točno se je hokej kot samostojna panoga pojavil v Sloveniji, ni povsem jasno. V dostopnih arhivih se pojavljajo letnice: 1926, 1928/1929 in 1932. V Ljubljani se prvič omenja pravi kanadski hokej leta 1926. V svojem poročilu ga je kot igro s pakom omenil Bloudek, ko je bil predsednik drsalne sekcije takratne Jugoslovanske zimskošportne zveze. Bloudek in Vodišek sta pozimi 1928/1929 z Dunaja prinesla prvo skromno hokejsko opremo. Takrat in naslednjih treh letih so pravi hokej po kanadskih pravilih igrali samo v Ljubljani, pri SK Ilirija pod vodstvom Vodiška in nikjer drugje v Jugoslaviji. Leta 1929 so odigrali prvo uradno hokejsko tekmo v Sloveniji, proti nasprotniku iz Kamnika. Tekma se je odvijala na prostem, poleg kopališča v Kamniku, kjer so Kamničani naredili ledeno ploskev. S to tekmo se po uradno dostopnih podatkih tudi začne slovenska hokejska zgodovina (Betetto, 1990).

SK Ilirija v Jugoslaviji ni imela dostojnega tekmeča. Leta 1932 so Ilirjani odigrali svojo prvo medklubsko in hkrati mednarodno hokejsko tekmo v Jugoslaviji proti Klagenfurter Athletiksport Club (KAC) iz Celovca. Leta 1934 se je na Blejskem jezeru pred hotelom Toplice odvil hokejski turnir. Poleg SK Ilirije so sodelovali tudi Wiener Eislauf Gemeinschaft z Dunaja (WEG), VSV iz Beljaka in Ferencvarosy Torna Club (FTC) iz Budimpešte. Prvo prizorišče igranja hokeja v Ljubljani je bil ribnik v Kosezah. Leta 1940, tik pred drugo svetovno vojno, je začelo nastajati novo hokejsko središče na Jesenicah na Gorenjskem. Hokej na ledu je v Sloveniji med drugo svetovno vojno povsem zamrl. Ko je bilo vojne konec, se je počasi spet začel razvijati. Leta 1946 je bila ustanovljena Hokejska zveza Slovenije. V Sloveniji so se hokejskima kluboma v Ljubljani in na Jesenicah postopoma pridružili novi v Trziču, Celju, Mariboru, Kranju, Brežicah, Gorenju, Prevojah in Vevčah ter v Zalogu pri Ljubljani. Prvi dve umetni drsališči sta nastali leta 1945 na Jesenicah in leta 1961 v Ljubljani. Razvoj hokeja je bil odvisen ne le od števila umetnih

drsališč, temveč tudi od hokejske opreme, ki so jo priložnostno in v majhnih količinah izdelovali v Sloveniji (Betetto, 1990).

Slovenski igralci so vse od leta 1939, ko so prvič nastopili za Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu v Švici in leta 1964 na olimpijskih igrah v Avstriji, imeli pomembno vlogo v reprezentanci. Leta 1991 so Slovenci, kot del Jugoslavije, zadnjič nastopili na svetovnem prvenstvu. Prvenstvo se je odvijalo v Ljubljani in na Jesenicah. **Leta 1992 je bila slovenska hokejska reprezentanca sprejeta v članstvo Mednarodne zveze hokeja na ledu (IIHF).** V tem letu je Slovenija tudi uradno začela nastopati na tekmovanjih. V kvalifikacijah se je pomerila s Hrvaško in se uvrstila na svetovno prvenstvo skupine C. Vse od prvega nastopa naprej se je slovenska izbrana vrsta približevala hokejski eliti. Prvič je v njej zaigrala v letu 2002 na Švedskem, nato še sedemkrat v letih 2003, 2005, 2006, 2008, 2011, 2013 in 2015. Slovenija si je na Poljskem leta 2016 ponovno zagotovila nastop v **elitni diviziji** hokeja na ledu. Slovenija je uspehe dopolnila tudi z uvrstitvijo na **olimpijske igre**. Slovenska reprezentanca se je prvič v zgodovini samostojne države Slovenije uvrstila na olimpijske igre na kvalifikacijskem turnirju na Danskem leta 2013. Na olimpijskih igrah v mestu Soči v Rusiji je slovenska reprezentanca potrdila svojo kvaliteto z odličnim sedmim mestom. Ta uvrstitev predstavlja **najboljšo uvrstitev ekipnega športa v zgodovini Slovenije**. Slovenska članska reprezentanca je v letih 2013 in 2014 dvakrat zapored prejela **naziv športna ekipa leta v Sloveniji**.

Po številu registriranih igralcev, številu pokritih drsališč in še nekaterih drugih dejavnikih se Slovenija nikakor ne more primerjati z drugimi hokejskimi velesilami. Po podatki za leto 2015 ima Kanada registriranih 721.504 igralcev in 2.631 pokritih ter 5.000 odkritih drsališč, ZDA ima registriranih 533.172 igralcev in 1.900 pokritih in 500 odkritih drsališč, Češka ima registriranih 109.103 igralcev in 21 pokritih in 148 odkritih drsališč, Rusija ima registriranih 99.172 igralcev in 450 pokritih in 2.553 odkritih drsališč, Finska ima 75.871 registriranih igralcev in 260 pokritih in 24 odkritih drsališč, Švedska ima registriranih 60.089 igralcev in 358 pokritih in 136 odkritih drsališč, Švica ima registriranih 23.296 igralcev in 159 pokritih ter 30 odkritih drsališč, Slovaška ima 11.518 registriranih igralcev in 64 pokritih ter 17 odkritih drsališč, Avstrija ima registriranih 11.754 igralcev in 47 pokritih in 72 odkritih drsališč. Slovenija ima registriranih 988 igralcev in 7 pokritih ter 0 odkritih drsališč (Survey of Players, 2015).

1.2 Mesto hokeja na ledu v slovenskem in mednarodnem okolju

Hokejska zveza Slovenije (v nadaljevanju HZS) **združuje društva, ki se ukvarjajo s hokejem na ledu.** Poleg hokejskih športnih društev so člani HZS še sodniška organizacija (DSSHL) in in-line zveza. Vse naštet organizacije so samostojna pravna društva. **HZS je članica Olimpijskega komiteja Slovenije – OKS ZŠZ.** V organih OKS ZŠZ nima svojega predstavnika (Hokejska zveza Slovenije, 2015).

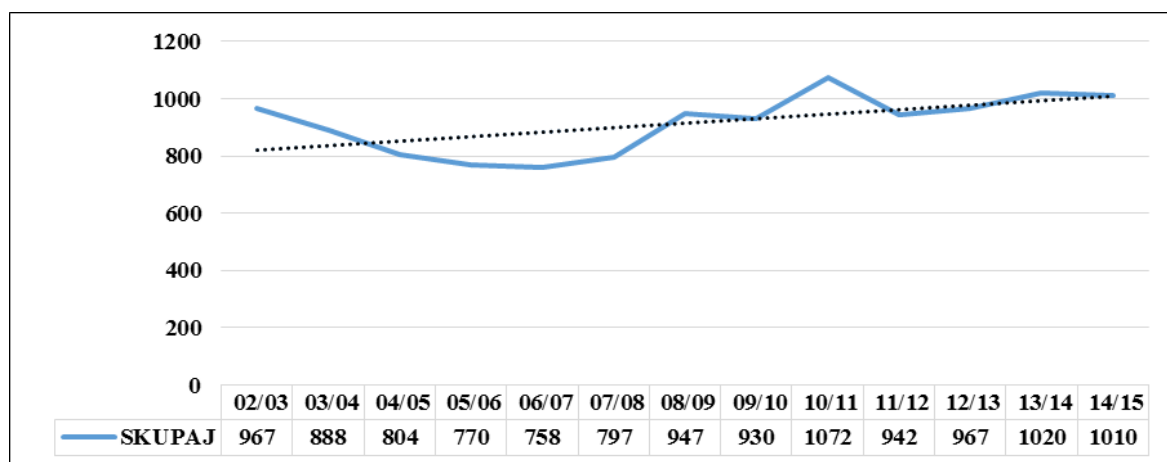
HZS je članica mednarodne hokejske zveze IIHF, kjer glede na organizacijo ter status slovenskega hokeja v mednarodnem merilu zavzema položaj polnopravne članice. HZS ocenjuje, da so odnosi z IIHF trenutno na kakovostnem nivoju, pri čemer pa si bo v nadaljevanju prizadevala, da se bodo ti odnosi še dodatno okrepili. HZS bo IIHF, kot aktivna članica, redno predlagala tudi določene izboljšave, za katere HZS meni, da bi lahko pripomogle razvoju hokeja (Hokejska zveza Slovenije, 2015).

1.3 Igralci v hokeju na ledu v Sloveniji

1.3.1 Gibanje števila igralcev v obdobju 2003–2015

Število registriranih igralcev hokeja na ledu vseh selekcij v slovenskih klubih je upadalo v obdobju 2003–2007, nato je sledila rast, ki je trajala vse do leta 2011. V letu 2012 je zopet prišlo do padca udeležbe oz. zmanjšanja števila registriranih igralcev. V letih 2013–2015 HZS beleži povečano rast števila registriranih hokejskih igralcev v Sloveniji, predvsem na podlagi povečanega vpisa v mlajše selekcije, kar je dober obet za prihodnost (Hokejska zveza Slovenije, 2015). Gibanje števila igralcev v obdobju 2003–2015 je prikazano na Sliki 1.

Slika 1: Gibanje števila igralcev v obdobju 2003–2015

Vir: Hokejska zveza Slovenije, *Interno gradivo*, 2015, str. 56.

1.3.2 Struktura igralcev po starostnih kategorijah

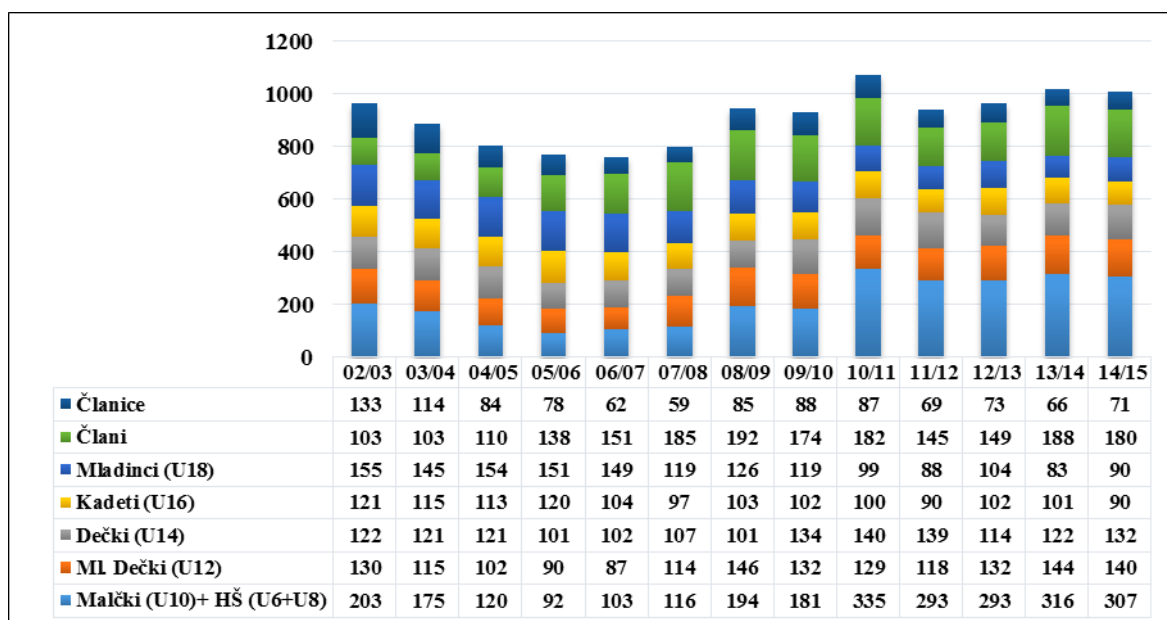
Na starostno strukturo igralcev v hokejskih klubih vplivajo številni dejavniki. Odločitev posameznih igralcev in njegovih staršev, da prenehajo z igranjem hokeja, neposredno in s takojšnjim učinkom vpliva na število igralcev v posamezni selekciji. Njihova nadomestitev je v novi sezoni odvisna predvsem od vpisa igralcev v hokejsko šolo v prejšnjih letih (Hokejska zveza Slovenije, 2015).

V HZS (Hokejska zveza Slovenije, 2015) delijo **dejavnike, ki vplivajo na strukturo, na:**

- **kratkorodne (vpliv na prenehanje z igranjem):** splošni pogoji za razvoj igralcev v slovenskih klubih, kakovost tekmovanj in možnosti razvoja profesionalne kariere v hokeju, talent – konkurenčnost igralca v generaciji, socialni položaj igralca in njegovih staršev oz. skrbnikov, plačila, osebne preference;
- **dolgoročne (vpliv na vpis v hokej):** uspehi članske reprezentance, prisotnost hokeja v medijih, dostopnost, »rekrutirajo mladih.

V HZS (Hokejska zveza Slovenije, 2015) ugotavljajo, da **starostna struktura igralcev v sezoni 2014/2015 ni zadovoljiva**. Poudarjajo, da je v Sloveniji trenutno izredno malo igralcev v selekcijah kadetov (14–16 let; 90 igralcev, tj. 9 % vseh registriranih igralcev) in mladincev (16–18 let; 90 igralcev, tj. 9 % vseh registriranih igralcev), kar se kaže kot težava tako pri organizaciji tekmovalnega sistema kot pri oblikovanju klubskih ter reprezentančnih selekcij U18 in U20. Pojasnjujejo, da bi v prihodnjih letih to ob potencialno večjemu odlivu članskih igralcev (zaključek kariere) pomenilo dodatne težave za slovenski članski hokej. Vendar se bo, glede na število igralcev v kategoriji dečkov in predvsem visok vpis v najmlajše selekcije, v prihodnjih 5–6 letih, ob predpostavki, da se trenutno število vpisanih v najmlajše selekcije (z novimi vpisi) ohrani na nivoju iz leta 2015 in da slovenskega hokeja ne bo zapustilo preveliko število igralcev katerikoli selekcije, stanje normaliziralo. Struktura igralcev po starostnih kategorijah v obdobju 2003–2015 je prikazana na Sliki 2.

Slika 2: Struktura igralcev po starostnih kategorijah v obdobju 2003–2015

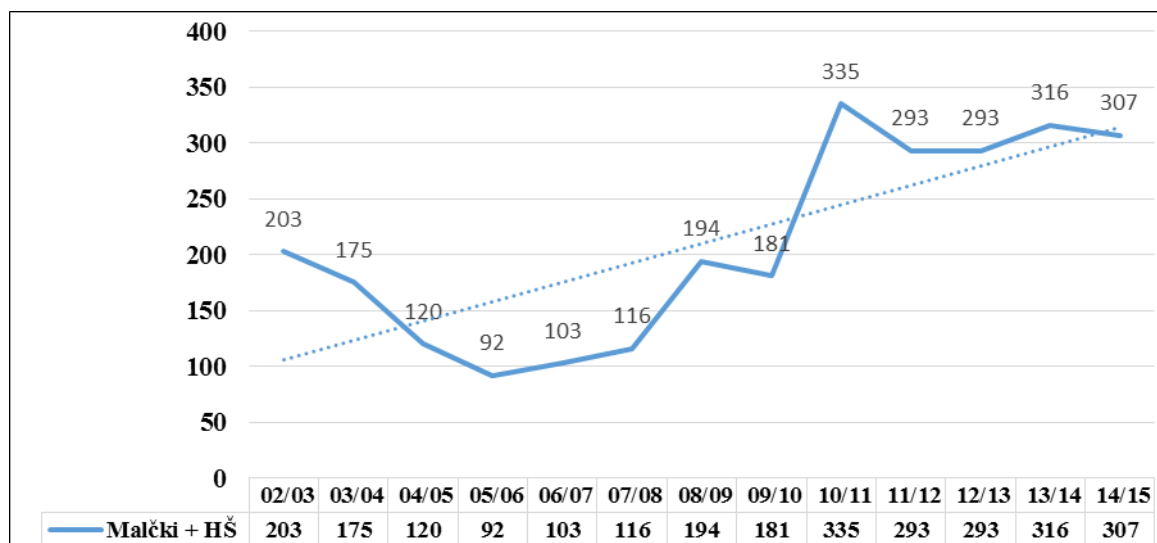

Vir: Hokejska zveza Slovenije, Interno gradivo, 2015, str. 63.

1.3.3 Število igralcev pri mlajših kategorijah

V kategorijo malčkov so vključeni igralci, mlajši od 10 let (U6 in U8 – hokej šola in U10 – malčki), ki so nastopali na tekmovanjih pod okriljem HZS. Gre za igralce, ki trenirajo hokej šele nekaj let ali pa so se vpisali pred kratkim. Število registriranih igralcev v kategoriji malčkov od leta 2006 naprej raste, zadovoljiva raven pa je bila dosežena šele v letu 2009. Vpis pred tem je bil relativno nizek in danes negativno vpliva na število igralcev v kategorijah mladincev in kadetov. Velik skok je bil dosežen iz leta 2008 v leto 2009, iz leta 2010 v leto 2011 in iz leta 2014 v leto 2015. Velik vpliv na dober vpis so zagotovo imeli uspehi članske hokejske reprezentance in dve domači svetovni prvenstvi (SP 2008 – Tivoli, SP 2012 – Stožice) in nastop na ZOI (2014 – Soči). Trenutno število igralcev, registriranih v kategoriji malčkov, v sezoni 2014/2015 je 307, medtem ko je v slovenske klube na podlagi ankete, opravljene v 1. četrtletju leta 2015, dodatno vpisanih še 150 najmlajših igralcev, ki niso registrirani za nastope na tekmovanjih pod okriljem HZS. Skupno število igralcev do 10. leta starosti v Sloveniji je tako 457 (Hokejska zveza Slovenije, 2015). Število igralcev pri mlajših kategorijah v obdobju 2003–2015 je prikazano na Sliki 3.

Slika 3: Malčki (U10) in hokej šola (U6 + U8) – število igralcev pri mlajših kategorijah v obdobju 2003–2015

Vir: Hokejska zveza Slovenije, interno gradivo, 2015, str. 61.

Trenutno je v Sloveniji registriranih 1.010 hokejskih igralcev (stanje 2014/2015 brez dodatno vpisanih 150 najmlajših igralcev). Skupno število hokejskih igralcev, skupaj z novo dodatno vpisanimi igralci v letu 2015, je 1.160. **V HZS pojasnjujejo**, da bi ob trenutnem številu dvoran (7) in izpolnjenih drugih pogojih (dodatni termini za klube, večje število trenerjev ipd.) hokej na ledu v Sloveniji potencialno lahko igralo med 1.500 in 1.700 igralcev. Navajajo tudi, da bi imeli, v kolikor bi bili ti igralci enakomerno razporejeni po različnih selekcijah, 7 članskih ekip, 7 mladinskih ekip, 7–8 kadetskih ekip, 8–9 ekip dečkov, 8–10

ekip mlajših dečkov in 20–25 ekip malčkov. **Stremijo k cilju**, da bo v vsaki od dvoran prisotna vsaj ena ekipa v posamezni starostni kategoriji ter med 215 in 245 igralcev. Pojasnjujejo še, da bi z večjim številom igralcev imeli kakovostnejša tekmovanja, klubi in igralci bi bili prisiljeni k zasledovanju večje konkurenčnosti, povečale bi se možnosti za identifikacijo novih hokejskih talentov, z večjim številom igralcev in njihovimi družbenimi omrežji (družine, prijatelji, sošolci) pa bi hokej tako na lokalni kot nacionalni ravni pridobil na večji vpetosti v družbo in posledično podpori javnosti ter potencialnih pokroviteljev. V HZS ocenjujejo, da bo stanje, ko bo v Sloveniji 1.500 igralcev v vseh selekcijah, doseženo do leta 2022 (Hokejska zveza Slovenije, 2015).

2 ŠPORT MLADIH

2.1 Vrednote v športu mladih

Šport postaja vse bolj profesionalno in komercialno usmerjen. Vse bolj se povečujeta pritisk in zahteva po zmagovanju in vse manj je zadovoljivo le sodelovanje oz. zgolj udeležba. V športu odraslih se, zaradi težnje po zmagovanju in pridobivanju koristi iz naslova zmagovanja, pojavlja konflikt med poštenim igranjem (angl. *fair play*) in goljufanjem. V najslabšem primeru se pojavljajo tudi različne nedovoljene prakse, ki vplivajo na razvrednotenje športa. Nedovoljene prakse in etično sporna vedenja odraslih se lahko prenesejo tudi na mlajše udeležence v športu, ki se ob različnih situacijah znajdejo v moralni dilemi in v konfliktu vrednot. Stuart (2003) omenja, da zaznavanja, vrednote in prepričanja staršev v zvezi s športom zelo vplivajo na zaznavanja, vrednote in prepričanja otrok.

Mnogi starši ne zagovarjajo profesionalizma in ne stremijo zgolj k nastanku vrhunskega dosežka. Hosta, Pinter in Fleischman (2005, str. 17) poudarjajo, da »glavna in najdalgotrajnejša korist športa niso rezultati, temveč vrednote in spretnosti, ki se jih naučimo ob rednem in resnem treningu na tekmovanjih.« Tušak, Marinšek in Tušak (2009, str. 7) navajajo, da »mnogi starši šport in otrokovo ukvarjanje z njim razumejo kot uspešno vzgojo otroka, kot vzgojno metodo, s katero bodo otroka naučili mnogih vrednot in norm, ki jih je skozi sodobni svet težko uresničiti. Družba se vedno bolj zaveda pomena družine pri moralno-etičnem razvoju mladih, seveda tudi športnikov.«

V sodobnem svetu se vedno bolj poudarja pojem in pomen družine, v kateri se otrok nauči osnovnih vedenj, pravil in norm. Tušak et al. (2009) opisujejo, da se otrok v družini nauči sprejemati in ponotranjiti vrednote, oblikovati odnose in izkazovati ter sprejemati čustva. Skozi družino si otrok postavlja prve motive, izraža svoje želje in v družini doživlja prve zmage in poraze ter razočaranja.

Družina je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika definirana kot skupina ljudi, ki jih vežejo sorodstvene vezi, oziroma zakonski par z otroki ali brez njih (Slovar slovenskega knjižnega

jezika, b. l.). Obstaja precej definicij družine. Po Videmšek, Strah in Stančević (2001) je družina socialna skupina, ki v največji meri poseže v otrokov razvoj in oblikuje njegovo osebnost. Je skupina, v katero je otrok najprej vključen in mu prva posreduje moralne, intelektualne, socialne, družbene in druge vrednote. Naloga družine je, poleg rojstva in nege otroka, socializirati otroka za življenje v skupnosti ter ga razviti socialno, čustveno, intelektualno in gibalno. Družina, ki se zaveda pomena kakovostnega načina življenja, vključuje vanj tudi aktivno športno delovanje. Videmšek, Berdajs, Karpljuk, Štihec in Dervišević (2003) trdijo, da je **ukvarjanje s športom v družini temelj za otrokovo sprejemanje športa kot vrednote.**

Obstaja več opredelitev vrednot. Vrednote so načela, resnice, norme in pravila vedenja, ki usmerjajo dejavnost človeka in naroda. Vrednote imajo vedno etično konotacijo. Ne govorijo o tem, kar je, ampak o tem, kar bi moralo biti. Vrednote tudi ne ostajajo zgolj na etični ravni, ampak zajemajo vsa področja družbenega življenja in udejstvovanja (Stanovnik, v Kavčič, Korošec, Kovač & Turnšek, 2009). Vrednote lahko opredelimo kot sistem idej, prepričanj o tem, kaj je dobro, pravilno, zaželeno in vredno. Služijo za presojanje dogajanj in ljudi z vidika tistega, kar pojmuje kot dobro in moralno. Vrednote so element simbolnega sistema, ki pomaga kot kriterij pri izbiri med dvema različnima alternativama. Delujejo kot motivacija, da si ljudje postavljamo določene cilje in si prizadevamo, da bi jih dosegli. Človek pravzaprav niti ne more obstajati, ne da bi vrednotil (Barle-Lakota, Novak-Fajfar, Pluško, Počkar & Popit, 2005).

Schwartz (1994) pojasnjuje, da: (1) vrednote služijo interesu posameznika ali skupine, (2) spodbudno vplivajo na aktivnost z usmerjanjem in intenzivnostjo, (3) delujejo kot standardi za ocenjevanje vedenja in (4) da se posamezniki učijo o vrednotah s strani družbenih skupin, katerim pripadajo, ter preko svojih lastnih izkušenj. Rokeach pravi, da »so vrednote predvsem standardi, ki usmerjajo vedenje.« Predstavljajo tudi »generalni model za razreševanje konfliktov pri odločanju. Vrednostni sistem je naučena organizacija principov in pravil, ki omogočajo izbor med alternativami, razreševanjem konfliktov in odločanjem. Poleg tega pa poudarja tudi motivacijsko, prilagoditveno, obrambno in spoznavno ali samoaktualizacijsko funkcijo vrednot.« (Rokeach, v Tušak & Bednarik, 2002, str. 59).

Whitehead, Telfer in Lambert (2013) izpostavljajo **dve karakteristiki vrednot**, ki sta posebej pomembni za razumevanje konfliktov in dilem: **(1) sistem vrednot in (2) struktura vrednot.** Ali bodo mladi tekmovalci goljufali ali ne, je odvisno od sistema vrednot – relativnih prioritet, ki jih pripisujejo posameznim vrednotam. Razumevanje strukture vrednot – do katere mere so različne vrednote med seboj spontano združljive ali konfliktno – pomaga pri iskanju tistih situacij, v katerih bo precej verjetno prišlo do konflikta vrednot, ter iskanju tistih vrednot, ki lahko vplivajo na zmanjševanje konflikta.

Vrednote se smatrajo kot univerzalne, v smislu principov, ki vplivajo na vse vidike našega življenja in tudi na udeležbo v športu. Braithwaite in Laws (1982) pojasnujeta, da se ne sme

predpostavljati, da se vrednote, ki jih mladi izražajo v športu, ujemajo z vnaprejšnjimi predstavami odraslih.

Lee in Cockman (1995) predlagata **identifikacijo vrednot med mladimi športniki**, ker je to bistveno za razumevanje procesov, s katerimi se srečujejo mladi športniki pri sprejemanju odločitev in ki vplivajo na njihovo vedenje v različnih športnih situacijah. Predlagata in uporabita tudi induktivno metodo, da bi prepoznala vrednote, ki jih mladi športniki izražajo spontano. Prilagodila sta Kohlbergerjevo metodo. V polstrukturiranem intervjuju, v katerem je sodelovalo 87 mladih moških nogometašev ter moških in ženskih teniških igralk, sta z razpravo o specifičnih športnih moralnih dilemah izzvala mlade športnike, da so se izjasnili glede najbolj pomembnih vrednot. Prepoznala sta **18 glavnih vrednot oz. kategorij vrednot** – spontano izraženih vrednot nogometnih in teniških igralcev, starih 12–16 let: (1) dosežek, (2) sočutnost, (3) prijateljstvo, (4) konformizem, (5) vestnost, (6) upoštevanje pogodbe, (7) zabava – uživanje, (8) poštenost – ubogljivost, (9) dobra igra – predstava, (10) zdravje in kondicija, (11) poslušnost, (12) javna podoba, (13) športno vedenje, (14) samoaktualizacija, (15) dokazovanje sposobnosti – veščin, (16) povezanost ekipe, (17) strpnost in (18) zmagovanje. Avtorja sta podala zaključek, da je bil s tem prepoznan celovit nabor vrednot, ki se najbolj nanašajo na sprejemanje moralnih odločitev v športu. Kasneje so Lee, Whitehead in Balching (2000) celovit nabor vrednot uporabili za pripravo vprašalnika, ki se nanaša na vrednote mladih (angl. *Youth Sport Values Questionnaire* – YSVQ) in s katerim so prepoznali sistem vrednot pri mladih športnikih oz. katere vrednote so pri mladih športnikih najbolj pomembne.

V naslednji raziskavi je sodelovalo 1.391 mladih tekmovalcev, 647 moških in 728 žensk (47 % moških in 53 % žensk), starih med 12 in 18 let (AS – aritmetična sredina = 13,35 let, SO – standardni odklon = 1,51), iz petih glavnih mestnih področij Londona, Leedsa, Manchestra, Liverpoola in West Midlandsa ter izvenmestnih šol južne Anglije (19 % iz mestnih področij, 81 % iz izvenmestnih šol), 75 % iz skupinskih športov in 25 % iz individualnih športov. Tabela 1 prikazuje razvrstitev povprečnih vrednosti po pomembnosti. Rezultati predstavljajo sistem vrednot, ki je tipičen za odraščajoče športnike v Angliji (Lee, Whitehead & Balchin, v Whitehead, Telfer & Lambert, 2013, str. 56–57).

Tabela 1: Razvrstitev povprečnih vrednosti med odraščajočimi športniki v Angliji

Rang	Vrednota	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
1	Zabava/uživanje	Uživam in se zabavam	4,22	1,02
2	Osebni dosežek	Izoljšujem svojo uspešnost	4,04	1,02
3	Športno vedenje	Izkazujem dobro športno vedenje	3,90	1,07
4	Upoštevanje pogodbe	Vedno igram v skladu s pravili	3,89	1,11
5	Poštenost	Trudim se biti pošten	3,73	1,18
6	Sočutnost	Pomagam ljudem, ko potrebujejo pomoč	3,68	1,12
7	Strpnost	Sprejemam slabosti ostalih ljudi	3,67	1,09
8	Dokazovanje sposobnosti/veščin	Dober sem v tehniki in izvajanju veščin	3,59	1,15
9	Poslušnost/ubogljivost	Delam kar mi rečejo	3,58	1,24
10	Povezanost ekipe	Prepričam se, da vsi držimo skupaj	3,50	1,22
11	Natančnost/vestnost	Ne pustim ljudi brezmočne in razočarane	3,47	1,11
12	Dobra vznemirljiva igra/predstava	To je zelo dobro in vznemirljivo tekmovanje	3,22	1,38
13	Zdravje in kondicija	S športom se ukvarjam, da sem v dobri kondiciji	3,20	1,46
14	Samoaktualizacija	Med igranjem občutim "mravljinca" in se res dobro počutim	3,04	1,45
15	Javna podoba	Izkazujem dobro podobo ostalim	2,94	1,38
16	Prijateljstvo	Delam stvari z mojimi prijatelji	2,00	1,65
17	Konformizem	Dobro se razumem z vsemi ostalimi	1,86	1,64
18	Zmagovanje	Lahko dokažem, da sem boljši kot ostali	1,27	1,75

Vir: M. J. Lee, J. Whitehead & N. Balchin, *The measurement of values in sport: Development of the Youth Sport Values Questionnaire*, b.l.; V J. Whitehead, H. Telfer & J. Lambert, *Values in Youth Sport and Physical Education*, 2013, str. 57.

2.2 Program v športu mladih

V primeru športne vzgoje otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, gre za regulirano in organizirano obliko fizične aktivnosti. Izredno pomembno je, da je programska filozofija dobro razvita. **Dobro razvita programska filozofija je tudi temelj kvalitetnega športnega programa mladih**, tudi športnega programa hokeja na ledu.

Murphy (1999) opisuje, da je za športni program najbolj pomembna dobra filozofija. Športni program, ki nima jasno postavljenih ciljev, je brez prave smeri in se lahko obrne v katerokoli smer. Športni program je nemogoče usmerjati, prihaja pa tudi do konfliktov, saj vsi deležniki nimajo istih ciljev in se z njimi tudi ne poistovetijo. S filozofijo športnega programa je potrebno odgovoriti na dve pomembni vprašanji, in sicer **kaj je namen športnega programa mladih in kakšni so cilji za otroke**.

Filozofija se nanaša na zasledovanje modrosti. Je **sistem principov**, ki dajejo usmeritev pri iskanju odgovorov na vprašanja, ki se nanašajo na kaj, zakaj in kako. Ti principi so za športni

klub **vrednostni okvir** in predstavljajo tisto, v kar športni klub verjame, kar zasleduje in ceni oz. mu predstavlja vrednost in podpira njegova prepričanja. Filozofija programa sestoji iz principov, ki služijo kot vodič pri upravljanju programa in sprejemanju dnevnih odločitev. Nekateri principi so bolj formalizirani, drugi manj dorečeni oz. definirani (Martens, 2001). Športni klub mora imeti razvito filozofijo programa in s tem **definirano razlago sistemskih prepričanj**, ki določajo, **kako doseči poslanstvo ali namen**. Filozofija kluba določa **prepričanja, koncepte in principe kluba**.

Martens (2001) predlaga, da je potrebno **za razvijanje programske filozofije športnega kluba opraviti vsaj tri ključne naloge**:

- **določiti cilje**, ki se jih želi doseči s športnim programom;
- **uvesti principe**, ki bodo služili kot vodilo pri upravljanju programa;
- uporabiti te principe za **oblikovanje** niza usklajenih **pravilnikov programa**.

Izredno pomembno je, da so **vodje športnih programov oz. vodje klubov** pripravljeni za izpolnjevanje nalog, da so dovolj in ustrezno formalno izobraženi ter imajo možnost, da na sistematičen in kritičen način pristopijo k razvijanju filozofije programa ter pravilnikov, ki podpirajo to filozofijo. **Izziv vseh pripravljavcev in upraviteljev športnih programov** je razviti programsko strukturo, ki zadovoljuje različne potrebe mladih udeležencev v športu in hkrati omogoča različne rezultate športne udeležbe (Côté & Hancock, 2016).

Športni program mora zadovoljevati potrebe otrok in biti za njih privlačen. Potrebno je vedeti, kaj otroci pričakujejo od športnega programa, ker je le tako mogoče izpolnjevati njihova pričakovanja. Neizpolnjevanje povzroči izgubo motivacije in izstop iz programa. Dober športni program presega pričakovanja otrok, mladim daje izkušnje, ki ne le presegajo njihova pričakovanja, ampak jih tudi opremijo z veščinami, ki jih niti niso pričakovali. Dober program se začne s tem, da je sam po sebi zanimiv in koristen (Murphy, 1999). Smith in Smoll (2012, str. 16) pravita: »športi mladih so najprej in predvsem igralna aktivnost in otroci si zaslužijo, da uživajo v športih na svoj način.«

Čeprav ima šport pomembno vlogo v življenju mnogih otrok, je šport mladih le za majhno skupino otrok prva stopnica na poti v profesionalno kariero oz. profesionalizem. **Potrebno je razlikovanje med profesionalnim in športnim modelom za mlade, ki je razvojno usmerjen in ima čisto drugačen fokus**.

Smith in Smoll (2012) pojasnjujeta, da se **glavni cilji v profesionalnih športih** močno navezujejo na njihov položaj v zabavni industriji. V profesionalnem športu je cilj predvsem ustvarjanje zabave in denarja. Igralci so blago, s katerim se trguje. Igralce se prodaja in kupuje v odvisnosti od njihovega prispevka k zmagam in ustvarjenega dobička. V športu mladih pa se cilji navezujejo na razvijanje posameznikov, ustvarjanje kvalitetnih športnih izkušenj, pridobivanje različnih veščin, razvijanje osebnostnih lastnosti in zabavo.

2.2.1 Cilji programa

Kreiranje odličnih športnih izkušenj je primarno v domeni športnega kluba, njegovih vodij in sodelavcev kluba ter drugih deležnikov, ki so posredno ali neposredno bolj ali manj vpleteni v vsakodnevne in tudi bolj dolgoročne aktivnosti kluba, tudi staršev. Predvsem je pomembno, da zna klub identificirati, kaj bo športna izkušnja prinesla oz. odnesla otrokom. Pomembno je tudi, da je **športni program zapisan, tj. v pisni obliki, in da se klub izogne napačnemu interpretiranju športnega programa** s strani tistih, ki so športni program zasnovali, ali pa napačnemu razumevanju tistih, ki so bolj ali manj sodelovali pri njegovem nastajanju, ali pa tistih, ki sploh niso sodelovali pri snovanju tega programa. Ni dovolj, da so cilji športnega programa zgolj ustni oz. se širijo na podlagi ustnega izročila, vsi deležniki jih morajo razumeti jasno in imeti o njih jasne predstave.

Martens (2001, str. 3) navaja, da se je **potrebno izogniti posploševanju pri definiranju programskih ciljev**, in sicer ni dovolj le navesti: »Mi ponujamo športni program za mlade, da bi se zabavali, da bi se poučili o športih, ki so značilni za našo kulturo, in da bi se telesno razvili.« Povsem jasno je, da bi vsak športni program moral pomagati otrokom razvijati telesne, psihološke in družabne veščine. Hkrati je tudi jasno, da bi morala športna udeležba pomagati otroku, da se razvije v odgovorno, samostojno osebo, ki bo prispevala svoj delež v družbi. Martens (2001) poudarja, da takšno ustno navajanje ciljev ni produktivno, ker se ti cilji ne izvajajo v vsakodnevni programskih aktivnostih. Do neskladja med tistim, kar je rečeno in kar je dejansko narejeno v sklopu programa, prihaja zaradi nejasnosti programskih ciljev, ki zavirajo ali povsem onemogočajo razvijanje programskih pravilnikov ali pa zaradi sprejemanja vsakodnevni odločitev, ki so v nasprotju s programskimi cilji.

Siedentop (v Côte & Hancock, 2016) predlaga **tri glavne programske cilje v športu mladih**: (1) razvijanje elitnih športnikov, (2) krepitev javnega zdravja in (3) izobraževanje. Côte, Strachan in Fraser-Thomas (v Côte & Hancock, 2016) pa rezultate oz. izide v športu mladih povezujejo s 3P: (1) uspešnostjo (angl. *performance*), (2) udeležbo (angl. *participation*) in (3) osebnim razvojem (ang. *personal development*).

Martens (2001) prepozna **petnajst glavnih programskih ciljev**, ki se **nanašajo na športni program mladih**: (1) razvijanje gibalnih sposobnosti, (2) razvijanje vodstvenih veščin, (3) izboljšanje telesne pripravljenosti, (4) razvijanje samopodobe, (5) uživanje – zabavanje staršev, (6) spodbujanje vseživljenjske udeležbe v športu, (7) zagotavljanje možnosti vključitve celotne družine, (8) zagotavljanje podpornega sistema za bolj nadarjene športnike, (9) zagotavljanje varne in zabavne rekreacije, (10) razvijanje samoodgovornosti, (11) zmagovanje na tekmah, (12) učenje športnega vedenja, (13) učenje športov, ki so značilni za športno okolje, (14) učenje, kako tekmovati in sodelovati, in (15) razvijanje motivacije po dosežkih.

V interesu vsakega športnega kluba mora biti, da **za vsak programski cilj določi njegovo pomembnost**, od najmanj do najbolj pomembnega, nato pa določi tudi prioritete cilje v naboru vseh programskih ciljev. Temu naj sledi tudi pregled, katerim ciljem se klub aktivno posveča, tj. izvaja določene načrtovane aktivnosti oz. ukrepe, in katerim pasivno posveča ter ugotovi, katerim se sploh ne posveča, vendar navkljub vsemu upa, da bodo uresničeni. Pogosto se trenerji, starši in tudi otroci preveč osredotočajo na kratkoročne cilje, npr. zmago, in pozabijo na dolgoročne cilje. Pomembno je, da športni klub ohrani pravi vidik oz. pogled med kratkoročnim zmagovanjem in cilji dolgoročne udeležbe otrok v športu, torej pomaga otrokom, da se razvijejo telesno, psihološko in družabno. **Kratkoročni cilj ne sme nikoli prevladati nad dolgoročnim ciljem.** Najprej športnik in šele nato zmagovanje (Martens, 2001).

2.2.2 Principi za vodenje programa

Principi pomagajo, da se športni program vodi v skladu s programskimi cilji. Principi so vnaprej določeni načini delovanja ali predpisi, ki se nanašajo na oblikovanje odločitev, ki postanejo pravilniki. Pravilniki so plani ali programski ukrepi, ki jih je sprejel klub in so pomembni za varnost vsakega udeleženca v športnem programu (Martens, 2001).

Martens (2001) razlikuje med devetimi **ključnimi vprašanji, na katere mora športni klub odgovoriti, če želi identificirati principe programske filozofije:**

1. **Osredotočenost na otroke ali odrasle** – v kolikšni meri se odločitve znotraj programa sprejemajo za zadovoljitev potreb otrok v primerjavi s potrebami odraslih, ki so tudi vključeni v program.
2. **Rekreativni ali tekmovalni program** – v kolikšni meri se s programom poudarja šport, predvsem kot rekreacijo in zabavo, kot glavna cilja v primerjavi s tekmovanjem za primerjanje telesnih sposobnosti udeležencev v določenem športu.
3. **Usmerjenost v učenje ali izvajanje** – v kolikšni meri se s programom poudarja učenje veščin preko razvoju prilagojenega poučevanja v primerjavi s spodbujanjem izvajanja teh veščin na tekmovanjih.
4. **Usmerjenost v zmagovanje ali sodelovanje** – v kolikšni meri se s programom ceni zmagovanje in pridobljene koristi na tekmovanjih v primerjavi s cenjenjem sodelovanja v športu in s tem povezanimi koristmi.
5. **Vpletenost samo otrok ali staršev** – v kolikšni meri se s programom spodbuja ali odvrača starše od sodelovanja.
6. **Usmerjenost v kvantiteto ali kvaliteto** – v kolikšni meri se s programom spodbuja možnost udeležbe čim večjega števila otrok, v čim večjem številu športov, v odvisnosti od razpoložljivih virov v primerjavi z vključevanjem manjšega števila otrok, v manj športov in z večjim poudarkom na spodbujanju kvalitete športnih izkušenj udeležencev.
7. **Sodelovanje samo sebi namen ali širši namen** – v kolikšni meri se udeležba, ne glede na razlog udeležbe, otrok v športu obravnava kot samoumevna v primerjavi z vidikom,

da je takšna udeležba sredstvo za razvijanje njihovih gibalnih, psiholoških in družbenih veščin.

8. **Razpršeno odločanje ali centralizirano odločanje** – v kolikšni meri drugi odrasli (trenerji, starši ...) sodelujejo pri oblikovanju programskih principov in pravilnikov v primerjavi z določanjem teh principov in pravilnikov izključno s strani skrbnikov in vodij programa.
9. **Šport za vse ali samo šport za nadarjene** – v kolikšni meri bi se s programom morale zagotoviti priložnosti za otroke različnih let, spola in sposobnosti v primerjavi s programom, ki zagotavlja možnosti tistim otrokom, ki so telesno nadarjeni ali pa stremijo k temu.

2.2.3 Pravilniki programa

Specifični pravilniki programa, ki podpirajo filozofijo programa, so **namenjeni operativnemu delovanju športnega programa**, na podlagi ciljev in principov, ki so bili sprejeti s strani športnega kluba. Pravilniki programa morajo biti v skladu s cilji in principi športnega programa. Pravilniki programa, ki ne delujejo v skladu s pričakovanji, se lahko spreminjajo. **Športni klub lahko sprejema različne pravilnike**, ki se nanašajo na: (1) programsko vsebino, (2) smernice za udeležbo otrok, (3) primernost – trener, (4) izbiranje igralcev, (5) opremo, (6) objekt, (7) trening, (8) tekmovanje, (9) vedenje udeležencev – otrok, (10) vedenje udeležencev – odraslih, (11) vedenje odraslih, (12) nagrajevanje, (13) zdravje in varnost ipd. Dobro razvita filozofija programa je osnova kvalitetnega športnega programa mladih (Martens, 2001).

2.3 Udeležba v športu mladih

Razlogov, zakaj se ljudje začnejo ukvarjati s športom, je mnogo. **Starši so otrokovi glavni socializatorji in imajo gotovo ključno vlogo, da posameznik začne gojiti šport kot sestavni del življenja**, kot sredstvo, ki motivira, koristi in tudi osrečuje. Družina je prvi socialni sistem, v katerem otrok živi in ki s svojimi značilnostmi vpliva na osebnost otroka v vseh stopnjah njegovega razvoja. Moralna načela, vrednote, cilji, prepričanja in pričakovanja staršev se prenesejo na otroka in postanejo del njegovih osebnih ciljev, vrednot, pričakovanj in prepričanj (White, 2007).

Športna udeležba je priložnost, skozi katero se otroci učijo konstruktivnega in učinkovitega reševanja problemov, odgovornosti, prilagajanja, sodelovanja, podrejanja pravilom in moralnega vedenja. Otroci poleg zmag doživljajo tudi poraze. Porazi, ki so sestavni del športa, pa otroke učijo, kako se soočiti z neuspehom in se iz njega kaj naučiti (Cecić Erpič, 2005). Otrok ima veliko večje možnosti, da poseže po športu kot obliki življenja, če mu starši predstavijo ustrezen model športnega delovanja (Bergant, Jemec & Kermelj-Dobnik, 1995). Tušak et al. (2009, str. 80) opisujejo, da »če je okolje, v katerem otrok odrašča, naravnano v prid športa in telesne aktivnosti, potem je otrok na dobri poti, da si ustvari pozitivne vzorce,

ki bodo kasneje vplivali na njegov razvoj in življenje.« V družinah, kjer gojijo športne aktivnosti, so pri otrocih bolj opazne sposobnosti, kot so vztrajnost, discipliniranost, natančnost, zaupanje v samega sebe, strpnost, potrpežljivost, zdrava tekmovalnost ter spoznanje, da se je treba potruditi, če hočemo doseči cilj (Bergant et al., 1995).

Škof (2014, str. 566) razlaga, da »športno dejavnost mladih lahko razdelimo na tisto, ki se dogaja v okviru redne šolske športne vzgoje, in na organizirano ter neorganizirano športno dejavnost otrok in mladine v prostem času – imenujemo jo tudi interesna športna dejavnost mladih«. **V zadnjih 40–50 letih sta se, kolikor je tudi staro proučevanje problematike športa mladih, oblikovala dva pristopa interesnega športa otrok in mladine.** Prvi, t.i. **humanistični pristop**, se je oblikoval v zahodnem svetu, drugi, t.i. **seleksijski šport mladih**, pa vzhodni Evropi. V zadnjih dveh desetletjih se na področju tekmovalnega športa mladih **iščejo novi univerzalnejši modeli**, v katerih se zahodni in vzhodni pogledi na šport prepletajo (Škof, 2014). Prvi, humanistični pristop, se osredotoča na vzgojno-rekreativno dejavnost mladih. Šport je namenjen vsakomur. Gre za učenje in utrjevanje športnih znanj in veščin. Ta pristop razvija optimalni osebni in socialni razvoj otrok. V ospredju so zabava, rekreacija, druženje in sprostitvev. V Sloveniji najdemo take programe za predšolske otroke in nižje razrede osnovne šole, za starejše pa jih primanjkuje. Drugi pristop je seleksijski šport mladih, ki je zelo pogost v športnih društvih, šolah in zasebnih organizacijah. Ta pristop išče mlade talente in jih usmerja v tekmovalni šport. V ospredju sta tekmovanje in pritisk zmage, ki narašča z odraščanjem (Škof & Bačanac, 2007).

2.3.1 Razlogi za udeležbo otrok v športu mladih

Vzroki otrok za vključevanje v športne aktivnosti so vzpostavljjanje novih in vzdrževanje starih prijateljstev, postati dober v nečem, se zabavati in izkusiti vznemirjenje (Tušak et al., 2009). Raziskava Notre Damske Univerze, Centra za etično izobraževanje, je pokazala, da se otroci ukvarjajo s športom zaradi zabave, da počnejo nekaj, v čemer so dobri, da izboljšajo različne veščine, da telovadijo in ostanejo v kondiciji, da so del ekipe ter da občutijo vznemirjenje tekmovanja (O'Sullivan, 2014). Podobni rezultati so bili ugotovljeni z dvema študijama v Ameriki in Kanadi, v katerih so mladi športniki navedli razloge ukvarjanja s športom. Glavni razlogi, ki so jih izpostavili, so: da se zabavajo, da izboljšajo obstoječe in se naučijo novih veščin, da so s prijatelji in sklepajo nova prijateljstva, zaradi vznemirjenja, zaradi želje po uspehu in zmagovanju ter telesne pripravljenosti (Smith & Smoll, 2012). V raziskavi ameriške plavalne zveze, zveze za deskanje na snegu in smučarske zveze so otroci navedli razloge za udeležbo: 28 % jih je navedlo zaradi zabave, 15 % zaradi telesne kondicije, 13 % zaradi druženja s prijatelji, 13 % zaradi možnosti tekmovanja, 8 % zaradi možnosti napredovanja in 8 % zaradi srečevanja novih ljudi (Successful Sport Parenting, b. l.).

Vse raziskave in študije kažejo, da **zmagovanje še zdaleč ni na prvem mestu razlogov za udeležbo otrok v športu**. V večini primerov je glavni razlog za udeležbo otrok zabava.

Otroci zaznavajo šport drugače in imajo drugačne prioritete kot odrasli. Tušak et al. (2009, str. 121) navajajo, da »ta odkritja sugerirajo, da mora biti tako trening kot tudi tekmovanje priložnost za otrokov razvoj veščin in socialnih interakcij, mora biti predvsem zabavno in vznemirljivo« in je tekmovanje za udeležbo v športu šele sekundarnega pomena.

Trije največkrat navedeni razlogi za udeležbo v športu mladih so: (1) razvijanje in prikazovanje telesnih sposobnosti, (2) pridobivanje možnosti za razvijanje družabne pripadnosti, npr. sprejemanje in odobravanje s strani vrstnikov in staršev, in (3) doživljanje prijetnih izkušenj, npr. zabava in navdušenje (Gill, Gross & Huddleston, 1983; Gould, Feltz & Weiss, 1985; Klint & Weiss, 1986; Longhurst & Spink, 1987; Weiss & Williams, 2004).

V študiji, ki se je nanašala na rokometase, je Sarrazin s sodelavci ugotovil, da sposobnost, pripadnost in avtonomija kot občutek samostojnosti vplivajo na motivacijo za udeležbo v športu. Igralci, ki so se počutili sposobne, so se srečevali in vzpostavljali odnose z drugimi ter imeli določeno mero avtonomije v zvezi z njihovo udeležbo v športu in so poročali o visoki samomotivaciji za nadaljevanje igranja rokometu (Sarrazin, Vallerand, Guillet, Pelletier & Cury, 2002). Holt in Knight (2014, str. 17) pojasnjujeta, da »za igralce, ki so bili udeleženi v športu iz lastnih interesov in niso bili motivirani z zunanjimi dejavniki, velja večja verjetnost, da se bodo še najprej ukvarjali s športom«.

V športu, tudi v športu mladih, se pojavljata notranja (intrinzična) in zunanja (ekstrinzična) motivacija. Deci in Ryan (v Tušak, 2005, str. 98) opredeljujeta notranjo motivacijo kot »delati nekaj zaradi aktivnosti same in za zadovoljstvo, ki izhaja iz samega nastopanja oz. izvajanja aktivnosti«. Clews in Gross (v Tušak, 1999, str. 204–205) opisujeta, da je »intrinzična motivacija primarno določena z notranjo željo in radovednostjo po razvijanju nekih optimalnih spretnosti ter izzivov, medtem ko zunanja oz. ekstrinzična motivacija obsega zunanje izvore, kot so odobravanje staršev, odraslih, navijačev ter materialne nagrade in tekmovalno poudarjanje zmage in dosežkov«. Športniki, ki imajo radi šport, radi in prostovoljno trenirajo, občutijo zadovoljstvo pri treniranju in stremijo k izboljševanju svojih sposobnosti in znanja ter ne iščejo zunanjih vzpodbud za udeležbo v športu, so notranje motivirani športniki. Športniki, ki iščejo vzpodbudo v zunanjih vzvodih oz. iščejo zunanje motivacijske spodbude, ki izhajajo iz okolja, so zunanje motivirani športniki. Takšne športnike zanimajo materialne nagrade, medalje, prestiž, socialni status, odobravanje staršev, odraslih, sorodnikov, popularnost med vrstniki in tekmovalno poudarjanje dosežkov in zmag (Tušak, 2003). Zunanja motivacija je lahko pozitivna ali negativna. Za otroka je veliko bolje, da je notranje motiviran in ne potrebuje zunanjih vzpodbud za udeležbo v športu.

Thomas in Tennant (v Tušak et al., 2009) pravita, da so notranje motivirani otroci vztrajnejši, nastopajo na višjem, kvalitetnejšem nivoju in dokončajo več nalog kot otroci, ki so pretežno ali pa povsem zunanje motivirani. Zunanja motivacija pogosto ni trajna, brez zunanje potrditve se dejavnost hitro preneha oz. otrok preneha s športno aktivnostjo. Merkel

(Hedstrom & Gould; Seefeld, Ewing & Walk; Gould, Chung, Smith & White, v Merkel, 2013) ugotavlja, da je najbolj pogost razlog za ukvarjanje s športom pri mladih zabava in ko šport ni več zabava, nastopi osip. Tudi Cumming in Ewing (v Overman, 2014) razlagata, da je **zabava najbolj pogost razlog mladih za udeležbo v organiziranem športu**, da sta naslednja najbolj prevladujoča razloga pridobivanje novih veščin in druženje s prijatelji ter da je **zmagovanje zelo nizko na seznamu razlogov**.

Zgodnja študija v Kanadi je pokazala, da velika večina mladih **hokejistov** raje igra hokej, če ni poudarjeno zmagovanje in kadar jih ne skrbi, kdo bo zmagovalac. Manj kot 5 % otrok je menilo, da je zmagovanje najbolj pomembna stvar. Odgovorili so, da jim zabavo pri igranju hokeja uničujejo agresivnost, nasilje, preveliko poudarjanje zmagovanja in omejevanje sodelovanja (Orlick, v Overman, 2014). Otroci predvsem želijo aktivno sodelovati, raje igrajo in izgubijo kot da sedijo na rezervni klopi zmagovalne ekipe. Več kot 75 % otrok raje vidi, da igrajo v poraženi ekipi, kot da sedijo na rezervni klopi zmagovalne ekipe in ne igrajo (David; Engh, v Overman, 2014).

2.3.2 Razlogi za izstop otrok iz športa mladih

Gould (v Enoksen, 2011) **omenja dve kategoriji izstopa iz športa**. V prvo kategorijo prišteva vse tiste **notranje razloge**, ki jih posameznik lahko kontrolira in se o njih odloča – npr. hokejist se sam odloči, ali se bo umaknil iz tekmovalnega športa, v drugo pa tiste **zunanje razloge**, ki jih posameznik ne more kontrolirati in nima vpliva nanje – npr. hokejist nima več možnosti tekmovati, ker se ne uvrsti v ekipo. Kot že navedeno, sta Klint in Weiss prepoznala tri skupine razlogov za prenehanje sodelovanja v tekmovalnem športu. Prenehanje sodelovanja proti svoji volji je prvi razlog – npr. hokejist preneha igrati zaradi poškodbe, drugi je prostovoljni – npr. hokejist želi zaslužiti nekaj denarja in dela s polovičnim delovnim časom, kar mu onemogoča udeležbo na treningih in tekmovanjih, tretji pa nastopi navkljub odporu – npr. hokejist se odloči, da preneha z igranjem, čeprav ima hokej rad, ker smatra, da časovni vložek v hokej preveč vpliva na njegovo družabno življenje in izpolnjevanje šolskih obveznosti.

Na podlagi različnih študij in proučevanja razlogov za izstop mladih talentov iz športa se je oblikovalo pet vplivnih kategorij (Enoksen, 2011, str. 20–21): (1) trening in dejavnik uspešnosti, (2) obveznosti v povezavi z izobraževanjem in delom, (3) motivacijski vidik, (4) družabno okolje in (5) možnost izbire drugih športnih aktivnosti in interesnih dejavnosti.

Pri prvi kategoriji je zgodnji osip pri mladih obetavnih športnikih povezan s stagnacijo oz. nenapredovanjem in s pojavom resnejših poškodb (Storck; Kröger; Bussmann, v Enoksen, 2011), s preveč v specializacijo usmerjenimi športnimi programi (Baker; Baker, Côté & Abernethy, v Enoksen, 2011) in s preveč strogimi treningi in težkimi tekmovanji, ki jih spodbujajo trenerji (Abraham; Augustini & Traubal; Molinero, Salguero, Tuero, Alvarez & Marques, v Enoksen, 2011). Pri drugi kategoriji je zgodnji osip povezan s pomanjkanjem

časa in koordinacijo tega časa ter konfliktom, ki nastane pri določanju prioritet ob sledenju športne kariere na eni strani in izpolnjevanjem zahtev in želja pri izobraževanju in delu (Lippe; Kreim & Mayer, v Enoksen, 2011). Pri tretji kategoriji je zgodnji osip povezan s predpostavko, da bodo mladi obetavni športniki nadaljevali s športom toliko časa, dokler bodo dosegali nove cilje, bodo napredovali in redno zmagovali na tekmovanjih (Ames, v Enoksen, 2011). Športniki, ki ne bodo dovolj napredovali, se bodo soočili z nižjo samopodobo, slabšimi ocenami za potencialno napredovanje in pomanjkanjem motivacije (Gabler; Butcher, v Enoksen, 2011). Športniki, ki so zgodaj zapustili šport, so bili pri treningih in tekmah bolj izpostavljeni stresu in tesnobi kot tisti, ki so še nadaljevali s športom (Sarrazin, Vallerand, Guillet, Pelletier & Cury, v Enoksen, 2011). Športniki zapustijo šport tudi zaradi slabših pogojev za treniranje – športnih objektov (Gabler; Bussmann, v Enoksen, 2011). Pri četrti kategoriji, družabno in stimulatívno okolje za treniranje, dobri odnosi s prijatelji, starši ter sposobni trenerji pozitivno vplivajo na odločitve, ki jih posamezniki lahko sprejemajo (Carlson, v Enoksen, 2011). Negativno naravnano družabno okolje (Robinson; Brown; Sisjord, v Enoksen, 2011) in nezadostna podpora s strani posameznikov (Patrikson; Ommunsen; Ferreira, v Enoksen, 2011) pogosto vodita v zgodnji izstop iz športa. Zahtevno delo ali družinske razmere prav tako lahko odločilno vplivajo na odločitev športnika o nadaljevanju športne kariere (Jonsson; Stork, v Enoksen, 2011). Pri zadnji kategoriji se mnogi mladi športniki soočajo s konfliktom, ki se nanaša na izbiro glavnega športa oz. določitev prioritetenega športa (Naesje, v Enoksen, 2011). Želja, da dajo športniki prednost drugim aktivnostim in interesom (Brown; Klint & Weiss; Sisjord, v Enoksen, 2011) in želja, da več časa preživijo s prijatelji (Patrikson, v Enoksen, 2011) sta izrazita razloga mnogih mladih športnikov, ki se odločijo za prenehanje ukvarjanja s športom.

Največ otrok se preneha ukvarjati s športom v dobi odraščanja (Petlichkoff, v Holt & Knight, 2014). Mladostniki so navedli različne razloge, **najbolj pogosti razlogi za izstop iz športa** pa so pomanjkanje časa zaradi sodelovanja v izobraževalnih in plačanih delovnih aktivnostih ter drugih konkurenčnih športnih dejavnostih (Seefeldt, Ewing & Walk, v Holt & Knight, 2014), želja, da bi preživeli več časa v drugih družabnih aktivnostih s prijatelji (Klint & Weiss, v Holt & Knight, 2014) in zaznavanje pritiska s strani staršev (Fraser-Thomas, Côté & Deakin, v Holt & Knight, 2014). Pomanjkanje zabave, preveliko poudarjanje zmagovanja, spori s trenerji in pomanjkanje igralnega časa so drugi razlogi za prenehanje ukvarjanja s športom (Gould; Weiss & Williams, v Holt & Knight, 2014).

Selekcijski tekmovalni šport prispeva k velikemu osipu igralcev. Raziskave kažejo, da se kar dve tretjini športnikov med sedmim in osemnajstim letom vsako leto umakneta iz športa, največ v najstniških letih (Fraser-Thomas, Côté & Deakin, 2008). Raziskave tudi kažejo, da je največja udeležba v športu mladih med 11. in 13. letom starosti, vendar jih kar 70 % preneha s športom med 13. in 14. letom (Armentrout & Kamphoff, 2011; Ede et al., 2012; Eng, 2002). V raziskavi ameriške plavalne zveze, zveze za deskanje na snegu in smučarske zveze so otroci navedli razloge za prenehanje ukvarjanja s športom: 18 % jih je navedlo, da šport vzame preveč časa, 15 % jih preneha zaradi negativnega mnenja o trenerju,

15 % zaradi večjega uživanja v drugih aktivnostih, 8 % zaradi pomanjkanja zabave, 9 % zaradi dolgočasje in 6 % zaradi prevelikega poudarjanja zmagovanja s strani staršev (Successful Sport Parenting, b. l.).

Škof (2014, str. 580) pravi, da »s preveliko resnostjo vadbe, ki je posledica (prevelikih) tekmovalnih aspiracij skozi več let, je otrokom odvzeta radost, spontanost, kreativnost in igrivost, kar vodi k nižjemu samozaupanju in slabši samopodobi. Ob tovrstnem negativnem čustvenem doživljanju in stresu mladi pogosto tak šport zapustijo. Številni to opisujejo kot izogorelost (angl. burnout).« Športne poškodbe ali strah pred njimi so naslednji razlog za prenehanje s športno aktivnostjo.

Predvsem v kontaktnih športih, kamor se prišteva tudi **hokej**, je precej pretresov in trajnih poškodb možganov. Najbolj izpostavljeni so tisti mladi športniki, ki igrajo ameriški nogomet (6,4 pretresov možganov/10.000 izpostavljenih nevarnosti), hokej – moški (5,4) in lacrosse (4,0) (Marar, McIlvan, Fields & Comstock, v Bean et al., 2014). **Pretresi možganov** predstavljajo 18 % vseh poškodb v hokeju na ledu. V kanadski provinci Alberta, kjer okoli 9.000 otrok, mlajših kot 13 let, igra hokej na ledu, je evidentiranih okoli 700 pretresov možganov na leto, tj. 7 % (Klein, v Overman, 2014). Nevarnost pri hokeju je tudi možnost, da igralca **zadane hokejska ploščica**. Zdravnik iz inštituta za srce v Minnesoti, ZDA, poroča o 12 primerih v 15. letih, ki so se končali s smrtnim izidom kot posledica zadetka s hokejsko ploščico (Engl, v Overman, 2014). Statistika kaže, da **igra na telo oz. telesni kontakt** povzroča visok delež resnih poškodb med igralci, starimi od 11 do 14 let. Nekatero hokejske lige v ZDA in Kanadi dovoljujejo igro na telo že pri 11. letih. V letu 2011 so v ZDA sprejeli prepoved igre na telo pred dopolnjenim 13. letom. Vsi starši se niso strinjali z novim pravilom (Cantu & Hyman, v Overman, 2014). Ameriška pediatrična akademija je predlagala, da bi se prepovedal telesni kontakt pred dopolnjenim 15. letom. Kljub predlogu večina hokejskih združenj v Severni Ameriki še vedno dopušča telesni kontakt otokom. mlajšim od 13 let (Crow, Anderson, Catroppa & Babl, v Bean et al., 2014).

2.3.3 Trendi udeležbe v športu mladih

Šport mladih se lahko povezuje z mnogimi dobrimi in slabimi stvarmi. V organiziranem športu mladih obstajata **svetla in temna stran športa**. Dobre strani športa so, da npr. pomaga otroku razviti delovne navade, čustveno stabilnost, disciplino, samokontrolo, samozaupanje, samospoštovanje, da zmagaja na spoštljiv in izgubi na dostojanstven način itd. Slabe strani športa so, da lahko tako močno spodbuja otroka k športnemu zvezdništvu, da zanemari druga bistvena področja življenja, da lahko tako močno vpliva na otroka, da ponotranji nesprejemljivo vedenje in naredi vse za zmago, da lahko spodbuja stres in nasilje pri otroku, da je lahko tako časovno zahteven, da pušča otoku le malo časa za študij in družabno življenje itd. (Doyle & Burch, 2013).

Murphy pravi, da se **temne plati športa** nanašajo na **šest glavnih področij**, ki so: (1) neodgovorni starši, (2) izkoriščanje otrok, (3) osip mladih v športu, (4) ogrožanje zdravja mladih športnikov, (5) spolna zloraba in (6) nasilje v športu mladih (Murphy, b. l.). »Kruto je pogledati pod površje in ugotoviti, da so otroci, ki sodelujejo v organiziranih športnih programih včasih nesrečni, pogosto pod pritiskom in včasih kruto izkoriščeni« (Murphy, 1999, str. 10). Murphy opisuje, da je **potrebno slabe stvari oz. temne strani športa in probleme reševati**, še prej pa je **potrebno spoznati razloge** in da bi bili uspešni pri reševanju problemov **tudi razumeti**: (1) vlogo in razloge priljubljenosti športnih programov v družbi, (2) motive sodelujočih staršev, (3) motive sodelujočih otrok, (4) kako lahko družine podpirajo in nudijo pomoč športnikom, (5) naravo tekmovanja in naš odnos do tekmovanj in (6) učinke organiziranih tekmovalnih športnih programov na otroke in družine (Murphy, 1999).

Vse od leta 1950 v okviru organiziranih programov **naraščajo število in obseg prostočasnih dejavnosti in udeležba mladih v športu**, ki so vodeni s strani odraslih (Adler & Adler, v Coakley, 2006). Različni avtorji navajajo **razloge za rast športnih programov**. Coakley (2006) opisuje, da je **rast posledica**: (1) povečanega števila enostarševskih družin in družin, katerih oboji starši delajo zunaj doma; (2) nastajajočega neoliberalnega stališča, da so starši sami odgovorni za nadziranje in socializacijo otrok; (3) dolgoletnega družbenega prepričanja, da sodelovanje v športu avtomatično vpliva na oblikovanje pozitivnega karakterja; (4) medijsko vzpodbujenega prepričanja staršev, da je svet zunaj doma nevarno mesto za otroke; (5) splošnega prepričanja, da so otroci, še posebej fantje, nagnjeni k težavam, če niso nadzorovani in socializirani s strani odraslih in (6) povečane izpostavljenosti visoko uspešnih športov kot družbenih dogodkov in športnikov kot družbenih junakov.

Murphy (1999) opisuje, da vidi pet **razlogov za rast organiziranih športnih programov v prihodnosti**: (1) nadaljevanje rasti športne kulture, (2) potrebe staršev po organiziranih oblikah izvenšolskih programov, (3) rast udeležbe žensk v športu, (4) povečanje vključevanja gospodarskih organizacij v šport mladih in (5) prikazovanje znanih osebnosti iz sveta športa kot vzornikov za otroke. Razlogi za povečano udeležbo v športu mladih se lahko povezujejo tudi s povečanjem popularnosti ekstremnih in alternativnih oblik športov (National Sporting Goods Association, v Holt & Knight, 2014), povečanjem zagotavljanja možnosti za udeležbo žensk v športu (Coakley, v Holt & Knight, 2014) in večjo zavezanostjo k zagotavljanju priložnosti za športno udeležbo mladih v državah v razvoju (Sport and Recreation South Africa, v Holt & Knight, 2014).

Šport mladih postaja vse bolj popularen. Možen razlog za naraščajočo popularnost organiziranega športa mladih otrok je mogoče iskati tudi v **načinu strukturiranosti razvojnih športnih sistemov** (Holt & Knight, 2014).

V zadnjih dveh desetletjih na področju tekmovalnega športa mladih prihaja do velikih premikov. Iščejo se **novi, univerzalnejši modeli športne udeležbe otrok**, ki so bolj odprti, bolj humano in pedagoško naravnani do otrok ter dopuščajo otrokom več ustvarjalne svobode. Vse bolj se uveljavlja prepričanje, da je predvsem **pomembno prepoznati prave načine in vsebine dela z otroki. Vse manj** prihaja do izraza smiselnost **zgodnjega vključevanja in selekcioniranja otrok** v posamezni šport. **Moderni razvojni modeli** temeljijo na **dolgoročnem in sistematičnem delu** z mladimi, s **kasnejšo specializacijo vadbe** in **kasnejšim uvajanjem mladih v zahteve tekmovalnega vrhunškega športa** (Škof, 2014).

Kanadska organizacija Šport za vse življenje (angl. *Canadian Sport for life*) je v letu 2005 pripravila **razvojne smernice za trenerje, starše, vzgojne pedagoge** ter ostale, ki so vključeni v kanadski šport. Vzrok za pripravo smernic je bila želja, da bi presegli probleme, ki so jih zaznali v kanadskem športu. **Identificirali so naslednje probleme** (O'Sullivan, 2014): (1) kanadski športniki se niso učili pravih gibalnih in temeljnih atletskih spretnosti in zato s staranjem niso razvili pričakovanega nivoja veščin in sposobnosti ter niso dosegli optimalne ravni storilnosti; (2) veliko večino navodil so v najbolj ključnih razvojnih letih nudili neizkušeni trenerji; (3) preveliko poudarjanje tekmovalnosti je vodilo do nastanka slabih navad oz. razvad; (4) brez enotnega in jasno opredeljenega razvojnega sistema so bili športniki s strani različnih klubov, šol, selekcijskih in državnih ekip potisnjeni v različne smeri in izpostavljeni različnim razvojnim potem; (5) ti okoljski konflikti so vplivali na izzvenevanje zabave iz športa, zaviranje pravih razvoja in so vodili k slabi uspešnosti ali celo k prenehanju ukvarjanja s športom; (6) starši niso bili poučeni o razvojnih principih in zaradi tega niso razbrali ključnih elementov in dejavnikov v razvoju športnega programa otrok in (7) v športih je prihajalo, z namenom zadrževanja in pridobivanja novih udeležencev, do prezgodnje specializacije. Primarni cilj programa je preseči vse navedene probleme. Iz primarnega cilja programa, ki je premagati navedene probleme ter preprečiti nadaljnje širjenje debelosti in na splošno slabega zdravja, se je razvil **dolgoročni športni razvojni model (angl. Long-Term Athletics Development, v nadaljevanju LTAD)**.

LTAD služi kot ogrodje za izobraževanje in razvoj športnikov in se osredotoča bolj na razvojno, tj. biološko, kot na kronološko starost športnika. Izobraževanje oz. treniranje športnika je prilagojeno telesnemu in psihološkemu razvoju športnika in ne njegovim koledarskim letom. LTAD je verjetno najbolj poglobljen in human pristop k dolgoročnemu razvoju v športu, ki je danes z večjimi ali manjšimi prilagoditvami prisoten po vsem svetu (v Kanadi, Avstraliji, Evropi itd.) V skladu z LTAD metodologijo, z uvedbo in treniranjem pravih veščin v pravem razvojnem času, postanejo tako otroci kot tudi odrasli bolj aktivni in tudi ostanejo bolj aktivni ter so bolj uspešni od tistih, ki ne sledijo temu programu (O'Sullivan, 2014).

LTAD je na podlagi najnovejših znanstvenih, raziskovalnih in praktičnih izkušnjah v atletiki, treniranju in izobraževanju **razdeljen na sedem faz** (O'Sullivan, 2014):

1. **aktivni začetek** (angl. Active Start) – osnovne gibalne sposobnosti (0–6 let);
2. **osnove** (angl. FUNdamentals) – igra in zabava ob raznovrstnih vsebinah (dekleta 6–8 let, fanti 6–9 let);
3. **učenje za trening** (angl. Learning to Train) – faza učenja (dekleta 8–11 let, fantje 9–12 let);
4. **treniranje za trening** (angl. Training to Train) – faza temeljne športne vadbe v izbrani športni panogi (dekleta 11–15 let, fantje 12–16 let);
5. **treniranje kako tekmovati** (angl. Training to Compete) – faza športne vadbe za tekmovanja (dekleta 15–21 let, fantje 16–23 let);
6. **treniranje za zmago** (angl. Training to Win) – faza vadbe za zmago (dekleta 18 +, fantje 19 +);
7. **aktivni za življenje** (angl. Active for life) – katerakoli leta.

Prve tri faze (faze 1–3) so namenjene učenju in razvijanju osnovnih gibalnih in športnih znanj z namenom, da otroci še pred puberteto osvojijo osnovne veščine, ki so potrebne za aktivno življenje v vseh življenjskih obdobjih. Hkrati pa otroci osvojijo osnove, ki so potrebne za sledenje zahtevam elitnega treninga v izbranem športu ali aktivnosti po dvanajstem letu ter v kasnejših letih tekmovanja na elitnem nivoju, če si to seveda želijo. **Naslednje tri faze (faze 4–6)** so namenjene tistim otrokom, ki stremijo k elitnemu nivoju, ki se želijo specializirati za en šport in tekmovati na najvišjem možnem nivoju. Treningi so zasnovani na način, da maksimirajo telesni, mentalni in čustveni razvoj posameznika. **Zadnja faza (faza 7)** se nanaša na aktivno vseživljenjsko udeležbo v tekmovalnem ali rekreacijskem športu ali telesni aktivnosti ter promocijo aktivnega življenjskega sloga (Sport for life, b. l.). **LTAD** je bil razvit na podlagi idej in teorij **Istvan Balyija**, ki je priznan strokovnjak na področju dolgoročnega razvoja športnikov.

V kanadskem dolgoročnem razvojnem modelu za hokejskega igralca (angl. *Long Term Player Development*, v nadaljevanju **LTPD)** je zapisano, da hokej za razliko od umetnostnega drsanja, potapljanja in gimnastike (pri teh športih je potrebna zgodnja specializacija) spada med športe, pri katerih je priporočena pozna specializacija. Pri hokeju, nogometu, košarki, bejzbolu in odbojki je pomembno, da otroci še pred pričetkom pubertete pridobijo temeljna gibalna in športna znanja (npr. brcanje, driblanje, metanje, lovljenje, plavanje, plezanje, skakanje, okretnost, ravnotežje, koordinacija itd.). V tem primeru se lahko otroci pri 12.–15. letih odločijo za katerikoli šport, pri katerem je priporočena pozna specializacija in imajo možnost, da v tem športu tudi dosežejo najvišji mednarodni nivo oz. uspešnost. Pri športih, pri katerih se priporoča pozna specializacija, je po drugi strani pogoj, da so otroci relativno zgodaj vključeni v osnovne faze (pri 5.–8. letih) dolgoročnega razvojno naravnane športnega modela. V skladu s priporočili **LTPD** je za hokej neprimerna specializacija pred dopolnjenim desetim letom. Ne priporoča se tudi, da bi otrok pri teh letih igral samo na eni poziciji (npr. ali samo napadalec, ali branilec, ali golman), da bi se posvečal samo hokeju in da bi se otroka spodbujalo samo k igranju hokeja. Posledice takšnega ravnanja so lahko preveč enostranske in specifične priprave, pomanjkanje osnovnih gibalnih

in športnih veščin, prekomerne poškodbe, prezgodnja izgorelost in prezgodnje prenehanje treniranja in tekmovanja, kar vodi v osip (Sport Canada, 2013).

V Kanadi in ZDA so za potrebe snovanja dolgoročnega razvojnega modela v hokeju na ledu uporabili za osnovo LTAD principe. V ZDA se kot dolgoročni razvojni model v **hokeju** na ledu uporablja **Ameriški razvojni model (angl. *American Development Model*, v nadaljevanju ADM)**. Pred uvedbo ADM so v ZDA z interno študijo v letu 2010 ugotovili, da kar 43 % otrok, ki pričnejo z igranjem hokeja, preneha z igranjem pri 9. letih. Pet let po uvedbi ADM pa v ZDA beležijo kar 44 % rast udeležbe (iz 517.000 na 743.000) pri otrocih med 6. in 17. letom. K rasti so prispevali tudi drugi ukrepi, pri dvanajstletnikih so npr. zmanjšali število potovanj, kot odgovor na pogoste pretrse možganov pa so prepovedali tudi telesni kontakt do vključno dvanajstega leta (King, 2015).

V zadnjih letih se otroci vključujejo v organizirane športne programe pri mlajših letih kot v preteklosti. V študiji, ki so jo izvedli v Kanadi, so ugotovili, da je bila pri otrocih, starih 5–10 let, v letih 2009–2011 udeležba 84 % – tolikšen delež otrok je vsaj enkrat na teden sodeloval v organizirani obliki športa, kar pomeni 4 % rast v primerjavi z študijo, ki je bila izvedena za leti 2005 in 2007 (Canadian Fitness and Lifestyle Research Institute, v Holt & Knight, 2014). Podobno je študija v Avstraliji pokazala, da se je udeležba v organiziranem športu in plesu med 5- in 8-letnimi otroki povišala iz 57 % v letu 2000 na 65 % v letu 2009 (Australian Bureau of Statistics, v Holt & Knight, 2014). Študija, ki so jo izvedli v ZDA v letu 2009, je pokazala 8,6 % rast športne udeležbe v prejšnjem desetletju (National Sporting Goods Association, v Holt & Knight, 2014). V Kanadi se je po podatkih iz leta 2008 51 % otrok in odraščajočih redno udeleževalo v športu, v Avstraliji se je po podatkih iz leta 2009 63 % otrok med 5. in 14. letom udeleževalo v športu v preteklem letu, v Angliji se je po podatkih iz leta 2002 59 % fantov in 55 % deklet med 2. in 15. letom tedensko udeleževalo v športnih aktivnostih, v ZDA se je po podatkih iz leta 2008 54 % študentov višjih šol ukvarjalo s športom med letoma 2006 in 2007, na Japonskem pa se je po podatkih iz leta 2006 s športom ukvarjalo kar 90 % otrok, starih med 10 in 14 let (Clark, 2008; Australian Bureau of Statistics, 2009; Stamatakis, 2002; Sabo & Veliz, 2008; Japanese Statistics Bureau, 2006, v Holt & Knight, 2014, str. 19).

2.3.4 Finančni stroški, povezani z udeležbo v športu mladih

Šport mladih vključuje širok spekter različnih aktivnosti oz. dejavnosti. Aktivnosti se med seboj razlikujejo v odvisnosti od intenzivnosti vključenosti staršev, intenzivnosti tekmovanj in razlogov za sodelovanje (Brustad; Ryba & Kashope Wright, v Holt & Knight, 2014).

Športni programi so lahko bolj ali manj strukturirani, treninge lahko vodijo bolj ali manj usposobljeni trenerji, programi pa so lahko bolj ali manj profesionalno ali pa rekreacijsko naravnani. V primeru strukturiranih programov, v okviru katerih se namensko razvijajo taktične posebnosti športa, treninge vodijo večinoma profesionalni trenerji in je

poudarek na usmerjenemu razvijanju otrokovih telesnih, psiholoških in družabnih veščin ter sposobnosti. V rekreacijskem športu je bolj poudarjeno zagotavljanje priložnosti za igro, iz katere se spontano razvijajo veščine in sposobnosti otrok, manj pa je poudarjeno zmagovanje. Coakley (2009) namiguje, da strukturirani v zmagovanje naravnani programi, ki so vodeni s strani odraslih, postajajo vse bolj v privatnih rokah in tudi vse bolj prevzemajo dominantno vlogo v športu mladih ter s tem slabijo poslanstvo oz. glavni namen rekreacijskega ukvarjanja s športom.

V bolj razvitih državah **šport mladih** pretežno temelji na podlagi plačil oz. **modela plačaj za igro** (angl. *pay to play*), ki jih za otrokovo udeležbo zagotovijo starši, in vse manj na podlagi drugih sredstev, ki jih npr. športne zveze, organizacije, klubi in društva pridobijo s strani različnih javnih oblik financiranja (Holt & Knight, 2014). Model plačaj za igro, ki je predvsem **obremenitev za starše**, predstavlja precejšnjo oviro za zagotavljanje enakih možnosti vsem otrokom, saj šport postaja predvsem domena tistih, ki lahko in so pripravljeni otroku plačati športno udeležbo. Otroci iz bolj situiranih družin imajo v primerjavi z otroci iz slabše situiranih družin večjo možnost za športno udeležbo (Clark; Sport England, v Holt & Knight, 2014).

Kar nekaj študij nakazuje, da je **šport lahko drag**, da lahko predstavlja precejšnje **breme v družinskem proračunu**, neredko pa lahko finančne obremenitve načnejo tudi družinsko harmonijo oz. stabilnost. Finančne obremenitve tako vplivajo na osebno in družabno življenje staršev ter na zmožnosti družine v različnih pogledih (Baxter-Jones & Maffulli; Kirk, O'Connor, Carlson, Burke, Davis & Glover, v Bean et al., 2014). Starši, ki finančno podpirajo udeležbo otroka v športu, nemalokrat občutijo veliko **obveznost do svojih otrok**, ker ne želijo zaradi morebitne družinske finančne stiske prekiniti priložnosti za socializacijo otroka, prekiniti pa ne želijo tudi vseh športnih ambicij, ki jih je otrok zgradil v procesu športnega udejstvovanja (Dorsch, Smith & McDonough, 2009).

Dorsch, športni psiholog iz državne univerze v Utahu, je **pričakoval pozitivno soodvisnost med finančnimi vložki staršev in koristmi njihovih otrokov športnikov zaradi podpore staršev**. Njegova študija pa je pokazala, da so večji finančni vložki povezani z nižjimi ravnmi užitka oz. zadovoljstva in motivacije otrok. Gould, direktor Michiganske državne univerze za proučevanje športa mladih, v svoji študiji opisuje, da bi morali starši brzdati svoje vložke v šport mladih, ker veliki izdatki lahko vodijo tudi v večja pričakovanj staršev. Opisuje še, da starši, ki več naredijo, tudi pričakujejo povrnitev investicije, s tem pa zmanjšujejo možnosti za uresničitev zelenega izida oz. pozitivne športne izkušnje otrok. Coakley, profesor sociologije iz univerze v Koloradu, pojasnjuje negativni vpliv večje potrošnje staršev. Pravi, da večja potrošnja slabi otrokov občutek, ki se nanaša na lastništvo športa. Otroci imajo občutek, da šport ni več samo njihov in da si ga starši vse bolj prisvajajo. Dorsch je v neobjavljeni študiji – opravljena preko spletnega vprašalnika, v kateri je sodelovalo 163 staršev, ugotovil, da 60 % staršev porabi manj kot 1 % bruto dohodka, 24 %

jih porabi 1–2 % bruto dohodka in le 2 % porabita več kot 5 % bruto dohodka za udeležbo otrok v športu (Helliker, 2014).

Študija v Angliji, v katero je bilo vključenih 282 otrok in njihovih staršev, je pokazala, da povprečni letni stroški udeležbe v različnih športih (gimnastiki, plavanju, tenisu in nogometu) znašajo 220–1.600 £ (Baxter-Jones & Malffulli, v Holt & Knight, 2014). Študija v Kanadi je pokazala, da dvostarševsko gospodinjstvo v povprečju porabi 579 \$ (CAD – kanadskih dolarjev) na leto samo za članarino in nakup opreme. Družine nato dodatno krijejo še stroške najemnin objektov, prevoza, prijavnin ipd. (Clark, v Holt & Knight, 2014). Holt in Knight (2014) v študiji navajata, da samo letna članarina, brez vseh ostalih skritih stroškov za različne športe, znaša: nogomet v dvorani (zimsko obdobje) – 200 \$, nogomet na prostem (poletno obdobje) – 85 \$, **hokej na ledu – 500 \$**, bejzbol – 180 \$ in atletika – 300 \$. Clark (v Holt & Knight, 2014) razlaga, da je povsem pričakovano, da je udeležba pri družinah z nižjimi dohodki nižja kot pri družinah z višjimi dohodki. Harwood & Knight (v Holt & Knight, 2014) pojasnjujeta, da stroški udeležbe otrok naraščajo z napredovanjem otrok na višji, bolj tekmovalni oz. elitni nivo.

Hokej je v primerjavi z drugimi športi **relativno drag**. Otroci lahko dojemajo finančno udeležbo staršev kot način njihove vpletenosti v šport. Cumming in Ewing (v Ede et al., 2012) pravita, da lahko veliki vložki s strani staršev vodijo v večjo vpletenost staršev, ker zaradi svojega vložka pričakujejo povračilo oz. koristi. Otroci po drugi strani občutijo potrebo, da nadaljujejo s športno aktivnostjo, ker starši vlagajo finančna sredstva v njih.

Šport je v nekaterih državah deležen precejšnje javne podpore in tudi financiranja. V športu mladih pomeni javno financiranje zmanjševanje finančnih obveznosti staršev. Skandinavske države se pogosto smatrajo kot države, ki omogočajo najboljše pogoje za udeležbo otrok v športu. Na Švedskem država izdatno podpira športni program otrok, vendar je za švedski športni model značilno tudi to, da je zelo odvisen od prostovoljnega dela staršev in drugih deležnikov (Swedish Sports Confederation, v Holt & Knight, 2014). Z namenom podpiranja športa mladih se vlade v nekaterih državah odločajo za ustvarjanje različnih finančnih spodbud in zmanjševanje finančnih bremen staršev. Nekatere finančne spodbude so namenjene staršem, npr. t.i. finančna optimizacija preko davčnih olajšav, druge spodbude pa so usmerjene direktno na športne klube. Spence in drugi avtorji navajajo, da je direktna podpora športnim organizacijam bolj učinkovita, bolj zmanjšuje finančno breme in ustvarja večje športno udeležbo med otroki (Spence, Holt, Sprysak, Spencer-Cavaliere & Caulfield, v Holt & Knight, 2014).

2.4 Razvojna vloga športa

Danes je življenje otrok in mladostnikov drugačno kot nekoč. Na otroke in mladostnike vplivata tehnološki napredek in informacijska tehnologija v vseh možnih pojavnih oblikah. Spreminja se način komunikacije, ki postaja vse bolj brezoseben. Tudi v športu prihaja do

pojava, ko trenerji, starši in otroci oz. mladostniki komunicirajo med seboj preko e-maila, različnih družbenih omrežij, na različnih platformah pa objavljajo bloge, fotografije in pretočne vsebine. **Šport**, pri katerem sta potrebna neposredna udeležba in pristen stik med udeleženci, ima lahko **posebej pomembno vlogo v moderni družbi**, ker omogoča razvojne priložnosti na načine, ki jih otroci ob neudeležbi v športu ne bi bili deležni.

S športom se povezujejo tako koristi kot tudi različna tveganja oz. nevarnosti. Za starše, ki vpisujejo otroke v šport, je izredno pomembno, da razumejo možne koristi in tveganja, ki nastopijo z udeležbo otrok v športu. V študiji, v kateri sta Wiersma in Fifer (2008) spraševala starše o morebitnih koristih – ti so predstavljali 115 otrok, starih med 4 in 18 let – so starši odgovorili, da pričakujejo različne koristi od udeležbe njihovih otrok v športu. Navedli so, da bi otroci lahko pridobili ali se poučili o različnih življenjskih veščinah (npr. kako zmagovati ali izgubljati, vztrajnost, športno vedenje, ekipno delo ipd.), deležni bi bili družabnih koristi (npr. ustvarjanje prijateljstev ipd.) in bi razvili koncept samopodobe (npr. samopodoba, samozavest). V podobni študiji je Neely (v Holt & Knight, 2014) spraševal starše in ugotavljal, katere koristi so starši zaznali pri otrocih kot posledico njihove udeležbe v organiziranih oblikah športnih programov. Zanimalo ga je tudi mnenje staršev, in sicer kako starši mislijo, da so otroci pridobili te koristi. V študiji je sodelovalo 22 staršev otrok, starih 5–8 let, ki so bili vključeni v različne športne programe in športe. Starši so odgovorili, da so otroci z udeležbo v športu pridobili vrsto osebnih, družabnih in telesnih koristi. Starši so bili mnenja, da so otroci pridobili te koristi s spoznavanjem lastnih sposobnosti in gradnjo samozavesti. Otroci so spoznali lastne omejitve telesnih sposobnosti in se poučili o fizičnem tveganju. Otroci, ki so bili izpostavljeni novi skupini otrok izven kroga običajne družabne skupine, so se poučili o različnih načinih sklepanja novih prijateljstev. Starši so preko športa otrok pridobili različne ideje in te pozitivne izkušnje prenesli v družinsko okolje.

2.4.1 Rezultati tradicionalnih oblik udeležbe v športu mladih

Levermore (v Holt & Knight, 2014) razlaga, da obstajajo **različne vrste športnih programov**, ki jih je potrebno razlikovati med seboj. Proučevati je potrebno njihove rezultate ter okoliščine in mehanizme, ki spodbudno ali zaviralno vplivajo na nastanek teh rezultatov. Odličen način za razumevanje programov je **delitev oziroma klasifikacija teh programov**. Coalter (v Holt & Knight, 2014) predlaga **delitev na**: (1) tradicionalne oblike športnih programov (npr. šole, klubi ipd.), (2) šport plus programe (prilagojeni oz. razširjeni programi za maksimiranje potenciala, ki je predviden z razvojnimi cilji) in (3) plus šport programe (programi, ki izkoriščajo popularnost športa za pridobivanje mladih udeležencev za potrebe izobraževanja in treniranja).

Otroci in mladostniki, ki se vključujejo v športne programe, so izpostavljeni različnim izkušnjam. Na te izkušnje vplivajo trenerji, vrstniki, starši, sodniki, vodje in direktorji programov ter cilji, principi in pravilniki programov. Izkušnje otrok vodijo do različnih izidov oz. rezultatov, ki so lahko pozitivni ali negativni.

Otroci in mladostniki, udeleženci v tradicionalnih oblikah športa, poročajo o **vrsti pozitivnih izidov oz. rezultatov**, in sicer o višji stopnji samopodobe, čustveni stabilnosti, reševanju problemov, doseganju ciljev (Barber, Eccles & Stone; Eccles, Barber & Stone; Richman & Shaffer, v Holt & Knight, 2014), manjši verjetnosti opuščanja šole, zvišanju povprečja šolskih ocen, višji stopnji prisotnosti v šoli (Eccles, Barber & Stone; Marsh & Kleitman, v Holt & Knight, 2014), povečanem uživanju sadja in zelenjave (Melnich, Miller, Sabo, Farrell & Barnes; Pate, Trost, Levin & Dowda; Rainey, McKeown, Sargent & Valois, v Holt & Knight, 2014), povišani uporabi kontracepcije in nižji stopnji spolnih izkušenj (Sabo, Miller, Farrell, Melnick & Barnes, v Holt & Knight, 2014).

Otroke in mladostnike se povezuje tudi z **vrsto negativnih izidov oz. rezultatov**, in sicer z zlorabo alkohola (O'Brian, Blackie & Hunter, v Holt & Knight, 2014), sodelovanjem v prestopništvu (Begg, Langley, Moffitt & Marshall, v Holt & Knight, 2014), poživili (Siegenthaler & Gonzales, v Holt & Knight, 2014), povečanem strahu pred poškodbami (DuRant, Pendergrast, Seymore, Gaillard & Donner, v Holt & Knight, 2014) in rivalstvom med vrstniki (Brustad, Babkes & Smith, v Holt & Knight, 2014).

Problem v športu mladih je tudi, da se **športni programi obravnavajo kot črne skrinjice** (angl. *black box*), ker se ne poskuša identificirati procesov, ki bi lahko doprinesli k pridobivanju koristi skozi športno udeležbo (Larson, v Holt & Knight, 2014). Za ustvarjanje pozitivnih rezultatov v športu je potrebno zagotoviti medsebojno sodelovanje, ustrezne pedagoške prijeme, politike in prakse, da bi se ustvaril primeren družbeni kontekst, v katerem bi nastali pogoji za želeni razvoj (Holt & Knight, 2014). Coakley (v Holt & Knight, 2014, str. 32) trdi: »Zgolj sodelovanje mladih v športu ni zadosten pogoj za redno prepoznavanje razvojnih izidov. Samo sodelovanje v športu ne pomeni nujno tudi pojavnost pozitivnih ali negativnih rezultatov, prej so razvojne koristi športne udeležbe odvisne od povezanih družbenih dejavnikov.«

2.4.2 Pozitivni razvoj mladih

Raziskovalci so že desetletja zainteresirani za proučevanje koristi, ki se povezujejo s športno udeležbo. V zadnjih letih se je uveljavil **krovni izraz pozitivni razvoj mladih (angl. *Positive Youth Development*, v nadaljevanju PYD)** za različne vrste študij, ki so usmerjene v **iskanje potencialnih koristi, ki izhajajo iz športne udeležbe**. Avtorji navajajo različne definicije PYD, npr. Gould in Carson (Gould & Carson, v Camiré, Forneris, Trudel & Bernard, 2011, str. 93) pravita: »PYD je širok koncept, ki je zasnovan z namenom spodbujanja zelenih kompetenc, ki vodijo k razvojnim izidom mladih«. Lerner, Brown in Kier (v Neely & Holt, 2014) pa pravijo, da je PYD individualni pristop k dolgoročnemu razvoju mladostnika, ki temelji na iskanju njegove notranje moči.

PYD temelji na predpostavki, da imajo vsi mladostniki potencial za pozitivne razvojne spremembe. PYD vključuje vrsto teoretičnih in konceptualnih pristopov, katerih skupna

lastnost je, da so namensko osredotočeni v razvijanje interesov, veščin in sposobnosti, ki bodo mladim pomagali pri obvladovanju življenjskih izzivov in rasti (Lerner, v Neely & Holt, 2014). V tem smislu se izraz PYD nanaša na procese, s katerimi mladi pridobivajo vrsto kognitivnih, družabnih, čustvenih in vedenjskih sposobnosti (Catalano, Berglund, Ryan, Lonczak & Hawkings, v Neely & Holt, 2014). PYD se nanaša na načine, s pomočjo katerih otroci in mladostniki nabirajo optimalne razvojne izkušnje preko vključenosti v organizirane aktivnosti. Nabiranje teh izkušenj vodi v zdravo, zadovoljno in produktivno življenje otrok, mladostnikov in kasneje odraslih (Hamilton & Pitman, v Holt & Neely, 2011). V literaturi se pogosto uporablja pet c-jev, in sicer sposobnost, zaupanje, odnos, karakter in skrb (angl. *Five Cs.: competence, confidence, connection, character and caring*), za osmišljanje razvojnih področij, ki se osredotočajo na programe za pozitiven razvoj mladih (Jelicic, Bobek, Phelps, Lerner & Lerner; Roth & Brooks-Gunn, v Vella, Oades & Crowe, 2011).

2.4.3 Športni programi za pozitiven razvoj mladih

Optimiziranje priložnosti za PYD v športu se v veliki meri nanaša na **iskanje najboljših načinov za oblikovanje politik, programov, principov, pravil in medsebojnega sodelovanja**, preko katerih se spodbuja razvoj mladih v športu (Holt & Knight, 2014). Različni avtorji opozarjajo, da v kontekstu PYD športna udeležba sama še ne vodi k pozitivnim razvojnim izidom oz. rezultatom, zagovarjajo pa idejo, da šport lahko pomaga ustvariti pozitivne razvojne izide oz. rezultate, če je strukturiran in se izvaja na najbolj primeren način (Coakley; Holt & Jones; Gould & Garson, v Holt & Knight, 2014). V kolikšni meri bodo mladi preko vključenosti v šport deležni pozitivnih razvojnih izidov oz. rezultatov, je odvisno od več povezanih in soodvisnih družbenih dejavnikov. Vsi skupaj, vrstniki, starši, trenerji, sodniki, vodje in direktorji programov, vplivajo na kreiranje športnih izkušenj mladih.

Holt in Knight (2014, str. 35) pojasnjujeta: »eden od ključnih dejavnikov je oblikovanje programov na podlagi integriranega in skupnega pristopa, kjer trenerji in starši delajo skupaj, da bi ustvarili primerno okolje za razvoj mladih«. Avtorja sta tudi mnenja, da športni klubi, lige in športni upravljalni organi nujno potrebujejo jasno vizijo, ki se osredotoča na osebni razvoj vsakega udeleženca v športu, da bi zagotovili športne programe, ki podpirajo PYD. Podobno razmišljajo tudi drugi avtorji, ki zavzemajo stališče, da morajo športne organizacije celostno pristopiti k svojim namenom, ciljem in aktivnostim, da se lahko zagotovijo ustrezni ukrepi (Geidne, Quennerstedt & Eriksson, v Holt & Knight, 2014). **Glede na karakteristike in strukture športnih programov so se v različnih raziskavah in študijah identificirale naslednje programske značilnosti, ki se povezujejo s PYD:** (1) spodbujanje varnosti in zdravja – ustanove, (2) jasna in dosledna pravila in pričakovanja, (3) topli, v podporo usmerjeni odnosi, (4) možnosti za pomenljivo vključevanje in pripadnost, (5) pozitivne družbene norme, (6) podpora učinkovitosti in samostojnosti, (7) priložnosti za grajenje

sposobnosti in veščin in (8) usklajevanje med družinskimi, šolskimi in prizadevanji skupnosti (Holt & Knight, 2014).

3 STARŠI V ŠPORTU MLADIH

3.1 Vpliv staršev na kakovost otroških izkušenj pri športu mladih

Starši imajo ključno vlogo pri vključevanju otrok v šport. Starši so tisti, ki vpišejo otroke v športne aktivnosti, športne klube, vpeljejo v športno panogo in pomagajo otrokom približati svet športa in ustvariti pozitiven odnos do športa. V najbolj zgodnji fazi starši usmerjajo otroke in spodbujajo interes otrok za določeno dejavnost. Starši zagotavljajo in finančno podpirajo športno udeležbo otrok, hkrati pa na več različnih načinov pomembno vplivajo tudi na kakovost otroških izkušenj v športu. Vedenje staršev in nudenje povratnih informacij otrokom občutno vpliva na otrokovo samopodobo, npr. ali otroci verjamejo vase in zaupajo lastnim sposobnostim (Brustad & Patridge, v Holt & Knight, 2014). Podpora staršev v obliki pohvale in vzpodbude predstavlja velik vplivni dejavnik pri kreiranju pozitivnih športnih izkušenj (Fraser-Thomas & Côté, v Holt & Knight, 2014) in povečuje zadovoljstvo in užitek pri otrocih (Leff & Hoyle; McCarthy & Jones, v Holt & Knight, 2014). Pozitivni odnos staršev do športa in dosežkov otrok prispeva k razvoju otrokovih kompetenc, samozavesti, notranje motivacije za igranje in nadaljevanje športne poti (Babkes & Weiss; Collins & Barber, v Holt & Knight, 2014). Starši pomagajo otrokom pri razvijanju različnih sposobnosti za lažje spopadanje z zahtevami športa (Tamminem & Holt, v Holt & Knight, 2014), v primeru izredne nadarjenosti otrok pa igrajo pomembno vlogo na poti k doseganju elitnega športnega nivoja (Côté; Wolfenden & Holt, v Holt & Knight, 2014).

Starši lahko na otroka vplivajo na pozitiven ali negativen način. Če otroci začutijo, da so pričakovanja staršev prevelika, se pri otrocih pojavi tesnoba, zmanjšata se jim samopodoba in samozavest (Collins & Barber; Leff & Hoyle; Nicholls & Polman, v Holt & Knight, 2014). Preveliki pritiski staršev se povezujejo tudi s pretirano željo otrok po zmagovanju, kar vodi v slabše športno vedenje in strah pred porazi (LaVoi & Babkes Stellino; Sagar & Lavalley, v Holt & Knight, 2014). Vmešavanje staršev v delo trenerja lahko negativno vpliva na dolgoročni športni razvoj otroka (Knight & Harwood, v Holt & Knight, 2014). Pretirani pritiski in pričakovanja staršev se nemalokrat povezujejo z izgorelostjo otrok in njihovim izstopom iz športa (Butcher, Lindner & Johns; Dale & Weinberg, v Holt & Knight, 2014). Starši negativno vplivajo na otroke, če jih silijo v šport ali jim ne pustijo, da bi se prenehali ukvarjati s športom oz. izbrali nov šport. Nešportno vedenje in sledenje lastnim ambicijam tudi ne vodi v pravo smer. V tem kontekstu je pomenljiva izjava Wayne Gretzkyja (Smith & Smoll, 2012), člana hokejske hiše slavnih, ki pravi, da bi starši morali biti predvsem opazovalci in podporniki svojih športno navdahnjenih otrok, nikoli pa tisti, ki bi izvajali pritisk na otroke.

3.2 Motivacijska vloga staršev

Starši otroku z vključitvijo v šport nudijo priložnost za socializacijo v športu in športnem okolju. Otroci preko procesa socializacije pridobivajo vrline, veščine, si ustvarjajo stališča in gradijo vrednote, ki jih potrebujejo za normalno funkcioniranje v športu in športnem okolju. Socializacija pomaga otrokom bolje razumeti športno kulturo. Ključna vloga v procesu socializacije pripada staršem (Brustad, v Harwood & Knight, 2009a).

Fredericks in Eccles (v Harwood et al., 2009a) menita, da **starši** v procesu socializacije in kreiranja športnih izkušenj **izpolnjujejo tri osnovne in tudi ključne vloge**, in sicer **vlogo oskrbovalca, tolmača in vzornika**. Starši prevzemajo (Holt & Knight, 2014) vlogo oskrbovalca (angl. *provider*) s tem, ko vozijo otroke na trening in iz treninga – poskrbijo za transport, s tem, ko plačujejo članarine, poskrbijo za finančni del udeležbe. Starši prevzemajo vlogo tolmača (angl. *interpreter*) s tem, ko otroku sporočajo prepričanja in vrednote, ki se nanašajo na oz. so pomembna za športni razvoj, učinkovitost in uspešnost, npr. kako naj otroci ravnajo v primeru zmage ali poraza. Starši prevzemajo vlogo vzornika (angl. *role model*) s tem, ko se tudi sami vključijo v šport in postanejo zgled otrokom ter na ta način vplivajo na prepričanja otrok, npr. ravnanje staršev v primeru zmag in porazov vpliva na ravnanje otrok v istih situacijah.

Starši z izpolnjevanjem vlog vplivajo na prepričanja, vrednote, uspešnost in motivacijo otrok v športu (Fredericks & Eccles, v Harwood & Knight, 2009a). Starši vplivajo na motivacijo otrok z zaznavanjem njihovih kompetenc oz. sposobnosti. Starši, ki poročajo o višjih sposobnostih otrok v športu, tudi zagotavljajo več priložnosti otrokom za ukvarjanje s športom (Brustad, v Holt & Knight, 2014). Zaznavanje staršev se zrcali na otroke. To pomeni, da imajo tudi otroci teh staršev visoko mnenje o sebi in pri sebi zaznavajo visok nivo sposobnosti. Velja pa tudi obratno (Babkes & Weiss; Bois, Sarrazin, Brustad, Trouilloud & Cury; Eccles & Harold, v Holt & Knight, 2014), otroci so lahko večkrat v precepu in se sprašujejo, ali bodo še vztrajali v športu. Starši z zagotavljanjem pogojev oz. možnosti za udeležbo v športu in zaznavanjem otrokovih sposobnosti vplivajo na motivacijo otrok za nadaljnjo udeležbo v športu. Otroci zaznavajo svoje sposobnosti preko socialnih stikov z drugimi, na podlagi preteklih izkušenj ipd. Starši, ki dajejo otrokom pozitivne vzpodbude po uspešno izvedeni športni aktivnosti, okrepijo zaznave otrok o njihovih sposobnostih in motivacijo. Če otroci pri starših zaznajo neodobravanje po uspešno izvedeni športni aktivnosti, lahko to vpliva na zmanjšanje sposobnosti, motivacije in pozitivnega učinka (Harter, v Holt & Knight, 2014).

Starši, ki so dober zgled športnega vedenja, ki nudijo otrokom pozitivne informacije v zvezi s športno uspešnostjo in ki zavzemajo pozitivna stališča o otrokovih športnih sposobnostih, imajo tudi otroke, ki pri sebi zaznavajo višje sposobnosti, športni užitek in notranjo motivacijo (Babkes & Weiss, v Holt & Knight, 2014). Starši, ki nudijo otroku pozitivno povratno informacijo v primeru zmage in negativno v primeru poraza, usmerjajo otroka k

rezultatu ter razvijajo v otroku egoizem. Starši, ki nudijo otroku povratno informacijo v zvezi z njegovim vloženim trudom, so starši, ki vzpodbujajo otroka k izvajanju nalog (Harwood, Spray & Keegan, v Holt & Knight, 2014).

3.3 Vzgojni stili staršev

Raziskovalna dejavnost, ki se nanaša na starše v športu, je stara približno štiri desetletja.

Starši vplivajo na otroške izkušnje in udeležbo v športu na različne načine. Razvojne psihologe je predvsem zanimalo, kako starši vplivajo na socializacijo otrok. V različnih raziskavah so poskušali poiskati in razumeti načine, s katerimi starši pomagajo otrokom prepoznati osebno identiteto, veščine, motive, prepričanja in vedenja za uspešno prilagoditev v družbi (Arnett; Maccoby, v Holt & Knight, 2014).

Na podlagi literature in raziskav razvojnih psihologov se je oblikoval **koncept starševskih vzgojnih stilov**. Baumrind (v Holt & Knight, 2014) je na podlagi številnih opažanj in raziskav s starši razvila najbolj poznano in najbolj vplivno tipologijo starševskih vzgojnih stilov. Baumrind ugotavlja, da je mogoče starševske vzgojne prakse razvrstiti v različne vzgojne stile, in sicer na način, na katerega starši uveljavljajo svojo avtoriteto (kot zahtevnost staršev), in glede na stopnjo odzivnosti na otrokove potrebe (kot odzivnost staršev). Identificirala je **štiri starševske vzgojne stile**, in sicer **avtoritativnega** (angl. *authoritative*), **avtoritarnega** (angl. *authoritarian*), **permisivnega** (angl. *permissive*) **ter neangažiranega** (angl. *uninvolved*). Za avtoritativni vzgojni stil je značilna visoka zahtevnost in visoka odzivnost staršev, za avtoritarni vzgojni stil visoka zahtevnost in nizka odzivnost staršev, za permisivni vzgojni stil nizka zahtevnost in visoka odzivnost staršev in neangažirani vzgojni stil nizka zahtevnost in nizka odzivnost staršev.

Starši posredujejo otrokom socializacijske cilje preko vzgojnih stilov in vzgojnih praks. Starševske **vzgojne prakse**, pri katerih gre za katerokoli redno obliko sodelovanja med starši in otroki, se nanašajo na točno določene stvari, ki jih starši počnejo med vzgajanjem otrok (npr. uporaba urnika, pravil, kazni, nagrad ipd.), imajo direktni učinek na razvoj otrokovega vedenja. Starševski **vzgojni stili** pomenijo način vzgajanja otrok, skupek pričakovanj v širšem kontekstu, ki jih starši sporočajo otroku za uveljavitev svojih pričakovanj (npr. pričakovanja v zvezi z uspešnostjo, učinkovitostjo, upoštevanjem pravil ipd.). Starševski stili posredno vplivajo na razvojne rezultate otrok (Darling & Steinberg, v Holt & Knight, 2014).

Avtoritativni starši spoštujejo otroke, so zahtevni – imajo visoka, starosti in zrelosti primerna pričakovanja do otrok, vključujejo otroke v komunikacijo – pomagajo otrokom razumeti razloge visokih pričakovanj, postavljajo jim jasna pravila in meje, vendar vseeno spodbujajo odločanje – otroci se lahko sami odločajo znotraj določenih okvirjev, so odzivni do otrok, zagotavljajo ljubezen, varnost in oporo otrokom in spodbujajo razvoj odgovornosti

in samostojnosti otrok, razvoj socialnih kompetenc otrok ter enakopravnosti v medosebnih odnosih, vendar vseeno zadržijo položaj avtoritete. **Avtoritarni starši** poskušajo oblikovati in nadzirati vedenje otrok, imajo visoka, starosti in zrelosti primerna pričakovanja do otrok, vendar ne prenašajo neprimerne vedenja in pričakujejo, da bodo otroci sledili navodilom in pravilom brez razlaganja in pojasnjevanja utemeljenosti – dajejo prednost ubogljivosti in kaznovanju ter zavirajo dvosmerno komunikacijo, uveljavljajo svojo moč in imajo absolutno avtoriteto v družini ter zavirajo doseganje samostojnosti otrok. **Permisivni starši** ne nadzirajo otrok, imajo topel in odprt odnos z otroki ter dovoljujejo samostojnost otrok. Imajo zelo malo, starosti in zrelosti primernih, pričakovanj do otrok. Dopuščajo nespoštovanje pravil in neprimerno vedenje ter redko kaznujejo otroke. Upoštevajo želje otrok in poudarjajo pretirano enakost v odnosih ali pa zanemarjajo otroke. Otrokom ne zagotavljajo potrebne varnosti in opore ter zavirajo njihovo odgovornost. **Neangažirani starši** imajo do otrok zelo svoboden in anarhičen oziroma brezvladni odnos. Otrokom ne nudijo niti topline, niti nadzora. Z otroki preživijo le malo časa, redko se vključujejo v življenja otrok in se ne ozirajo na potrebe otrok (Baumrind, v Holt & Knight, 2014).

Avtoritativni stil vzgoje otrok se v primerjavi z drugimi vzgojnimi stil **povezuje z vrsto pozitivnih rezultatov oz. izidov in se zato smatra kot pozitivni stil starševstva** (Holt & Knight, 2014), npr. otroci se počutijo bolj sposobni in motivirani v šoli (Pomerantz, Grolnick & Price, v Holt & Knight, 2014). Durkin (v Holt & Knight, 2014) navaja tri razloge, zaradi katerih se avtoritativni vzgojni stil povezuje s pozitivnimi rezultati, avtoritativni starši nudijo otrokom visoko stopnjo čustvene varnosti, razlago razlogov za pričakovane aktivnosti in omogočajo dvosmerno komunikacijo.

Na področju športa obstaja **le nekaj raziskav, ki se nanašajo na vzgojne stile staršev**. Kljub majhnemu številu opravljenih raziskav je vendarle kar nekaj dokazov, ki avtoritativni vzgojni stil starševstva povezujejo s pozitivnimi rezultati. V raziskavi, ki se je nanašala na **hokej na ledu**, so Juntumaa, Keskivaara in Punamäki (v Holt & Knight, 2014) proučevali vpliv vzgojnih stilov staršev na doseganje rezultatov, spoštovanje norm in zadovoljstvo. V raziskavi je sodelovalo 1.018 odraščajočih igralcev hokeja na ledu, starih 14–16 let in 979 staršev teh otrok. Pri športnikih avtoritativnih staršev so zaznali povečano zadovoljstvo pri igranju hokeja na ledu, ki se je odražalo v spoštovanju postavljenih pravil, večji povezanosti hokejske ekipe in večji želji po nadaljevanju igranja hokeja na ledu. Pri športnikih staršev avtoritarnega vzgojnega stila so ugotovili večjo možnost za kršitev norm, ki se nanašajo na vedenje, pravila in predpise.

Knight in Holt (v Holt & Knight, 2014) sta na podlagi preteklih raziskav, ki so se nanašale na vzgojne stile in prakse staršev, izvedla novo raziskavo, s katero sta želela postaviti **teorijo optimalne vpletenosti staršev** v igro tenisa mladih igralk. Z raziskovanjem vzgojnih praks staršev oz. vedenja in širšega konteksta vpletenosti staršev kot čustvenega vzdušja, ki krepi izkušnje otrok pri igranju tenisa, sta postavila teorijo, ki vodi v specifičen rezultat, tj. v optimalno vpletenost staršev v tenisu mladih igralk. Raziskavo sta izvedla preko intervjujev

in fokusnih skupin, v raziskavi pa je sodelovalo 90 odraščajočih igralcev tenisa, bivših mladih igralcev tenisa, staršev in trenerjev. Po teoriji Knight in Holt so **pogoji za optimalno vpletenost staršev** izpolnjeni takrat, ko si starši prizadevajo razumeti in krečiti športne izkušnje otrok, ko so sposobni prepoznati otroke kot posameznike, ki imajo svoje specifične potrebe in ko starši skupaj z otroki postavljajo cilje in se o njih pogovarjajo v odvisnosti od nastalih športnih izkušenj. Razumevanje otroka, športa in vloge športa v otrokovem življenju prispeva k vzpostavitvi primerne vzdušja med otrokom in starši, ki je nujno potrebno za kreiranje pozitivnih športnih izkušenj.

3.4 Vedenje staršev na tekmovanjih

Posebnost športa mladih je, da so treningi in tekmovanja javna, da lahko starši spremljajo praktično vsak korak otrok in tudi posredujejo otrokom povratne informacije (Fredricks & Eccles, v Holt & Knight, 2014). V športu se tako pojavljajo priložnosti za opazovanje na obeh straneh, s strani staršev in s strani otrok. Otroci se učijo z opazovanjem odraslih, opazovanjem njihovega vedenja (Bandura, v Holt & Knight, 2014). Otroci lahko tudi neprimerno vedenje razumejo kot pravilno in sprejemljivo in ga ponavljajo (Fredericks & Eccles, v Holt & Knight, 2014). Starši se velikokrat učijo le iz napak in pogosto ne prejmejo nobenega formalnega izobraževanja s strani krovne organizacije ali klubov, ki bi jim pomagalo pri razumevanju in razvijanju športne izkušnje otrok oz. športne kariere otrok (Gould, Lauer, Rolo, Jannes & Pennisi, v Holt & Knight, 2014).

Staršev ni mogoče izključiti iz športnega konteksta otrok. Hellstedt (v Massaro, 2015) razlikuje med tremi **nivoji vpletenosti staršev**, in sicer med **premalo vpletenimi starši** (angl. *under-involved parents*), **preveč vpletenimi starši** (angl. *over-involved parents*) in **zmerno vpletenimi starši** (angl. *moderate-involved parents*). Predlaga tudi, da je zmerni način vpletenosti staršev najbolj primeren, ker imajo otroci trdno oporo pri starših, ti pa so vseeno prilagodljivi in omogočajo otrokom, da sodelujejo pri odločitvah, ki se nanašajo na njihov šport. Drugačnega mnenja so Stein, Raedeke in Glenn (v Holt & Knight, 2014), ki pojasnjujejo, da je potrebno gledati na vpletenost staršev vsaj še iz vidika kvalitete in vrste vpletenosti staršev.

Vse bolj se je na področju raziskovanja starševstva oblikovalo prepričanje, da je potrebno predvsem razumevanje različnih vrst vedenj, ki jih starši izkazujejo na treningih in tekmovanjih. Ključno je postalo, kako otroci dojemajo in si razlagajo različna vedenja staršev ter katera vedenja zaznavajo kot podporo in katera kot pritisk (Leff & Hoyle, v Holt & Knight, 2014). Prevelika tekmovalna pričakovanja, kritiziranje otrok po tekmovanjih, kaznovanje otrok in spreminjanje odnosa do otrok v primeru nedoseganja pričakovanih rezultatov so tipična vedenja staršev, ki jih otroci zaznavajo kot pritisk (Gould, Lauer, Rolo, Jannes & Pennisi, v Holt & Knight, 2014).

Naslednji korak k boljšemu razumevanju različnih vedenj staršev je bil odmik od študij, v katerih so se starši opisovali sami – opisovanje svojih vedenj, pretežno v preveč pozitivni luči. Raziskovalci so se usmerili bolj v **opazovalne študije**, s katerimi so želeli razumeti in prepoznati vedenja staršev na tekmovanjih. Ena študija tovrstnega tipa je bila narejena tudi za **hokej na ledu**. Raziskovalci so med hokejskimi tekmami opazovali in prepoznali različne pripombe oz. komentarje staršev 69 kanadskih hokejistov, starih med 11 in 14 let. 66 % pripomb je bilo pozitivnih, 33 % negativnih in 1 % nevtralnih. Negativne pripombe so bile največkrat usmerjene na sodnike, pozitivne pa na otroke. Raziskava je še pokazala, da se narava pripomb spreminja s spreminjanjem nivoja tekmovanj in spola staršev. Več negativnih pripomb je bilo zaznanih v bolj tekmovalnem okolju in manj na rekreativnem nivoju tekmovanj, mame so dale več pozitivnih pripomb kot očetje (Bowker, Boekhoven, Nolan, Bauhaus, Glover, Powell & Taylor, v Holt & Knight, 2014). V podobni študiji kanadskih nogometašev, starih 10–14 let, so se raziskovalci usmerili v prepoznavanje pripomb oz. komentarjev staršev, ki so jih uvrstili med dve skupini, in sicer pripombe, usmerjene v podporo in pripombe, usmerjene v kontrolo. Med podporne pripombe so uvrstili: pohvalo in spodbudo – 35 % vseh pripomb, povratne informacije v zvezi z uspešnostjo – 5 %, dajanje navodil – 35 %, Nevtralnih pripomb je bilo 10 %, negativne pripombe – 10 % in poniževalne pripombe – 5 %. Izkazalo se je, da je večina pripomb staršev na tekmovanjih usmerjena v podporo in manj v kontroliranje (Holt, Tamminen, Black, Sehn & Wall, v Holt & Knight, 2014).

Raziskave so tudi pokazale, da se pripombe oz. komentarji staršev spreminjajo, če se spreminja čustvena vpletenost staršev. Spreminja se tudi število in razpon komentarjev. Strokovno bolj podkovani starši tudi menijo, da lahko v primerjavi z nepoučenimi in neizkušenimi starši ponudijo otrokom boljše povratne informacije. Izkazalo se je tudi, da strokovno bolj podkovani starši izražajo razočaranje in nezadovoljstvo nad drugimi starši (Holt & Knight, 2014). Nekaj študij je bilo narejenih tudi s ciljem, da bi bolje spoznali pričakovanja otrok na tekmovanjih. Raziskovalce je zanimalo, katera vedenja staršev otroci zaznavajo kot podpora in zelena in katera kot pritisk in neželena. Na podlagi teh študij in poznavanja želja otrok so se izoblikovale ugotovitve, ki lahko služijo kot vodilo staršem, trenerjem, klubom in športnim zvezam. Avtorji navajajo v tabeli (Tabela 2) prikazane preference otrok v zvezi z vedenjem staršev pred tekmovanji, med tekmovanji in po tekmovanjih (Knight, Boden & Holt, 2010; Knight, Neely & Holt, 2011; Omli & Wiese-Bjornstal, 2011, v Holt & Knight, 2014, str. 61–62).

Tabela 2: Preference otrok za vedenje staršev na tekmovanjih

	Željeno vedenje	Neželjeno vedenje
Pred tekmovanjem	Nudi otroku praktične informacije v zvezi s prehrano in ogrevanjem	Daje kakršnekoli komentarje, ki se nanašajo na otrokovo uspešnost pri igri
	Zagotavlja, da je otrok fizično pripravljen na tekmovanje (npr. pride pravočasno, z ustrezno opremo in primerno nahranjen)	Posreduje otroku kakršnakoli pričakovanja v zvezi z zmagovanjem (npr. s katerim klubom igra v naslednjem tednu/mesecu/prihodnjič, kako dober je ta klub in igralci, ...)
	Zagotavlja otroku tehnične in taktične nasvete, če ima ustrezno znanje	Zagotavlja otroku tehnične in taktične nasvete, čeprav nima ustreznega znanja
	Poskrbi za otrokovo duševno pripravo (npr. ugotovi ali otrok želi biti tih ali govoriti pred tekmovanjem)	
Med tekmovanjem	Obnaša se v skladu s pravili, predpisi in bontonom v športu	Ustrahuje nasprotnike (npr. kritizira ali ogroža otroke nasprotne ekipe)
	Podpira (s ploskanjem) obe ekipi in igralce	Prikazuje odkrit interes za rezultat/izid tekme
	Poskrbi, da je neverbalno vedenje (gibi rok, izraz na obrazu) usklajeno z verbalno/besedno podporo	Usmerja pozornost na sebe (npr. pretirana vpletenost, kritičnost, vznemirjenje, navdušenje)
	Ohranja pozitivno razpoloženje in govorico telesa	Postavlja svojega otroka v središče pozornosti
	Obiskuje tekme in usmerja pozornost v igro	Krtizira svojega otroka ali ekipo
	Bolj podpira trud kot uspešnost v igri/rezultat	Izkazuje negativna čustva med tekmami (npr. uporablja negativno barvo glasu, ko daje povratno informacijo)
	Ohranja kontrolo nad čustvi (pozitivnimi ali negativnimi)	Trenira otroka v kakršnikoli obliki (dajanje pripomb s tribune ali med odmori)
	Pomaga, da se celotna ekipa počuti prijetno (podpiram vse igralce)	Prepira se s sodniki, trenerji ali ostalimi starši
	Govori s sodniki samo, če je otrok v nevarnosti. Pohvali sodnike za dobre odločitve	Nasprotuje trenerjevim odločitvam
	Pohvali dobre predstave/igro in zagotavlja vzpodbudo po slabši izvedbi veččin	Poniževalno se obnaša do nasprotne ekipe (npr. posmehovanje, roganje)
	Sočuten in upošteva čustva vseh otrok preden da vzpodbudo	Moti otroke med igro- vpliva na njihovo koncentracijo (npr. mahanje otrokom med igro)
	Če otrok prosi za nasvet, ga da ko otroci niso več na igrišču	Vdira v tekmovalni prostor ali garderobo (npr. želi kontaktirati trenerja, sodnike, otroke)
	Po tekmovanju	Zagotavlja otroku povratne informacije v zvezi z vloženim trdom in odnosom
Zagotavlja otroku pozitivne in realne povratne informacije (npr. izpostavi v čem je bil dober/uspešen, vendar ne pretirava s pozitivno hvalo, če otrok ni dober/uspešen)		Prenaša krivdo za izid/rezultat tekme na ostale (npr. na sodnika, druge zunanje dejavnike)
Počaka, da je otrok pripravljen sprejeti povratno informacijo		Osredotoča se na negativne vidike, ki so povezani z uspešnostjo pri igri
		Kritizira soigralce otroka ali igralce nasprotne ekipe, ko so v bližini

Vir: N.L., Holt & C.J., Knight, *Parenting in Youth Sport*, 2014, str. 61–62.

Nekatere raziskovalne študije kažejo, da je mogoče vzroke za neželjeno vedenje staršev na tekmovanjih iskati v sami strukturi oz. organiziranosti tekmovanj, npr. v predolgem trajanju tekmovanj ali prevelikem poudarjanju zmagovanja. V praksi obstaja kar nekaj poskusov uvajanja različnih načinov, ki bi staršem omogočali lažje vključevanje in vpletenost v šport mladih, npr. uvedba različnih **pravilnikov obnašanja** (angl. *code of conduct*). Praksa je pokazala, da so lepo sprejeti med trenerji in med starši, vendar prevelikokrat neupoštevani s strani staršev, ker preprosto ni predpisanih nobenih sankcij za neupoštevanje (Holt & Knight,

2014). Včasih prihaja do neželenega vedenja s strani staršev zaradi prevelike empatije, neizživetih ambicij in jeze staršev.

3.5 Razvoj talenta in vloga staršev

»Nekateri starši lahko gledajo na šport mladih kot na gojišče naslednje generacije vrhunskih športnikov: priložnost, da bi njihovi potomci postali slavni in bogati.« (Holt & Knight, 2014, str. 69). »Z razvojem vrhunškega športa, kjer vse bolj prevladujejo zakoni komercializacije, srečujemo vse bolj pogosto starše, ki hočejo, da bi njihovi otroci čim hitreje dosegli vrhunske rezultate. Pri tem se ne ozirajo na pravila stroke, zdravje otrok, moralne vrednote, vzgojne smotre. Trenerje plačujejo, rezultate zahtevajo. Dejstva, da vse to pomeni nasilje nad otrokom in njegovim telesnim in duševnim razvojem, ne priznavajo. Med njimi je vse več posameznikov, ki pošiljajo trenirat bolne otroke in tudi taki, ki so pripravljeni dati ali dajejo lastnim otrokom nedovoljena poživila.« (Cankar, v Tušak et al., 2009, str. 102). Petrovič pravi, da v vrhunskem športu vse bolj prevladujejo **zakoni komercializacije**, kjer bolj kot načelo »pomembno je sodelovati in ne zmagati« **velja, da zmaga ni vse, je pa edina pomembna stvar** (Petrovič, v Tušak et al., 2009).

Vpliv komercializacije je prisoten **tudi v športu mladih**. Nekateri starši imajo že ob zgodnjih začetkih v mislih predvsem zvenečo kariero vrhunškega športnika, zanemarjajo pa pomen dolgoročnega uravnoteženega telesnega in duševnega razvoja otrok. Pri takšnih starših verjetno ne gre le za projekcijo njihovih neizživetih ambicij na otroka, ampak tudi za materialno naložbo, od katere si v prihodnosti obetajo materialne koristi (Tušak et al., 2009).

Tipičen primer komercializacije v hokeju na ledu sega v leto 1960, ko je bil Bobby Hull kot komaj 13-letni deček prodan v novi klub Dresden v Ontariju (Kidd & McFarlane, v Overman, 2013).

Vsi mladi športniki niso sposobni doseči visokoletečih ciljev svojih staršev. Otroci v takšnih primerih potrebujejo predvsem čustveno oporo in ne dodatnega pritiska s strani staršev. **Na razvoj športne kariere otrok vpliva več dejavnikov, notranji** – genetski in **zunanji** – okoljski dejavniki. Zgolj genetske predispozicije oz. danosti niso zadosten pogoj za doseganje vrhunškega nivoja v športu, pospremljene morajo biti vsaj še s primernim treningom in tekmovalnim okoljem (Holt & Dunn, v Holt & Knight, 2014).

Za optimalen razvoj talenta oz. notranjih sposobnosti, značilnosti in lastnosti otroka morajo biti izpolnjeni še številni drugi pogoji, vendar tudi v takšnem primeru **ni mogoče zanesljivo prepoznati potenciala za najvišje športne dosežke v zreli dobi**. V zadnjih desetletjih so po svetu razvili številne strokovne in znanstvene sisteme odkrivanja nadarjenih ljudi za šport, katerih namen je prepoznavanje otrok in mladostnikov z izjemnim potencialom za uspeh v elitnem športu odraslih. Praksa kaže, da je **skupna lastnost večine identifikacijskih modelov nezanesljivost** oz. da noben od njih nima prav velike zanesljivosti, kar dokazuje

zapletenost in zahtevnost prepoznavanja potenciala otroka za tekmovalni dosežek v odraslem obdobju. Nezanosljivost oz. nezadostna zanesljivost izvirata iz različnih dejstev. Vseh notranjih in zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na športni uspeh namreč ni mogoče predvideti in zajeti v testni model. V številnih modelih identifikacije mladih, nadarjenih za šport, so spregledani ali ne dovolj obsežno vključeni vsaj nekateri psihološki dejavniki, ker jih v obdobju otroštva preprosto še ni mogoče odkriti, npr. motivacijski talent za vztrajanje na športni poti. Vsak otrok ima tudi svojo dinamiko biološkega in psihosocialnega razvoja. Razlike med otroki se lahko v obdobju pubertete še povečajo zaradi povečanih razlik med kronološko in biološko starostjo ter zgodnjim in poznim odraščanjem (Škof, 2014).

Kako težko je prepoznati prave talente, ki tudi po odraščanju v odrasli dobi dosegajo pričakovane rezultate in v celoti razvijejo svoj potencial, je mogoče razbrati iz rezultatov **programov za odkrivanje in razvijanje talentov (angl. *talent identification and development programmes*, v nadaljevanju TID)**. V Zahodni Nemčiji se je izmed 4.972 selekcioniranih otrok kolektivnih športov v sedmih olimpijskih športih, v sedemletnem spremljanju, le 10 otrok uvrstilo med mednarodno najuspešnejše (0,3 % od vseh selekcioniranih športnikov je postalo vrhunskih športnikov (Gulich, Papathanassiou & Pitsch, v Škof, 2014). V Vzhodni Nemčiji je izmed 11.287 članov elitnih športnih šol, ki so sodelovali v triletni raziskavi, le 1,7 % bivših članov elitnih športnih šol osvojilo medaljo na velikih mednarodnih članskih tekmovanjih (Gulich, Thees & Bartz, v Škof, 2014).

Tudi na podlagi statistike Nacionalne univerzitetne atletske organizacije (angl. *National Collegiate Athletic Association*, v nadaljevanju NCAA) je razvidno, da le manjšina vseh tistih, ki vstopijo v šport in ki celo že dosežejo določen športni oz. tekmovalni nivo, tudi postanejo vrhunski športniki. Za veliko športov v ZDA je NCAA pomemben del razvojnega sistema talentov. Iz statistike za **hokej na ledu** je razvidno, da obstaja izredno majhna možnost, da se športnik prebije iz srednje šole (angl. *High School*) na univerzo (angl. *College*) in iz univerze med profesionalce. Po statističnih podatkih NCAA za leto 2012 se je na univerze vpisalo 3.891 hokejistov od 35.732, ki so hokej igrali v srednji šoli (10,9 %). Ob zaključku univerzitetnega študija se je le 10 od 865 študentov uspelo prebiti med profesionalce (1,2 %). Ob zaključku srednješolskega izobraževanja se je le 10 od 10.209 (0,10 %) srednješolcev uspelo prebiti med profesionalce. V to statistiko so vključeni le tisti športniki, ki so se po srednji šoli vpisali na univerze. Tisti, ki so po srednji šoli direktno pristopili med profesionalce, niso zajeti v statistiki (Holt & Knight, 2014, str. 71).

V praksi se izkazuje, da je **dolgoročno napovedovanje športne uspešnosti zelo nezanesljivo, še posebej če se poskuša ocenjevati talent v otroškem in mladostnem obdobju**. Študija, ki še posebej izpostavlja težavnost napovedovanja talenta, je bila narejena med **kanadskimi hokejisti**. Parcels (v Côté & Hancock, 2016) prikazuje v študiji možnosti za doseganje elitnega nivoja, tj. igranje v National Hockey League (v nadaljevanju NHL) in poudarja, da je prehod iz mladinskega hokeja v NHL izredno redek. Od skupno 33.000 moških igralcev hokeja na ledu, rojenih leta 1975 in registriranih v Ontario Minor Hockey

Association, tj. v mladinski razvojni ligi, jih je bilo le 48 (0,15 %) izbranih s strani NHL ekip. Le 32 (0,09 %) jih je igralo vsaj 1 tekmo v NHL. Še manj je bilo igralcev, ki so v NHL igrali vsaj eno leto (15 igralcev, kar znaša 0,04 %). Igralcev, ki so igrali v NHL vsaj 400 tekem in prebili v NHL približno 5 sezon, je bilo zgolj 6 (0,01 %), kar dodatno ponazarja težavnost napovedovanja športne uspešnosti. Isti avtor piše, da je najmanj 400 odigranih tekem v NHL tudi pogoj za pridobitev NHL pokojnine v višini 80.000 \$ letno pred davki (Parcels, 2002).

Večina modelov, ki se nanašajo na razvoj talenta, vsebuje več faz dolgoročnega razvoja. Bloom je v svoji štiriletni longitudinalni študiji, v kateri je proučeval razvoj talenta pri 120 nadarjenih športnikih, glasbenikih, umetnikih in znanstvenikih ZDA, prepoznal **tri kritične faze razvoja talenta**. Bloom (v Holt & Knight, 2014) razlaga, da se **talent razvija znotraj treh glavnih faz življenjskega obdobja:**

1. **faza inicializacije** (angl. *Stage of Initiation*) – prvo začetno obdobje,
2. **razvojna faza** (angl. *Stage of Development*) – srednje obdobje,
3. **faza mojstrstva** (angl. *Stage of Perfection*) – tretje obdobje.

Za prvo obdobje je značilno, da otroci vse aktivnosti doživljajo kot igro in zabavo, da zelo zaupajo in iščejo podporo v prvih učiteljih ali trenerjih. Po nekem obdobju učitelji, trenerji ali celo starši zaznajo prisotnost določenega talenta. Starši imajo v tem obdobju ključno vlogo, ker s stimuliranjem otrokovega interesa vplivajo na začetni razvoj talenta. Starši s svojo energijo in motivacijo dodatno pripomorejo k razvijanju otrokove strasti do športa. **Za srednje obdobje** je značilno, da so posamezniki še bolj intenzivno vpeti v določeno aktivnost, njihovo udejstvovanje pa postane bolj resno. Nadarjeni posamezniki iščejo in se navdušujejo nad učitelji ali trenerji, ki so tehnično bolj podkovani kot tisti v prvi fazi. Trenerji kažejo zelo veliko osebno vpletenost v razvoj talenta in tudi pričakujejo primerne rezultate, disciplinirano vedenje in trdo delo. Čas treningov se močno poveča, tekmovanja pa služijo za ocenjevanje doseženega napredka. Starši še vedno zagotavljajo otrokom tako čustveno kot tudi finančno podporo, hkrati pa jih varujejo pred neželenimi motnjami – aktivnostmi, ki spodkopavajo osredotočenost otroka na določeno aktivnost (npr. druženje s sovrstniki, opravljanje plačljivega dela). **Za tretje obdobje** je značilno, da nadarjeni otroci postanejo mojstri oz. strokovnjaki na svojem področju oz. v izbranih aktivnostih, ki naj bi se jim posvečali čim dlje v življenju. Športniki pa naj bi, ko dosežejo najvišjo stopnjo svojih sposobnosti, tekmovali čim dlje na najvišji možni tekmovalni ravni. Športniki v tej fazi namenijo ogromno časa in truda, da bi dosegli načrtovane cilje. Starši v tem obdobju nimajo več tako značilne vloge v življenju otrok in se pomaknejo bolj v ozadje.

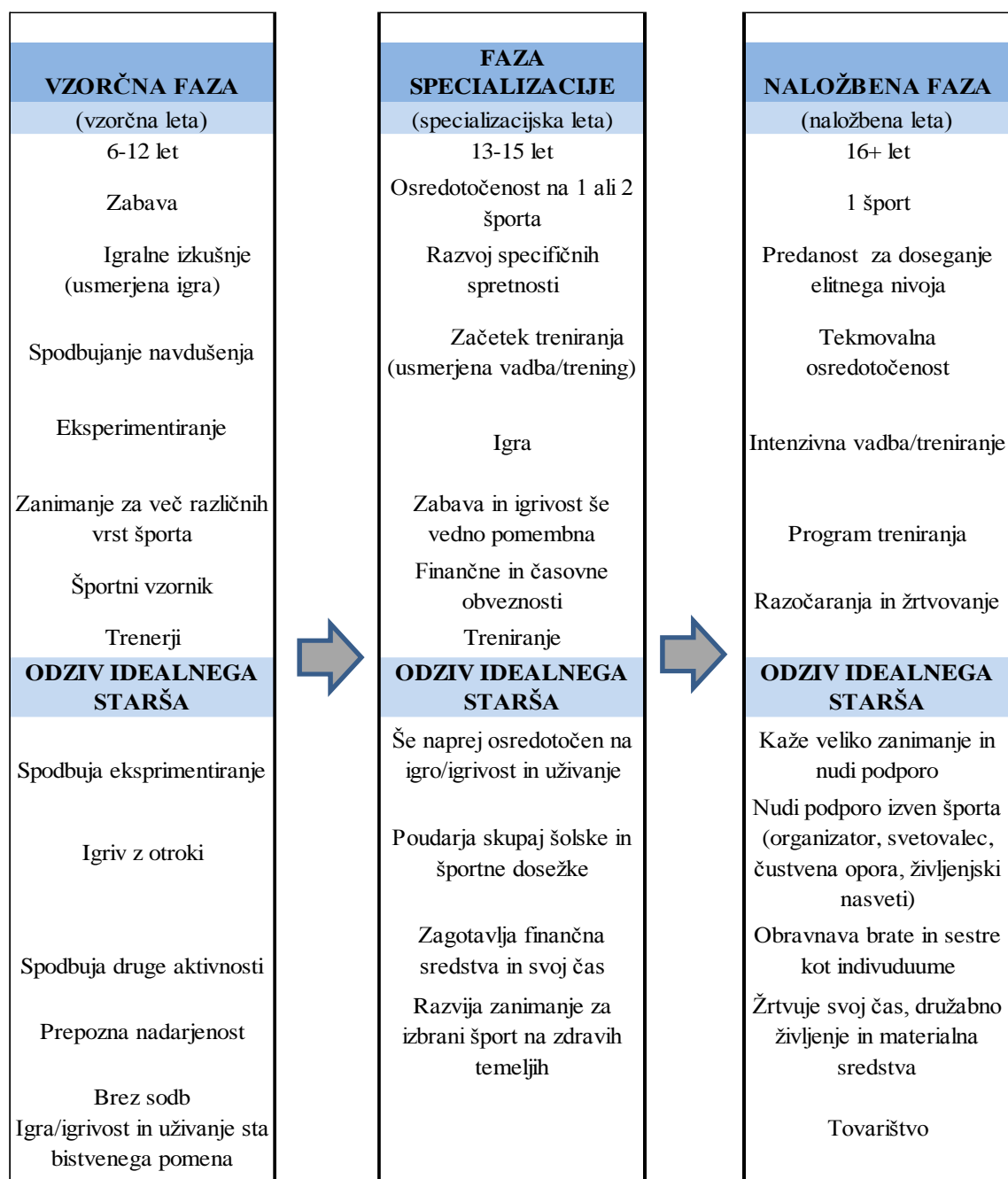
Côté je na podlagi intervjujev, v katerih je sodelovalo 15 udeležencev iz 4 različnih družin, od tega 4 športniki, razvil trifazni model razvoja talenta za šport, s posebnim poudarkom na družini, ki značilno vpliva na vse faze razvoja talenta. Côté (v Bailey et al., 2010) razlikuje med **trema fazami razvoja talenta:**

1. **vzorčna faza** (angl. *The Sampling phase*) (6–12 let),
2. **faza specializacije** (angl. *The Specializing phase*) (13–15 let),
3. **naložbena faza** (angl. *The Investment phase*) (16 let ali več).

V prvem obdobju, v vzorčnih letih, starši zagotavljajo otrokom priložnost za ukvarjanje s čim več različnimi športi. Otroci razvijajo osnovne motorične sposobnosti in se seznanjajo z različnimi športi na igriv in zabaven način. Intenzivno treniranje in razvijanje specifičnih veščin ni primerno za to obdobje. V tem obdobju starši že prepoznajo nadarjenost ali naklonjenost otrok do določenih športov ali določenega športa. Starši skupaj z otroci izberejo tiste športe ali šport, s katerim se bodo še naprej ukvarjali, so dobri v njih, jih imajo radi in v njih tudi uživajo. **V fazi specializacije** se otroci osredotočijo zgolj na manjše število športov, praviloma dva ali en šport, postopno pa zmanjšujejo vpletenost v druge športe in ostale aktivnosti. V tem obdobju sta zabava in igrivost še vedno pomembni, vendar se v športno izkušnjo otrok vse bolj vpleta specifični način treniranja, ki je potreben za športni razvoj v določeni športni panogi. Starši poudarjajo pomembnost uspeha v šoli in športu, nudijo otroku finančno podporo, mu namenjajo precej časa in razvijajo globoko razumevanje in interes za otrokovo ukvarjanje s športom. **V naložbeni fazi** se otroci pretežno posvečajo samo enemu športu, v katerem stremijo k doseganju visokega nivoja uspešnosti. Igrivost in zabavo nadomesti velika količina treninga. Strateški, tekmovalni razvoj in razvoj veščin postanejo ključni za doseganje zelenih rezultatov. Starši nudijo otrokom podporo v primeru poškodb, različnih pritiskov ipd. (Côté, v Holt & Knight, 2014).

Slika 4 prikazuje 3 faze športne udeležbe po Côté.

Slika 4: 3 faze športne udeležbe mladih po Côté

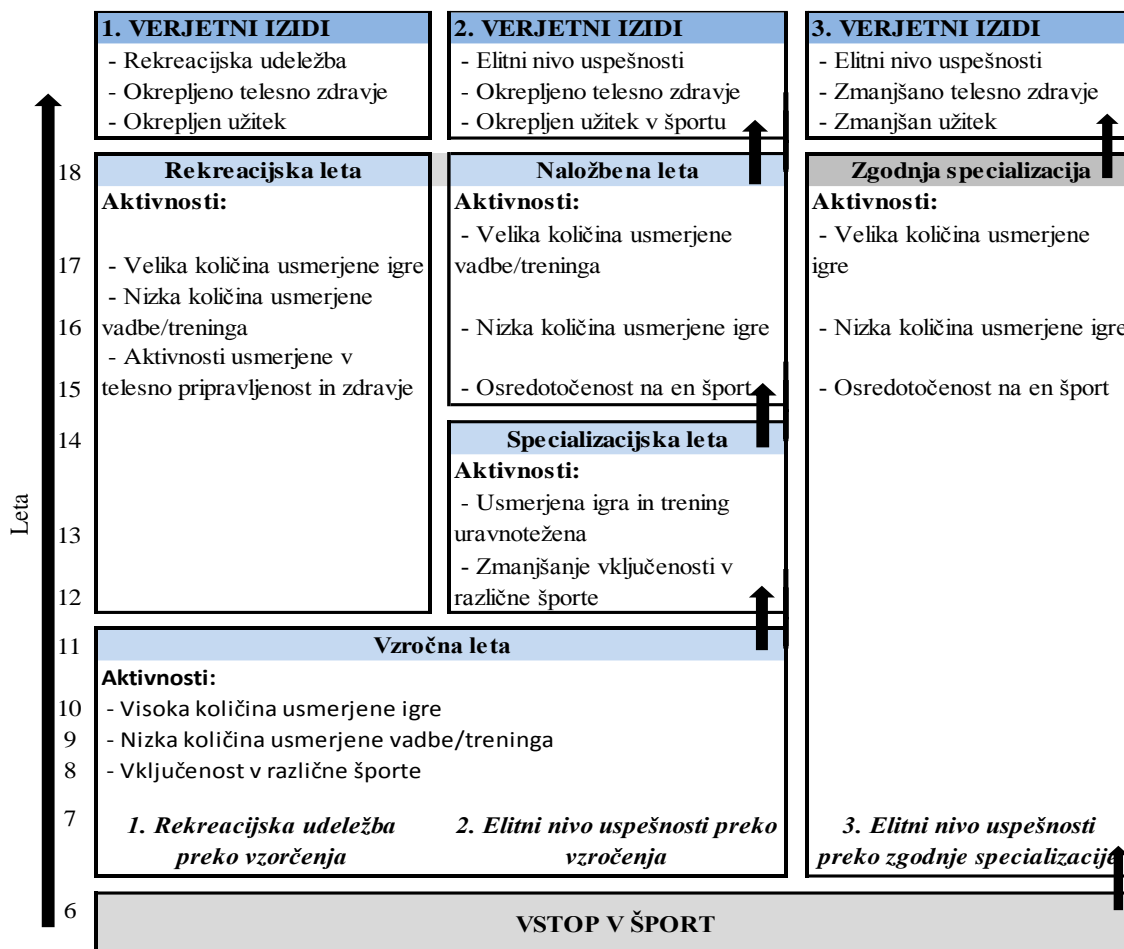

Vir: D. Massaro, *The Winning Parent: A Parent's Guide for the Journey of Competitive Sport*, 2015, str. 2.

Côté je kasneje nadgradil svojo originalno študijo; razvil je **razvojni model športne udeležbe (angl. *Developmental Model of Sport Participation*, v nadaljevanju DMSP)**, s katerim razlaga možne razvojne poti mladih športnikov. **Po DMSP lahko športniki med 6. in 18. letom sledijo trem razvojnim potem:** (1) konstantna udeležba na rekreativnem nivoju – otrok se ne specializira za noben šport, (2) zgodnje vzorčenje v različnih športih – pred pozno specializacijo otroka v dobi odraščanja in (3) zgodnja specializacija – otrok je vključen v veliko količino usmerjene vadbe oz. treninga že ob vstopu v šport (Bean et al.,

2014). Slika 5 prikazuje razvojni model športne udeležbe po Côté in Fraser-Thomas (DMSP).

Slika 5: Razvojni model športne udeležbe po Côté in Fraser-Thomas (DMSP)

Vir: J. Côté, J. Baker & B. Abernethy, *Practice and play in the development of sport expertise*, 2007, v R. Eklund & B. Tenenbaum (ur.), *Handbook of sport psychology*, str. 197.

Z DMSP so predvideni (Wall & Côté, 2007) trije različni rezultati športne udeležbe: (1) elitna udeležba, (2) rekreativna udeležba in (3) izstop iz športa oz. osip. **Z DMSP so predvidene štiri različne faze** (Wall & Côté, 2007):

1. **vzorčna faza preko vzorčnih let** (angl. *sampling years*) (6–12 let),
2. **faza specializacije preko specializacijskih let** (angl. *specializing years*) (13–15 let),
3. **naložbena faza preko naložbenih let** (angl. *investment years*) (16 let ali več),
4. **rekreativna faza preko rekreativskih let** (angl. *recreational years*) (13 let ali več).

Značilnost prve razvojne poti, tj. rekreativna udeležba preko vzorčenja, je, da so otroci v teh vzorčnih letih vključeni v več različnih športov in tudi kasneje po preteku teh vzorčnih let ostanejo vključeni v šport na rekreativnem nivoju. **Značilnost druge razvojne poti, tj.**

elitna udeležba preko vzorčenja (zgodnje vzorčenje v različnih športih – pred pozno specializacijo otroka v dobi odraščanja), je, da vključuje vse tri faze vzorčenja, specializacijo in naložbenje. **Značilnost tretje razvojne poti, tj. elitna udeležba preko zgodnje specializacije**, je, da otroci športniki preskočijo vzorčna leta in se takoj vključijo v specifične treninge in tekmovanja, ki so značilni za izbrani šport (Holt & Knight, 2014).

DMSP se je v zadnjih petnajstih letih razvijal in izpopolnjeval. Danes vključuje vrsto merljivih in preizkušenih konceptov in spremenljivk, ki se nanašajo na športnike. **Različne faze DMSP se skladajo s teoretičnimi specifičnimi športnimi in splošnimi teorijami razvoja otrok in mladostnikov.** Različne raziskave, ki so bile opravljene na podlagi DMSP metodologije, omogočajo učinkovito **empirično testiranje sedmih postulatov** (angl. *postulates*, v nadaljevanju postulati) oz. izhodiščnih predpostavk, ki se nanašajo na procesne spremenljivke, značilne za različne razvojne poti DMSP in njegovih različnih rezultatov. **Postulati DMSP odražajo značilnosti športnih programov, ki spodbujajo ne samo uspešnost, ampak tudi dolgoročno udeležbo in osebni razvoj vseh vpletenih v šport.** DMSP in njegovi postulati povezujejo različne športne izide – uspešnost, udeležbo in osebni razvoj z osredotočenostjo na ključne procese (usmerjena igra, usmerjena vadba oz. trening, zgodnja specializacija in zgodnja diverzifikacija) in okolje, v katerem se procesi udejanjijo (npr. vloga trenerjev, sovrstnikov in staršev) (Côté & Vierimaa, 2014).

Sedem postulatov DMSP, ki spodbujajo uspešnost, dolgoročno udeležbo in osebni razvoj vseh vpletenih (Côté & Vierimaa, 2014):

1. **Postulat 1:** Zgodnja diverzifikacija (otrok je vključen v dva ali več različnih športov v vzorčnih letih – 6 do 12 let) ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega/svetovnega razreda pri športih, kjer se doseže maksimalna športna učinkovitost po odraščanju (v odrasli dobi, na splošno v poznih 20. letih in začetku 30. let, po tistem, ko otrok popolnoma odraste).
2. **Postulat 2:** Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere in ima pozitiven vpliv na dolgoročno udeležbo v športu.
3. **Postulat 3:** Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih (različni športi/športna okolja nudijo različen socialni kontekst, izkušnje in priložnosti za socializacijo), ki večinoma ugodno vplivajo na pozitiven razvoj mladih.
4. **Postulat 4:** Velika količina usmerjene igre (otroci igrajo za zabavo, zaradi lastnega interesa in zanimanja, ne za medalje, aktivnost otrok je težko primerjati s kakršnokoli obliko strukturiranega treninga) v vzorčnih letih (6–12 let) je trdna podlaga za gradnjo notranje motivacije preko vključenosti v aktivnosti, ki so zabavne in ki spodbujajo uravnavanje/prilagajanje notranje motivacije.
5. **Postulat 5:** Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih (6–12 let) vpliva na vzpostavitev širokega spektra gibalnih in kognitivnih izkušenj, ki jih otroci konec koncev lahko prenesejo v šport, ki jih najbolj zanima (osnovni šport).

6. **Postulat 6:** Približno ob zaključku osnovne šole (pri približno 13 letih) bi morali imeti otroci možnost, da se odločijo, ali se bodo specializirali v svojem priljubljenem športu ali pa bodo v njem nadaljevali na rekreativnem nivoju.
7. **Postulat 7:** V poznem mladostništvu (pri približno 16. letih) mladostniki že razvijejo potrebne telesne, kognitivne, družabne, čustvene in gibalne sposobnosti za visoko specializiran trening v enem športu.

Côté je ob spoznanju (Côté, v Côté, Baker & Abernethy, 2007), da so prve izkušnje otrok v športu povezane z zabavo in igrivostjo, skoval izraz **usmerjena igra** (angl. *deliberate play*). Za takšno obliko športne aktivnosti je značilno, da se zgodnje razvojne telesne aktivnosti uresničujejo spontano, da vzpodbuja notranjo motivacijo in da zagotavlja takojšnje zadovoljstvo. Primer takšne športne aktivnosti je **ulični hokej**, kjer otroci sami postavljajo pravila igre in tudi določijo, kje ga bodo igrali. Côté, Baker in Abernethy (v Holt & Knight, 2014) opisujejo, da so aktivnosti v usmerjeni igri naravnane v smeri doseganja maksimalnega zadovoljstva, da veljajo pri usmerjeni igri ohlapna pravila, ki jih postavljajo in nadzorujejo otroci. Otroci so predvsem deležni zabave, manj pa jih skrbi za rezultat ali njihov napredek v igri. Avtorji predlagajo, da je za otroke v vzorčnih letih (6–12 let) bolj priporočljiva velika količina usmerjene igre in manjša količina usmerjene vadbe oz. treninga (angl. *deliberate practice*). Koncept **usmerjene vadbe** so vpeljali Ericsson (v Holt & Knight, 2014), Ericsson & Charness (v Holt & Knight, 2014) in Ericsson, Krampe & Tesch-Römer (v Holt & Knight, 2014). Ericsson, Krampe in Tesch-Römer (v Holt & Knight, 2014) ugotavljajo, da otroci na določeni stopnji razvoja in pri določenih letih pristopijo k bolj resnim treningom, vse manj pa so vključeni v igrive aktivnosti. Aktivnosti postanejo strukturirane, zahtevajo zelo veliko vloženega truda s strani otrok, ne prinašajo takojšnjih socialnih ali materialnih koristi in so posebej namenjene izboljševanju uspešnosti. Posamezniki morajo biti izredno motivirani za premagovanje telesnega in psihičnega napora.

Law, Côté in Ericsson (v Holt & Knight, 2014) razlagajo, da se **velika količina usmerjene vadbe in majhne količine usmerjene igre povezujejo z zgodnjo specializacijo**, ki lahko vodi v prekomerne poškodbe, pomanjkanje zabave in osip. DMSP močno nakazuje, da količine različnih športnih izkušenj, usmerjene igre in usmerjene vadbe v vzorčnih letih in zgodnjem obdobju udeležnosti v športu, lahko vplivajo na odločitve posameznikov, in sicer na to, ali bodo ti v športu še vztrajali ali pa se bodo poslovili (Wall & Côté, 2007). Wall in Côté (2007) sta v raziskavi, ki se nanaša na mlade **hokejiste**, opravila intervjuje med starši še vedno aktivnih in starši neaktivnih otrok, ki so že prenehali z igranjem hokeja na ledu. Ugotovila sta, da sta obe skupini otrok uživali v raznolikem in igrivem uvajanju v igro hokeja na ledu in da sta obe skupini otrok investirali približno enako količino časa v organizirane oblike treningov in tekem ter posebnim, za potrebe hokeja prilagojenim treningom (npr. kampi) in hokejski igri na splošno. Raziskava je pokazala, da so otroci, ki so že prenehali z igranjem hokeja, začeli prej trenirati na suhem (ne na ledu) in so tudi pri 12.–13. letih namenili več časa tovrstnem treningu v primerjavi s tistimi igralci, ki so še aktivni.

Raziskava je nakazala, da prezgodnje vključevanje otrok v suhe treninge negativno vpliva na dolgoročno udeležbo v hokeju. V skladu z DMSP sta obe skupini otrok uživali v raznolikem in igrivem uvajanju v igro hokeja na ledu, pri obeh skupinah otrok se je postopoma povečala količina usmerjenega treninga in zmanjšala količina usmerjene igre. Obe skupini sta se razlikovali le po enem vidiku usmerjene vadbe, tj. treningih na suhem. Ti rezultati kažejo, da **zgodnja diverzifikacija ne predstavlja ovire pri razvoju specifičnih športnih veščin v kasnejših fazah razvoja in ima prednost pred specializacijo.**

Ericsson (v Holt & Knight, 2014) v povezavi z usmerjeno vadbo razlaga, da mora posameznik vložiti **približno 10 let oz. 10.000 ur trdega dela**, da bi dosegel mednarodni nivo uspešnosti. Dodaja še, da tudi najbolj nadarjenim ne uspe doseči tega nivoja prej kot v desetih letih. Pravilo 10 let oz. 10.000 ur je bilo dokazano v več primerih, pri plavanju (Kalinovski, v Holt & Knight, 2014), tenisu (Monsass, v Holt & Knight, 2014), glasbi (Sosniak, v Holt & Knight, 2014) ipd. V praksi se vseeno izpostavlja pod vprašaj življenjskost oz. humanost tovrstnega pravila. Nekateri avtorji menijo, da je bolj kot dolžina in težavnost treninga pomembno razbrati kako, kaj in kdaj vključiti usmerjeno vadbo v sosledje razvojnega procesa (Singer & Janelle; Starkes, Helsen & Rack, v Holt & Knight, 2014).

V literaturi se omenjajo tudi **drugi dejavniki**, ki so **povezani z razvojem talenta**, npr. **učinek relativne starosti** (angl. *relative age effect*), **učinek rojstnega kraja** (angl. *birthplace effect*) ter druge **individualne karakteristike posameznikov**. Relativna starost se nanaša na čas v letu, ko je oseba rojena, v odnosu na leto rojstva, ki se še prišteva v določeno starostno skupino. Vsi otroci, ki so rojeni v letu 2010, igrajo v isti starostni skupini. Tisti otroci, ki so rojeni npr. 1. 1. 2010, so v primerjavi z otroci, rojenimi 31. 12. 2010, starejši za 12 mesecev, z veliko verjetnostjo so tudi višji, močnejši in dojemljivejši za treniranje ter lažje sledijo navodilom trenerjev. Posamezniki, ki so relativno starejši v primerjavi z vrstniki, imajo večje možnosti, da so izbrani v tekmovalne ekipe. **Učinek relativne starosti** je bil dokazan v več športih, npr. nogometu, košarki, bejzbolu (Musch & Godin; Wattie, Cobley & Baker, v Holt & Knight, 2014).

Raziskava med igralci hokeja kaže, da razlika v zrelosti (starejši igralci so višji in močnejši od mlajših) le delno pojasnjuje učinek relativne starosti. Igralci, ki so bili izbrani v ekipo, se po telesnih karakteristikah (višini, teži, strukturi telesa) niso razlikovali od relativno starejših igralcev (Sherar, Baxter-Jones, Faulkner & Russell, v Holt & Knight, 2014). Raziskava med **igralci NHL** je pokazala zelo razpršeno porazdelitev rojstnih dni, pokazala pa je tudi večjo zastopanost tistih igralcev v NHL, ki so rojeni v začetku koledarskega leta, kar dokazuje, da so relativno starejši igralci v prednosti pred mlajšimi igralci (Grodin, Deshaies & Nault, v MacDonald, Cheung, Côté & Abernethy, 2009). Učinek relativne starosti je prisoten tudi med **mladimi igralci hokeja** na ledu (Baker & Logan, v MacDonald, et al., 2009). Druga študija med **hokejisti** je pokazala večjo zastopanost igralcev, ki so rojeni v prvih treh mesecih koledarskega leta. V študijo so bili vključeni igralci štirih držav (Kanade, USA,

Švedske in Finske, N = 153), ki so nastopali na svetovnem prvenstvu do 20 let – IIHF U20 v obdobju 2001–2009 (Barnsley & Thompson, Copley, Wattie, Baker & McKenna, v Bruner, Macdonald, Pickett, & Côté, 2011). Študija, v kateri je sodelovalo 281 **kanadskih igralcev hokeja, starih** med 14 in 15 let, je pokazala, da zgodnje dozorevanje otrok in s tem tudi hitreje dosežena telesna višina v primerjavi z vrstniki ter rojstvo v prvih treh mesecih povečujejo možnosti za izbiro otroka v elitno hokejsko ekipo (Sherar, Baxter-Jones, Faulkner & Russell, 2007).

Raziskovalci so proučevali tudi **vpliv rojstnega kraja** na verjetnost profesionalne udeležbe v športu. Študija elitnih švedskih igralcev tenisa kaže, da večina elitnih teniških igralcev prihaja iz podeželja, kjer imajo igralci več možnosti za igranje različnih športov, trenerji pa posvečajo veliko pozornosti odnosu med igralcem in trenerjem (Carlson, v Holt & Knight, 2014). Raziskava med **igralci NHL** je pokazala, da so področja s populacijo manjšo od 1.000 in večjo od 500.000 prebivalcev manj zastopana glede na število igralcev, ki tekmujejo v NHL glede na delež prebivalstva v isti starostni skupini v drugih področjih (Curtis & Birch, v Holt & Knight, 2014).

Pri hokeju so **fizične predispozicije izredno pomembne** in značilno vplivajo na zmogljivosti in vsesplošno uspešnost igralca. Osnovni fizični parametri so v času nabora in kasneje v razvoju kariere pomemben del ustaljene procedure ocenjevanja igralcev. Raziskava med **igralci NHL (Amerika)** – nanaša na sezono 2014/2015, vključenih je bilo 751 igralcev, starih 18–43 let, je pokazala, da je višina igralcev $186,0 \pm 5,3$ cm in teža igralcev $91,7 \pm 6,9$ kg). Po velikosti NHL igralci značilno ne odstopajo od igralcev v KHL (Rusija), EHL (Češka) in IIHF-A (Mednarodna hokejska zveza – svetovno prvenstvo skupine A), odstopajo pa značilno v primerjavi z IIHF-B za 3 cm in še bolj značilno v primerjavi z IIHF-C za 5 cm. Primerjava z igralci NHL po telesni teži kaže, da so igralci v KHL le za 1 kg lažji – neznačilna razlika, igralci v EHL so lažji za 4,6 kg – zmerna razlika, podobno velja tudi za in IIHF-A, igralci IIHF- B so lažji za 5,5 kg – velika in zelo značilna razlika, igralci IIHF-C pa so lažji za 11 kg (Sigmund, Kohn, & Sigmundová, 2016).

3.6 Stres in obvladovanje stresa v športu mladih

Starši imajo pogosto občutek, da težko usklajujejo poklicne in druge lastne obveznosti z obveznostmi do otrok (Nyström & Öhrling, v Holt & Knight, 2014). Počutijo se preobremenjeni in izčrpani, prevevajo jih negativna čustva, ki jih zaznavajo kot krivdo, slabo voljo in jezo (Anderson; Horowitz & Damato, v Holt & Knight, 2014). Starši se soočajo s časovno stisko, hkrati pa so odgovorni še za upravljanje z družinskimi financami. V primeru vključitve otrok v šport se starši ukvarjajo še z logističnimi, družabnimi in drugimi izzivi, ki vnašajo dodaten stres v vsakdanje družinsko življenje. Od staršev se ogromno pričakuje. Dober starš je tisti, ki otrokom posveti čas in jim omogoči ukvarjanje s čim več dejavnostmi (Deater-Deckard; Nyström and Öhrling, v Holt & Knight, 2014). Uspešnost otrok je odsev

uspešnosti staršev (Sidebotham, v Holt & Knight, 2014). **V športu vse bolj velja, da se otrokov uspeh pripisuje neposredno staršem** (Coakley, 2006).

Starši ob vključevanju v otrokove dejavnosti različno dojemajo stres. Stres nastane kot posledica neskladja med dojetjem zahtev na eni strani in sposobnosti za obvladovanje na drugi strani (Looker & Gregson, 1993). Soočanje s stresom je zahteven proces, v katerem starši vplivajo na delovanje različnih stresorjev z različnimi vedenjskimi, spoznavnimi in čustvenimi strategijami. Starši se ob tem soočajo z oblikovanjem sodbe o stresorjih, in sicer ali razpolagajo z zadostnimi zmogljivostmi za spoprijemanje z zunanjimi zahtevami okolja in tudi notranjimi zahtevami (Lazarus & Folkman, v Holt & Knight, 2014).

Stres vpliva na vedenje staršev. Študije so pokazale, da se negativne oblike vedenja redno pojavljajo predvsem pri tistih starših, ki so izpostavljeni večjemu številu stresorjev (Bonds, Gondoli, Sturge-Apple & Salem, v Holt & Knight, 2014). Stres je med starši prisoten tudi v športu. Starši ga zaznavajo med tekmovanji, med gledanjem otrok. Če otroci izgubljajo ali so razočarani, starši še bolj intenzivno doživljajo stres. Starši poročajo tudi o stresu, ki nastane med ali po tekmovanjih, npr. pri pogovoru z otrokom (Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014). Stres, ki nastane med tekmovanji, lahko negativno vpliva na starše in njihovo vedenje. V študiji je bilo ugotovljeno, da je vsaj del kršitev staršev moč pripisati njihovi nezmožnosti uravnavanja vedenja (Wiersma & Fifer, v Holt & Knight, 2014).

V skladu z DMSP se vloga staršev spreminja, ko otroci prehajajo oz. napredujejo v različne faze športne udeležbe. Avtorja Harwood in Knight (2009b) sta v raziskavi britanskih teniških igralcev proučevala vpliv stresa na starše, katerih otroci igrajo tenis in se nahajajo v eni izmed razvojnih faz športne udeležbe. Stres sta proučevala v vzorčni fazi, fazi specializacije in naložbeni fazi. Rekreativna faza ni bila vključena v raziskavo. V raziskavi je sodelovalo 22 staršev. Cilj raziskave je bil prepoznati **specifične stresorje med starši, v različnih razvojnih fazah športne udeležbe otrok** oz. v različnih fazah športne kariere otrok. Hkrati je bil cilj tudi prepoznati **vpliv družine na razvoj talenta** oz. nadarjenosti v športu, staršem pa na podlagi ugotovitev raziskave ponuditi podporo pri športni karieri otrok. Raziskava je pokazala, da obstajajo **tri glavne dimenzije stresorjev med starši**, in sicer tekmovalni, organizacijski in razvojni. **Tekmovalni stresorji** se nanašajo na vedenje, uspešnost nastopanja in moralna načela obnašanja otrok na tekmah. **Organizacijski stresorji** vključujejo zahteve po finančnih, času, usklajevanju treningov in treniranja ter vladajočih organov, **razvojni stresorji** pa se nanašajo na izobraževanje, negotovost teniških prehodov med starostnimi kategorijami in odločitve v prihodnosti. **V vzorčni fazi** so starši zaznali predvsem tekmovalne stresorje in le malo razvojnih stresorjev. **V fazi specializacije in naložbeni fazi** so starši zaznali razvojne stresorje. Organizacijski stresorji so bili še posebej značilni za **fazi specializacije in naložbeno fazo**. **Tri glavne dimenzije stresorjev** (prirejeno po Harwood, Drew & Knight, 2010; Harwood & Knight, 2009a; Harwood & Knight, 2009b, v Holt & Knight, 2014, str. 90–91), ki so jih zaznali starši v raziskavi britanskih teniških igralcev, so:

1. **tekmovalni stresorji** (angl. *competitive stressors*): uspešnost otroka pri igri, vedenje in odnos otroka, vedenje in odnos nasprotnikov, mentalno/duševno stanje otroka, soočanje z rezultatom/izidom tekme in drugi starši;
2. **organizacijski stresorji** (angl. *organizational stressors*): časovne zahteve /obremenitev, finančne zahteve/obremenitev, športni klub/i, treniranje in trenerji, tekmovanja in poškodbe;
3. **razvojni stresorji** (angl. *developmental stressors*): šolanje/izobrazba, športna prihodnost otroka in otrokov vsesplošni razvoj.

Rezultati raziskave so pokazali, do so na starše v **vzorčni fazi najbolj vplivali tekmovalni stresorji**, in sicer vedenje drugih staršev, vedenje in odnos lastnih otrok, nastop otroka in rezultat tekme. Večina staršev poroča, da so občutili največji stres ob gledanju tekem svojih otrok, najhujše pa jim je bilo, ker otrokom niso mogli pomagati, če so potrebovali moralno ali drugačno pomoč. Stres pri starših se je še okrepil, ko so spoznali, da otrok ne dosega zelenega nivoja sposobnosti in uspešnosti oz. rezultatov. Starši so v tej fazi poročali tudi o vrsti časovnih stresorjev. Starši so izpostavili, da so težko usklajevali svoje delo z aktivnostmi otrok, trpelo je tudi njihovo družabno življenje, hkrati pa so opravljali tudi različna administrativna dela, vezana na tenis. Časovni stresorji so prišli še bolj do izraza v fazi specializacije in v naložbeni fazi. Nasprotno so starši poročali, da so se tekmovalni stresorji zmanjšali v fazi specializacije in v naložbeni fazi, verjetno tudi zaradi tega, ker so se starši že naučili soočati s tekmovalnostjo, v vzorčni fazi pa so bili še precej novi in neizkušeni. **V fazi specializacije in naložbeni fazi** so starši občutili znatno okrepitev stresa v povezavi z uspešnostjo in razvojem kariere otrok, poročali pa so tudi o povečanih finančnih obremenitvah in stresu iz tega naslova. Pri starših, ki so imeli otroke v fazi specializacije, so se poleg že znanih tekmovalnih in časovnih stresorjev pojavili še dodatni finančni stresorji, različni organizacijski in razvojni stresorji. **Starši poročajo o pomanjkanju informacij kot izredno vplivnem organizacijskem stresorju v fazi specializacije.** Poročajo tudi, da je **pomanjkanje informacij, podpore in vodenja s strani vladajočih organov oz. klubov zelo pereč problem, ki so ga zaznali v vseh treh fazah športnega razvoja otrok.** Izpostavljajo, da so bili **v fazi vzorčenja in fazi specializacije negotovi oz. nesigurni, ker niso poznali najboljših ukrepov, ki bi otrokom pomagali do napredovanja.** Podobno so navedli tudi za fazo naložbenja, hkrati pa so kot **problem v vseh treh fazah** izpostavili tudi **pomanjkanje spoštovanja s strani krovne zveze in trenerjev.** V fazi specializacije so starši navedli še tri organizacijske stresorje, ki zelo vplivajo na njih, in sicer poškodbe, treniranje in trenerji ter tekmovanja. Poškodbe povezujejo s povečanim obsegom treniranja in pogostostjo nastopanja na turnirjih, kar za njih pomeni tudi povečano logistično obremenitev. Skrbeti jih je začelo tudi morebitno ravnanje trenerjev, klubov in njih samih v primeru poškodb otrok in temu, kako visokemu tveganju za poškodbo in tudi poslabšanje zdravja so otroci dejansko izpostavljeni. **Starši so se začeli spraševati tudi o primernosti programov, ki jih vodijo trenerji ter o usposobljenosti trenerjev.** Vsa ta vprašanja so se prenesla tudi v naložbeno fazo. Starši so v fazi specializacije omenili tudi vpliv vseh stresorjev na njihovo družinsko življenje. Negotovo so se počutili tudi v zvezi s prihodnostjo

svojih otrok. V tej fazi so se starši začeli spraševati, kaj želi njihov otrok doseči v tenisu, skrbeti jih je začelo, ali bodo visoke cilje sploh dosegli. **Večina staršev sicer poroča, da so se tekmovalni stresorji v fazi specializacije in naložbeni fazi zmanjšali**, vendar je manjše število staršev zaznalo tekmovalne stresorje v naložbeni fazi kot izredno močne, saj so bili vezani na pomemben rezultat. **Razvojni stresorji so se zelo okrepili v naložbeni fazi**, starše pa je to vprašanje začelo skrbeti že v fazi specializacije. Najbolj je starše skrbela intelektualna prihodnost otrok, nekoliko manj jih je skrbela razvojna športna pot otrok in še manj dolgoročni vsesplošni otrokov razvoj. Starši poročajo, da so se časovni stresorji v fazi naložbenja zmanjšali, ker so večjo vlogo prevzeli trenerji, hkrati pa so otroci postali bolj samostojni. Finančni stresorji so se nanašali na pridobivanje sponzorskih sredstev. V naložbeni fazi se sicer pojavljajo že vsi naštetih stresorji, vendar v različnih razmerjih (Harwood & Knight, 2009b).

Raziskovalci priporočajo staršem uporabo **različnih strategij pri soočanju s tekmovalnim stresom**. Preusmeritev pozornosti na druge aktivnosti med tekmami je prvi primer, npr. zapisovanje ključnih potez (Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014). Izognitev tistim staršem ki so vir stresa, je drugi primer (Knight & Holt, v Holt & Knight, 2014). Način, da bi se starši bolje in lažje soočili s stresom, je tudi učenje otrok, da bi se tudi otroci bolje in lažje soočili s stresom (Knight & Holt, v Holt & Knight, 2014). Tamminen in Holt (v Holt & Knight, 2014) ugotavljata, da starši in trenerji uporabljajo različne in zelo specifične strategije, da bi otrokom omogočili lažje soočanje s stresom. Starši se vključujejo v pogovore z otroki, jih sprašujejo in dajejo nasvete, kako bi lahko naslednjič rešili podoben primer, delijo z otroki svoje izkušnje ipd.

4 ODNOS MED STARŠI IN TRENERJI

Dobri odnosi med starši in trenerji pripevajo k izboljšanju otroške izkušnje v športu (Wolfenden & Holt, v Holt & Knight, 2014). Če odnosi niso dobri, nastopijo problemi. Starši poročajo, da zaznavajo velik stres ob pomanjkanju komunikacije s strani trenerjev (Harwood, Drew & Knight; Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014). Trenerji poročajo, da so starši glavni stresorji pri njihovem delu (Reade & Rodgers, v Holt & Knight, 2014). Eden izmed največjih razlogov, da trenerji ne opravljajo več trenerskega dela, so ravno težavni odnosi s starši (Knight & Harwood; Streat, v Holt & Knight, 2014). **Ključni dejavnik za uspešno in dolgoročno sodelovanje med starši in trenerji je spodbujanje pozitivnega načina sodelovanja med obema deležnikoma** (Brustad, v Holt & Knight, 2014). Starši imajo že ob vpisu otrok v športni program možnost, da vplivajo na odnos do trenerjev. Starši, ki podpirajo trenerje, tudi pozitivno vplivajo na otroke, ker v njih vzpodbudijo zaupanje in spoštovanje do trenerjev (Jowet & Timson-Katchis, v Holt & Knight, 2014). Starši se lahko odločijo tudi za prekinitev sodelovanja s trenerjem in izpišejo otroka iz kluba ali celo iz športne panoge (Knight & Holt, v Holt & Knight, 2014), lahko pa se tudi trener odloči, da ne želi več trenirati otroka, ker je v sporu s starši (Gilbert, Gilbert & Trudel; Knight & Harwood, v Holt & Knight, 2014).

4.1 Pogled trenerjev na odnos med starši in trenerji

Odnosi med starši in trenerji so lahko zgledni, lahko pa v odnosu nastopijo različni problemi oz. težave. Kar nekaj študij je bilo narejenih s ciljem proučevanja odnosov med starši in trenerji. **Negativne vidike odnosa med starši in trenerji** sta proučevala tudi Knight in Harwood (v Holt & Knight, 2014). V študijo sta vključila 70 britanskih trenerjev tenisa. Proučevala sta njihove negativne zaznave do staršev. **Trenerji so poročali, da so pri sebi zaznali stres** zaradi pomanjkljivega znanja staršev o tenisu, ker so starši želeli, da jim namenijo več časa, ker so bili preveč vpeti v tenis, ker so bili prezahtevni in jih niso spoštovali. Trenerji so izrazili sočutje do tistih otrok, ki so bili pod pritiskom zaradi staršev in njihovih prevelikih pričakovanj. Trenerji so zaznali tudi, da so nekateri vedenjski problemi staršev povezani z vladajočimi organi v klubih in športnih zvezah, npr. organizacija teniških tekmovanj. Gould, Lauer, Rolo, Jannes in Pennisi (v Holt & Knight, 2014) razlagajo, da nekateri trenerji priznavajo pomembnost staršev in se zavedajo njihove pozitivne in podporne vloge v različnih situacijah. Študija 132 teniških igralcev v ZDA je pokazala, da so trenerji **pri starših zaznali različna pozitivna vedenja**, npr. zagotavljanje logistične, finančne, čustvene podpore, skupaj z brezpogojno ljubeznijo do otrok. Pri starših pa so zaznali tudi različna negativna vedenja, npr. preveliko poudarjanje zmagovanja, nerealna pričakovanja, treniranje in grajanje otrok.

4.2 Pogled staršev na odnos med starši in trenerji

Starši poročajo, da trenerji stresno vplivajo na njih, kadar se obnašajo neprofesionalno, npr. zamujajo na treninge ali pa se med treningi pogovarjajo po telefonu. Staršem stres povzročajo tudi slabe organizacijske in komunikacijske veščine trenerjev, če trenerji prednostno obravnavajo določene otroke, če ne razumejo osnovnih zakonitosti razvoja otrok in psihologije dela z otroki (Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014). Starše spravlja v stres tudi premajhna predanost oz. zavzetost trenerjev, pomanjkanje povratnih informacij in spoštovanja s strani trenerjev (Harwood, Drew & Knight; Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014). Starši so zaskrbljeni tudi takrat, ko trenerji pretirano poudarjajo zmagovanje in so preveč vpeti v šport (Wiersma & Fifer, v Holt & Knight, 2014). Eden izmed načinov, ki vodi v dober odnos med starši in trenerji, je spoštovanje in zaupanje v trenerja in njegovo delo (Holt & Knight, 2014). **Starši pričakujejo različno usposobljenost trenerjev** pri različnih nivojih športne udeležbe. Raziskava med 41 starši ameriških teniških igralcev je pokazala, da je eden izmed glavnih dejavnikov uspešnosti izbira pravega trenerja. Starši pri profesionalnih trenerjih ne pričakujejo le tehnične in taktične podkovanosti, ampak celovit oz. holistični pristop pri obravnavi otrok. Pričakujejo, da bodo trenerji zagotavljali informacije v zvezi s pravilnim prehranjevanjem, fizično pripravo ipd. Pričakujejo pa tudi podpiranje potreb staršev in čustveno oporo v primeru težavnih situacij (Knight & Holt, v Holt & Knight, 2014).

4.3 Odnos med starši, trenerji in otroci

Ob vključitvi otrok v šport se izoblikuje t.i. atletske trikotnik. Poleg staršev in otrok so v trikotnik vključeni tudi trenerji. **Trenerji sicer niso družinski člani, vendar lahko pomembno vplivajo na odnose znotraj družine.** Trenerji, ki so preko športa zelo povezani z otroki, lahko močno vplivajo na medsebojne odnose otrok in staršev (Holt & Knight, 2014). **Starši lahko ogromno pomagajo trenerjem** pri vzpostavitvi zdravega delovnega odnosa med otroci in trenerji. Starši lahko otrokom nudijo informacije in nasvete za reševanje oz. prebroditev konfliktov s trenerji kot pomoč pri gradnji uspešnih odnosov, starši lahko trenerjem posredujejo bistvene informacije o otrocih kot podporno pomoč za boljše sodelovanje, starši lahko nudijo podporo trenerjem in otrokom s tem, da priznavajo in pokažejo razumevanje za trenerjeve in otrokove izkušnje (Jowett & Timskan-Katchis, v Holt & Knight, 2014). Posebej občutljivo obdobje v odnosu med starši in trenerji nastopi v fazi specializacije (13–15 let). Otroci so v tem obdobju že bolj vpeti v šport, trenerji jim zagotavljajo ključne informacije v povezavi z napredovanjem in razvojem športne kariere, starši pa se v tem obdobju pomaknejo bolj v ozadje. Otroci preživijo vse več časa v športu in vse manj časa s starši (Côté, v Holt & Knight, 2014).

4.4 Dvojna vloga staršev – starš in trener

Starši, ki so hkrati tudi trenerji, imajo dvojno vlogo in odgovornost, prvič kot starši otrokom in drugič kot trenerji. Obe vlogi in z njimi povezane odgovornosti se med seboj razlikujejo. Starši otrokom zagotavljajo materialno in čustveno podporo, jih vozijo na treninge in tekmovanja, kampe, kupujejo opremo ipd. (Bloom; Côté; Wolfenden & Holt, v Holt & Knight, 2014). Trenerji pa planirajo in organizirajo treninge in tekme, sestavljajo ekipe, določajo igralni čas otrokom, si prizadevajo razviti tehnične in taktične veščine otrok, učijo športnega vedenja ipd. **Dvojna vloga staršev ima lahko pozitivne ali negativne posledice.** V študiji pod vodstvom Weissa in Fretwella (v Holt & Knight, 2014) so bili opravljeni intervjuji, ki sta jih opravila s 6 fanti ekipe do 12 let ter njihovimi starši. Fantje so navedli **vrsto pozitivnih vidikov** v primeru, ko je bil oče v vlogi trenerja. Na treningih in tekmah so lahko očeta klicali oče in ne trener, domov so lahko prinesli klubske trofeje, imeli so dostop do zaupnih informacij, vključeni so bili v določene odločitve, s strani očeta so dobili dodatno pozornost ipd. Fantje so navedli tudi vrsto **negativnih vidikov**. Na treningih in tekmah so čutili dodatni pritisk in povečana pričakovanja, bolj intenzivno so občutili konflikte, kritike ipd. **Tudi starši so poročali o pozitivnih in negativnih vidikih.** Starši so bili ponosni, da otroka lahko gledajo na treningih in tekmah ter še bolj intenzivno občutijo njegov trud in željo po napredovanju, veseli so bili priložnosti za treniranje lastnega otroka in preživljanje kvalitetnega časa z otroki, veseli so bili tudi, da so lahko poučevali otroka o tehničnih in taktičnih veščinah. Po drugi strani so starši občutili vso težo, ki izhaja iz dvojne vloge. Težko so ločevali obe vlogi, starševsko in trenersko, soočali so se z uporniškimi

vedenjem, časovnimi preprekami, deležni so bili tudi prikrita obrekovanja s strani drugih staršev ipd.

Starši trenerji se lahko ujamejo v past in postanejo celo preveč zahtevni do lastnih otrok, v želji, da bi se izognili občutku prednostnega obravnavanja lastnih otrok pred drugimi starši. Dvojna vloga, biti starš in trener, je konfliktna. Na podlagi razpoložljive literature so se oblikovale naslednje **usmeritve za čim boljše opravljanje te dvojne vloge** (Jowett, Timskon-Katchis & Adams; Lauer, n.p.; Wiess & Fretwell; v Holt & Knight, 2014): imeti jasno predstavo, kaj pomeni opravljanje te dvojne vloge, potreben je preudaren premislek o možnih posledicah še pred prevzemom te vloge, predvideti in planirati je potrebno morebitne konflikte še pred njihovim nastankom, potrebno je razviti pravila izvajanja in vodenja te dvojne vloge, potrebno se je vključiti v čim bolj pogosto komuniciranje z otrokom in celotno družino, otrokom je potrebno zagotoviti možnost lastnega odločanja v zvezi z njihovo udeležbo v športu, potrebna je pogosta revizija vedenjskih prijemov pri treniranju z željo po zagotovitvi enakih pogojev za vse udeležence, potrebno se je osredotočiti na trud posameznika in njegov napredek in ne na primerjavo z ostalimi, zagotoviti je potrebno hvalo za zelena vedenja in pozitivna, v napredek usmerjena navodila po opravljenih napakah in potrebno je omejiti vključevanje drugih članov družine v šport zaradi preprečevanja pretirane vpletenosti celotne družine v šport.

4.5 Krepitev sodelovanja med staršem in trenerjem

Smoll, Cumming in Smith (v Holt & Knight, 2014) so pripravili **predloge za trenerje, za izboljšanje sodelovanja s starši**. Predlagajo, da morajo **trenerji na začetku sezone pripraviti sestanek s starši**. Namen tega sestanka je, da starši bolje razumejo šport mladih in njegove posebnosti in da trenerji vzpodbudijo sodelovanje staršev in pridobijo njihovo podporo. Predlagajo še, da je na sestanku potrebno staršem **predstaviti cilje**, ki jih bo klub zasledoval, **razložiti posebnosti programa, vloge trenerjev in predviden stil vodenja**. Staršem je potrebno **predstaviti tudi njihove odgovornosti in izzive, s katerimi se bodo srečevali v sezoni**. **Opredeliti** je potrebno tudi **odnos med trenerjem in starši**, in sicer **kaj so obveznosti in dolžnosti na obeh straneh**. Na vsa odprta vprašanja se je potrebno odzvati in poskusiti poiskati rešitve, še dodajajo. Na koncu sezone naj bi klub s starši opravil še en sestanek.

Klub naj bi starše s pomočjo **posebnih kartic** redno seznanjal z napredkom otrok (O'Connor, v Holt et al., 2014). Starši lahko izboljšajo sodelovanje s trenerji tako, da se poskušajo postaviti v vlogo trenerja in se na ta način poučiti o vseh problemih in izzivih, ki jih pri svojem delu srečuje trener. **Starši** lahko tudi poskrbijo, da **iz svojega vedenja odstranijo tiste motilne dejavnike**, ki najbolj vplivajo na poslabševanje odnosa s trenerji. Eden izmed **načinov za izboljšanje sodelovanja med klubi in starši** je tudi, da klub poskrbi za **izobraževanje trenerjev**, da se trenerji **poučijo o veččinah**, ki jih nujno **potrebujejo pri**

komuniciranju s starši. To pomeni, da se trenerji usposobijo za javno nastopanje, da so sposobni voditi različne diskusije s starši in da so sposobni reševati različne konflikte. Klubi lahko v ta namen pripravijo posebne problemsko usmerjene delavnice (Knight & Holt, v Holt & Knight, 2014).

5 EMPIRIČNA RAZISKAVA O STARŠIH KOT PORABNIKIH V HOKEJU NA LEDU

5.1 Opredelitev problema in teoretično ogrodje

Sodobni svet se zelo hitro spreminja. Na različnih področjih, ki so posredno ali neposredno povezana z življenjem ljudi, prihaja do novih prebojnih spoznanj in odkritij. Sodobni svet, ki je v najširšem kontekstu okolica družine, vpliva tudi na družino. Družina kot osnovna socialna skupina pomembno vpliva na otrokov razvoj in oblikovanje osebnosti. V družini se otrok nauči osnovnih pravil in vedenj. Družina posreduje otroku različne vrednote in si tudi prizadeva, da bi jih otrok sprejel in ponotranjil. Otrok ima v družini prvo priložnost za vzpostavljanje in oblikovanje odnosov, za izražanje in sprejemanje čustev, želja in motivov. **Naloga družine oz. staršev je tudi socializacija otroka za življenje izven družine.** Ko otrok prestopi iz osnovne socialne v širšo skupnost, je naloga staršev, da mu nudijo podporo pri socialnem, čustvenem, intelektualnem in gibalnem razvoju.

Nekatere družine povezujejo šport s kakovostnim življenjem in preživljanjem prostega časa (Videmšek et al., 2003). Razmišljajo o vključitvi otrok v organizirano obliko športne dejavnosti, ki se odvija v prostem času in izven redne šolske športne vzgoje. White (2007) pravi, da so starši glavni otrokovi socializatorji pri vključevanju v šport. Tudi v primeru hokeja na ledu imajo starši ključno vlogo, ker otroku z vpisom oz. včlanitvijo v hokejski klub ponujajo priložnost za socializacijo v športu in športnem okolju.

Še preden starši sprejmejo odločitev in tudi vpišejo otroke v športni klub, se soočajo z vrsto vprašanj, na katere iščejo odgovore znotraj družine, v ožjem ali širšem družinskem okolju, pri prijateljih, znancih, bivših športnikih, v športnih klubih, športni zvezi ipd. Nekateri starši še pred vključitvijo otrok v klub proučijo vse ostale razpoložljive vire, ki so na voljo (npr. spletno stran mednarodne hokejske zveze, spletne strani hokejskih klubov, spletne strani specializiranih ustanov, ki se ukvarjajo s športnimi raziskavami, znanstvene in druge članke na temo hokeja – v zvezi s pravili hokejske igre, razvojnimi fazami športne udeležbe, športnimi programi ipd.), drugi starši ravnavo drugače, bolj po pravilu poskusi, nauči se in popravi.

Vsi starši, ki so pred odločitvijo in še tehtajo možnosti za vključevanje otrok v igro hokeja na ledu, iščejo odgovore. Neodgovorjeni odgovori so lahko tudi velika ovira, ki zaviralno

vpliva na motivacijo staršev. Če so starši glavni motivatorji za vključitev otroka v šport, se lahko športna aktivnost otrok konča, še preden se začne.

Vprašanja staršev se lahko v grobem delijo na tista, ki se nanašajo na čas pred vpisom otroka v športni klub in na čas po vpisu otroka v športni klub, ko je otrok v določenem športnem klubu že aktiven. Starše vzporedno zanimajo tudi odgovori na vprašanja, ki se nanašajo na čas, ki nastane po prenehanju aktivnega ukvarjanja s športom. To je čas, ko otrok ni več vpisan v dotični klub, vendar se potencialno še ukvarja z istim oz. drugimi športi. Ne glede na dejstvo, da so starši različno poučeni o športu oz. športni dejavnosti in so torej tudi bolj ali manj izkušeni, s strani klubov pričakujejo odgovore. V veliko oporo staršem je lahko tudi zveza dotičnega športa.

Starši se pred vpisom otroka v hokejski klub sprašujejo: kdaj je otrok dovolj star za vpis v organizirano obliko športne dejavnosti, ali je otrok že dovolj zrel in bo lahko sledil organiziranim treningom in programu hokejskega kluba, ali je hokej primeren šport za razvijanje otrokovih telesnih sposobnosti, psiholoških in družabnih veščin, ali otrokom sploh lahko zagotovijo ustrezno psihično, materialno in praktično podporo, kaj vse je potrebno in kaj od tega lahko zagotovijo, da bo športna izkušnja otrok čimbolj kakovostna, ali si otrok sploh želi igrati hokej ipd.

Nekatere starše lahko pri vpisovanju otrok v hokejski klub vodijo motivi, ki niso usmerjeni samo v zasledovanje strasti, ki jo otroci že čutijo do hokeja, ali pa naj bi jo otroci na primeren in human način občutili kasneje v razvoju športne aktivnosti. Holt in Knight (2014) pravita, da večina staršev vključi otroke v šport zaradi pričakovanih koristi. Najbolj problematično je, kadar starši pričakujejo tudi osebne koristi ali pa so preveč tekmovalno usmerjeni.

Starši se po vpisu otroka v hokejski klub, ko je otrok v določenem športnem klubu že aktiven, **sprašujejo:** ali je otrok srečen in zadovoljen ter se zabava pri igranju hokeja, ali je še vedno motiviran za nadaljevanje igranja, ali igra hokej samo še zaradi nas staršev in si niti ne upa jasno izraziti svojega mnenja, ali je v dobri družbi, v kateri se razvijajo pozitivni odnosi, ali odnos med otrokom in trenerjem prispeva k izboljšanju otroške izkušnje v športu, ali se dovolj spodbuja sodelovanje med starši in trenerji, ali se dovolj spodbuja sodelovanje med starši in klubom, ali je športni program kluba primeren in strokovno voden s strani vodij kluba, ali so trenerji dovolj in pravilno usposobljeni za izvajanje tega programa na treningih, ali infrastruktura kluba in drugi spremljevalni pogoji omogočajo nadaljnji razvoj kariere bolj športno nadarjenih otrok, ali klub preveč poudarja tekmovalnost in zmagovanje ipd. Starši se sprašujejo tudi, ali s svojimi vrednotami, vzgojnimi stili, motivacijskimi prijemi, pričakovanji, načinom izražanja podpore pri razvoju talenta in vedenjem na treningih in tekmah ter doma vplivajo na kakovost športnih izkušenj in tudi odločitev otrok za nadaljevanje ali prenehanje igranja hokeja na ledu.

Tušak et al. (2009) opisujejo, da nekateri starši vidijo udeležbo svojih otrok bolj v komercialnem smislu, drugi starši pa bolj poudarjajo pomen dolgoročnega uravnoveženega telesnega in duševnega razvoja.

Novi, univerzalnejši modeli športne udeležbe otrok, ki so bistveno bolj odprti in humani ter pedagoško naravnani do otrok, so se uvedli tudi v športno panogo hokeja na ledu. V Kanadi so uvedli dolgoročni razvojni model za hokejskega igralca (LTPD), v Ameriki pa ameriški razvojni model (ADM). Otroci, ki so vključeni v šport, razvijajo svoj talent preko več faz dolgoročnega razvoja (Wall & Côté, 2007). Côté in Vierimaa (2014) v okviru DMSP navajata tudi sedem postulatov razvojnega modela športne udeležbe, ki odražajo značilnosti športnih programov, ki spodbujajo uspešnost otrok in tudi dolgoročno udeležbo ter osebni razvoj vseh vpletenih. Postulati oz. izhodiščne predpostavke so lahko odlična usmeritev za planiranje športnih programov klubov ter v pomoč staršem pri sprejemanju pravih odločitev v različnih obdobjih otrokovega razvoja športne kariere.

Murphy (1999) pravi, da mora imeti vsak športni program dobro razvito programsko filozofijo. Martens (2001) navaja, da mora športni klub za razvijanje programske filozofije določiti cilje programa, uvesti principe vodenja programa ter oblikovati pravilnike programa. Côté in Hancock (2016) razlagata, da je cilj vseh pripravljavcev in upraviteljev športnih programov razviti programsko strukturo, ki zadovoljuje različne potrebe udeležencev v športu in hkrati omogoča različne rezultate športne udeležbe.

Fredricks in Eccles (v Holt & Knight, 2014) poudarjata, da je posebnost športa mladih javna izpostavljenost otrok na treningih in tekmah. Vedenje hokejskih staršev, ki obiskujejo treninge in tekme, vpliva na vedenje otrok. Velja pa tudi obratno.

Starši, tudi hokejski, se pogosto učijo iz napak. Gould et al. (v Holt & Knight, 2014) pravijo, da starši pogosto ne prejmejo nobenega formalnega izobraževanja s strani krovne organizacije ali klubov, ki bi jim pomagalo pri razumevanju in razvijanju športne izkušnje otrok oz. športne kariere otrok. Wolfenden in Holt (v Holt & Knight, 2014) navajata, da dobri odnosi med starši in trenerji prispevajo k izboljšanju otroške izkušnje v športu. Starši s strani kluba in trenerjev pričakujejo redne in konkretne informacije, ki se nanašajo na delovanje in pričakovan razvoj kluba ter otrok. Različni avtorji navajajo, da starši zaznavajo velik stres ob pomanjkanju komunikacije s strani trenerjev (Harwood et al.; Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014).

Namen magistrskega dela je prispevati k bazi znanja o starših kot porabnikih v hokeju na ledu. **Cilj magistrskega dela** je podati jasno predstavo o percepcijah staršev kot porabnikov v hokeju na ledu ter izoblikovati praktična navodila in usmeritve za klube kot ponudnike in tudi starše kot porabnike v hokeju na ledu. **Glede na namen in cilj magistrskega dela ter opisano problematiko** postavljam specifična **raziskovalna vprašanja**. Na podlagi postavljenih raziskovalnih ciljev **oblikujem hipoteze**.

Cilj raziskave je odgovoriti na specifična **raziskovalna vprašanja**:

- **CILJ 1:** Ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti – hokej na ledu.
- **CILJ 2:** Ugotoviti, kako dobro starši poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe.
- **CILJ 3:** Ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.
- **CILJ 4:** Ugotoviti, kako starši zaznavajo hokejske programe za otroke, starostnih kategorij U6 do U12.
- **CILJ 5:** Ugotoviti, kako dobro hokejski klubi predstavijo programske cilje staršem otrok, starostnih kategorij U6 do U12.
- **CILJ 6:** Ugotoviti, ali starši z višjo izobrazbo namenijo več sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

Glede na raziskovalne cilje postavljam hipoteze, ki jih preverjam z empirično raziskavo. Vsaki hipotezi sledi njena utemeljitev.

HIPOTEZA 1: Med starši, ki so tekmovalno usmerjeni, je višji delež moških.

Duncan (v Tušak et al., 2009) je v svoji raziskavi opravil intervjuje z vrhunskimi športniki, trenerji in starši. Poskušal je dobiti odgovor na vprašanje, zakaj starši spodbujajo svoje otroke k športu. Ugotavlja, da se razlogi za spodbujanje otrok k športu razlikujejo v odvisnosti od spola. Očetje bolj poudarjajo tekmovalne razloge (doseganje zmage, razburjenje na tekmi), matere pa navajajo širši spekter razlogov za uvajanje in tudi podpiranje otrok v športni aktivnosti. Pri udeležbi otrok v športu matere poudarjajo napredovanje pri osvajanju veščin, vzdrževanje dobre telesne kondicije, pridobivanje občutka pomembnosti in moštvenega duha. Tudi drugi avtorji ugotavljajo, da so moški veliko bolj tekmovalni kot ženske. Duda, Chi, Newton, Walling in Catley (v Tušak & Bednarik, 2002) pravijo, da se moški razlikujejo od žensk. Ugotavljajo, da so moški v primerjavi z ženskami veliko bolj tekmovalni, hkrati pa moške izredno motivira zmagovanje in razkazovanje svojih sposobnosti ter moči.

HIPOTEZA 2: Med starši, ki so tekmovalno usmerjeni, je nižji delež tistih, ki so se v preteklosti profesionalno ali pol profesionalno ukvarjali s športom kot med tistimi starši, ki niso tekmovalno usmerjeni.

Chapin, Ewing, Seefeldt in Vogel (v Tušak et al., 2009) pravijo, da starši, ki so bili nekoč igralci in/ali trenerji, dajejo prednost socialnim razlogom za ukvarjanje njihovih otrok s športom. Starši, ki nimajo izkušenj z igranjem in/ali treniranjem, pa navajajo, da se njihovi otroci ukvarjajo s športom zaradi želje po zmagovanju, sproščanju energije, želje po dobri telesni pripravljenosti in občutka pomembnosti. Vpliv komercializacije je prisoten tudi v

športu mladih. Kadar starši vidijo v svojih otrocih, že na samem začetku ukvarjanja s športno aktivnostjo, bodoče zvezdnike, ki bodo materialno povrnili vložek staršev, je precej verjetno, da ti otroci že zaradi napačnega pogleda staršev na športno aktivnost otrok v mlajših letih ne bodo dosegli polnega športnega potenciala v kasnejših letih. Takšni starši ponavadi spregledajo pomen razvijanja osebnostnih lastnosti, pridobivanja najrazličnejših veščin, ustvarjanja kvalitetnih športnih izkušenj ipd.

HIPOTEZA 3: Starši niso v zadostni meri seznanjeni z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok, ki se nanašajo na njihovo športno kariero v odrasli dobi.

Bloom (v Holt & Knight, 2014) pravi, da bi morali otroci v tem obdobju (faza inicializacije) aktivnosti doživljati kot igro in zabavo ter stimulacijo interesa za začetni razvoj talenta. Otroci naj bi razvili tudi strast do igre. Côté (v Holt & Knight, 2014) pravi, da bi morali starši v vzorčnih letih zagotoviti otrokom priložnost za ukvarjanje s čim več različnimi športi. Odsvetuje tudi intenzivno treniranje in razvijanje specifičnih veščin. Wall in Côté (2007) razlagata, da so v skladu z razvojnim modelom športne udeležbe (DMSP) predvideni trije različni rezultati športne udeležbe, med njimi tudi elitna udeležba. Holt in Knight (2014) opisujeta, da gre tudi pri elitni udeležbi, v skladu z DMSP, za razvojno pot preko vzorčenja (zgodnje vzorčenje v različnih športih – pred pozno specializacijo otroka v dobi odraščanja). Različne faze DMSP se skladajo s teoretičnimi specifičnimi športnimi in splošnimi teorijami razvoja otrok in mladostnikov. Postulati DMSP odražajo značilnosti športnih programov, ki spodbujajo ne samo uspešnost, ampak tudi dolgoročno udeležbo in osebni razvoj vseh vpletenih v šport (Côté & Vierimaa, 2014). Dolgoročni športni model (LTAD), ki služi kot ogrodje za izobraževanje in razvoj športnikov, je razdeljen na sedem faz. Po LTAD so prve tri faze (0–11 pri dekletih in 0–12 pri fantih) namenjene predvsem učenju in razvijanju osnovnih gibalnih in športnih znanj. Otroci v teh letih osvojijo osnovne veščine za aktivno življenje in kasnejše sledenje zahtevam elitnega treninga v izbranem športu (Sport for life, b. l.). Tudi z LTAD je predvideno, da otroci v začetnem obdobju pridobijo osnovne gibalne sposobnosti, se igrajo in zabavajo ob raznovrstnih vsebinah ter se učijo trenirati (O'Sullivan, 2014).

HIPOTEZA 4: Starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja, poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe, ki se nanašajo na športno kariero otrok v odrasli dobi, v manjši meri kot ostali starši.

Orlick (v Overman, 2014) pravi, da pri mladih športnikih obstaja verjetnost prenehanja ukvarjanja s športom, ker vlagajo preveč svojega časa in truda za zadovoljitev trenerjev in staršev. Mladi športniki pogosto zapustijo športno aktivnost zaradi pretiranega poudarjanja zmagovanja s strani odraslih. De Lench (v Overman, 2014) pa pojasnjuje, da je raziskava v letu 2004 pokazala, da večina otrok v najstniških letih zapusti šport zaradi pritiska odraslih, ki uničujejo športno izkušnjo, in ne zaradi pomanjkanja veščin ter sposobnosti. Hellstedt (v Côté, 1999) prepozna tri nivoje vpletenosti staršev, in sicer premalo, zmerno in preveč

vpletene starše. Leff in Hoyle (1995) poročata, da preveč vpleteni starši povzročajo stisko pri otrocih, saj imajo pretirano visoka pričakovanja in na otroke izvajajo prevelik pritisk. Wuerth, Lee in Alfermann (2004) so proučevali vpletenost staršev v športu mladih, in sicer v različnih razvojnih obdobjih športne udeležbe (v fazi inicializacije, razvojni fazi in fazi mojstrstva). V raziskavo so vključili nemške športnike ekipnih (hokej ipd.) in posamičnih športov (plavanje ipd.). Raziskava je pokazala, da je pozitivna podpora s strani staršev v obliki zmernega pritiska dobrodošla, ker otroci bolj uspešno prehajajo v naslednjo razvojno obdobje. Avtorji poudarjajo, da morajo starši razumeti potrebe in želje otrok v športnem razvoju, da bi lahko zagotovili primeren nivo pritiska in podpore. Hellstedt (v Côté, 1999) je prilagodil obstoječ model družinske strukture za potrebe lažjega predvidevanja razvoja družin športnikov. Model vključuje vrsto sprememb v družini, ki morajo biti izpolnjene, še preden se lahko računa na uspešen prehod v novo fazo.

HIPOTEZA 5: Starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja, s svojim vedenjem manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

Starši lahko na otroka vplivajo na pozitiven ali negativen način. Prevelika tekmovalna pričakovanja staršev, kritiziranje otrok po tekmovalnih ali celo kaznovanje otrok in spreminjanje odnosa do otrok v primeru nedoseganja pričakovanih rezultatov so tipična vedenja staršev, ki jih otroci zaznavajo kot pritisk (Gould, Lauer, Rolo, Jannes & Pennisi, v Holt & Knight, 2014). Če so pričakovanja staršev prevelika, se pri otrocih pojavi tesnoba, zmanjšata se jim samopodoba in samozavest (Collins & Barber, v Holt & Knight, 2014). Preveliki pritiski in pričakovanja staršev vodijo v slabše športno vedenje otrok in strah pred porazi (Sagar & Lavallee, v Holt & Knight, 2014). Takšno vedenje staršev se povezuje tudi z izgorelostjo otrok in njihovim izstopom iz športa (Butcher, Lindner & Johns, v Holt & Knight, 2014). Tušak et al. (2009) menijo, da je tekmovalnost v športu mladih šele drugotnega pomena. Raziskava ameriške plavalne zveze, zveze za deskanje na snegu in smučarske zveze je pokazala, da se 6 % otrok preneha ukvarjati s športom zaradi poudarjanja zmagovanja s strani staršev (Successful Sport Parenting, b. 1.).

HIPOTEZA 6: Starši, ki so tekmovalno usmerjeni, tudi porabijo oz. namenijo več sredstev za otroke in njihovo igranje hokeja na ledu v primerjavi s tistimi, ki niso tekmovalno usmerjeni.

Šport mladih vključuje širok spekter različnih aktivnosti oz. dejavnosti. Aktivnosti se med seboj razlikujejo v odvisnosti od intenzivnosti vključenosti staršev, intenzivnosti tekmovalnosti in razlogov za sodelovanje (Ryba & Kashope Wright, v Holt & Knight, 2014). Starši so tisti, ki s svojim denarnim vložkom omogočajo udeležbo in športne izkušnje otrok. Športna udeležba v hokeju na ledu je relativno draga. Harwood in Knight (v Holt & Knight, 2014) pojasnjujeta, da stroški udeležbe otrok naraščajo z napredovanjem otrok na višji, bolj tekmovalni oz. elitni nivo. MacGregor (2014) je v CBS News objavila, da v povprečju letni stroški za rekreacijsko igranje hokeja na ledu znašajo 1.500 \$ na leto, starši otrok v nižjih

tekmovalnih ligah pa lahko porabijo od 8.000 do 15.000 \$ na leto. Coakley (v Ede, Kamphoff, Mackey & Armentrout, 2012) pa v raziskavi elitnih mladih hokejskih igralcev ugotavlja, da starši teh igralcev porabijo med 5.000 in 20.000 \$ na leto. Cumming in Ewing (v Ede et al., 2012) pravita, da lahko veliki vložki s strani staršev vodijo v večjo vpletenost staršev, ker zaradi svojega vložka pričakujejo povračilo oz. koristi.

HIPOTEZA 7: Starši, ki so tekmovalno usmerjeni (v primerjavi s tistimi, ki niso), tudi menijo, da je potrebno najeti dodatnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program kluba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunskega razreda.

Nekatere študije nakazujejo, da je potrebno v vseh fazah športne kariere otrok ohranjati določeno stopnjo finančne zmernosti. Dorsch, športni psiholog, ugotavlja, da so večji finančni vložki povezani z nižjimi ravnmi užitka oz. zadovoljstva in motivacije otrok. Dorsch je pričakoval pozitivno povezanost med finančnimi vložki staršev in koristmi otrok športnikov zaradi podpore staršev, vendar je ugotovil ravno nasprotno. Gould pravi, da bi starši morali brzdati svoje vložke v športu mladih, ker lahko veliki izdatki vodijo tudi v večja pričakovanja staršev. Tudi Coakley pravi, da večja potrošnja staršev slabi otrokov občutek lastništva športa (Helliker, 2014).

HIPOTEZA 8: Starši z višjo izobrazbo namenijo več finančnih sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

Tušak in Tušak (2003) menita, da je izobrazbena struktura dejavnik, ki vpliva na vključevanje otrok v športne aktivnosti. Poudarjata, da je mnenje staršev o športni aktivnosti povezano z njihovo izobrazbo, hkrati pa izobrazba vpliva tudi na finančno zmožnost družine. V večini primerov višja izobrazba nakazuje boljši finančni položaj družine. Bolje situirane družine lahko namenijo več finančnih sredstev za nakup najrazličnejših osnovnih in dodatnih športnih pripomočkov kot slabše situirane družine. Privoščijo si lahko boljše pogoje za vadbo in boljše pripomočke ter s tem posredno vplivajo na višjo motivacijo pri otrocih. Clark (v Holt & Knight, 2014) pojasnjuje, da je povsem pričakovano, da je udeležba v športu pri družinah z nižjimi dohodki nižja kot pri družinah z višjimi dohodki.

5.2 Metodologija raziskave

Raziskovalni del magistrskega dela temelji na kvantitativni metodi, s katero sem zbiral primarne podatke. Podatke za kvantitativno raziskavo sem pridobil s pomočjo metode anketiranja, in sicer spletne ankete. Vprašalnik vsebuje vprašanja zaprtega tipa. Anketiranci so izražali stopnjo strinjanja s posamezno trditvijo, ovrednotijo pomembnost, uspešnost, pogostost uporabe oz. izvajanja določene aktivnosti ipd. Uporabil sem 5-stopenjsko in le v enem primeru 4-stopenjsko mersko lestvico. V enem primeru so anketiranci izbirali med

dvema trditvama. Vprašalnik je sestavljen iz 17 sklopov vprašanj. Prvi sklop vprašanj je demografski, vprašanja v drugih sklopih pa se z različnih vidikov posredno ali neposredno nanašajo na starševstvo in hokej na ledu.

V izpolnjevanje vprašalnika sem povabil starše sedmih slovenskih hokejskih klubov, ki imajo v svojih selekcijah mlade športnike do starosti dvanajstih let (hokej šola: U6 in U8, malčki: U10 in mlajši dečki: U12). Sodelovanje v anketi je bilo anonimno. Vprašalnik sem oblikoval s pomočjo spletnega orodja Ika in ga objavil na portalu www.1ka.si, konkretno na spletnem naslovu <https://www.1ka.si/a/94102>. Spletni vprašalnik je bil aktiven 25 dni, in sicer v obdobju od 26. 4. 2016 do 20. 5. 2016. V tem času sem zabeležil 384 klikov staršev na nagovor ankete, od tega jih je 255 (66,4 %) začelo izpolnjevati anketo, izpolnjevanje pa je končalo oz. zaključilo 145 (37,8 %) staršev. V analizo rezultatov sem vključil odgovore 145 staršev. Vseh igralcev v starostnih kategorijah od U6 do U12 je 597.

Podatke sem izvozil v statistični program SPSS, ki sem ga uporabil za obdelavo podatkov. S pomočjo SPSS programa sem izračunal osnovne statistične kazalnike in na podlagi t-testa in hi-kvadrat testa preveril zastavljene hipoteze. Hipoteze potrjujem oz. zavračam s 5 % stopnjo tveganja ($p \leq 0,05$).

5.3 Rezultati in njihova interpretacija

Demografski podatki kažejo, da je anketo rešilo 145 staršev. Od tega je bilo 73 (51,8 %) moških in 68 (48,2 %) žensk (Tabela 1 v Prilogi 3). Na vprašanje, v katero starostno skupino spadajo (Tabela 2 v Prilogi 3), je odgovorilo 71 (49,0 %) staršev do 40 let in 74 (51,0 %) staršev od 40 do 50 in več let. Na vprašanje, kakšna je njihova najvišja dosežena formalna izobrazba (Tabela 3 v Prilogi 3), je odgovorilo 59 (41 %) staršev s srednješolsko ali nižjo izobrazbo ter 86 (59 %) staršev z višješolsko ali še višjo izobrazbo.

Na vprašanje, koliko približno znaša neto mesečni dohodek vseh članov gospodinjstva – v evrih (Tabela 4 v Prilogi 3), je odgovorilo 126 od 145 (86,9 %) staršev, 19 (13,1 %) staršev je zavrnilo odgovor. 35 (27,8 %) staršev ima manj kot 1.700 € neto mesečnega dohodka na gospodinjstvo, 36 (28,6 %) staršev od 1.700 do 2.300 € neto mesečnega dohodka na gospodinjstvo, 33 (26,2 %) staršev od 2.300 do 3.200 € neto mesečnega dohodka na gospodinjstvo in 22 (17,4 %) staršev več kot 3.200 € neto mesečnega dohodka na gospodinjstvo.

Na vprašanje, koliko v povprečju porabijo na leto za otrokovo udejstvovanje v izbranem športu hokeju na ledu – v evrih (Tabela 5 v Prilogi 3), je odgovorilo 135 (93,1 %) staršev in odgovor zavrnilo 10 (6,9 %) staršev. 88 (65,2 %) staršev porabi manj kot 1.700 € neto na gospodinjstvo, 33 (24,4 %) staršev od 1.700 do 2.300 € neto na gospodinjstvo, 12 (8,9 %) staršev od 2.300 do 3.200 € neto na gospodinjstvo in 2 (1,5 %) starša več kot 3.200 € neto.

Na vprašanje, ali so se v preteklosti ukvarjali s športom (Tabela 6 v Prilogi 3), je pritrdilno odgovorilo 105 (72,4 %) staršev. 49 (46,7 %) staršev se je s športom ukvarjalo amatersko oz. rekreacijsko, 56 (53,3 %) staršev se je s športom ukvarjalo pol profesionalno ali profesionalno (Tabela 7 v Prilogi 3). Med starši, ki so se v preteklosti ukvarjali s športom, se jih je 26 (24,8 %) ukvarjalo s hokejem na ledu (Tabela 8 v Prilogi 3).

Raziskave kažejo, da ima veliko otrok športnikov starše ali celo stare starše, ki so bili zelo uspešni športniki. Tušak in Tušak (2003) pripisujeta staršem pomembno vlogo pri športni socializaciji otrok. Starši namreč vplivajo na način ukvarjanja otrok s športom, in sicer ali se bodo otroci s športom ukvarjali na organiziran ali neorganiziran način in ali redno ali samo občasno. Hkrati pa izpostavljata, da starši preko pripovedovanj (navdušeno pripovedovanje o doživetjih) in neposredne udeležbe v športu vplivajo tudi na izbiro športne zvrsti. Schlasenhauf (v Tušak & Tušak, 2003) ugotavlja, da kar 43 % otrok športno aktivnih staršev izbere isti šport.

Na vprašanje o tem, v katero starostno skupino spada (ne v kateri trenira) njihov otrok (Tabela 9 v Prilogi 3), je odgovorilo 145 staršev. 60 (41,4 %) otrok hokejistov spada v hokej šolo (U6 + U8), 85 (58,6 %) otrok hokejistov pa v starejšo starostno skupino (U10 + U12).

Z empirično raziskavo **preverjam raziskovalne hipoteze**, ki so postavljene na podlagi raziskovalnih vprašanj in cilja raziskave.

V nadaljevanju uporabljam za izražanje povprečne ocene v oklepaju (AS – aritmetična sredina) in za izražanje standardnega odklona v oklepaju (SO – standardni odklon).

Prvo raziskovalno vprašanje, CILJ 1, je ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti – hokej na ledu.

Starše sem spraševal, kateri so njihovi motivi za vključitev otrok v hokej na ledu. Odgovore staršev podajam v tabeli 3. Motive staršev sem razporedil od najbolj do najmanj pomembnega (od najvišje do najnižje povprečne ocene).

Starši so kot najpomembnejši motiv navedli »Da je zdrav« (AS = 4,79, SO = 0,46). To pomeni, da starši z vpisom otrok v hokej na ledu pričakujejo, da bo hokejski klub poskrbel za zdravo okolje, v katerem bo otrok razvijal telesne sposobnosti, psihološke in družabne veščine. Tudi Murphy (b. l.) pravi, da je eno izmed šestih glavnih področij, ki se nanašajo na temne plati športa, ravno ogrožanje zdravja mladih športnikov. Kanadska organizacija Šport za vse življenje je v letu 2005 pripravila razvojne smernice za trenerje, starše, vzgojne pedagoge ter ostale, ki so vključeni v kanadski šport. Primarni vzrok za pripravo smernic je bila želja, da bi presegli probleme, ki so jih zaznali v kanadskem športu, vključno s širjenjem debelosti in na splošno slabim zdravjem otrok in mladostnikov. Na podlagi pripravljenih

smernic se je razvil dolgoročni športni razvojni model (LTAD) (O'Sullivan, 2014). Lee in Cockman (1995) prepoznata 18 glavnih vrednot oz. kategorij vrednot. V tem celovitem naboru vrednot, ki se nanašajo na sprejemanje moralnih odločitev v športu, kot vrednoto prepoznata tudi zdravje in kondicijo. Siedentop (v Côté et al., 2016) predlaga tri glavne programske cilje v športu mladih, med njimi tudi krepitev javnega zdravja. Martens (2001) omenja specifične pravilnike programa, ki so namenjeni operativnemu delovanju športnega programa. Eden izmed njih je tudi pravilnik kluba, ki se nanaša na zdravje in varnost. V različnih raziskavah in študijah v povezavi s karakteristikami in strukturami športnih programov so se identificirale različne programske značilnosti, ki se povezujejo s PYD, med njimi tudi spodbujanje varnosti in zdravja (Holt & Knight, 2014).

Tabela 3: Pomembnost motivov staršev

Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določen motiv pomemben!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, 2- Ni pomembno, 3- Niti pomembno, niti nepomembno, 4- Pomembno, 5- Zelo je pomembno)		
Motivi- starši (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
Da je zdrav	4,79	0,46
Da se dobro počuti	4,76	0,44
Da se zabava	4,75	0,45
Da je otrok aktiven	4,68	0,50
Da pridobi na samozavesti	4,66	0,52
Da se nauči razumeti z drugimi	4,65	0,52
Da se nauči samokontrole	4,64	0,55
Da se nauči nekaj o sebi	4,56	0,59
Da ustvari in ima nove prijatelje	4,55	0,55
Da je del ekipe	4,54	0,59
Da se nauči novih veščin	4,52	0,51
Da je v kondiciji	4,49	0,59
Da tekmuje	3,91	0,82
Da zmaga na tekmovanjih	2,79	0,99
Da bi bil izbran v boljšo ekipo	2,71	1,08
Da dobi štipendijo	2,58	1,07
Da izstopa v primerjavi z ostalimi sovrstniki	2,51	0,95
Kot priprava za služenje denarja v športu	2,21	0,98

Starši v nadaljevanju navajajo motive (AS = od 4,49 do 4,76), s katerimi izražajo usmerjenost k izboljševanju telesne pripravljenosti, k duševnemu blagostanju in k oblikovanju družabnih odnosov svojih otrok. Takšni odgovori staršev so pričakovani. Prevladujejo motivi, ki ob uresničitvi predstavljajo dobro popotnico za življenje. Starši visoko ovrednotijo motiv zabave, in sicer »Da se zabava« (AS = 4,75, SO = 0,45). Starši se zavedajo pomena zabave pri udejstvovanju otrok v športu oz. hokeju na ledu. V skladu z motivi tudi pričakujejo, da bo klub oz. športni program kluba naravnani v smeri zagotavljanja tega motiva. Holt in Knight (2014) opisujeta, da starši upajo, da bo otrok razvil telesne sposobnosti in socialne veščine, hkrati pa se bo še zabaval in pridobil pozitivne dražljaje v umeščenem okolju. Lee in Cockman (1995) prepoznata 18 glavnih vrednot oz. kategorij vrednot v športu. Kot vrednoto prepoznata tudi zabavo – uživanje. Kasneje Lee et al. (v

Whitehead et al., 2013) prepoznajo sistem vrednot pri mladih športnikih oz. katere vrednote so pri mladih športnikih najbolj pomembne. Njihova raziskava med odraščajočimi športniki (12–18 let) v Angliji pokaže, da je med vsemi 18 vrednotami zabava/uživanje na prvem mestu (AS = 4,22, SO = 1,02) in zmagovanje na zadnjem mestu (AS = 1,27, SO = 1,75). Martens (2001) prepozna med petnajstimi glavnimi programskimi cilji, ki se nanašajo na športni program mladih, tudi zagotavljanje varne in zabavne rekreacije. Škof in Bačanac (2007) razlikujeta med humanističnim in selekcijskim pristopom interesnega športa otrok in mladine. Za selekcijski šport mladih (poteka v športnih društvih, šolah in zasebnih organizacijah) je značilno iskanje mladih talentov, tekmovanje in pritisk na zmage. Bistveno manjšo težo pa imajo zabava, rekreacija, druženje in sprostitvev, ki so značilni za humanistični pristop (pri predšolskih otrocih in nižjih razredih osnovne šole).

Glede na visoko oceno staršev za motiv »Da se zabava« sklepam, da starši pričakujejo od klubov športni program, ki bo zadovoljil njihova pričakovanja. Navkljub temu, da so otroka vpisali v športne klube, ki lahko podpirajo bolj selekcijski kot humanistični pristop, starši pričakujejo uresničitev svojih pričakovanj. Kako pomembna je zabava v športu mladih, kažejo navedbe različnih avtorjev, ki pravijo, da je med tremi največkrat navedenimi razlogi za udeležbo v športu tudi doživljanje prijetnih izkušenj, kot npr. zabava in navdušenje (Longhurst & Spink, 1987; Weiss & Williams, 2004). Raziskave zadovoljstva v športu kažejo, da je zabava najbolj pogost razlog za ukvarjanje s športom med mladimi. Ko šport za mlade ni več zabaven, nastopi osip (Hedstrom & Gould, 2004; Seefeld, Ewing & Walk, 1992; Gould, Chung, Smith & White, 2002, v Merkel, 2013).

Manj pomembni za starše so motivi, ki nakazujejo na tekmovalnost, zmagovanje, poudarjanje dosežkov in pridobivanje materialnih koristi (AS = od 2,21 do 3,91). Odgovori staršev kažejo, da podpirajo oz. dajejo prednost notranjim (intrinzična motivacija) pred zunanjimi motivacijskimi dejavniki (ekstrinzična motivacija). Starši vpisujejo otroke v hokej, da bi otroci prepoznali in razvili notranjo željo in radovednost pri razvijanju telesnih spretnosti in drugih veščin in ne toliko zaradi morebitnih zunanjih vzpodbud, ki prihajajo iz okolja (npr. materialne nagrade, poudarjanje zmage in dosežkov). Odgovori staršev nakazujejo, da so starši bolj naklonjeni notranji kot zunanji motivaciji. Sklepam, da si starši želijo bolj notranje kot zunanje motivirane otroke športnike. Škof opisuje, da so notranje motivirani športniki tisti, ki imajo radi šport, radi in prostovoljno trenirajo, občutijo zadovoljstvo pri treniranju in stremijo k izboljševanju svojih sposobnosti in znanja ter ne iščejo zunanjih vzpodbud za udeležbo v športu. Takšnih športnikov ne zanimajo materialne nagrade, medalje, prestiž, popularnost med vrstniki, tekmovalno poudarjanje dosežkov in zmag ipd. (Škof, v Tušak, 2003). Raziskava med Kavkaškimi otroci, starimi 7–14 let (22 ženskega in 59 moškega spola) ter njihovimi starši (39 mater in 42 očetov), ki se ukvarjajo z nogometom, je pokazala, da so med 27 motivi tako otroci kot tudi starši postavili na prva tri mesta iste motive. Na pet-stopenjski merski lestvici od 1 do 5, pri čemer pomeni 1 najmanj in 5 najbolj izražen motiv, so na prvo mesto postavili zabavo (angl. *To have fun*, pri otrocih AS = 4,56 in pri starših AS = 4,43). Tako otroci kot tudi starši so na 20. mesto postavili

tekmovanje (angl. *To compete*, pri otrocih AS = 3,75 in pri starših AS = 3,04). Otroci so zmagovanje (angl. *To win against others*) postavili na 27. mesto (AS = 2,90), starši pa na 23. mesto (AS = 2,98). Osvajanje pokalov oz. trofej (angl. *The trophies*) so otroci postavili na zadnje, 28. mesto (AS = 2,86) in starši na 25. mesto (AS = 2,44) (McCullagh, Matzkanin, Shaw & Maldonado, 1993). Ti rezultati so primerljivi z odgovori staršev hokejistov.

HIPOTEZA 1: Med starši, ki so tekmovalno usmerjeni, je višji delež moških.

Za potrditev ali zavrnitev te hipoteze sem naprej, na vzorcu 145 staršev, na podlagi motivov staršev, opredelil oz. določil starše, ki so usmerjeni v tekmovalnost in zmagovanje. V to skupino sem uvrstil starše, ki so z oceno 4 ali 5 ocenili naslednje tri trditve: (1) da izstopa v primerjavi z ostalimi sovrstniki, (2) da zmaguje na tekmovanjih in (3) da bi bil izbran v boljšo ekipo (nova stopnička v karieri). Tudi v nadaljevanju so tekmovalni starši (so usmerjeni v tekmovalnost in zmagovanje) določeni na isti način.

Ugotovil sem, da je tekmovalno usmerjenih 56 (38,6 %) staršev in netekmovalno usmerjenih 89 (61,4 %) staršev.

Da problem pretirane tekmovalnosti staršev obstaja, potrjujem tudi z naslednjimi rezultati (Tabela 4):

- 24,5 % anketiranih staršev se strinja ali povsem strinja (oceni 4 in 5), da so v pretekli sezoni videli druge starše svoje ekipe, ki so vpili na svojega trenerja;
- 68,8 % anketiranih staršev se strinja ali povsem strinja (oceni 4 in 5), da so v pretekli sezoni videli ali slišali druge starše svoje ekipe, ki so poskušali trenirati s tribune;
- 42,7 % anketiranih staršev se strinja ali povsem strinja (oceni 4 in 5), da so v pretekli sezoni videli ali slišali druge starše svoje ekipe, ki so uporabljali neprimerno in žaljivo izrazoslovje.

Tabela 4: Primeri pretirane tekmovalnosti med starši

Primeri pretirane tekmovalnosti med starši - (n=145)	1 - Sploh se ne strinjam	2 - Se ne strinjam	3 - Niti strinjam, niti ne strinjam	4 - Se strinjam	5 - Povsem se strinjam	Skupaj
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so vpili na našega trenerja	32,9%	23,8%	18,9%	17,5%	7,0%	100,0%
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so poskušali "trenirati s tribune"	7,6%	8,3%	15,3%	43,8%	25,0%	100,0%
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so uporabljali neprimerno in žaljivo izrazoslovje	11,2%	21,0%	25,2%	23,8%	18,9%	100,0%

Za preverjanje hipoteze 1 sem naredil še kontingenčno tabelo (Tabela 5). Na vzorcu 141 staršev ugotavljam, da je tekmovalno usmerjenih staršev 54 (28 moških, tj. 51,9 % in 26 žensk, tj. 48,1 %) in netekmovalno usmerjenih staršev 87 (45 moških, tj. 51,7 % in 42 žensk, tj. 48,3 %). 73 moških predstavlja 51,8 % vzorca, 68 žensk pa predstavlja 48,2 % vzorca.

Tabela 5: Kontingenčna tabela – tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 1)

Kontingenčna tabela - tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 1)			Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		Skupaj
			So tekmovalno usmerjeni	Niso tekmovalno usmerjeni	
Spol	Moški	Število	28	45	73
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	51,9%	51,7%	51,8%
	Ženski	Število	26	42	68
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	48,1%	48,3%	48,2%
Skupaj	Število		54	87	141
	% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat test pokaže, da je stopnja značilnosti 0,563. Ker je stopnja značilnosti višja od 0,05 (5 %), razlika ni statistično značilna, zato ničelne hipoteze ne morem zavrniti. Hipotezo 1 zavrnem.

Raziskava, ki sem jo opravil med hokejskimi starši, ne potrjuje ugotovitve avtorjev iz tujine, Duncan (v Tušak et al., 2009) in Duda et al. (v Tušak & Bednarik, 2002).

HIPOTEZA 2: Med starši, ki so tekmovalno usmerjeni, je nižji delež tistih, ki so se v preteklosti profesionalno ali pol profesionalno ukvarjali s športom kot med tistimi starši, ki niso tekmovalno usmerjeni.

Za preverjanje hipoteze 2 sem naredil kontingenčno tabelo (Tabela 6). Na vzorcu 145 staršev sem ugotovil, da je tekmovalno usmerjenih staršev 56 (20 staršev, ki so se v preteklosti profesionalno ali pol profesionalno ukvarjali s športom, tj. 35,7 % in 36 staršev, ki so se v preteklosti amatersko oz. rekreacijsko ukvarjali s športom, tj. 64,3 %) in netekmovalno usmerjenih staršev 89 (36 staršev, ki so se v preteklosti profesionalno ali pol profesionalno ukvarjali s športom, tj. 40,4 % in 53 staršev, ki so se v preteklosti amatersko oz. rekreacijsko ukvarjali s športom, tj. 59,6 %). 56 staršev, ki so se v preteklosti profesionalno ali pol profesionalno ukvarjali s športom, predstavlja 38,6 % vzorca, 89 staršev, ki so se v preteklosti amatersko oz. rekreacijsko ukvarjali s športom, pa predstavlja 61,4 % vzorca.

Tabela 6: Kontingenčna tabela – tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 2)

Kontingenčna tabela - tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 2)			Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		Skupaj
			So tekmovalno usmerjeni	Niso tekmovalno usmerjeni	
Izkušnje staršev s športom	Igrali profesionalno ali pol profesionalno	Število	20	36	56
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	35,7%	40,4%	38,6%
	Igrali amatersko ali niso igrali	Število	36	53	89
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	64,3%	59,6%	61,4%
Skupaj		Število	56	89	145
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat test pokaže, da je stopnja značilnosti 0,347. Ker je stopnja značilnosti višja od 0,05 (5 %), razlika ni statistično značilna, zato ničelne hipoteze ne morem zavrniti. Hipotezo 2 zavrnem.

Raziskava, ki sem jo opravil med hokejskimi starši, ne potrjuje ugotovitve avtorjev iz tujine, Chapin et al. (v Tušak et al., 2009).

Drugo raziskovalno vprašanje, CILJ 2, je ugotoviti, kako dobro starši poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe.

Starše sem prosil, da ocenijo, v kolikšni meri se strinjajo s trditvami športne udeležbe otrok/mladih. Trditve se nanašajo na sedem postulatov oz. izhodiščnih predpostavk razvojnega modela športne udeležbe (7 postulatov – DMSP), ki spodbudno vplivajo na uspešnost, dolgoročno udeležbo in osebni razvoj vseh vpletenih.

Odgovore staršev podajam v tabeli (Tabela 7). Trditve sem razporedil na podlagi povprečnih ocen (od najvišje do najnižje povprečne ocene). Starši so dali le štirim (57,1 %) trditvam višjo oceno od 4 (trditve 1, 2, 3 in 4), kar trem (42,9 %) trditvam pa so dali nižjo oceno od 4 (trditve 5, 6 in 7). Najnižje je bila v povprečju ocenjena trditev 7 (AS = 3,67), najvišjo povprečno oceno pa je dobila trditev 1 (AS = 4,38).

Tabela 7: Športna udeležba otrok/mladih (trditve – 7 postulatov DMSP - hipoteza 3)

Ocenite v kolikšni meri se strinjate s spodaj navedenimi trditvami športne udeležbe otrok/mladih!			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)			
Trditve	Športna udeležba otrok/mladih (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
Trd. 1:	V poznem mladostništvu (pri približno 16 letih), mladostniki že razvijejo potrebne telesne, kognitivne, družabne, čustvene in gibalne sposobnosti za visoko specializiran trening v enem športu	4,38	0,74
Trd. 2:	Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih (6-12 let) vpliva na vzpostavitev širokega spektra gibalnih in kognitivnih izkušenj, ki jih otroci konec koncev lahko prenesejo v šport, ki jih najbolj zanima (osnovni šport)	4,16	0,88
Trd. 3:	Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih (različni športi/športna okolja nudijo različen socialni kontekst, izkušnje in priložnosti za socializacijo), ki večinoma ugodno vplivajo na pozitivni razvoj mladih	4,06	0,86
Trd. 4:	Približno ob zaključku osnovne šole (pri približno 13 letih) bi morali imeti otroci možnost, da se odločijo ali se bodo specializirali v svojem priljubljenem športu ali pa bodo v njem nadaljevali na rekreativnem nivoju.	4,01	0,92
Trd. 5:	Velika količina usmerjene igre (otroci igrajo za zabavo, zaradi lastnega interesa in zanimanja, ne za medalje, aktivnost otrok je težko primerjati s kakršnokoli obliko strukturiranega treninga) v vzorčnih letih (6-12 let), je trdna podlaga za gradnjo notranje motivacije preko vključenosti v aktivnosti, ki so zabavne in ki spodbujajo uravnavanje/prilagajanje notranje motivacije	3,96	0,96
Trd. 6:	Zgodnja diverzifikacija (otrok je vključen v dva ali več različnih športov v vzorčnih letih- 6 do 12 let) ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega/svetovnega razreda, pri športih kjer se doseže maksimalna športna učinkovitost po odrasčanju (v odrasli dobi, na splošno v poznih 20 letih in začetku 30 let, po tistem ko otrok popolnoma odraste)	3,81	1,03
Trd. 7:	Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere in ima pozitiven vpliv na dolgoročno udeležbo v športu	3,67	1,05

HIPOTEZA 3: Starši niso v zadostni meri seznanjeni z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok, ki se nanašajo na njihovo športno kariero v odrasli dobi.

Pri preverjanju tretje hipoteze predpostavljam, da sta povprečni oceni strinjanja z zadnjima dvema trditvama, 6 in 7 (Tabela 7), nižji od 4. Ugotavljam, da starši niso v zadostni meri seznanjeni z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok, ki se nanašajo na njihovo športno kariero v odrasli dobi. Starši so trditvama 6 in 7 dali nižje ocene od 4. Hipotezo 3 sprejemem.

Trditvi 6 so dali starši povprečno oceno 3,81 (SO = 1,03). S trditvijo 6 sem preveril, kako močno se starši strinjajo s trditvijo, da zgodnja diverzifikacija ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega/svetovnega razreda pri športih, kjer se doseže maksimalna športna učinkovitost po odrasčanju (v odrasli dobi, na splošno v poznih 20. letih in začetku 30. let, po tistem, ko otrok popolnoma odraste).

Glede na odgovore staršev in povprečno oceno sklepam, da starši ne podpirajo dovolj močno tega postulata in dopuščajo možnost, da se otroci že v najbolj zgodnjem obdobju športnega

udejstvovanja ukvarjajo le z enim športom, v tem primeru s hokejem na ledu. Starši torej dopuščajo možnost, da se otroci v tem začetnem obdobju, tj. v fazi inicializacije oz. vzorčni fazi (6–12 let) ali vzorčnih letih, specializirajo le za en šport in s tem dejansko preskočijo prvo, za otrokov nadaljnji športni in vseživljenjski razvoj zelo pomembno vzorčno fazo. Odgovori staršev deloma nakazujejo, da ne podpirajo povsem možnosti, da bi se otrok v vzorčni fazi (6–12 let) ukvarjal s čim več različnimi športi. S tem starši posredno tudi zagovarjajo bolj intenzivno vpetost v hokej na ledu in tudi resnost ukvarjanja s tem športom ter usmerjeno vadbo, kar naj bi bilo značilno za srednje obdobje ukvarjanja s hokejem na ledu. Ukvarjanje z več športi v tem obdobju vidijo do neke mere kot oviro v razvoju športnika elitnega/svetovnega razreda.

Odgovori staršev in povprečna ocena ($AS = 3,81$) na podano trditev 6 kažejo, da starši niso dovolj seznanjeni s teoretičnimi in praktičnim dognanji razvojnega modela športne udeležbe (DMSP) in posledično tudi z dolgoročnim športnim modelom (LTAD).

Trditvi 7 so dali starši povprečno oceno 3,67 ($SO = 1,05$). S trditvijo 7 sem preverjal, kako močno se starši strinjajo s trditvijo, da zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere in ima pozitiven vpliv na dolgoročno udeležbo v športu.

Glede na odgovore staršev in povprečno oceno sklepam, da ne podpirajo dovolj močno tega postulata in dopuščajo možnost, da bi prezgodnja specializacija in prevelika količina usmerjene vadbe v vzorčnem obdobju (6–12 let) lahko vodila do prehitre izgorelosti in zasičenja otrok s hokejem na ledu in s tem v prezgodnje prenehanje ukvarjanja s tem športom.

Raziskava, ki sem jo opravil med hokejskimi starši, kaže, da ti ne podpirajo dovolj močno ugotovitve avtorjev iz tujine, Blooma (v Holt & Knight, 2014), Côtéja (v Holt & Knight, 2014), Walla in Côtéja (2007), Holta in Knighta (2014) ter Côtéja in Vierimaa (2014).

HIPOTEZA 4: Starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja, poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe, ki se nanašajo na športno kariero otrok v odrasli dobi, v manjši meri kot ostali starši.

V hipotezi 4 trdim, da so tekmovalno usmerjeni starši manj seznanjeni z dognanji razvojnega modela športne udeležbe kot ostali starši oz. netekmovalno usmerjeni starši. Hipotezo 4 sem preverjal s trditvama 6 in 7. Predpostavljam, da sta povprečni oceni za trditvi 6 in 7 (Tabela 8) pri tekmovalno usmerjenih starših nižji kot pri ostalih starših. V primerjavi povprečnih ocen med tekmovalnimi in netekmovalnimi starši pa sem ugotovil ravno obratno. Pri obeh trditvah imajo tekmovalno usmerjeni starši višjo povprečno oceno kot netekmovalno usmerjeni starši. Pri trditvi 6 je povprečna ocena med tekmovalno usmerjenimi starši višja ($AS = 3,86$) od povprečne ocene netekmovalno usmerjenih staršev ($AS = 3,77$). Pri trditvi 7

je povprečna ocena med tekmovalno usmerjenimi starši višja (AS = 3,82) od povprečne ocene netekmovalno usmerjenih staršev (AS = 3,57).

Tabela 8: Trditve – zbirna statistika (hipoteza 4)

Trd.	Trditve - zbirna statistika (hipoteza 4)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Trd. 6:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega ...	So tekmovalno usmerjeni	56	3,86	,962	,128
		Niso tekmovalno usmerjeni	88	3,77	1,069	,114
Trd. 7:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere ...	So tekmovalno usmerjeni	56	3,82	,855	,114
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	3,57	1,158	,124

Pred potrjevanjem ali zavrnitvijo hipoteze 4 sem naredil še preizkus skupin za obe trditvi, 6 in 7. Preizkus skupin za trditev 6 pokaže, da je stopnja značilnosti 0,316. Ker je stopnja značilnosti višja od 0,05 (5 %), razlika med skupinama ni statistično značilna, zato ne morem zavrniti ničelne hipoteze. Preizkus skupin za trditev 7 pokaže, da je stopnja značilnosti 0,073. Ker je stopnja značilnosti višja od 0,05 (5 %), razlika med skupinama ni statistično značilna, zato ne morem zavrniti ničelne hipoteze. Hipotezo 4 zato zavrnem.

Tretje raziskovalno vprašanje, CILJ 3, je ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

Starše sem prosil, da ocenijo, v kolikšni meri je določeno vedenje značilno za njih. Uporabil sem 5-stopenjsko mersko lestvico, pri čemer so starši ovrednotili svoje vedenje z ocenami od 1 do 5 (1 – Sploh ni značilno za mene ... 5 – Je zelo značilno za mene). Uporabil sem Goldbergerjev vprašalnik A (2006a) s 30 različnimi trditvami (Ameriška plavalna zveza in Ameriška smučarska in zveza za deskanje na snegu).

Odgovore staršev podajam v tabeli (Tabela 9). Trditve sem razporedil na podlagi povprečnih ocen (od najvišje do najnižje povprečne ocene).

Tabela 9: Vedenje staršev (vprašalnik A) – 30 trditev (n = 143)

Ocenite v kolikšni meri je določeno vedenje značilno za vas (pomislite kako bi vas ocenil vaš otrok ali trener vašega otroka)!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše vedenje. 1- Sploh ni značilno za mene, ..., 5- Je zelo značilno za mene)		
Vedenje staršev (vprašalnik A)- 30 trditev (n=143)	Povp. ocena	Stand. odklon
Zagotavljam prevoz, finančno in logistično podporo	4,73	0,62
Zagotavljam ljubezen in podporo otroku ne glede na njeno/njegovo uspešnost v športu	4,67	0,70
Mojega otroka smatram najprej kot otroka in šele nato kot športnika	4,63	0,64
Zagotavljam veliko spodbudo otroku z zavedanjem in priznanjem za tisto kar dela prav	4,55	0,59
Izogibam se temu, da bi otrokov šport jemal kot investicijo od katere nekaj pričakujem	4,42	1,00
Poskušam zadržati moje osebne interese v športu za sebe, kot sekundarne v odnosu do otroka	4,42	0,76
Omogočam otroku, da se seznanj z različnimi športi	4,40	0,80
Ravnam, postopam in se obnašam do otroka enako v primeru zmag ali porazov	4,40	0,82
Dovoljujem otroku, da tudi sam sprejema odločitve/ima nekaj besede pri športni aktivnosti	4,40	0,64
Poskušam narediti športno izkušnjo zabavno	4,38	0,69
Prikazujem pozitiven in optimističen starševski stil	4,37	0,68
Poudarjam pomembnost trdega dela pri mojem otroku	4,34	0,77
Zagotavljam otroku več kot dovolj priložnosti in sredstev za uspešnost v športu	4,30	0,75
Obnašam se mirno in zaupam v otroka ko tekmuje	4,27	0,82
Bolj poudarjam razvoj mojega otroka in zabavo kot zmagovanje	4,26	0,90
Izogibam se kritiziranju otroka takoj po tekmovanju ali med vožnjo domov	4,24	0,94
Poudarjam osnovne vrednote, kot npr. če nameravaš nekaj narediti, naredi to prav	4,19	0,78
Izogibam se izvajanju pritiska za zmago	4,18	1,11
Izogibam se, da bi dovolil, da bi otrokov šport prevladal nad celotnim življenjem otroka	4,17	0,91
Imam primeren vidik/pogled na uspeh (ga jemljem z rezervo/zadržkom)	4,12	0,88
Poskušam se izogniti, da bi šport postal preveč pomemben in da bi se vse vrtelo okoli njega	4,12	1,00
Izogibam se skušnjavi, da bi se večina pogovorov doma nanašala na otrokov šport	4,11	0,95
Izogibam se, da bi postal trener svojemu otroku	4,10	1,22
Vzpodbujam otroka, da išče nove izzive in priložnosti	4,08	0,80
Dovoljujem otroku, da je odgovoren za svojo športno pripravo (ne delam vse namesto njega/nje- nosim torbo, napolnim bidon z vodo, ...)	3,97	1,21
Imam pričakovanja, ki so za mojega otroka športnika realistična	3,93	1,04
Smatram, da je otrok odgovoren za slabo in nešportno vedenje	3,69	1,14
Sem zgled za aktiven način življenja	3,61	1,02
Primerno priganjam/potiskam otroka, ko je len in ne dela dovolj trdo	3,57	1,05
Redko kritiziram otroka v zvezi s športom	3,56	1,29

Starši so najvišje tri povprečne ocene pripisali trditvam: »Zagotavljam prevoz, finančno in logistično podporo« (AS = 4,73, SO = 0,62), »Zagotavljam ljubezen in podporo otroku ne glede na njeno/njegovo uspešnost v športu« (AS = 4,67, SO = 0,70) in »Mojega otroka smatram najprej kot otroka in šele nato kot športnika« (AS = 4,63, SO = 0,64). Odgovori staršev, ki se nanašajo na pozitivna vedenja staršev, so pričakovani. Starši igrajo v procesu socializacije in kreiranja športnih izkušenj vlogo oskrbovalca (starši so kupci športnih izkušenj otrok), tolmača (starši nudijo otrokom ljubezen in sporočajo prepričanja in vrednote) in vzornika (starši predstavijo pravilen pogled na šport in športno udejstvovanje otrok). Finančna podpora staršev v fazi inicializacije oz. vzorčnih letih je osnovni predpogoj za udeležbo otrok v hokeju na ledu, sicer udeležba ni mogoča. Starši so najnižje tri povprečne

ocene pripisali trditvam: »Sem zgled za aktiven način življenja« (AS = 3,61, SO = 1,02), »Primerno priganjam/potiskam otroka, ko je len in ne dela dovolj trdo« (AS = 3,57, SO = 1,05) in »Redko kritiziram otroka v zvezi s športom« (AS = 3,56, SO = 1,29). Starši menijo, da svojim otrokom ne služijo kot najboljši možni zgled aktivnega življenja. Značilnost vedenja staršev je tudi, da otrokom dopuščajo določeno mero samostojnosti pri odločitvah, koliko napora in truda bodo vložili v športno aktivnost. Starši se do določene mere izogibajo tudi možnosti, da bi kritizirali športno udejstvovanje otrok.

Na podlagi Goldbergerjeve metode sem starše razvrstil v različne razrede (seštel sem ocene vsakega starša posebej in jih razvrstil v ogovarjajoči razred), ki opisujejo vedenje staršev v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (Tabela 10). Ugotavljal sem, ali vedenje staršev negativno ali bolj pozitivno vpliva na udejstvovanje otrok v hokeju na ledu.

Tabela 10: Rezultati testa - vedenje staršev (vprašalnik A) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n = 130)

Rezultati testa - vedenje staršev (vprašalnik A) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n=130)	% anketirancev	Kumulativni odstotek (%)	Število
Rezultat 89 in manj: vplivate negativno	2,3	2,3	3
Rezultat 90 do 104: obstaja velika verjetnost, da vplivate negativno	4,6	6,9	6
Rezultat 105 do 119: občasno ste učinkoviti	20,0	26,9	26
Rezultat 120 do 134: ste zelo učinkoviti	39,2	66,2	51
Rezultat 135 in več: odlično opravljeno	33,8	100,0	44
Skupaj	100,0		130

Rezultati testa kažejo, da 9 (6,9 %) staršev negativno vpliva oz. obstaja velika verjetnost, da vplivajo negativno na športno udejstvovanje otrok oz. športne izkušnje otrok. 26 (20 %) staršev le občasno s svojim vedenjem učinkovito vpliva na športne izkušnje otrok. Staršev, ki pozitivno vplivajo na športno izkušnjo otrok, je 95 (73,1 %). To so tisti starši, ki zelo učinkovito ali odlično opravljajo vlogo starša pri športnem udejstvovanju otrok in z veliko verjetnostjo s svojim vedenjem prispevajo k pozitivnim športnim izkušnjam otrok v hokeju na ledu. Rezultati kažejo, da 26 (20 %) staršev le občasno s svojim vedenjem učinkovito vpliva na športne izkušnje otrok. Ob predpostavki, da te starše uvrstim med tiste, ki negativno vplivajo na športne izkušnje otrok, ugotavljam, da 35 (26,9 %) staršev s svojim vedenjem negativno vpliva na športne izkušnje svojih otrok. Dobra četrtina staršev (26,9 %) negativno in približno tri četrtine (73,1 %) pozitivno vpliva na športne izkušnje otrok pri hokeju na ledu.

Po Goldbergeju mora najbolj kritična skupina staršev (6,9 %) temeljito razmisliti o ciljih otrok in o razlogih, zaradi katerih se otroci sploh ukvarjajo s športom. Predlaga še, da starši proučijo svoj pogled na šport oz. športno udejstvovanje in ugotovijo, kje prihaja do razlik med njihovimi pogledi in zdravim pogledom na razvoj otrok, s katerim je predvidena tudi zabavna izkušnja otrok v športu. **Starše sem prosil, da ocenijo, v kolikšni meri je**

določeno vedenje značilno za njih. Uporabil sem 4-stopenjsko mersko lestvico, pri čemer so starši ovrednotili svoje vedenje z ocenami od 1 do 4 (1 – Nikoli ne velja, 2 – Občasno velja, 3 – Večinoma velja, 4 – Vedno velja). Uporabil sem Goldbergerjev vprašalnik B (2006b) s 25 različnimi trditvami (Ameriška plavalna zveza in Ameriška smučarska in zveza za deskanje na snegu). Odgovore staršev podajam v tabeli (Tabela 11). Pri vsaki trditvi sem, prikazal odstotke.

Tabela 11: Vedenje staršev (vprašalnik B) – 25 trditev (n = 145)

Ocenite v kolikšni meri določeno vedenje velja za vas!					
(Na lestvici od 1 do 4 ovrednotite vaše vedenje. 1- Nikoli ne velja, 2- Občasno velja, 3- Večinoma velja, 4- Vedno velja)		Nikoli ne velja	Občasno velja	Večinoma velja	Vedno velja
Vpr.	Vedenje staršev (vprašalnik B) - 25 trditev (n=145)	1	2	3	4
25	Želim si samo, da bi se otrok dobro počutil in bil vesel, ko igra	0,7%	0,7%	13,8%	84,8%
24	Verjamem, da šport mojega otroka pripada mojemu otroku in ne meni	2,1%	2,1%	11,0%	84,8%
9	Najpomembnejša stvar pri udeležbi mojega otroka v športu je zabava	2,8%	6,2%	32,4%	58,6%
18	Poskušam pomagati otroku, da ima primeren pogled na svoje napake in šport	0,7%	24,8%	40,7%	33,8%
22	Ni moja naloga, da vrednotim ali kritiziram otrokovo uspešnost pri igri	9,0%	24,8%	26,9%	39,3%
7	Mislím, da je moja naloga, da motiviram otroka, da bi postal boljši	4,8%	37,2%	36,6%	21,4%
19	Nikoli nisem zelo zaskrbljen glede rezultata tekme v kateri igra moj otrok	13,8%	22,8%	38,6%	24,8%
20	Ne bom dovolil, da bi trener ponižal ali vpil na mojega otroka	14,5%	24,8%	35,2%	25,5%
15	Ko mojemu otroku spodleti, naredi napako, čutim njeno/njegovo bolečino in razočaranje	11,7%	35,2%	36,6%	16,6%
6	Športne cilje postavljám skupaj z otrokom	27,7%	26,4%	29,2%	16,7%
1	Postanem zelo razočaran in jezen, ko moj otrok igra pod svojimi zmožnostmi	28,2%	55,9%	13,8%	2,1%
2	Po vsaki tekmi dam otroku kritično oceno njene/njegove igre	37,2%	49,7%	11,0%	2,1%
16	Mislím, da je pomembno, da se moj otrok privadi na kričanje trenerjev, ker jim to pomaga kot priprava za življenje	48,2%	33,8%	15,2%	2,8%
5	Lahko sem zelo kritičen, ko dela moj otrok napake ali izgublja	51,0%	39,3%	9,0%	0,7%
10	Zalo se razburim ob slabih odločitvah sodnikov	53,4%	39,6%	5,6%	1,4%
14	Poskušám gledati večino treningov, da lahko popravljám otroka, ko dela napake	68,8%	22,2%	6,9%	2,1%
8	Počutím se jezno in v zadregi, ko moj otrok slabo igra	61,8%	35,4%	2,8%	0,0%
21	Če se moj otrok nebi tako branil, ko mu želim podati povratno informacijo, bi lahko postal bistveno boljši športnik	71,7%	24,1%	2,8%	1,4%
3	Če otroka nebi priganjal, ona/on nebi treniral	72,9%	23,6%	2,1%	1,4%
13	Počutím se krivo za nekatere stvari, ki jih povem otroku po igri	71,7%	26,2%	1,4%	0,7%
17	Moj življenjski partner in jaz se prepirava o tem kako jaz ravnám z hčerko/sinom v povezavi z njenim/njegovim športom	73,8%	22,1%	4,1%	0,0%
11	Večina trenerjev ne ve o čem govoré	75,8%	22,1%	2,1%	0,0%
4	Če se moj otrok ne odlikuje in zmaguje, vidim zelo malo smisla za njeno/njegovo sodelovanje v športu	82,6%	16,0%	1,4%	0,0%
23	Čutím, da mi je otrok dolžan pokazati in doseči določen nivo uspešnosti zaradi vsega mojega žrtvovanja	84,1%	13,1%	2,8%	0,0%
12	Vodím dnevnik uspešnosti, statistiko uspešnosti igranja otroka, da lahko spremljám njen/njegov napredek	93,7%	3,5%	2,1%	0,7%

Na podlagi Goldbergerjeve metode sem starše razvrstil v različne razrede (Tabela 12), ki opisujejo vedenja staršev v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok. Ugotavljal sem, ali starši s svojim vedenjem pomagajo otrokom k uspešni in zdravi športni izkušnji v hokeju na ledu ali ne. Pri razvrščanju staršev v razrede sem uporabil Goldbergerjevo metodo. Seštel sem ocene vsakega starša posebej (vprašanja 1–8, 10–14, 16, 17, 21 in 23) in odštel ocene vsakega starša posebej (vprašanja 9, 15, 18–20, 22, 24 in 25). Če je starš odgovoril na 2. vprašanje z »Večinoma velja«, sem dodal še dodatne tri točke k skupnemu rezultatu posameznika. Nato sem vsakega starša razvrstil v odgovarjajoči razred.

Tabela 12: Rezultati testa – vedenje staršev (vprašalnik B) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n = 139)

Rezultati testa- vedenje staršev (vprašalnik B) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n=139)	% anketirancev	Kumulativni odstotek (%)	Število
Rezultat 50 do 60: počnete vse kar je v vaši moči, da resno škodujete otroku (vplivate kvarno na otrokovo samospoštovanje, uničujete športno izkušnjo otrok,...)	0	,0	0
Rezultat 39 do 49: ne podpirate dovolj otroka, veliko stvari delate narobe, ste preveč vpleteni - preveč pritiskate na otroka	,0	,0	0
Rezultat 20 do 38: ste v redu, vendar morate bolj dosledno podpirati vašega otroka	1,4	1,4	2
Rezultat 1 do 19: ste na precej dobri poti	48,9	50,4	68
Rezultat -15 do 0: bravo	49,6	100,0	69
Skupaj	100,0		139

Rezultati testa kažejo, da se nihče izmed 139 staršev ne vede škodljivo (ocene od 50 do 60), ne vpliva kvarno na otrokovo samospoštovanje, ne uničuje športne izkušnje otrok in ne vpliva na nastajanje dolgoročnih negativnih posledic zaradi svojega vedenja. Po Goldbergerju nihče izmed staršev ne povzroča možnosti za predčasno prenehanje ukvarjanja s športom. Hkrati starši ustvarjajo primerno klimo za uspešen razvoj otrok na športnem področju in pozitivno vrednotenje dosežkov s strani otrok ter ne ogrožajo svojega dolgoročnega odnosa z otroki zaradi napačnega pogleda na šport in svoje vedenje. Nihče izmed 139 staršev se ne uvrsti v naslednji razred (ocene od 39 do 49), kar pomeni, da med starši ni nikogar, ki bi otrokom nudil premalo podpore ali bil preveč vpleten ter pretirano pritiskal na otroke. Rezultati kažejo, da 2 (1,4 % staršev) starša spadata v naslednji razred (ocene od 20 do 38), ki je že zaznan kot relativno pozitiven izid starševskega vedenja. Goldberg opisuje, da v ta razred spadajo starši, ki so v redu, vendar vseeno potrebujejo nekaj dodatne pomoči. Izpostavlja, da bi morali biti starši bolj dosledni pri podpiranju svojih otrok ter manj pritiskati na otroke ali igrati vlogo trenerja. V razred (ocene od 1 do 19) se uvrsti 68 (48,9 %) staršev. V ta razred so uvrščeni starši, ki so na poti oz. že izvajajo sorazmerno dobro starševsko prakso. To so starši, ki izvajajo prave stvari in ki pozitivno vplivajo na športne izkušnje otrok. V razred (ocene –15 do 0) se uvrsti 69 (49,6 %) staršev. Goldberg opisuje ta razred kot najboljši. V ta razred spadajo tisti »zmagovalni« starši, ki lahko s svojimi starševskimi praksami in izkušnjami pomagajo tudi drugim staršem. Rezultati

kažejo, da se kar 137 (98,7 %) staršev uvrsti v razreda (ocene od -15 do 19), ki sta po Goldbergerju zaznana kot pozitivno vedenje staršev.

Pri primerjavi obeh testov vedenja staršev (vprašalnik A, n = 130 in vprašalnik B, n = 139) sem ugotovil relativno podobnost rezultatov. Rezultati testa vedenja staršev (vprašalnik A) kažejo, da približno četrtnina staršev (26,9 %) negativno vpliva na športne izkušnje otrok. Rezultati testa vedenja staršev (vprašalnik B) kažejo, da 49,6 % staršev opravlja vlogo starševstva zelo dobro, 48,9 % pa jih je na dobri poti v najboljši razred. Če polovico teh staršev uvrstim v nižji razred, polovico pa v višji, tj. najboljši razred, dobim v najboljšem razredu 130 staršev (74,1 %). Nekaj več kot četrtnina staršev (25,9 %) se torej ne vede najbolje in v prid najboljšim možnim športnim izkušnjam otrok.

Oba testa vedenja staršev sta pokazala, da je približno 25 % staršev takšnih (vprašalnik A: 26,9 % in vprašalnik B: 25,9 %), ki potrebujejo pomoč v obliki različnih izobraževanj (samoizobraževanje, deljenje starševskih izkušenj, izobraževanje preko klubov, hokejske zveze).

Raziskava, ki sem jo opravil med hokejskimi starši, kaže, da med tekmovalnimi in netekmovalnimi starši ni značilnih razlik v poznavanju dognanj razvojnega modela športne udeležbe, vendar pa testa po Goldbergerju kažeta, da približno 25 % staršev s svojim vedenjem ne prispeva k pozitivni športni izkušnji otrok. Opravljena raziskava in oba testa podpirajo ugotovitve avtorjev iz tujine Orlick (v Overman, 2014), De Lench (v Overman, 2014), Hellstedt (v Côté, 1999), Leff in Hoyle (1995), Wuerth, Lee in Alfermann (2004) in Hellstedt (v Côté, 1999), saj so med hokejskimi starši, ki s svojim vedenjem ne prispevajo k pozitivni športni izkušnji, tudi takšni, ki ne razumejo v zadostni meri potreb in želja otrok v športnem razvoju oz. v različnih razvojnih obdobjih športne udeležbe.

HIPOTEZA 5: Starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja, s svojim vedenjem manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

Pred preverjanjem hipoteze 5 sem naredil zbirno statistiko (Tabela 13). Starše, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja, sem primerjal preko njihovega vedenja z netekmovalnimi starši.

Test vedenja staršev (vprašalnik A): Na vzorcu 130 staršev sem ugotovil, da je tekmovalno usmerjenih 53 (40,8 %) staršev, netekmovalno pa 77 (59,2 %) staršev. Povprečna ocena tekmovalno usmerjenih staršev (AS = 122,62, SO = 17,794) je nižja od netekmovalno usmerjenih staršev (AS = 128,81, SO = 128,05). Na podlagi Goldbergerjeve (2006a) metode sem najprej izračunal oceno vedenja za tekmovalne in netekmovalne starše ter nato izračunal še povprečni oceni za obe skupini staršev, ki sem ju nato primerjal med seboj. Po Goldbergerju (2006a) nižja povprečna ocena predstavlja slabši rezultat in starši z nižjo povprečno oceno s svojim vedenjem manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih

otrok. Rezultat kaže, da tekmovalno usmerjeni starši manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši.

Test vedenja staršev (vprašalnik B): Na vzorcu 139 staršev sem ugotovil, da je tekmovalno usmerjenih 54 (38,8 %) staršev, netekmovalno pa 85 (61,2 %) staršev. Povprečna ocena tekmovalno usmerjenih staršev (AS = 3,07, SO = 7,523) je višja od netekmovalno usmerjenih staršev (AS = 0,02, SO = 0,024). Na podlagi Goldbergerjeve (2006b) metode sem najprej izračunal oceno vedenja za tekmovalne in netekmovalne starše ter nato izračunal še povprečni oceni za obe skupini staršev, ki sem ju nato primerjal med seboj. Po Goldbergerju (2006b) višja povprečna ocena predstavlja slabši rezultat in starši z višjo povprečno oceno s svojim vedenjem manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok. Rezultat kaže, da tekmovalno usmerjeni starši manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši.

Tabela 13: Tekmovalnost staršev na osnovi motivov – zbirna statistika (hipoteza 5)

Zbirna statistika (hipoteza 5)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Vedenje staršev_test (vprašalnik A)	So tekmovalno usmerjeni	53	122,623	17,794	2,444
	Niso tekmovalno usmerjeni	77	128,805	11,633	1,326
Vedenje staršev_test (vprašalnik B)	So tekmovalno usmerjeni	54	3,074	7,523	1,024
	Niso tekmovalno usmerjeni	85	,024	5,235	,568

Pred potrjevanjem ali zavrnitvijo hipoteze 5 sem naredil še preizkus skupin za oba primera vedenj staršev. Preizkus skupin (vedenje staršev, vprašalnik A) je pokazal, da je stopnja značilnosti 0,014. Ker je stopnja značilnosti nižja od 0,05 (5 %), je razlika statistično značilna, zato zavračam ničelno hipotezo. Preizkus skupin (vedenje staršev, vprašalnik B) je pokazal, da je stopnja značilnosti 0,005. Ker je stopnja značilnosti nižja od 0,05 (5 %), je razlika statistično značilna, zato zavračam ničelno hipotezo. Na podlagi teh rezultatov hipotezo 5 sprejemem.

Raziskava, ki sem jo opravil med hokejskimi starši, potrjuje ugotovitve avtorjev iz tujine (Gould, Lauer, Rolo, Jannes & Pennisi, v Holt & Knight, 2014; Collins & Barber, v Holt & Knight, 2014; Sagar & Lavalley, v Holt & Knight, 2014, Butcher, Lindner & Johns, v Holt & Knight, 2014; Tušak et al. (2009) in Successful Sport Parenting, b. l.).

HIPOTEZA 6: Starši, ki so tekmovalno usmerjeni, tudi porabijo oz. namenijo več sredstev za otroke in njihovo igranje hokeja na ledu v primerjavi s tistimi, ki niso tekmovalno usmerjeni.

Pred preverjanjem hipoteze 6 sem naredil zbirno statistiko (Tabela 14). Primerjal sem povprečni letni znesek, ki ga tekmovalno usmerjeni starši porabijo za športno udejstvovanje otrok v hokeju na ledu v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši.

Na vzorcu 135 staršev ugotavljam, da je tekmovalno usmerjenih 53 (39,3 %) staršev, netekmovalno pa 82 (60,7 %) staršev. Tekmovalno usmerjeni starši porabijo v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši v povprečju višji znesek na letnem nivoju za športno udejstvovanje otrok v hokeju na ledu. Tekmovalno usmerjeni starši porabijo 1.600 €, netekmovalno usmerjeni starši pa 1.438 € na leto. Tekmovalno usmerjeni starši na letnem nivoju porabijo približno 11,3 % višji znesek.

Tabela 14: Tekmovalnost staršev na osnovi motivov – zbirna statistika (hipoteza 6)

Zbirna statistika (hipoteza 6)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otroka	So tekmovalno usmerjeni	53	1600,00	692,06	95,06
	Niso tekmovalno usmerjeni	82	1438,41	596,04	65,82

Preizkus skupin je pokazal, da je stopnja značilnosti 0,076. Ker je stopnja značilnosti višja od 0,05 (5 %), razlika ni statistično značilna, ne morem zavrniti ničelne hipoteze. Tekmovalno usmerjeni starši sicer porabijo višji znesek za športno udejstvovanje svojih otrok v hokeju na ledu, vendar, ker razlika ni statistično značilna, hipotezo 6 zavrnem.

Raziskava, ki sem jo opravil med hokejskimi starši, ne potrjuje ugotovitve avtorjev iz tujine (Ryba & Kashope Wright, v Holt & Knight, 2014; Harwood & Knight, v Holt & Knight, 2014; MacGregor, 2014; Coakley, v Ede, Kamphoff, Mackey & Armentrout, 2012 in Cumming in Ewing, v Ede et al., 2012).

HIPOTEZA 7: Starši, ki so tekmovalno usmerjeni (v primerjavi s tistimi, ki niso), tudi menijo, da je potrebno najeti dodatnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program kluba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunškega razreda.

Pred preverjanjem hipoteze 7 sem naredil zbirno statistiko (Tabela 15). Primerjal sem povprečno oceno strinjanja s trditvijo med tekmovalno in netekmovalno usmerjenimi starši. Trditev, ki sem jo uporabil za primerjavo: »Menim, da je potrebno za otroka najeti dodatnega osebnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program kluba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunškega razreda.«

Na vzorcu 143 staršev ugotavljam, da je tekmovalno usmerjenih 56 (39,2 %) staršev, netekmovalno pa 87 (60,8 %) staršev. Ugotavljam, da je povprečna ocena strinjanja s trditvijo med tekmovalno usmerjenimi starši višja (AS = 3,13, SO = 1,37) kot med netekmovalno usmerjenimi starši (AS = 2,45, SO = 1,336).

Tabela 15: Tekmovalnost staršev na osnovi motivov – zbirna statistika (hipoteza 7)

Zbirna statistika (hipoteza 7)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Strinjanje s trditvami: Menim, da je potrebno za otroka najeti dodatnega osebnega trenerja, obiskovati ...	So tekmovalno usmerjeni	56	3,13	1,376	,184
	Niso tekmovalno usmerjeni	87	2,45	1,336	,143

Preizkus skupin je pokazal, da je stopnja značilnosti 0,002. Ker je stopnja značilnosti nižja od 0,05 (5 %), je razlika statistično značilna, zato lahko zavrnem ničelno hipotezo. Hipotezo 7 lahko sprejmem.

Povprečna ocena vseh staršev (n = 143), ki so v vprašalniku odgovorili na to vprašanje (petstopenjska Likertova lestvica) (AS = 2,71) pomeni, da se starši s to trditvijo niti strinjajo, niti ne strinjajo.

V povezavi s hipotezo 7 in povprečnimi ocenami med tekmovalnimi (AS = 3,13) in netekmovalnimi starši (AS = 2,45) ter vsemi starši (AS = 2,71) sklepam, da starši zaenkrat še ne vidijo potrebe za še večjo finančno podporo razvoju športne kariere otrok. Razlogov za takšno ravnanje je lahko več. Starši lahko ocenjujejo, da pri teh starostnih skupinah, od U6 do U12, še ni potreben bolj intenziven in usmerjen trening, da je v tem starostnem obdobju predvsem pomembno osnovno razvijanje motoričnih sposobnosti, da ima zabava prednost pred tekmovanjem in rezultati in da obstoječ športni program in usposobljenost trenerjev zadovoljujeta potrebe staršev in otrok. V bodoče pričakujem, ko bodo otroci v višjih starostnih kategorijah, da bodo na odločitve staršev vplivale vsaj še finančne zmožnosti staršev in njihovo znanje, ki je potrebno za vodenje in spremljanje dolgoročnega razvoja in udeležbe otrok v hokeju na ledu.

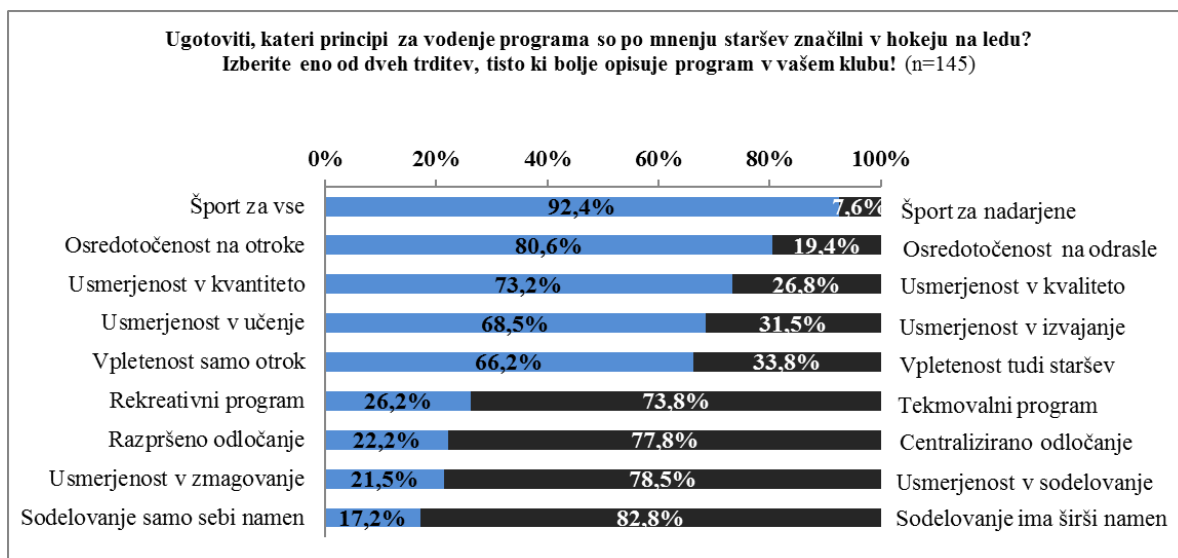
Ocenjujem, da so odgovori v povezavi z izbrano trditvijo pričakovani in odražajo relativno zmernost med trenutnimi vložki in pričakovanji staršev. Vložki in pričakovanja staršev se lahko v prihodnosti spremenijo, ko bodo otroci pri približno 12. letih prehajali iz začetne vzorčne faze oz. faze inicializacije v razvojno fazo oz. fazo specializacije.

Četrto raziskovalno vprašanje, CILJ 4, je ugotoviti, kako starši zaznavajo hokejske programe za otroke, starostnih kategorij U6 do U12.

Na podlagi proučene literature in poglobljenega teoretično-analitičnega pregleda sekundarnih virov, ki so posredno ali neposredno povezani s starševstvom, na podlagi opazovanja udeležencev (otrok, staršev, trenerjev ipd.), ki so neposredno ali posredno vključeni v programe hokejskih klubov ter praktičnih izkušenj z igranjem hokeja na ledu menim, da so hokejski programi v Sloveniji pretežno tekmovalno naravnani. Ocenjujem, da vsaj 60 % staršev meni, da so programi hokejskih klubov v Sloveniji naravnani tekmovalno in ne rekreativno.

Starše sem prosil, da pri vsakem izmed devetih vprašanj izberejo eno od dveh trditvev, ki najbolj opisuje športni program v klubu (vsako vprašanje vsebuje dve trditvi – starši so izbrali tisto trditvev, ki najbolj opisuje športni program v klubu). Trditve se nanašajo na principe športnih programov. Starši so dobili natančen opis vsake trditve. Opis programskih principov po ASEP podajam v prilogi (Priloga 5). Vprašanja in pripadajoče trditve sem oblikoval na podlagi Ameriškega športnega izobraževalnega programa (American Sport Education Program, v nadaljevanju ASEP). Odgovore staršev podajam v sliki (Slika 6).

Slika 6: Principi programa – trditve (n = 145)

Starši so na podlagi opisa dveh trditvev, ki se nanašata na šesto vprašanje oz. programski princip številka šest (rekreativni ali tekmovalni program) odgovorili, da je program kluba bolj tekmovalen in bistveno manj rekreativen. 107 (73,8 %) staršev meni, da je program kluba tekmovalen, 38 (26,2 %) staršev pa meni, da je program kluba rekreativen. V vzorcu je odgovarjalo 145 staršev. Odgovori staršev so potrdili moje predvidevanje, saj več kot 60 % staršev meni, da so hokejski programi v Sloveniji tekmovalno naravnani.

Hokej na ledu se odvija izven redne šolske vzgoje, v prostem času otrok in na organiziran način. Škof (2014) takšno športno dejavnost opisuje kot interesno dejavnost mladih. Že samo ime interesna dejavnost nakazuje, da so z vključevanjem otrok v hokej na ledu povezani tudi določeni interesi in pričakovanja staršev. Starši povezujejo s športno udeležbo otrok vrsto koristi, kot tudi vrsto različnih tveganj oz. nevarnosti.

Holt & Knight (2014) pravita, da večina staršev vključuje otroke v šport zaradi pričakovanih koristi. V primeru hokeja na ledu starši pravzaprav nimajo možnosti, da bi otroke vključili bodisi v rekreativni, bodisi v tekmovalni program. Program v klubih je vsaj do starosti približno 12 let enak za vse otroke. Vsi otroci znotraj posameznega kluba trenirajo na podlagi istega programa. S športnim programom kluba, vsaj do starosti 12 let, ni predvideno razlikovanje med rekreativnim in tekmovalnim programom. Po drugi strani pa so lahko motivi staršev, ki vpisujejo otroke v hokej na ledu usmerjeni bolj ali manj tekmovalno ali pa povsem rekreativno. Starši, ki so tekmovalno usmerjeni, pričakujejo, poleg vseh drugih koristi (telesni, psihološki, družabni razvoj otrok), tudi osebne koristi. V njihovem primeru ne gre le za zasledovanje želja in strasti, ki jih otroci čutijo do hokejske igre.

Tušak et al. (2009) pravijo (kot že prej omenjeno), da je tekmovanje v športu mladih šele sekundarnega pomena. Pretirana tekmovalnost in pričakovanja staršev lahko negativno vplivajo na otroke. Starši mladih hokejistov, ki nastopajo v starostnih kategorijah od U6 do U12, zaznavajo hokejske programe v Sloveniji skoraj tričetrtinsko (73,8 %) kot tekmovalne. V programskem principu 9 je jasno opredeljeno, da nimajo vsi otroci, ki sodelujejo v športu, istih razlogov za ukvarjanje s športom (Martens, 2001). Vsi mladi športniki tudi niso sposobni doseči visokega nivoja športne ustvarjalnosti, ki je nujen za nastopanje na mednarodnem oz. vrhunskem nivoju. Martens (2001) v sklopu programskega principa 6 opisuje, da se otroci ukvarjajo s športom iz različnih razlogov; nekateri zgolj iz zabave, drugi pa premorejo nekaj več tekmovalnih ambicij. Martens še izpostavlja, da naj bi dobro uravnotežen športni program moral zadovoljevati potrebe obeh skupin. Podobno razlagata tudi Côté in Hancock (2016), ki pravita, da naj bi bil cilj vseh pripravljavcev in upraviteljev športnih programov razviti programsko strukturo, ki zadovoljuje različne potrebe udeležencev v športu in hkrati omogoča različne rezultate športne udeležbe.

V Sloveniji zaznavajo starši otrok, ki igrajo hokej v starostnih kategorijah od U6 do U12, hokejski program kot tekmovalen. V skladu s programskim principom 8 ni narobe, če klub spodbuja željo po zmagi in ne samo zmagovanje, vendar kljub vsemu daje prednost sodelovanju pred zmagovanjem (Martens, 2001). Tudi Côté in Vierimaa (2014) v postulat 4 navajata, da je velika količina usmerjene igre, ko otroci igrajo za zabavo, zaradi lastnega interesa in zanimanja in ne za medalje, v vzorčnih letih (6–12 let) trdna podlaga za gradnjo notranje motivacije preko vključenosti v aktivnosti, ki so zabavne in ki spodbujajo uravnavanje/prilagajanje notranje motivacije. Slednje pomeni, da otroci v obdobju 6–12 let ne sprejemajo in tudi niso povsem sposobni v celoti dojeti vseh zahtev, ki potencialno nastopijo z uvedbo strukturiranih treningov. Law, Côté in Ericsson (v Holt & Knight, 2014)

pravijo, da velika količina usmerjene vadbe in majhne količine usmerjene igre vodijo v zgodnjo specializacijo, ki pa lahko vodi v prekomerne poškodbe, pomanjkanje zabave in prezgodnji osip. Kot je predvideno s postulatom 6, je šele ob zaključku osnovne šole (pri približno 13. letih) čas, ko bi otroci morali imeti možnost za odločitev, ali se bodo specializirali v svojem najljubšem športu ali pa bodo v njem nadaljevali na rekreativnem nivoju (Côté & Vierimaa, 2014).

Peto raziskovalno vprašanje, CILJ 5, je ugotoviti, kako dobro hokejski klubi predstavijo programske cilje staršem otrok, starostnih kategorij U6 do U12.

Na podlagi proučene literature in poglobljenega teoretično-analitičnega pregleda sekundarnih virov, ki so posredno ali neposredno povezani s starševstvom, na podlagi opazovanja udeležencev (staršev, trenerjev), ki so neposredno ali posredno vključeni v programe hokejskih klubov in pogovori z nekaterimi starši, menim, da so trenerji predstavili vizijo hokejskega programa in razvoja ekipe manj kot 40 % staršem.

Starše sem prosil, da ovrednotijo strinjanje s trditvijo »Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe«. Uporabil sem 5-stopenjsko mersko lestvico (1 – Sploh se ne strinjam, 2 – Se ne strinjam, 3 – Niti strinjam, niti ne strinjam, 4 – Se strinjam, 5 – Povsem se strinjam)

Odgovori staršev (Tabela 16), v vzorcu 143 staršev, kažejo, da se 75 (52,4 %) staršev ne strinja s trditvijo (vključuje odgovore Sploh se ne strinjam, Se ne strinjam in Niti strinjam, niti ne strinjam), 68 (47,6 %) staršev pa se strinja s trditvijo (vključuje odgovore Se strinjam, Povsem se strinjam). Odgovori staršev so potrdili moje predvidevanje, saj več kot 40 % (52,4 %) staršev meni, da jim trenerji niso predstavili vizije programa in razvoja ekipe.

Tabela 16: Trditev »Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe« (n = 143)

Ocenjevanje pretekle sezone: Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe			
Stopnja strinjanja	% anketirancev	Kumulativni odstotek (%)	Število
1 - Sploh se ne strinjam	8,4	8,4	12
2 - Se ne strinjam	14,0	22,4	20
3 - Niti strinjam, niti ne strinjam	30,1	52,4	43
4 - Se strinjam	30,1	82,5	43
5 - Povsem se strinjam	17,5	100,0	25
Skupaj			143
Ni odgovoril			2
Skupaj			145

Holt in Knight (2014) pravita, da športni klubi, lige in športni upravljalni organi nujno potrebujejo jasno vizijo, ki se osredotoča na osebni razvoj vsakega udeleženca v športu, da bi zagotovili športne programe, ki podpirajo PYD. Dobro razvita programska filozofija kluba

in z njo povezani cilji, principi in pravilniki programa so ključni dejavniki kreiranja pozitivnih športnih izkušenj otrok. Wolfenden in Holt (v Holt & Knight, 2014) menita, da dobri odnosi med starši in trenerji prispevajo k izboljšanju otroške izkušnje v športu. Harwood et al. (v Holt & Knight, 2014) in Harwood in Knight (v Holt & Knight, 2014) slabe odnose med trenerji in starši povezujejo s problemi. Slaba oz. pomanjkljiva komunikacija s strani trenerjev povzroča velik stres pri starših.

Sklepam, da starši hokejistov zaznavajo določeno stopnjo stresa, ker trenerji po mnenju staršev večinoma niso predstavili vizije programa in razvoja ekipe. Vprašanje je tudi, kako je bila vizija programa in razvoja ekipe predstavljena. Bolje je, če je predstavljena v pisni in ne v ustni obliki. Obstaja pa tudi možnost, da so trenerji in s tem tudi klubi predstavili vizijo programa in razvoja ekipe staršem, vendar starši niso zaznali podanih informacij v tem kontekstu oz. imajo drugačno predstavo o tem, kako naj bi izgledala predstavitev vizije kluba, programa in razvoja ekipe ipd.

Harwood in Knight (2009b) sta v raziskavi prepoznala tri glavne dimenzije stresorjev. Prepoznala sta tekmovalne, organizacijske in razvojne stresorje.

Na podlagi dognanj Harwooda in Knighta sem pripravil vprašalnik, v katerem sem starše spraševal o tovrstnih stresorjih. Uporabil sem 5-stopenjsko mersko lestvico (1 – Sploh ne vpliva, 2 – Ne vpliva, 3 – Niti vpliva, niti ne vpliva, 4 – Vpliva, 5 – Zelo močno vpliva). Ugotavljam, da športni klubi kot stresorji (klub in organizacijska podpora kluba ter preskrbovanje informacij s strani kluba) ter treniranje in trenerji kot stresorji (vprašanja, povezana s programom treniranja in trenerji, npr. ali je program treniranja primeren, ali so trenerji dovolj usposobljeni za delo z otroki, ali se trenerji razumejo z otroki) relativno zmerno vplivajo na starše. Starši podajo povprečno oceno ($AS = 3,1$) športnim klubom kot stresorjem in povprečno oceno ($AS = 3,17$) treniranju in trenerjem kot stresorjem.

V vprašalnik sem zajel tudi različna vprašanja, ki se nanašajo na uspešnost trenerjev. Uporabil sem 5-stopenjsko mersko lestvico (1 – Sploh ni uspešno, 2 – Ni uspešno, 3 – Niti uspešno, niti neuspešno, 4 – Uspešno, 5 – Zelo uspešno). Starši so podali skupno oceno za trenerja. Ocenjujejo, da je delo trenerjev uspešno. Delo hokejskih trenerjev so ocenili s povprečno oceno 4,05. Na podlagi odgovorov staršev sklepam, da organizacijski stresorji v tem trenutku, ko so otroci šele v fazi inicializacije oz. v vzorčni fazi, še ne vplivajo tako značilno na starše. Situacija se lahko spremeni v kasnejšem obdobju, ko bodo otroci napredovali v višje starostne kategorije, od 12 let naprej.

Harwood in Knight (v Holt et al., 2014) pojasnjujeta, da staršem povzročajo stres tudi slabe organizacijske in komunikacijske veščine trenerjev, prednostno obravnavanje določenih otrok s strani trenerjev in pomanjkljivo znanje trenerjev o osnovnih zakonitosti razvoja otrok in psihologije dela z otroki.

Brustad (1993) pravi, da mora organiziran športni program zadovoljiti potrebe otrok in mladine ter obvezno tudi pričakovanja staršev. Omenja, da starši kupujejo športne izkušnje otrok ter s tem tudi športni program kluba.

Pomemben dejavnik pri kreiranju odličnih in pozitivnih športnih izkušenj je tudi odločitev kluba o tem, kako razpršeno ali centralizirano naj bo odločanje pri sprejemanju športnih programov, principov in pravilnikov. Po ASEP je potrebno upoštevati tudi mnenja staršev. V povezavi s programskim principom 7, ki se nanaša na razpršeno ali centralizirano odločanje, je 77,8 % staršev odgovorilo, da je odločanje v klubih centralizirano in 22,2 %, da je odločanje v klubih razpršeno. Na podlagi proučene literature in odgovorov staršev sklepam, da bi klubi v bodoče morali še bolj vključevati starše v odločevalske procese. Klubi bi morali okrepiti komunikacijo s starši.

Šesto raziskovalno vprašanje, CILJ 6, je ugotoviti, ali starši z višjo izobrazbo namenijo več sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

HIPOTEZA 8: Starši z višjo izobrazbo namenijo več finančnih sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

Pred preverjanjem hipoteze 8 sem naredil zbirno statistiko (Tabela 17). Primerjal sem povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otrok, in sicer med starši s srednješolsko ali nižjo izobrazbo in starši z višješolsko ali še višjo izobrazbo.

Na vzorcu 135 staršev sem ugotovil, da starši s srednjo šolo ali nižjo izobrazbo (54 staršev, 40 % staršev) porabijo v povprečju 1.526,85 € na leto, starši z višjo šolo ali še višjo izobrazbo (81 staršev, 60 % staršev) pa porabijo 1.485,19 € na leto za športno udejstvovanje otrok v hokeju na ledu. Prva skupina, starši s srednjo šolo ali nižjo izobrazbo, nameni 2,77 % več finančnih sredstev za udejstvovanje otrok s hokejem na ledu.

Tabela 17: Zbirna statistika (hipoteza 8) – izobrazba

Zbirna statistika (hipoteza 8)	Izobrazba	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otrok	Srednja šola ali manj	54	1526,85	676,333	92,037
	Višja šola ali več	81	1485,19	614,636	68,293

Preizkus skupin je pokazal, da je stopnja značilnosti 0,356. Ker je stopnja značilnosti višja od 0,05 (5 %), razlika ni statistično značilna, zato ne morem zavrniti ničelne hipoteze. Tudi

sicer, v nasprotju s postavljeno hipotezo, starši z višjo šolo ali še višjo izobrazbo namenijo manj finančnih sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu. Hipotezo 8 zavrnem.

V nasprotju s Tušak in Tušak (2003) ugotavljam, da v primeru staršev hokeja na ledu potencialno boljši gmotni položaj družin z višješolsko ali še višjo izobrazbo ne pomeni tudi njihovega višjega vlaganja v športno udejstvovanje otrok. Starši s srednješolsko izobrazbo namenijo celo nekoliko več finančnih sredstev za ukvarjanje njihovih otrok s hokejem na ledu. Ocenjujem, da je v tem vzorčnem obdobju (6–12 let) oz. obdobju inicializacije, ko otroci šele osvajajo osnovne motorične sposobnosti in druge potrebne veščine za igranje hokeja na ledu in ko skoraj vsi otroci še vedno trenirajo po programu, ki ga zagotavlja športni klub, še ni pravi čas za razlikovanje na osnovi finančnih zmožnosti družin. V zadnjem obdobju veliko klubov in tudi posameznikov organizira različne treninge športnih veščin ali specializirane kampe, ki za starše po eni strani predstavljajo priložnost, da ponudijo otrokom možnost za dodatno športno udejstvovanje, po drugi strani pa so te priložnosti lahko dodatno in včasih tudi nepremostljivo finančno breme za marsikatero družino. Hokejski kampi so za otroke odlična priložnost za druženje, navezovanje novih prijateljstev in osvajanje novih veščin na igriv in sproščen način, vplivajo pa lahko tudi na povečanje tekmovalnosti. V najslabšem primeru so hokejski kampi priložnost za športno udejstvovanje otrok tistih družin, ki si to lahko privoščijo in na nek način razslojujejo starše med tiste, ki takšno dodatno finančno breme zmorejo ali pa ne zmorejo.

5.4 Omejitve raziskave in možnosti za prihodnje raziskovanje

V Sloveniji je po podatkih za leto 2014/2015 registriranih 1.010 igralcev hokeja na ledu, od tega 447 otrok nastopa v kategorijah hokej šole (U6 + U8) ter U10 in U12. Opisano stanje za leto 2014/2015 je brez dodatno vpisanih 150 najmlajših igralcev. Skupno število hokejskih igralcev, skupaj z dodatno vpisanimi igralci v letu 2015, je 1.160. Vseh igralcev v starostnih kategorijah od U6 do U12 je tako 597.

Baza slovenskih hokejskih igralcev je relativno majhna. Pri načrtovanju empiričnega dela naloge sem računal tudi na možnost, da bo vzorec za proučevanje relativno majhen. Izkazalo se je drugače, saj so vsi hokejski klubi v Sloveniji z veseljem priskočili na pomoč in pokazali veliko zanimanje za izvedbo tovrstne raziskave. Vsi klubi so posredovali prošnjo za sodelovanje staršem, ki so se odzvali v zelo lepem številu. Nekaj podatkov sem zbral tudi s pomočjo Hokejske zveze Slovenije.

Starši so svojo pripravljenost za sodelovanje dokazali z reševanjem spletnega vprašalnika. Zabeležil sem 384 klikov staršev na nagovor ankete, od tega jih je 255 (66,4 %) začelo izpolnjevati anketo, izpolnjevanje pa končalo oz. zaključilo 145 (37,8 %) staršev. V analizo rezultatov sem vključil 145 staršev – oseb. Vprašalnik je rešilo 24,3 % vseh staršev (145 staršev, ki so izpolnili vprašalnik v celoti / 597 otrok, ki so vključeni v kategorije od U6 do U12). V 24,3 % štejem le enega starša na posamezno družino.

Omejitev raziskave vidim v tem, da so starši pretežno ocenjevali sami sebe (svoje vedenje, ravnanje ipd.) in teoretično obstaja določena možnost, da so odgovori staršev prikazani v boljši luči kot bi sicer lahko bili, vendar ni nujno. Predpostavljam, da so starši zaradi anonimnosti raziskave vseeno odgovarjali odkrito in pošteno. Drugih omejitev ne zaznavam.

V prihodnje bi veljalo ponoviti isto raziskavo v nekoliko manjšem obsegu in v časovno vnaprej določenih intervalih. S tem bi lahko primerjali odgovore staršev, ki bi postali relevantni za določeno starostno skupino igralcev hokeja na ledu. S tem bi dobili še boljši vpogled v stališča in vedenje staršev kot porabnikov pri udejstvovanju otrok v hokeju na ledu. Dodatna možnost je tudi ta, da bi isto skupino staršev nagovorili za ponovno sodelovanje v prihodnjih letih. Na ta način bi lahko ugotovili, kako se njihova stališča in vedenja spreminjajo z razvojem športne kariere oz. športnega udejstvovanja otrok. Po drugi strani bi tovrstno raziskavo lahko redno izvajali tudi v klubih, ki bi na ta način pridobivali dragocene povratne informacije s strani staršev, kar bi lahko vodilo v kreiranje še boljših športnih izkušenj otrok.

6 POVZETEK GLAVNIH UGOTOVITEV IN PRIPOROČILA ZA PRAKSO

Raziskava med hokejskimi starši je pokazala, da se je 72,4 % staršev v preteklosti ukvarjalo s športom, med njimi pa se jih je kar 24,6 % ukvarjalo s hokejem na ledu. Rezultati kažejo, da obstaja velika verjetnost ukvarjanja otrok s športom, če so se z njim v preteklosti ukvarjali tudi starši. Še bolj pomenljiv je rezultat v primeru hokeja na ledu, ki kaže na nadaljevanje družinske tradicije ukvarjanja s tem športom. Sklepam, da so starši tudi na podlagi lastnih izkušenj ocenili, da je ukvarjanje s športom koristno za njihove otroke in ga povezujejo z več pozitivnimi kot negativnimi izidi.

Starši največji pomen pripisujejo motivom, da je otrok zdrav, da se dobro počuti in da se zabava, bistveno manjši pomen pa pripisujejo motivom, ki nakazujejo na tekmovalnost, zmagovanje, poudarjanje dosežkov in pridobivanje materialnih koristi. Starši s tem sporočajo hokejskim klubom, da si želijo predvsem zdravo okolje, v katerem bodo imeli otroci možnost razvijanja telesnih, psiholoških in družabnih veščin.

Med hokejskimi starši obstaja relativno visok delež (38,6 %) tekmovalno usmerjenih staršev. Starši pa so poročali tudi o visokih deležih (od 24,5 % do 68,8 %) različnih vedenj drugih staršev, ki kažejo na pretirano tekmovalnost. Med tekmovalno usmerjenimi starši ni statistično značilnih razlik v deležu med moškimi in ženskami. Če bi tekmovalnost hokejskih staršev presegla vse razumne meje, bi morali proučiti vedenje staršev, tako moških kot tudi žensk.

Med tekmovalno usmerjenimi starši je precej višji delež (64,3 %) staršev, ki so se v preteklosti s športom ukvarjali amatersko ali pa se sploh niso ukvarjali s športom, v

primerjavi z deležem (35,7 %) tistih staršev, ki so se v preteklosti s športom ukvarjali profesionalno ali pol profesionalno. Raziskava je pokazala, da je prva skupina staršev bolj tekmovalno naravnana. Sklepam, da bivši profesionalni in pol profesionalni športniki že na podlagi lastnih izkušenj drugače pristopajo k športni izkušnji njihovih otrok oz. imajo relativno bolj zadržan odnos do športne izkušnje in potencialne poklicne športne kariere njihovih otrok.

Eden izmed najbolj ključnih dejavnikov, ki lahko vpliva na kreiranje pozitivnih športnih izkušenj otrok v hokeju na ledu, je primerna umestitev razvojnega modela športne udeležbe v športne programe hokejskih klubov ter zadostna seznanjenost staršev z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok. Raziskava med hokejskimi starši je pokazala, da starši niso dovolj seznanjeni z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok in da ne podpirajo dovolj vsaj dveh postulatov športne udeležbe otrok. Odgovori staršev deloma nakazujejo, da v vzorčni fazi oz. vzorčnih letih (6–12 let) dopuščajo možnost ukvarjanja otrok samo z enim športom, kar lahko vodi v prehitro specializacijo in z njo povezane negativne izide. Raziskava je tudi pokazala, da ni značilne razlike v poznavanju dognanj razvojnega modela športne udeležbe med starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja in preostalimi starši.

Z raziskavo sem proučeval tudi vedenje hokejskih staršev. Ugotovil sem, da starši relativno dobro opravljajo svojo vlogo, saj sta rezultata dveh testov pokazala, da je med hokejskimi starši približno 25 % takih, ki potrebujejo pomoč v obliki različnih izobraževanj s strani deležnikov, ki so posredno ali neposredno povezani s športom v širšem kontekstu in hokejem na ledu v ožjem kontekstu. Raziskava je tudi pokazala, da tekmovalni starši v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo otrok.

Raziskava je pokazala, da tekmovalni starši v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši porabijo 11,3 % višji znesek na letnem nivoju za športno udejstvovanje otrok v hokeju na ledu. Na podlagi odgovorov staršev se, vsaj za zdaj, ko otroci še niso prestopili v naslednjo razvojno fazo specializacije, še ne kažejo večje razlike v namenjenih finančnih sredstvih med obema skupinama staršev.

Preverjal sem tudi strinjanje staršev s trditvijo, da je potrebno najeti dodatnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program hokejskega kluba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunskega razreda. Raziskava je pokazala, da tekmovalno usmerjeni starši podpirajo to trditev in da je razlika med tekmovalno in netekmovalno usmerjenimi starši statistično značilna. Tekmovalni starši že v začetni vzorčni fazi oz. v vzorčnih letih vidijo potrebo po še večjem finančnem podprtju športnega razvoja oz. športne kariere otrok.

V raziskavi je kar 73,8 % staršev odgovorilo, da zaznavajo športni program kluba kot tekmovalen in ne kot rekreativen. V slovenskem hokejskem prostoru ne obstaja razmejitev

med tekmovalnim in rekreativnim programom. Vsi otroci znotraj posameznih klubov in istih starostnih skupin trenirajo po istem klubskem programu. Starši tudi plačujejo članarine, da lahko otroci igrajo, in kmalu se pojavijo tudi prve tekme oz. turnirji, zato odgovor staršev niti ne preseneča. Odgovor staršev bi lahko bil v drugačnem razmerju (programski princip: tekmovalni ali rekreativni), če bi za to obstajala možnost oz. bi klubi načrtno in transparentno vpeljali razvojni model športne udeležbe v hokej na ledu in ga tudi na primeren način predstavili staršem.

Z raziskavo sem ugotovil, da 52,4 % staršev meni, da jim trenerji niso predstavili vizije programa in razvoja ekipe. Ugotavljam, da na relaciji klubov in staršev obstajajo še določene vrzeli oz. rezerve, ki jih velja izkoristiti v obojestransko korist. Ob še boljšem medsebojnem sodelovanju bi lahko klubi in starši zagotovili še boljšo športno izkušnjo otrokom. Z raziskavo sem tudi ugotovil, da hokejski športni klubi ter samo treniranje in trenerji relativno zmerno vplivajo na starše, saj staršem ne povzročajo izrazitejšega stresa. Sicer so hokejski starši dobro ocenili delo trenerjev, s povprečno oceno 4,05 (5,0 je najvišja oz. najboljša ocena).

Odgovori staršev so pokazali, da tisti z višjo ali še višjo izobrazbo ne namenijo več finančnih sredstev za udejstvovanje otrok hokeju na ledu, v primerjavi s starši, ki imajo srednjo ali še nižjo izobrazbo. Sledni porabijo celo nekaj več finančnih sredstev, in sicer 2,77 % več. Izobrazba in z njo potencialno boljši gmotni položaj staršev v tem starostnem obdobju otrok (do 12 let) še ne prihajata do izraza.

Priporočam, da hokejski klubi posodobijo programsko filozofijo, postavijo jasne programske cilje, principe in pravilnike programa ter povabijo starše k sodelovanju pri pripravi teh ključnih elementov.

Predlagam uvedbo dolgoročnega razvojnega modela športne udeležbe otrok. Raziskava je potrdila utemeljenost predloga, po drugi strani pa številne izkušnje v svetu kažejo, da se lahko z uvedbo pričakujejo različni pozitivni učinki. V ZDA po uvedbi dolgoročnega modela športne udeležbe beležijo več kot 40 % rast udeležbe ter več kot 40 % zajezitev osipa pri hokejskih igralcih pred dopolnjenim 9. letom. Ravno v Sloveniji, ki ne premore velike baze hokejskih igralcev, je takšna odločitev več kot dobrodošla. Pred uvedbo tega modela je potrebno izobraziti trenerje, nato pa poskrbeti za prenos teh znanj na starše, ki bodo na ta način lažje in bolje razumeli dolgoročni proces razvoja hokejskega igralca in vse pozitivne učinke, ki so povezani s takšnim pristopom. Smiselno je, da bi se pripravil enoten dolgoročni razvojni model športne udeležbe, ki bi mu sledili vsi hokejski klubi v Sloveniji. Predvidoma bi se lahko v tem delu vključila tudi Hokejska zveza Slovenije. Uvedba takšnega modela bi pomenila tudi svojevrstno promocijo varne in zdrave športne udeležbe otrok v hokeju na ledu in tudi promocijo hokeja v Sloveniji.

Eden izmed ključnih elementov kreiranja pozitivnih športnih izkušenj otrok je izobraževanje trenerjev. Starši ravno v najmlajših kategorijah pričakujejo najbolj primerne trenerje. Športni rezultati v začetnem obdobju niso pomembni, pomembno pa je, da trenerji razpolagajo z ustreznimi organizacijskimi, komunikacijskimi in drugimi veščinami, da so sposobni voditi razgovore s starši, se vživeti v otroke in način njihovega razmišljanja. Trenerji morajo poznati osnovne zakonitosti in psihologijo dela z otroki. Hokejski klubi oz. trenerji morajo poskrbeti, da staršem z različnimi izobraževalnimi vsebinami širijo znanja, ki jih potrebujejo pri prehajanju otrok v različne faze športne udeležbe.

Priporočam, da se s strani klubov pripravi izobraževalni program za starše. Starše je potrebno poučiti o njihovi vlogi v športu, primernem vedenju na treningih in tekmah ter učinkovitem komuniciranju z otroci in trenerji.

Klubom priporočam, da z različnimi ukrepi blažijo tekmovalne ambicije staršev. Ob predpogoju, da klubi spodbujajo željo po zmagi in ne samo zmagovanje, tudi tekmovalnost v starostnih kategorijah od U6 do U12 nima nujno negativnega predznaka. Priporočam, da klubi izberejo human pristop k treniranju in se izognejo vsem pastem in oviram, ki izhajajo iz selekcijskega športa. V Sloveniji je namreč baza hokejskih igralcev izredno majhna in je pravzaprav vsak otrok, ki se ukvarja s hokejem na ledu, izredno pomemben za nadaljnji razvoj hokejske igre v Sloveniji, z njimi pa tudi njihovi starši.

Predlagam, da hokejski klubi postanejo še bolj odprti za sodelovanje s starši, saj imajo na ta način veliko možnosti, da se izognejo najrazličnejšim konfliktom na relaciji do staršev. Starši plačujejo za športno izkušnjo otrok. Denar, ki ga namenijo za igranje hokeja na ledu, zaslužijo kot profesionalci na svojem področju dela, zato lahko tudi upravičeno pričakujejo, da klubi zagotovijo čim bolj primerne trenerje.

Zgodnje odkrivanje hokejskih talentov je izredno težavno, še bolj pa nesmiselno. Predlagam, da hokejski klubi čim dlje zagotavljajo vsem otrokom enake možnosti za razvoj, saj otroci različno hitro oz. počasi odraščajo. Na ta način bo tudi hokejska baza večja, predvsem pa bodo otroci nekoč postali odrasle osebe, ki bodo širili dobro ime in pozitivne športne izkušnje na prihodne rodove hokejskih igralcev.

Staršem priporočam, da se na organiziran način odkrito pogovorijo s klubi in jasno izrazijo svoja stališča ter pričakovanja v zvezi s športno udeležbo otrok.

SKLEP

Baza znanja o starših kot porabnikih v hokeju na ledu je skromna. V Sloveniji nisem zasledil strokovne literature in drugih znanstvenih člankov in raziskav, ki bi obravnavali tematiko starševstva na področju hokeja na ledu. Namen magistrskega dela je bil prispevati k bazi znanja o starših kot porabnikih v hokeju na ledu. Poznavanje teoretičnega ozadja starševstva

je predstavljalo izhodišče za izvedbo empiričnega dela raziskave med starši. Podatki, ki sem jih pridobil z raziskavo med hokejskimi starši, so mi omogočili podati jasno predstavo o percepcijah staršev kot porabnikov, ki se nanašajo na različne segmente njihove vključenosti v igro hokeja na ledu.

Rezultati raziskave so pokazali, da športno aktivni starši močno vplivajo na možnost za začetek ukvarjanja otrok s hokejem na ledu. Starši pričakujejo, da se bo otrok razvijal v zdravem okolju, v katerem bodo otroci razvijali različne veščine, ki so pomembne za dolgoročni vsesplošni otrokov razvoj. Manjši pomen starši pripisujejo motivom, ki so povezani s športno potjo otrok. Ne glede na to, da starši ne pripisujejo tekmovalnim motivom večjega pomena, je med hokejskimi starši vseeno relativno visok delež staršev, ki so tekmovalno usmerjeni. Tekmovalnost je bolj izražena med tistimi starši, ki so se s športom v preteklosti ukvarjali amatersko ali pa se z njim sploh niso ukvarjali, in manj med tistimi starši, ki so se s športom v preteklosti ukvarjali profesionalno ali pol profesionalno. Starši niso dovolj seznanjeni z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok, kar pomeni, da v vzorčni fazi oz. vzorčnih letih (6–12 let) dopuščajo možnost ukvarjanja otrok samo z enim športom, kar lahko vodi v prehitro specializacijo in posledično k negativnim izidom.

Med drugim je raziskava pokazala, da je vedenje hokejskih staršev v večini primerov primerno, vendar je med njimi kar nekaj staršev, ki potrebujejo izobraževanje. Tekmovalni starši v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši s svojim vedenjem manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo otrok, in porabijo v primerjavi z netekmovalno usmerjenimi starši nekoliko višji znesek na letnem nivoju za športno udejstvovanje otrok v hokeju na ledu. Tekmovalni starši že v začetni vzorčni fazi oz. v vzorčnih letih vidijo potrebo po še večjem finančnem podprtju športnega razvoja oz. športne kariere otrok, da bi ti lahko postali mednarodno konkurenčni.

V Sloveniji otrok ni mogoče vpisati v rekreativni program hokeja na ledu. Tudi odgovori staršev kažejo, da zaznavajo športni program kluba kot tekmovalen in ne kot rekreativen. Raziskava kaže, da klubi oz. trenerji niso v največji meri izkoristili priložnosti za predstavitev vizije programa in razvoja ekipe staršem. Sicer hokejski klubi, treniranje in trenerji staršem ne povzročajo izrazitejšega stresa in so delo trenerjev ocenili kot dobro.

Na podlagi proučene literature in poglobljenega teoretično-analitičnega pregleda sekundarnih virov, ki so posredno ali neposredno povezani s starševstvom ter na podlagi opravljene raziskave med hokejskimi starši, priporočam, da hokejski klubi posodobijo programsko filozofijo, postavijo jasne programske cilje, principe in pravilnike programa ter povabijo starše k sodelovanju pri pripravi teh ključnih elementov. Predlagam uvedbo dolgoročnega razvojnega modela športne udeležbe otrok in priporočam, da hokejski klubi pristopijo k izobraževanju tako staršev kot tudi trenerjev in ob tem uporabijo vsa novejša dognanja na področju športa in drugih mejnih ved.

LITERATURA IN VIRI

1. Armentrout, S. M., & Kamphoff, C. S., (2011). Organizational Barriers and Factors That Contribute to Youth Hockey Attrition. *Journal of Sport Behavior*, 34(2), 121–136.
2. Bailey, R., Collins, D., Ford, P., MacNammara, Á., Toms, M., & Pearce, G. (2010, marec). Participant Development in Sport: An Academic Review. *Sports coach UK: The National Coaching Foundation*. Najdeno 3. junija 2016 na spletnem naslovu <https://www.sportscoachuk.org/sites/default/files/Participant-Development-Lit-Review.pdf>
3. Barle-Lakota, A., Novak-Fajfar, B., Pluško, A., Počakar, M., & Popit, T. (2005). *Uvod v sociologijo. Učbenik za sociologijo v gimnazijskem izobraževanju*. Ljubljana: DZS.
4. Bean, C. N., Fortier, M., Post, C., & Chima, K. (2014). Understanding How Organized Youth Sport May Be Harming Individual Players within the Family Unit: A Literature Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(10), 10226–10268.
5. Bergant, E., Jemec, M., & Kermelj-Dobnik, M. (1995). *Šport v družini*. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije, Združenje športnih zvez.
6. Betetto, M. (1990). *Hokej na ledu*. Ljubljana: M. Betetto.
7. Blom, L. C., Visek, A. J., & Harris, B. S. (2013). Triangulation in Youth Sport: Healthy Partnerships among Parents, Coaches, and Practitioners. *Journal of Sport Psychology in Action*, 4(2), 86–96.
8. Braithwaite, V. A., & Laws, H. G. (1985). Structure of human values: Testing the adequacy of the Rokeach Value Survey. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(1), 250–263.
9. Bruner, M. W., Macdonald, D. J. , Pickett, W., & Côté, J. (2011). Examination of birthplace and birthdate in world junior ice hockey players. *Journal of Sports Sciences*, 29(12), 1337–1344.
10. Brustad, R. J. (1993). Who Will Go Out and Play? Parental and Psychological Influences on Children's Attraction to Physical Activity. *Pediatric Exercise Science, Human Kinetics Publishers*, 5(3), 210–223.

11. Camiré, M., Forneris, T., Trudel, P., & Bernard, D. (2011). Strategies for Helping Coaches Facilitate Positive Youth Development Through Sport, *Journal of Sport Psychology in Action*, 2(2), 92–99.
12. Cecić Erpič, S. (2005). Moj otrok in tekmovalni šport – da ali ne? *Otrok in družina*, 55(1), 26–27.
13. Coakley, J. (2006). The Good Father: Parental Expectations and Youth Sports. *Leisure Studies*, 25(2), 153–163.
14. Coakley, J. (2009). *Sport in society: Issues and controversies* (10th ed.). New York: McGraw-Hill.
15. Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The sport psychologist*, 13(4), 395–418.
16. Côté, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2007). Practice and play in the development of sport expertise. V Eklund, R., & Tenenbaum, B. (ur.), *Handbook of sport psychology* (3rd ed.; str. 184–202). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
17. Côté, J., & Vierimaa, M. (2014, 16. september) The developmental model of sport participation: 15 years after its first conceptualization. *Science & Sports*. Najdeno 21. marca 2016 na spletnem naslovu <http://dx.doi.org/10.1016/j.scispo.2014.08.133>
18. Côté, J., & Hancock, D. J. (2016). Evidence-based policies for youth sport programmes. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 8(1), 51–56.
19. Dorsch, T. E., Smith, A. L., & McDonough, M. H. (2009). Parents' perceptions of Child-to-Parent Socialization in Organized Youth Sport. *Journal of Sport Exercise Psychoogy*, 31(4), 444–468.
20. Doyle, D., & Burch, D. D. (2013). *The Encyclopedia of Sports Parenting: Everything You Need to Guide Your Young Athlete* (2nd ed.). New York: Skyhorse Publishing.
21. Ede, S., Kamphoff, C. S., Mackey, T., & Armentrout, S. M. (2012). Youth Hockey Athletes' Perceptions of Parental Involvement: They Want More. *Journal of Sport Behavior*, 35(1), 3–18.
22. Engh, F. (2002). *Why Johnny hates sports: Why organized youth sports are failing our children and what we can do about it*. Garden City Park, NY: Square One.

23. Enoksen, E. (2011). Drop-out rate and drop-out reasons among promising Norwegian track and field athletes. *Norwegian School of Sport Sciences: Scandinavian sport studies forum*, 2, 19–43. Najdeno 28. marca 2016 na spletnem naslovu <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/170719/Enoksen%20ScandSportStudiesForum%202011.pdf?sequence=1>
24. Fraser-Thomas, J., Côté, J., & Deakin, J. (2008). Understanding dropout and prolonged engagement in adolescent competitive sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 9(5), 645–662.
25. Gill, D. L., Gross, J. B., & Huddleston, S. (1983). Participation motivation in youth sports. *International Journal of Sports Psychology*, 14(1), 1–14.
26. Goldberg, A. (2006a). Successful Sports Parenting: Strategies for Parents. USA Swimming and The U.S. Ski and Snowboard Association. Najdeno 1. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.purgatoryskiteam.org/wordpress/wp-content/uploads/2014/03/9-Strategies-for-Parents.pdf>
27. Goldberg, A. (2006b). Successful Sports Parenting: A Parent's Questionnaire. Najdeno 1. februarja 2016 na spletnem naslovu https://www.teamunify.com/oscm/UserFiles/File/Parent_Questionnaire.pdf
28. Gould, D., Feltz, D., & Weiss, M. R. (1985). Motives for participation in competitive youth swimming. *International Journal of Sport Psychology*, 16(2), 126–140.
29. Green, B. C., & Chalip, L. (1998). Antecedents and consequences of parental purchase decision involvement in youth sport. *Leisure Sciences*, 20(2), 95–109.
30. Harwood, C., & Knight, C. (2009a). Understanding parental stressors: An investigation of British tennis-parents. *Journal of Sports Sciences*, 27(4), 339–351.
31. Harwood, C., & Knight, C. (2009b). Stress in youth sport: A developmental investigation of tennis parents. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(4), 447–456.
32. Harwood, C., Drew, A., & Knight, C. J. (2010). Parental stressors in professional youth football academics: A qualitative investigation of specializing stage parents. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, 2(1), 39–55.
33. Helliker, K. (2014, 12. maj). The Problem for Sports Parents: Overspending. *The Wall Street Journal*. Najdeno 7. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.wsj.com/articles/SB10001424052702303851804579558103723377142>

34. Hokejska zveza Slovenije. (2015). *Interno gradivo*. Ljubljana: Hokejska zveza Slovenije.
35. Holt, N. L., & Neely, K. C. (2011). Positive Youth Development Through Sport: A Review. Najdeno 16. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.webs.ulpgc.es/ripped/docs/20110208.pdf>
36. Holt, N. L., & Knight, C. J. (2014). *Parenting in Youth Sport: From Research to Practice* (1st ed.). Abingdon: Routledge.
37. Horn, T. S. (2011). Enhancing Coach-Parent Relationships in Youth Sports: Increasing Harmony and Minimizing Hassle. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 6(1), 27–32.
38. Hosta, M., Pinter, S., & Fleischman, M. (2005). *Doping? Ne, hvala!*. Ljubljana: Zavod za fair play in strpnost v športu.
39. Kavčič, V., Korošec, J., Kovač, B., & Turnšek, T. (2009). *Vrednote za prihodnost*. Ljubljana: ZZB za vrednote NOB Slovenije.
40. King, B. (2015, 10. avgust). Are the kids alright? *Sport Business Journal*. Najdeno 23. maja na spletnem naslovu <http://www.sportsbusinessdaily.com/Journal/Issues/2015/08/10/In-Depth/Lead.aspx>
41. Klint, K. A., & Weiss, M. R. (1986). Dropping in and dropping out: Participation motives of current and former youth gymnasts. *Canadian Journal of Applied Sport Sciences*, 11(2), 106–114.
42. Lee, M. J., & Cockman, M. J. (1995). Values in children's sport: Spontaneously expressed values among young athletes. *International Review for the Sociology of Sport*, 30(3/4), 337–350.
43. Lee, M. J., Whitehead, J., & Balchin, N. (2000). The measurement of values in sport: Development of the Youth Sport Values Questionnaire. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 22(4), 307–326.
44. Lee, M. J., Whitehead, J., & Balchin, N. (2013). The measurement of values in sport: Development of the Youth Sport Values Questionnaire. V Whitehead, J., Telfer, H., & Lambert, J., *Values in Youth Sport and Physical Education*. Abingdon: Routledge.
45. Leff, S. S., & Hoyle, R. H. (1995). Young athletes' perceptions of parental support and pressure. *Journal of Youth and Adolescence*, 24(2), 187–203.

46. Looker, T., & Gregson, O. (1993). *Obvladajmo stres*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
47. Longhurst, K., & Spink, K. S. (1987). Participation motivation of Australian children involved in organized sport. *Canadian Journal of Applied Sport Sciences*, 12(1), 24–30.
48. MacDonald, D. J., Cheung, M., Côté, J., & Abernethy, B. (2009). Place but not Date of Birth Influences the Development and Emergence of Athletic Talent in American Football. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(1), 80–90.
49. MacGregor, L. (2014, 10. junij). Keeping Your Kid in Hockey Costs \$1600/Year, Says Study. *CBC News*. Najdeno 29. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.cbc.ca/news/canada/edmonton/keeping-your-kid-in-hockey-costs-1%E2%80%931600-year-says-study-1.2671649>
50. Martens, R. (2001). *Directing Youth Sports Programs*. United States: Human Kinetics.
51. Massaro, D. (2015). *The Winning Parent: A Parent's Guide for the Journey of Competitive Sport*. New York: Mairs & Shaw Publishing.
52. McCullagh, P., Matzkanin, K. T., Shaw, S. D., & Maldonado, M. (1993). Motivation for Participation in Physical Activity: A Comparison of Parent-Child Perceived Competencies and Participation Motives. *Pediatrics Exercise Science*, 5, 224–233.
53. Merkel, D. L. (2013). Youth sport: Positive and negative impact on young athletes. *J. Sports Med.*, 4, 151–160.
54. Murphy, S. (1999). *The Cheers and the Tears: A Healthy Alternative to the Dark Side of Youth Sports Today* (1st ed.). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
55. Murphy, S. (b. l.). Dark Side of Youth Sport. Najdeno 14. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.momsteam.com/team-of-experts/six-problems-in-youth-sports?page=0%2C0>
56. Nacionalni program športa za obdobje 2014–2023. (b. l.) Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije. Najdeno 27. marca 2016 na spletnem naslovu http://www.mizs.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi_s_podrocja_sporta/#c19081
57. Neely, K. C. & Holt, N. L. (2014). Parents' Perspectives on the Benefits of Sport Participation for Young Children. *The Sport Psychologist*, 28(3), 255–268.

58. O'Sullivan, J. (2014). *Changing the Game: The Parent's Guide to Raising Happy, High Performing Athletes, and Giving Youth Sports Back to our Kids*. New York: Morgan James Publishing.
59. Overman, S. (2014). *The Youth Sports Crisis: Out-of-Control Adults, Helpless Kids*. Santa Barbara: ABC-CLIO, LLC.
60. Parcels, J. (2002, april). Chances of making it in pro hockey. Lethbridge Minor Hockey Association. Najdeno 3. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.lethbridgeminorhockey.com/default.aspx?p=chancesofmakingitinprohockey>
61. Sarrazin, P., Vallerand, R. J., Guillet, E., Pelletier, L. G., & Curry, F. (2002). Motivation and dropout in female handballers: A 21-month prospective study. *European Journal of Social Psychology*, 32(3), 395–418.
62. Schwartz, S. H. (1994). Are there universal aspects in the structure and contents of human values? *Journal of Social Issues*, 50(4), 19–45.
63. Sherar, L., Baxter-Jones, A. D. G., Faulkner, R. A., & Russell, K. W. (2007). Do physical maturity and birth date predict talent in male youth ice hockey players?. *Journal of Sports Sciences*, 25(8), 879–886.
64. Sigmund, M., Kohn, S., & Sigmundová, D. (2016, published online ahead of print). Assessment of basic physical parameters of current Canadian-American National Hockey League (NHL) ice hockey players. *Acta Gymnica*. Najdeno 16. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.gymnica.upol.cz/getrevsrc.php?identification=public&mag=gym&raid=49&type=fin&ver=4>
65. Slovar slovenskega knjižnega jezika. (b. l.) Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Najdeno 17. maja 2016 na spletnem naslovu http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=dru%C5%BEina&hs=1
66. Smith, R., & Smoll, F. (2012). *Sport Psychology for Youth Coaches: Developing Champions in Sports and Life*. Lanham: Rowman & Littlefield Publisher.
67. Sport Canada. (2013, 30. marec). Hockey Canada Long Term Player Development Plan: Hockey for Life, Hockey for Excellence. Najdeno 21. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.hockeyeasternontario.ca/docs/HC_LTPD_Manual.pdf

68. Sport for life. (b. l.). LTAD Stages: A clear path to better sport, greater health, and higher achievement. Najdeno 23. maja 2016 na spletnem naslovu <http://canadiansportforlife.ca/learn-about-canadian-sport-life/ltad-stages>
69. Stuart, M. E. (2003). Sources of Subjective Task Value in Sport: An Examination of Adolescents with High or Low Value for Sport. *Journal of Applied Sport Psychology*, 15(3), 239–255.
70. *Successful Sports Parenting*. (b. l.). Najdeno 28. februarja 2016 na spletnem naslovu https://www.teamunify.com/osst/UserFiles/File/Successful%20Sports%20Parenting%20Document_00000.pdf
71. *Survey of Players* (2015). Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.iihf.com/iihf-home/the-iihf/survey-of-players/>
72. Škof, B. & Bačanac, L. (2007). Značilnosti in pomen športa otrok in mladine. V B. Škof (ur.), *Šport po meri otrok in mladostnikov* (str. 39–61). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport-Inštitut za šport.
73. Škof, B. (2014). Značilnosti tekmovalnega športa otrok in mladostnikov ter nekatera zdravstvena tveganja mladih v tovrstnem športu. *Medicinski razgledi*, 53(4), 565–583.
74. Tušak, M. (1999). *Motivacija in šport*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za psihologijo.
75. Tušak, M., & Bednarik, J. (2002). *Nekateri psihološki, socialni in ekonomski vidiki športa v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo.
76. Tušak, M. (2003). *Strategije motiviranja v športu*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport-Inštitut za šport.
77. Tušak, M., & Tušak, M. (2003). *Psihologija športa*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
78. Tušak, M. (2005). Motivacija za športnorekreativno aktivnost. V T. Kajtna & M. Tušak (ur.), *Psihologija športne rekreacije* (str. 95–114). Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
79. Tušak, M., Marinšek, M., & Tušak, M. (2009). *Družina in šport*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport – Inštitut za šport.

80. Vella, S., Oades, L., & Crowe, T. (2011). The Role of the Coach in Facilitating Positive Youth Development: Moving from Theory to Practice, *Journal of Applied Sport Psychology*, 23(1), 33–48.
81. Videmšek, M., Strah, N., & Stančević, B. (2001). *Igrajmo se skupaj: program športnih dejavnosti za otroke in starše*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
82. Videmšek, M., Berdajs, P., Karpljuk, D., Karpljuk, D., & Dervišević, E. (2003). *Mali športnik: gibalne dejavnosti otrok do tretjega leta starosti v okviru družine*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
83. Wall, M., & Côté, M. (2007). Developmental activities that lead to dropout and investment in sport. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 12(1), 77–87.
84. Weiss, M. R. & Williams, L. (2004). The why of youth sport involvement: A developmental perspective on motivational processes. V M. R. Weiss (ur.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (str. 223–268). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
85. White, S. A. (2007). Parent-Created Motivational Climate. V S. Jowett & D. Lavallee (ur.), *Social Psychology in Sport* (str. 131–143). Champaign, IL: Human Kinetics.
86. Whitehead, J., Telfer, H., & Lambert, J. (2013). *Values in Youth Sport and Physical Education*. Abingdon: Routledge
87. Wiersma, L. D. & Fifer, A. M. (2008). The Schedule Has Been Tough But We Think it's Worth It: The Joys, Challenges, and Recommendations of Youth Sport Parents. *Journal of Leisure Research*, 40(4), 505–530.
88. Wuerth, S., Lee, M. J., & Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 5(1), 21–33.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: Anketni vprašalnik	1
PRILOGA 2: Rezultati anketnega vprašalnika.....	24
PRILOGA 3: Demografski podatki vzorca	39
PRILOGA 4: Rezultati SPSS analize	42
PRILOGA 5: ASEP programski principi	54

.

.

.

PRILOGA 1: Anketni vprašalnik

Magist. delo_STALIŠČA IN VEDENJE STARŠEV KOT PORABNIKOV PRI
UDEJSTVOVANJU OTROK V HOKEJU NA LEDU

Anketni vprašalnik: Magist.
delo_STALIŠČA IN
VEDENJE STARŠEV KOT PORABNIKOV
PRI UDEJSTVOVANJU OTROK V
HOKEJU NA LEDU
Število vprašanj: 37

Aktivna od: 26.04.2016
Avtor: Roman Vrščaj

Aktivna do: 20.05.2016

Spoštovani starši!

Sem Roman Vrščaj. **Tudi sam sem starš otroka**, ki je vključen v eno najhitrejših moštvenih iger na svetu. **Hokej je po težavnostni stopnji**, po kategorizaciji ESPN-ja, **med vsemi športi na visokem 2. mestu**.

Verjetno se strinjate, da so naši otroci vključeni v šport, ki veliko zahteva od njih, hkrati pa je zahteven tudi za nas starše, ki si **želimo otrokom zagotoviti kakovostno športno izkušnjo**.

Starši otroka športnika smo torej pred izzivom, kako odigrati ključno vlogo v razvoju otroka in njegovega športnega potenciala.

Moja želja je, da bi delili z mano vaša stališča, poglede, spoznanja in izkušnje, ki ste jih zaznali in pridobili pri udeleževanju vašega otroka v hokeju na ledu.

Prosim vas torej za sodelovanje. V ta namen sem pripravil vprašalnik, ki ni najkrajši in bo od vas zahteval kar precej zbranosti, vztrajnosti in trme. V zameno pa vam bo vprašalnik ponudil kar nekaj razlogov za razmišljanje. **Zelo bi bil vesel, da bi vprašalnik v celoti in do konca izpolnili**. Le-ta vam bo vzel približno toliko časa, kot traja ena tretjina članske tekme z rahlim odstopanjem navzgor ali navzdol.

Prosim vas, da vsak starš posebej izpolni vprašalnik oziroma vsaj eden v družini, tisti, ki je bolj vpet v šport.

Samo z vašo pomočjo bom lahko uresničil glavni namen - prispevati k bazi znanja o starših kot porabnikih pri udeleževanju otrok v hokeju na ledu.

Vaše sodelovanje je izredno pomembno, saj bodo vaši odgovori zelo dobra podlaga za oblikovanje praktičnih navodil in usmeritev za starše in klube.

Vprašalnik je popolnoma anonim in ni potrebno navajati vašega imena ali imena vašega kluba. Prosim vas, da ste pri odgovorih čimbolj direktni in odkriti, da bom lahko pridobil celotno sliko obravnavane teme. Na vprašanja bodo odgovarjali starši otrok (U6, U8, U10, U12) iz vseh hokejskih klubov v Sloveniji.

Vprašalnik vsebuje vprašanja, ki so povezana s starševstvom in se nanašajo na športne vrednote staršev, športni program kluba, razvojni model športne udeležbe otrok, vedenje, motivacijo, pričakovanja in stres staršev ter vprašanja, ki se nanašajo na trenerje.

V zameno za vaš trud, me lahko kadarkoli kontaktirate na moj elektronski naslov (starsihokej.roman@gmail.com). **Z veseljem vam bom odgovoril in po želji posredoval tudi kakšen zanimiv strokovni članek na temo hokeja na ledu.**

Avtor: Roman Vrščaj, EF Univerze v Ljubljani
Mentor: izr. prof. dr. Barbara Čater

Prosim vas, da s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem vprašalnika.

IF (1) (Demografija)
XSPOL - Spol:

- Moški
- Ženski

IF (1) (Demografija)
XSTAR2a4 - V katero starostno skupino spadate?

- do pod 30 let
- od 30 do pod 35
- od 35 do pod 40
- od 40 do pod 45
- od 45 do pod 50
- 50 let ali več

IF (1) (Demografija)
XIZ1a2 - Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- Osnovna šola
- Poklicna šola
- Srednja šola
- Višja/visoka šola
- Univerza
- Končan magisterij ali doktorat

IF (1) (Demografija)
Q1 - Ali ste se v preteklosti ukvarjali s športom?

- Da
- Ne

IF (1) (Demografija)
IF (2) Q1 = [1]
Q2 - Označite s katero obliko športa ste se ukvarjali!

- Amatersko/rekreacijsko
- Pol profesionalno
- Profesionalno

IF (1) (Demografija)
IF (2) Q1 = [1]
Q3 - Ali ste se ukvarjali s hokejem na ledu?

- Da
 Ne

IF (1) (Demografija)

Q4 - Označite starostno skupino, v katero SPADA (ne v kateri trenira) vaš otrok!

- U6
 U8
 U10
 U12

Q5 - Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določena ŠPORTNA VREDNOTA pomembna!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, ..., 5- Zelo je pomembno)

	1 Sploh ni pomembno	2 Ni pomembno	3 Niti pomembno, niti nepomembno	4 Pomembno	5 Zelo je pomembno
Poštenost	☐	☐	☐	☐	☐
Prijateljstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Sočutnost	☐	☐	☐	☐	☐
Konformizem (sprejemanje in upoštevanje družbenih ali skupinskih norm zaradi osebnega udobja, koristi, prilagodljivosti)	☐	☐	☐	☐	☐
Natančnost/vestnost	☐	☐	☐	☐	☐
Upoštevanje pogodbe (pravil, načel, norm)	☐	☐	☐	☐	☐
Zabava/uživanje	☐	☐	☐	☐	☐
Dobra igra/predstava	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravje in kondicija	☐	☐	☐	☐	☐
Poslušnost/ubogljivost	☐	☐	☐	☐	☐
Osebni dosežek	☐	☐	☐	☐	☐
Javna podoba	☐	☐	☐	☐	☐
Samoaktualizacija	☐	☐	☐	☐	☐
Dokazovanje (sposobnosti/veščin)	☐	☐	☐	☐	☐
Športno vedenje	☐	☐	☐	☐	☐
Povezanost ekipe	☐	☐	☐	☐	☐
Strpnost	☐	☐	☐	☐	☐
Zmagovanje	☐	☐	☐	☐	☐

IF (3)

Q6 - Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določen PROGRAMSKI CILJ pomemben!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, ..., 5- Zelo je pomembno)

	1 Sploh ni pomembno	2 Ni pomembno	3 Niti pomembno, niti nepomembno	4 Pomembno	5 Zelo je pomembno
Razvijanje gibalnih sposobnosti (koordinacija, hitrost, ravnotežje) otrok	☐	☐	☐	☐	☐
Razvijanje vodstvenih veščin otrok	☐	☐	☐	☐	☐
Izboljšanje telesne pripravljenosti otrok preko športne udeležbe	☐	☐	☐	☐	☐
Pomoč pri razvijanju pozitivne samopodobe otrok	☐	☐	☐	☐	☐
Uživanje staršev otrok	☐	☐	☐	☐	☐
Spodbujanje vseživljenske udeležbe v športu, z zgodnjim učenjem osnovnih veščin in zagotavljanje pozitivne izkušnje	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljanje možnosti vključitve celotne družine	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljanje športno uspešnejšim otrokom vključitev v tekmovanja na višjih nivojih	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljanje varne in zabavne rekreacije otrok	☐	☐	☐	☐	☐
Razvijanje samoodgovornosti otrok	☐	☐	☐	☐	☐
Razvijanje zmagovalne miselnosti otrok z zmagami	☐	☐	☐	☐	☐
Spodbujanje športnega vedenja, da otroci razvijajo moralna načela	☐	☐	☐	☐	☐
Učenje otrok o športih, ki so značilni za naše kulturno okolje	☐	☐	☐	☐	☐
Učenje otrok kako tekmovati in sodelovati	☐	☐	☐	☐	☐
Razvijanje motivacije otrok po dosežkih in želje, da stremijo k odličnosti	☐	☐	☐	☐	☐

IF (4)

Q7 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

OSREDOTOČENOST NA OTROKE ALI NA ODRASLE

- OSREDOTOČENOST NA OTROKE: Program je zasnovan in tudi voden za potrebe otrok. Vsaka odločitev je sprejeta na podlagi skrbnega upoštevanja potreb otrok in ne na podlagi upoštevanja potreb odraslih, ki so vključeni v program.
- OSREDOTOČENOST NA ODRASLE: Čeprav je program namenjen otrokom ga omogočajo odrasli, ki ga tudi organizirajo in vodijo. Zato mora program zadovoljevati potrebe odraslih, ki premorejo zrelost in izkušnje ter znajo najbolje načrtovati športne izkušnje otrok.

IF (4)

Q8 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

REKREATIVNI PROGRAM ALI TEKMOVALNI PROGRAM

- REKREATIVNI PROGRAM: Program je predvsem namenjen rekreaciji, tekmovalnost ni poudarjena. Zabava, družabna interakcija in sodelovanje so bolj pomembni kot razvoj odličnih gibalnih sposobnosti.
- TEKMOVALNI PROGRAM: Program spodbuja zdravo konkurenco med otroki podobnih starosti. Konkurenca pozitivno vpliva na otroke in jih spodbuja, da si prizadevajo za odličnost. Otroci si prizadevajo za odličnost tako, da se zaobvežejo, da bodo predani razvoju gibalnih sposobnosti in da bodo obvladovali druge izzive športa.

IF (4)

Q9 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

USMERJENOST V UČENJE ALI IZVAJANJE

- USMERJENOST V UČENJE: Učenje športnih veščin, v razvojno primernem tempu in v skladu s pričakovanim napredkom, je bolj pomembno kot izvajanje teh veščin na tekmovanjih. Treningi in tekmovanja so priložnosti za učenje.
- USMERJENOST V IZVAJANJE: Program spodbuja izvajanje že naučenih športnih veščin otrok. Treningi zagotavljajo priložnosti za učenje športnih veščin. Namen treningov je, da se te športne veščine izvajajo na tekmovanjih.

IF (4)

Q10 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

USMERJENOST V ZMAGOVANJE ALI SODELOVANJE

- USMERJENOST V ZMAGOVANJE: Treniranje otrok z namenom zmagovanja, zasledovanja odličnosti, da si otroci prizadevajo in obvežejo osvojiti športne veščine, je edinstveni prispevek tega programa. Program priznava samo tiste otroke, ki dokazujejo svoje mojstrstvo preko zmagovanja.
- USMERJENOST V SODELOVANJE: Manj pomembno je ali otrok zmaga ali izgubi, bolj pomembno je njegovo sodelovanje. Preko sodelovanja v športu se bodo ne le zabavali, ampak tudi pridobili veliko dragocenih izkušenj, ki jim bodo koristile vse življenje. Program priznava in ceni vse otroke, ki sodelujejo, ne glede na to koliko zmagujejo ali izgubljajo.

IF (4)

Q11 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

VPLETENOST OTROK- SAMO ALI STARŠEV

- VPLETENOST OTROK- SAMO: Starše se odvrta od aktivnega sodelovanja, ker so preveč čustveno vpleteni in nagnjeni k pretiranemu poudarjanju zmagovanja. Program lahko zagotovi otrokom boljšo športno izkušnjo brez vpletenosti staršev.
- VPLETENOST STARŠEV: Starše se spodbuja, da sodelujejo pri vodenju programa. Že tako je veliko dejavnikov, ki razdiralno vplivajo na družino. Športni program mora zduževati družino.

IF (4)

Q12 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

USMERJENOST V KVANTITETO ALI KVALITETO

- USMERJENOST V KVANTITETO: S programom je predvideno, da omogoča možnost športne udeležbe čim večjemu številu otrok, različnih starostnih skupin, spola in sposobnosti, v odvisnosti od virov, ki so na razpolago. Več kot je vključenih otrok v program, bolj je program uspešen.
- USMERJENOST V KVALITETO: S programom je predvideno, da se zagotovi čim boljšo športno izkušnjo tistim, ki so v njega vključeni. Boljše je, da je v program vključenih manj otrok, ki pridobijo več od športa. Slabše je, da je v program vključenih več otrok, ki pridobijo manj od športa.

IF (4)

Q13 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

SODELOVANJE SAMO SEBI NAMEN ALI ŠIRŠI NAMEN

- SODELOVANJE SAMO SEBI NAMEN: Ukvarjanje s športom, samo da se otrok ukvarja s športom. Osnovni namen programa je, da se otrok ukvarja s športom, ne glede na razlog zaradi katerega si otrok želi ukvarjati s športom.
- ŠIRŠI NAMEN SODELOVANJA: Šport je pomembna institucija za druženje otrok, ki si prizadeva, da bi otroci postali produktivni člani družbe. Športni program je namenjen učenju gibalnih, psiholoških in družbenih veščin preko udeležbe v športu.

IF (4)

Q14 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

RAZPRŠENO ODLOČANJE ALI CENTRALIZIRANO ODLOČANJE

- RAZPRŠENO ODLOČANJE: Program je namenjen otrokom in njihovim družinam in mora upoštevati njihove potrebe. Vključevanje otrok in družin v razvoj principov in pravilnikov programa vodi tudi v večje sprejemanje programa iz njihove starni, hkrati pa se s tem zagotovi, da program ustreza njihovim potrebam.
- CENTRALIZIRANO ODLOČANJE: Ker je skrbnik programa odgovoren za vodenje programa, na podlagi kvalifikacij, bodo principi in pravilniki programa določeni s strani skrbnika programa in vodstva organizacije/kluba.

IF (4)

Q15 - Izberite eno od dveh trditev, tisto ki bolje opisuje PROGRAM v VAŠEM KLUBU!

ŠPORT ZA VSE ALI ŠPORT SAMO ZA NADARJENE

- ŠPORT ZA VSE: Program je zasnovan tako, da omogoča vključitev čim večjega števila otrok.

Tekmovanja in ekipe so organizirane in razvrščene po starostnih skupinah, spolu in sposobnostih.

- ŠPORT SAMO ZA NADARJENE: Program je namenjen tistim otrokom, ki želijo v največji možni meri razviti svoje športne veščine in potencial. Tako kot šole spremljajo izobraževalno pot umsko nadarjenih otrok, tako tudi ta program ponuja možnosti za razvoj telesno nadarjenih otrok.

IF (5)

Q16 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate s spodaj navedenimi trditvami ŠPORTNE UDELEŽBE otrok/mladih!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

ZGODNJA DIVERZIFIKACIJA: OTROK JE VKLJUČEN V DVA ALI VEČ RAZLIČNIH ŠPORTOV V VZORČNIH LETIH- 6 DO 12 LET **USMERJENA IGRA:** OTROCI IGRAJO ZA ZABAVO, ZARADI LASTNEGA INTERESA, NE ZA MEDALJE, AKTIVNOST OTROK JE TEŽKO PRIMERJATI S KAKRŠNOKOLI OBLIKO STRUKTURIRANEGA TRENINGA

	1	2	3	4	5
	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti strinjam, niti ne strinjam	Se strinjam	Povsem se strinjam
Zgodnja diverzifikacija ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega/svetovnega razreda, pri športih kjer se doseže maksimalna športna učinkovitost po odraščanju (v odrasli dobi, v poznih 20 letih in začetku 30 let)	☐	☐	☐	☐	☐
Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere in ima pozitiven vpliv na dolgoročno udeležbo v športu	☐	☐	☐	☐	☐
Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih (različni športi/športna okolja nudijo različen socialni kontekst, izkušnje in priložnosti za socializacijo), ki večinoma ugodno vplivajo na pozitiven razvoj mladih	☐	☐	☐	☐	☐
Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih (6-12 let), je trdna podlaga za gradnjo notranje motivacije preko vključenosti v aktivnosti, ki so zabavne in ki spodbujajo uravnavanje/prilagajanje notranje motivacije	☐	☐	☐	☐	☐
Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih (6-12 let) vpliva na vzpostavitev širokega spektra gibalnih in kognitivnih izkušenj, ki jih otroci konec koncev lahko prenesejo v šport, ki jih	☐	☐	☐	☐	☐

1	2	3	4	5
Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti strinjam, niti ne strinjam	Se strinjam	Povsem se strinjam

najbolj zanima (osnovni šport)

Približno ob zaključku osnovne šole (pri približno 13 letih) bi morali imeti otroci možnost, da se odločijo ali se bodo specializirali v svojem priljubljenem športu ali pa bodo v njem nadaljevali na rekreativnem nivoju.

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

V poznem mladostništvu (pri približno 16 letih), mladostniki že razvijejo potrebne telesne, kognitivne, družabne, čustvene in gibalne sposobnosti za visoko specializiran trening v enem športu

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

IF (6)

Q17 - Ocenite USPEŠNOST TRENERJEV po spodnjih postavkah.

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite uspešnost. 1- Sploh ni uspešno, ..., 5- Zelo uspešno)

1	2	3	4	5
Sploh ni uspešno	Ni uspešno	Niti uspešno, niti neuspešno	Uspešno	Zelo uspešno

Poznavanje športa (pravila, veščine, strategije)

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Poučevanje veščin

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Popravljanje napak

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Organizacija aktivnosti

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Izraba/izkoristek časa

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Vključenost otrok

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Posreduje jasna navodila

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Posluša druge- otroke, starše

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Uporablja ustrezen/razumljiv jezik

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Zagotavlja varno okolje

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Pravilno trenira otroke

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Sposoben dojemati čustva in samospoštovanje otrok

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Zunaj izgled/urejenost

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Nadzor nad čustvi

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Odnos z otroki

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Odnos s starši

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Primerno motivira otroke

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kaže navdušenje pri treniranju (ni

☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

	1 Sploh ni uspešno	2 Ni uspešno	3 Niti uspešno, niti neuspešno	4 Uspešno	5 Zelo uspešno
pasiven in ravnodušen)					
Primeren vidik/pogled na poraz in zmago	☐	☐	☐	☐	☐
Stil treniranja	☐	☐	☐	☐	☐
Skupna ocena trenerja	☐	☐	☐	☐	☐

IF (6)

Q18 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate, da je TRENER dobro opravil RAZLIČNE AKTIVNOSTI!
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Ravnal pravično z vašim otrokom	☐	☐	☐	☐	☐
Poskrbel, da zmagovanje ni najpomembnejši cilj športne udeležbe (najprej zabava, nato zmaga)	☐	☐	☐	☐	☐
Sprejemal ustrezne varnostne ukrepe	☐	☐	☐	☐	☐
Organiziral treninge in tekmovanja	☐	☐	☐	☐	☐
Komuniciral z vami	☐	☐	☐	☐	☐
Učil učinkovito	☐	☐	☐	☐	☐
Izkazoval samokontrolo	☐	☐	☐	☐	☐
Spodbujal in cenil vašega otroka	☐	☐	☐	☐	☐
Pomagal otroku dvigniti samospoštovanje	☐	☐	☐	☐	☐

IF (6)

Q19 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate, da je bil vaš OTROK deležen različnih DOSEŽKOV!
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Se je zabaval	☐	☐	☐	☐	☐
Se je naučil kako bolje igrati	☐	☐	☐	☐	☐
Je izboljšal telesno pripravljenost	☐	☐	☐	☐	☐
Se je naučil sodelovati s soigralci	☐	☐	☐	☐	☐
Se je naučil kako primerno tekmovati	☐	☐	☐	☐	☐
Je povečal motivacijo za nadaljevanje v tem športu	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Je razvil vodstvene sposobnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Se je naučil športnega vedenja	☐	☐	☐	☐	☐

IF (7)

Q20 - Ocenite v kolikšni meri izvajate določene aktivnosti PRED tekmovanjem!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite kako pogosto izvajate določene aktivnosti. 1- Sploh ne uporabljam- 0%, ..., do Zelo uporabljam- 100%)

	1 Sploh ne uporabljam (0%)	2 Uporabljam redko (v cca. 25% primerov)	3 Uporabljam v (50%) primerov	4 Uporabljam v (75%) primerov	5 Zelo uporabljam v (100%) primerov
Nudim otroku praktične informacije v zvezi s prehrano in ogrevanjem	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam, da je otrok fizično pripravljen na tekmovanje (npr. pride pravočasno, z ustrežno opremo in primerno nahranjen)	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam otroku tehnične in taktične nasvete, če imam ustrezno znanje	☐	☐	☐	☐	☐
Poskrbim za otrokovo duševno pripravo (npr. ugotovim ali otrok želi biti tih ali govoriti pred tekmovanjem)	☐	☐	☐	☐	☐
Dajem kakršnekoli komentarje, ki se nanašajo na otrokovo uspešnost pri igri	☐	☐	☐	☐	☐
Posredujem otroku kakršnakoli pričakovanja v zvezi z zmagovanjem (npr. s katerim klubom igra v naslednjem tednu/mesecu/prihodnjič, kako dober je ta kljub in igralci, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam otroku tehnične in taktične nasvete, čeprav nimam ustreznega znanja	☐	☐	☐	☐	☐

IF (7)

Q21 - Ocenite v kolikšni meri izvajate določene aktivnost MED tekmovanjem!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite kako pogosto izvajate določene aktivnosti. 1- Sploh ne uporabljam- 0%, ..., do Zelo uporabljam- 100%)

	1 Sploh ne uporabljam (0%)	2 Uporabljam redko (v cca. 25% primerov)	3 Uporabljam v (50%) primerov	4 Uporabljam v (75%) primerov	5 Zelo uporabljam v (100%) primerov
Obnašam se v skladu s pravili, predpisi in bontonom v športu	☐	☐	☐	☐	☐
Podpiram (s ploskanjem) obe ekipi in igralce	☐	☐	☐	☐	☐
Poskrbim, da je neverbalno vedenje (gibi rok, izraz na obrazu) usklajeno z verbalno/besedno podporo	☐	☐	☐	☐	☐
Ohranjam pozitivno razpoloženje in govorico telesa	☐	☐	☐	☐	☐
Obiskujem tekme in usmerjam pozornost v igro	☐	☐	☐	☐	☐
Bolj podpiram trud kot uspešnost v igri/rezultat	☐	☐	☐	☐	☐
Ohranjam kontrolo nad čustvi (pozitivnimi ali negativnimi)	☐	☐	☐	☐	☐
Pomagam, da se celotna ekipa počuti prijetno (podpiram vse igralce)	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh ne uporabljam (0%)	2 Uporabljam redko (v cca. 25% primerov)	3 Uporabljam v (50%) primerov	4 Uporabljam v (75%) primerov	5 Zelo uporabljam v (100%) primerov
Govorim s sodniki samo, če je otrok v nevarnosti. Pohvalim sodnike za dobre odločitve.	☐	☐	☐	☐	☐
Pohvalim dobre predstave/igro in zagotavljam vzpodbudo po slabši izvedbi večščin	☐	☐	☐	☐	☐
Sem součuten in upoštevam čustva vseh otrok preden dam vzpodbudo	☐	☐	☐	☐	☐
Če otrok prosi za nasvet, ga dam ko otroci niso več na igrišču	☐	☐	☐	☐	☐
Ustrahujem nasprotnike (npr. kritiziram ali ogrožam otroke nasprotne ekipe)	☐	☐	☐	☐	☐
Prikazujem odkrit interes za rezultat/izid tekme	☐	☐	☐	☐	☐
Usmerjam pozornost na sebe (npr. pretirana vpletenost, kritičnost, vznemirjenje, navdušenje)	☐	☐	☐	☐	☐
Postavljam svojega otroka v središče pozornosti	☐	☐	☐	☐	☐
Kritiziram svojega otroka ali ekipo	☐	☐	☐	☐	☐
Izkazujem negativna čustva med tekmami (npr. uporabljam negativno barvo glasu, ko dajem povratno informacijo)	☐	☐	☐	☐	☐
Treniram otroka v kakršnikoli obliki (dajanje pripomb s tribune ali med odmori)	☐	☐	☐	☐	☐
Prepiram se s sodniki, trenerji ali ostalimi starši	☐	☐	☐	☐	☐
Nasprotujem trenerjevim odločitvam	☐	☐	☐	☐	☐
Poniževalno se obnašam do nasprotne ekipe (npr. posmehovanje, roganje)	☐	☐	☐	☐	☐
Motim otroke med igro- vplivam na njihovo koncentracijo (npr. mahanje otrokom med igro)	☐	☐	☐	☐	☐
Vdiram v tekmovalni prostor ali garderobo (npr. želim kontaktirati trenerja, sodnike, otroke)	☐	☐	☐	☐	☐

IF (7)

Q22 - Ocenite v kolikšni meri izvajate določene aktivnosti PO tekmovanju!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite kako pogosto izvajate določene aktivnosti. 1- Sploh ne uporabljam- 0%, ..., do Zelo uporabljam- 100%)

	1 Sploh ne uporabljam (0%)	2 Uporabljam redko (v cca. 25% primerov)	3 Uporabljam v (50%) primerov	4 Uporabljam v (75%) primerov	5 Zelo uporabljam v (100%) primerov
Zagotavljam otroku povratne informacije v zvezi z vloženim trdom in odnosom	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam otroku pozitivne in realne povratne informacije (npr. izpostavim v čem je bil dober/uspešen, vendar ne pretiram s pozitivno hvalo, če otrok ni dober/uspešen)	☐	☐	☐	☐	☐
Počakam, da je otrok pripravljen sprejeti povratno informacijo	☐	☐	☐	☐	☐
Kritiziram otroke v povezavi z njihovo uspešnostjo pri igri	☐	☐	☐	☐	☐
Prenašam krivdo za izid/rezultat tekme na ostale (npr. na sodnika, druge zunanje dejavnike)	☐	☐	☐	☐	☐
Osredotočam se na negativne vidike, ki so povezani z uspešnostjo pri igri	☐	☐	☐	☐	☐
Kritiziram soigralce otroka ali igralce nasprotne ekipe, ko so v bližini	☐	☐	☐	☐	☐

IF (8)

Q23 - Ocenite v kolikšni meri vplivajo na vas različni dejavniki- POVZROČITELJI STRESA (TEKMOVALNI, ORGANIZACIJSKI, RAZVOJNI stresorji) !

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite kako močno vplivajo na vas različni stresorji. 1- Sploh ne vpliva, ..., 5- Zelo močno vpliva)

	1 Sploh ne vpliva	2 Ne vpliva	3 Niti vpliva, niti ne vpliva	4 Vpliva	5 Zelo močno vpliva
Biti priča neuspešni igri otroka in njegovemu odzivu/spopadanju s tem (npr. reakcija, ko zgreši 3 dobre priložnosti za gol)	☐	☐	☐	☐	☐
Biti priča neprimernemu vedenju ali negativnemu odnosu otroka (npr. metanje hokejske palice)	☐	☐	☐	☐	☐
Biti priča neprimernemu vedenju ali negativnemu odnosu nasprotnika (npr. ustrahovanje, nadlegovanje)	☐	☐	☐	☐	☐
Biti priča otrokovemu duševnemu stanju pred in med tekmo (npr. ali se otrok veseli tekme, ni preveč zaskrbljen)	☐	☐	☐	☐	☐
Biti priča posledicam zmagovanja ali izgubljanja otroka na tekmovanjih (npr. vedeti kaj povedati otroku po tekmi)	☐	☐	☐	☐	☐
Biti priča kako starši reagirajo med seboj ali videti negativno reagiranje med starši in otroci	☐	☐	☐	☐	☐
Časovna obveza staršev za športno udeležbo otroka (npr. 4 treningi na teden, 3 sobote zaporedoma turnir)	☐	☐	☐	☐	☐
Dejavniki povezani s stroški udeležbe v športu (npr. stroški članarin, opreme, prevozov vodijo v finančno nestabilnost družine)	☐	☐	☐	☐	☐
Klub in organizacijska podpora kluba ter preskrbovanje informacij s strani kluba	☐	☐	☐	☐	☐
Vprašanja povezana s programom treniranja in trenerji (npr. ali je program treniranja primeren, ali so so trenerji dovolj usposobljeni za delo z otroki, ali se trenerji razumejo z otroki)	☐	☐	☐	☐	☐
Logistični dejavniki, ki se nanašajo na tekmovanja (npr. lokacije tekmovanj- starši sami vozijo otroke na tekmovanja, ker prevoz v klubu ni organiziran)	☐	☐	☐	☐	☐
Ravnanje s poškodbami in njihove dolgoročne posledice (npr. obraba sklepov, pretresi možganov)	☐	☐	☐	☐	☐
Usklajevanje šolskih in športnih obveznosti (npr. odločitev glede izobrazbe, nadaljevanja šolanja)	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh ne vpliva	2 Ne vpliva	3 Niti vpliva, niti ne vpliva	4 Vpliva	5 Zelo močno vpliva
Sprejemanje odločitev, ki vplivajo na športni razvoj otroka v prihodnosti (npr. izbira pravega trenerja, okolja za treniranje)	☐	☐	☐	☐	☐
Sprejemanje odločitev, ki vplivajo na dolgoročni razvoj otroka v prihodnosti (npr. kaj je pravilna izbira za mojega otroka)	☐	☐	☐	☐	☐

IF (9)

Q24 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami. Pomislite na PRETEKLO SEZONO!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

V PRETEKLI SEZONI ...

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Na splošno je otrok rad igral v ekipi/klubu	☐	☐	☐	☐	☐
Moj otrok je imel rad trenerja	☐	☐	☐	☐	☐
Zadovoljen sem bil s količino igralnega časa mojega otroka	☐	☐	☐	☐	☐
Počutim se zadovoljen z razvojem veščin mojega otroka	☐	☐	☐	☐	☐
Moj otrok je bil v vseh pogledih enakovredno obravnavan (na treningih in tekmah)	☐	☐	☐	☐	☐
Moj otrok se je veliko naučil z igranjem tega športa- hokeja	☐	☐	☐	☐	☐

IF (9)

Q25 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami. Pomislite na PRETEKLO SEZONO!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

TRENER V PRETEKLI SEZONI ...

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Trener je imel ustrezno znanje (pravila,	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
veščine in strategije), ki ga je naša ekipa potrebovala za tekmovanje					
Trener je dobro komuniciral z mojim otrokom	☐	☐	☐	☐	☐
Trener je dobro komuniciral z mano	☐	☐	☐	☐	☐
Otroci-igralci ekipe so spoštovali trenerja	☐	☐	☐	☐	☐
Trener je pomagal razviti otrokom-igralcem njihove individualne veščine	☐	☐	☐	☐	☐
Trener je učil in poudarjal pomen poštenosti in športnega vedenja	☐	☐	☐	☐	☐
Trener je spodbujal in razvijal pripadnost k ekipi (vsi enakovredni v ekipi, v slogi je moč)	☐	☐	☐	☐	☐
Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe	☐	☐	☐	☐	☐

IF (9)

Q26 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami. Pomislite na PRETEKLO SEZONO!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

TRENINGI, TEKME V PRETEKLI SEZONI ...

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Treningi so bili ravno dovolj dolgi	☐	☐	☐	☐	☐
Treningi so se končali ob predvideni uri	☐	☐	☐	☐	☐
Količina opravljenih ur na ledu je bila primerna (otrok opravil skupaj na treningih in tekmah)	☐	☐	☐	☐	☐
Ekipa mojega otroka je igrala pravo količino mesebojnih iger (znotraj kluba) in tekem (z drugimi klubi)	☐	☐	☐	☐	☐
Igralci- otroci iz drugih slovenskih klubov so bili na približno enakem kakovostnem nivoju	☐	☐	☐	☐	☐
Igralci- otroci iz tujih neslovenskih klubov so bili na približno enakem kakovostnem nivoju	☐	☐	☐	☐	☐
Vodja/direktor kluba je prišel na tekme podpirat našo ekipo	☐	☐	☐	☐	☐

IF (9)

Q27 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami. Pomislite na PRETEKLO SEZONO!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

ŠPORTNO VEDENJE V PRETEKLI SEZONI

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Moj otrok je pokazal dobro športno vedenje ob zmagah in porazih	☐	☐	☐	☐	☐
Trener mojega otroka je pokazal poštenost in športno vedenje ob zmagah in porazih	☐	☐	☐	☐	☐
Videl sem našega trenerja vpiti na mojega otroka na treningih in tekmah	☐	☐	☐	☐	☐
Videl sem našega trenerja vpiti na drugega otroka na treningih in tekmah	☐	☐	☐	☐	☐
Videl sem našega trenerja uporabljati neprimerno in žaljivo izrazoslovje	☐	☐	☐	☐	☐
Videl sem našega trenerja čestitati nasprotni ekipi ob zmagi ali porazu	☐	☐	☐	☐	☐
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so vpili na našega trenerja	☐	☐	☐	☐	☐
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so poskušali "trenirati s tribune"	☐	☐	☐	☐	☐
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so uporabljali neprimerno in žaljivo izrazoslovje	☐	☐	☐	☐	☐
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so čestitali staršem nasprotnne ekipe/kluba	☐	☐	☐	☐	☐
Preteklo sezono sem uporabljal neprimerno in žaljivo izrazoslovje	☐	☐	☐	☐	☐
Preteklo sezono sem pokazal športno vedenje na vseh tekmah (doma in na tujem), ob zmagah in porazih	☐	☐	☐	☐	☐

IF (10)

Q28 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate s TRDITVAMI!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Več časa porabim za razmišljanje in govorjenje o otrokovem športnem napredku kot o njegovem šolskem napredku	☐	☐	☐	☐	☐
Mislím, da bi moral moj otrok igrati v bolj tekmovalnem okolju	☐	☐	☐	☐	☐
Bolj uživam v otrokovem športu kot otrok sam	☐	☐	☐	☐	☐
Pogosto imam občutek, da preveč intenzivno vpeti starši odvezemajo osnovni čar otroškega športa- zabavo	☐	☐	☐	☐	☐
Celotni letni znesek za športni program hokeja na ledu (upoštevana samo članarina) je za starše relativno drag v primerjavi z drugimi skupinskimi športi	☐	☐	☐	☐	☐
Koristi, ki jih ima otrok z vključitvijo v klub/igranje hokeja na ledu, odtehtajo celotni letni znesek (članarina, prevozi, oprema, ...), ki ga naša družina nameni za otrokovo igranje hokeja na ledu	☐	☐	☐	☐	☐
Celotni letni znesek za športni program hokeja na ledu (upoštevana samo članarina) bi se lahko dvignila za največ 20%, če bi se v sklopu programa uvedlo dodatno učenje enega ali dveh tujih jezikov	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da je potrebno za otroka najeti dodatnega osebnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program kljuba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunškega razreda	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da lahko sam uredim vse potrebno za predstavitev/preizkus mojega otroka na hokejsko bolj zanimivem tržišču in manager niti ni tako potreben	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da je moj otrok talentiran za igranje hokeja na ledu	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da bi moj otrok lahko nekega dne prejel štipendijo za igranje hokeja na ledu	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da bi moj otrok lahko nekega dne postal profesionalc	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
mednarodnega/vrhunskega razreda z letno pogodbo nad 100.000 EUR neto					
Menim, da bi moj otrok moral tekmovati na mednarodnem/vrhunskem nivoju vsaj 5 let, da bi lahko uspešno in brez stresa napravil preskok iz športnega v vsakdanje življenje	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da bi moj otrok moral tekmovati na mednarodnem/vrhunskem nivoju vsaj 10 let, da bi si zagotovil eksistenco za celotno življenje	☐	☐	☐	☐	☐
Otrokov šport pozitivno vpliva na naše družinsko življenje (zblíževanje družinskih članov, se bolje razumemo)	☐	☐	☐	☐	☐

IF (11)

Q29 - Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določen MOTIV pomemben!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, ..., 5- Zelo je pomembno)

	1 Sploh ni pomembno	2 Ni pomembno	3 Niti pomembno, niti nepomembno	4 Pomembno	5 Zelo je pomembno
Da je otrok aktiven	☐	☐	☐	☐	☐
Da se nauči novih veščin	☐	☐	☐	☐	☐
Da je v kondiciji	☐	☐	☐	☐	☐
Da je zdrav	☐	☐	☐	☐	☐
Da ustvari in ima nove prijatelje	☐	☐	☐	☐	☐
Da se zabava	☐	☐	☐	☐	☐
Da izstopa v primerjavi z ostalimi sovrstniki	☐	☐	☐	☐	☐
Da zmaga na tekmovanjih	☐	☐	☐	☐	☐
Da dobi štipendijo	☐	☐	☐	☐	☐
Da je del ekipe	☐	☐	☐	☐	☐
Da tekmuje	☐	☐	☐	☐	☐
Da se nauči nekaj o sebi	☐	☐	☐	☐	☐
Da se nauči razumeti z drugimi	☐	☐	☐	☐	☐
Da se nauči samokontrole	☐	☐	☐	☐	☐
Kot priprava za služenje denarja v športu	☐	☐	☐	☐	☐
Da bi bil izbran v boljšo ekipo (nova stopnička v športni	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh ni pomembno	2 Ni pomembno	3 Niti pomembno, niti nepomembno	4 Pomembno	5 Zelo je pomembno
karieri)					
Da se dobro počuti	☐	☐	☐	☐	☐
Da pridobi na samozavesti	☐	☐	☐	☐	☐
Ker ima rad šport	☐	☐	☐	☐	☐

IF (11)

Q30 - Ocenite v kolikšni meri se strinjate, da je vaš OTROK z UDELEŽBO v športu pridobil različne osebne, družabne in fizične-telesne KORISTI!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, ..., 5- Povsem se strinjam)

	1 Sploh se ne strinjam	2 Se ne strinjam	3 Niti strinjam, niti ne strinjam	4 Se strinjam	5 Povsem se strinjam
Pozitivna samopodoba	☐	☐	☐	☐	☐
Osebna odgovornost (razvijanje delovne etike, predanost, organizacija ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Športno vedenje	☐	☐	☐	☐	☐
Prijateljstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Timsko delo in sodelovanje	☐	☐	☐	☐	☐
Naučiti spoštovati avtoriteto	☐	☐	☐	☐	☐
Vključevanje v šoli/vrtcu (boljše vključevanje v različne šolske in aktivnosti v vrtcu)	☐	☐	☐	☐	☐
Razvoj osnovnih športnih spretnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravje in dobro počutje	☐	☐	☐	☐	☐

IF (12)

Q31 - Prosim označite, koliko približno znaša NETO MESEČNI dohodek VSEH ČLANOV vašega gospodinjstva (to je dohodek VSEH ČLANOV gospodinjstva SKUPAJ)?

- do pod 500 evrov neto
- od 500 do pod 800 evrov neto
- od 800 do pod 1100 evrov neto
- od 1100 do pod 1400 evrov neto
- od 1400 do pod 1700 evrov neto
- od 1700 do pod 2000 evrov neto
- od 2000 do pod 2300 evrov neto
- od 2300 do pod 2600 evrov neto
- od 2600 do pod 2900 evrov neto
- od 2900 do pod 3200 evrov neto
- od 3200 naprej evrov neto

ne želim odgovoriti

IF (12)

Q32 - Prosim označite, koliko v povprečju PORABITE na LETO za otrokovo udejstvovanje v izbranem športu (članarina, prevozi na treninge in tekme, nakup opreme, campi, ...)?

- do pod 500 evrov
- od 500 do pod 800 evrov
- od 800 do pod 1100 evrov
- od 1100 do pod 1400 evrov
- od 1400 do pod 1700 evrov
- od 1700 do pod 2000 evrov
- od 2000 do pod 2300 evrov
- od 2300 do pod 2600 evrov
- od 2600 do pod 2900 evrov
- od 2900 do pod 3200 evrov
- od 3200 naprej evrov
- ne želim odgovoriti

IF (13)

Q33 - Ocenite v kolikšni meri je določeno VEDENJE značilno za vas (pomislite kako bi vas ocenil vaš otrok ali trener vašega otroka)!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše vedenje. 1- Sploh ni značilno za mene, ..., 5- Je zelo značilno za mene)

	1	2	3	4	5
	Sploh ni značilno za mene				Je zelo značilno za mene
Bolj poudarjam razvoj mojega otroka in zabavo kot zmagovanje	☐	☐	☐	☐	☐
Imam pričakovanja, ki so za mojega otroka športnika realistična	☐	☐	☐	☐	☐
Redko kritiziram otroka v zvezi s športom	☐	☐	☐	☐	☐
Dovoljujem otroku, da je odgovoren za svojo športno pripravo (ne delam vse namesto njega/nje- nosim torbo, napolnim bidon z vodo, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Izogibam se, da bi postal trener svojemu otroku	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam ljubezen in podporo otroku ne glede na njeno/njegovo uspešnost v športu	☐	☐	☐	☐	☐
Poudarjam pomembnost trdega dela pri mojem otroku	☐	☐	☐	☐	☐
Omogočam otroku, da se seznanj z različnimi športi	☐	☐	☐	☐	☐
Imam primeren vidik/pogled na uspeh	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
	Sploh ni značilno za mene				Je zelo značilno za mene
(ga jemljem z rezervo/zadržkom)					
Prikazujem pozitiven in optimističen starševski stil	☐	☐	☐	☐	☐
Izogibam se, da bi dovolil, da bi otrokov šport prevladal nad celotnim življenjem otroka	☐	☐	☐	☐	☐
Smatram, da je otrok odgovoren za slabo in nešportno vedenje	☐	☐	☐	☐	☐
Primerno priganjam/potiskam otroka, ko je len in ne dela dovolj trdo	☐	☐	☐	☐	☐
Vzpodbujam otroka, da išče nove izzive in priložnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Izogibam se izvajanju pritiska za zmago	☐	☐	☐	☐	☐
Sem zgled za aktiven način življenja	☐	☐	☐	☐	☐
Poudarjam osnovne vrednote, kot npr. če nameravaš nekaj narediti, naredi to prav	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam prevoz, finančno in logistično podporo	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam veliko spodbudo otroku z zavedanjem in priznanjem za tisto kar dela prav	☐	☐	☐	☐	☐
Poskušam narediti športno izkušnjo zabavno	☐	☐	☐	☐	☐
Izogibam se skušnjavi, da bi se večina pogovorov doma nanašala na otrokov šport	☐	☐	☐	☐	☐
Obnašam se mirno in zaupam v otroka ko tekmuje	☐	☐	☐	☐	☐
Izogibam se temu, da bi otrokov šport jemal kot investicijo od katere nekaj pričakujem	☐	☐	☐	☐	☐
Ravnam, postopam in se obnašam do otroka enako v primeru zmag ali porazov	☐	☐	☐	☐	☐
Zagotavljam otroku več kot dovolj priložnosti in sredstev za uspešnost v športu	☐	☐	☐	☐	☐
Dovoljujem otroku, da tudi sam sprejema odločitve/ima nekaj besede pri športni aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Poskušam zadržati moje osebne interese v športu za sebe, kot sekundarne v odnosu do otroka	☐	☐	☐	☐	☐
Poskušam se izogniti, da bi šport postal preveč pomemben in da bi se vse vrtelo okoli njega	☐	☐	☐	☐	☐
Mojega otroka smatram najprej kot	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
	Sploh ni značilno za mene				Je zelo značilno za mene
otroka in šele nato kot športnika					
Izogibam se kritiziranju otroka takoj po tekmovanju ali med vožnjo domov	☐	☐	☐	☐	☐

IF (13)

Q34 - Ocenite v kolikšni meri določeno VEDENJE velja za vas!

(Na lestvici od 1 do 4 ovrednotite vaše vedenje. 1- Nikoli ne velja, ..., 4- Vedno velja)

	1	2	3	4
	Nikoli ne velja	Občasno velja	Večinoma velja	Vedno velja
Postanem zelo razočaran in jezen, ko moj otrok igra pod svojimi zmožnostmi	☐	☐	☐	☐
Po vsaki tekmi dam otroku kritično oceno njene/njegove igre	☐	☐	☐	☐
Če otroka nebi priganjal, ona/on nebi treniral	☐	☐	☐	☐
Če se moj otrok ne odlikuje in zmaguje, vidim zelo malo smisla za njeno/njegovo sodelovanje v športu	☐	☐	☐	☐
Lahko sem zelo kritičen, ko dela moj otrok napake ali izgublja	☐	☐	☐	☐
Športne cilje postavljam skupaj z otrokom	☐	☐	☐	☐
Mislim, da je moja naloga, da motiviram otroka, da bi postal boljši	☐	☐	☐	☐
Počutim se jezno in v zadregi, ko moj otrok slabo igra	☐	☐	☐	☐
Najpomembnejša stvar pri udeležbi mojega otroka v športu je zabava	☐	☐	☐	☐
Zalo se razburim ob slabih odločitvah sodnikov	☐	☐	☐	☐
Večina trenerjev ne ve o čem govore	☐	☐	☐	☐
Vodim dnevnik uspešnosti, statistiko uspešnosti igranja otroka, da lahko spremljamo njen/njegov napredek	☐	☐	☐	☐
Počutim se krivo za nekatere stvari, ki jih povem otroku po igri	☐	☐	☐	☐
Poskušam gledati večino treningov, da lahko popravljam otroka, ko dela napake	☐	☐	☐	☐
Ko mojemu otroku spodleti, naredi napako, čutim njeno/njegovo bolečino in razočaranje	☐	☐	☐	☐
Mislim, da je pomembno, da se moj otrok privadi na kričanje trenerjev, ker jim to pomaga kot priprava za življenje	☐	☐	☐	☐

	1 Nikoli ne velja	2 Občasno velja	3 Večinoma velja	4 Vedno velja
Moj življenjski partner in jaz se prepirava o tem kako jaz ravnam z hčerko/sinom v povezavi z njenim/njegovim športom	☐	☐	☐	☐
Poskušam pomagati otroku, da ima primeren pogled na svoje napake in šport	☐	☐	☐	☐
Nikoli nisem zelo zaskrbljen glede rezultata tekme v kateri igra moj otrok	☐	☐	☐	☐
Ne bom dovolil, da bi trener ponižal ali vpil na mojega otroka	☐	☐	☐	☐
Če se moj otrok nebi tako branil, ko mu želim podati povratno informacijo, bi lahko postal bistveno boljši športnik	☐	☐	☐	☐
Ni moja naloga, da vrednotim ali kritiziram otrokovo uspešnost pri igri	☐	☐	☐	☐
Čutim, da mi je otrok dolžan pokazati in doseči določen nivo uspešnosti zaradi vsega mojega žrtvovanja	☐	☐	☐	☐
Verjamem, da šport mojega otroka pripada mojemu otroku in ne meni	☐	☐	☐	☐
Želim si samo, da bi se otrok dobro počutil in bil vesel, ko igra	☐	☐	☐	☐

PRILOGA 2: Rezultati anketnega vprašalnika

Tabela 1: Športne vrednote – razvrstitev povprečnih vrednosti po pomembnosti

Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določena športna vrednota pomembna!			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, 2- Ni pomembno, 3- Niti pomembno, niti nepomembno, 4- Pomembno, 5- Zelo je pomembno)			
Športna vrednota	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Povezanost ekipe	Dvignem ekipo, ko je težka situacija	4,83	0,38
Zdravje in kondicija	Šport mi omogoča da sem v dobri kondiciji in dobrega zdravja	4,77	0,45
Poštenost	Sem pošten in ne goljufam	4,74	0,47
Športno vedenje	Sem uglajen, se športno vedem in nisem slab poraženec	4,74	0,50
Natančnost/vestnost	Sem zanesliv in dajem vse od sebe pri igranju ali tekmovanju	4,64	0,51
Prijateljstvo	Tam sem skupaj s prijatelji	4,62	0,63
Upoštevanje pogodbe (pravil, načel, norm)	Ne kvarim igre ali tekmovanja- upoštevam pravila, načela in norme	4,58	0,52
Zabava/uživanje	Uživam in se zabavam	4,58	0,60
Strpnost	Trudim se biti v dobrih odnosih z ostalimi ljudmi v mojem športu, čeprav jih ne maram	4,58	0,57
Poslušnost/ubogljivost	Delam kar mi rečejo	4,29	0,70
Sočutnost	Skrbi me za ljudi okoli mene v mojem športu	4,26	0,72
Samoaktualizacija	Med igranjem občutim "mravljinca" in se res dobro počutim	3,94	0,75
Osebni dosežek	Od sebe dam največ kar lahko	3,85	0,81
Dobra igra/predstava	Uživam ne glede na končni rezultat- izenačena tekma	3,84	0,81
Konformizem (sprejemanje in upoštevanje družbenih ali skupinskih norm zaradi osebnega udobja, koristi, prilagodljivosti)	Trudim se uskladiti s skupino	3,83	1,03
Dokazovanje (sposobnosti/veščin)	Dober sem v tehniki in veščinah	3,72	0,77
Javna podoba	Dobro izgledam	3,41	0,93
Zmagovanje	Zmagam ali premagam ostale ljudi	3,40	0,86

Tabela 2: Programski cilji – razvrstitev povprečnih vrednosti po pomembnosti

Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določen programski cilj pomemben!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, 2- Ni pomembno, 3- Niti pomembno, niti nepomembno, 4- Pomembno, 5- Zelo je pomembno)		
Programski cilj	Povp. ocena	Stand. odklon
Razvijanje gibalnih sposobnosti (koordinacija, hitrost, ravnotežje) otrok	4,70	0,47

se nadaljuje

nadaljevanje

Razvijanje samoodgovornosti otrok	4,65	0,51
Spodbujanje športnega vedenja, da otroci razvijajo moralna načela	4,64	0,54
Pomoč pri razvijanju pozitivne samopodobe otrok	4,63	0,50
Zagotavljanje varne in zabavne rekreacije otrok	4,56	0,60
Izboljšanje telesne pripravljenosti otrok preko športne udeležbe	4,44	0,61
Spodbujanje vseživljenske udeležbe v športu, z zgodnjim učenjem osnovnih veščin in zagotavljanje pozitivne izkušnje	4,32	0,66
Učenje otrok kako tekmovati in sodelovati	4,13	0,67
Razvijanje vodstvenih veščin otrok	3,83	0,86
Razvijanje motivacije otrok po dosežkih in želje, da stremijo k odličnosti	3,80	0,81
Zagotavljanje športno uspešnejšim otrokom vključitev v tekmovanja na višjih nivojih	3,56	0,94
Učenje otrok o športih, ki so značilni za naše kulturno okolje	3,43	0,97
Razvijanje zmagovalne miselnosti otrok z zmagami	3,16	0,98
Zagotavljanje možnosti vključitve celotne družine	3,12	1,00
Uživanje staršev otrok	2,90	1,09

Tabela 3: Principi programa – trditve (n=145)

Pri vsakem vprašanju izberite eno od dveh trditvev, ki najboljše opisuje program v vašem klubu!			
PRINCIPI PROGRAMA			
Vpr. 1:	Šport za vse ali šport samo za nadarjene	Štev.	%
Trd. 1:	Program je zasnovan tako, da omogoča vključitev čim večjega števila otrok. Tekmovanja in ekipe so organizirane in razvrščene po starostnih skupinah, spolu in sposobnostih.	134	92,4
Trd. 2:	Program je namenjen tistim otrokom, ki želijo v največji možni meri razviti svoje športne veščine in potencial. Tako kot šole spremljajo izobraževalno pot umsko nadarjenih otrok, tako tudi ta program ponuja možnosti za razvoj telesno nadarjenih otrok.	11	7,6
Skupaj		145	100
Vpr. 2:	Osredotočenost na otroke ali na odrasle	Štev.	%
Trd. 1:	Program je zasnovan in tudi voden za potrebe otrok. Vsaka odločitev je sprejeta na podlagi skrbnega upoštevanja potreb otrok in ne na podlagi upoštevanja potreb odraslih, ki so vključeni v program.	116	80,6
Trd. 2:	Čeprav je program namenjen otrokom ga omogočajo odrasli, ki ga tudi organizirajo in vodijo. Zato mora program zadovoljevati potrebe odraslih, ki premorejo zrelost in izkušnje ter znajo najboljše načrtovati športne izkušnje otrok.	28	19,4
Skupaj		144	100
Vpr. 3:	Usmerjenost v kvantiteto ali kvaliteto	Štev.	%
Trd. 1:	S programom je predvideno, da omogoča možnost športne udeležbe čim večjemu številu otrok, različnih starostnih skupin, spola in sposobnosti, v odvisnosti od virov, ki so na razpolago. Več kot je vključenih otrok v program, bolj je program uspešen.	104	73,2
Trd. 2:	S programom je predvideno, da se zagotovi čim boljše športno izkušnjo tistim, ki so v njega vključeni. Boljše je, da je v program vključenih manj otrok, ki pridobijo več od športa. Slabše je, da je v program vključenih več otrok, ki pridobijo manj od športa.	38	26,8

se nadaljuje

nadaljevanje

Skupaj		142	100
Vpr. 4:	Usmerjenost v učenje ali izvajanje	Štev.	%
Trd. 1:	Učenje športnih veščin , v razvojno primernem tempu in v skladu s pričakovanim napredkom, je bolj pomembno kot izvajanje teh veščin na tekmovanjih. Treningi in tekmovanja so priložnosti za učenje.	98	68,5
Trd. 2:	Program spodbuja izvajanje že naučenih športnih veščin otrok . Treningi zagotavljajo priložnosti za učenje športnih veščin. Namen treningov je, da se te športne veščine izvajajo na tekmovanjih.	45	31,5
Vpr. 5:		Štev.	%
Trd. 1:	Starše se odvrta od aktivnega sodelovanja , ker so preveč čustveno vpleteni in nagnjeni k pretiranemu poudarjanju zmagovanja. Program lahko zagotovi otrokom boljše športno izkušnjo brez vpletenosti staršev .	96	66,2
Trd. 2:	Starše se spodbuja, da sodelujejo pri vodenju programa . Že tako je veliko dejavnikov, ki razdiralno vplivajo na družino. Športni program mora zduževati družino.	49	33,8
Skupaj		145	100
Vpr. 6:	Rekreativni program ali Tekmovalni program	Štev.	%
Trd. 1:	Program je predvsem namenjen rekreaciji , tekmovalnost ni poudarjena. Zabava, družabna interakcija in sodelovanje so bolj pomembni kot razvoj odličnih gibalnih sposobnosti.	38	26,2
Trd. 2:	Program spodbuja zdravo konkurenco med otroki podobnih starosti. Konkurenca pozitivno vpliva na otroke in jih spodbuja, da si prizadevajo za odličnost . Otroci si prizadevajo za odličnost tako, da se zaobvežejo, da bodo predani razvoju gibalnih sposobnosti in da bodo obvladovali druge izzive športa.	107	73,8
Skupaj		145	100
Vpr. 7:	Razpršeno odločanje ali centralizirano odločanje	Štev.	%
Trd. 1:	Program je namenjen otrokom in njihovim družinam in mora upoštevati njihove potrebe . Vključevanje otrok in družin v razvoj principov in pravilnikov programa vodi tudi v večje sprejemanje programa iz njihove starni, hkrati pa se s tem zagotovi, da program ustreza njihovim potrebam.	32	22,2
Trd. 2:	Ker je skrbnik programa odgovoren za vodenje programa , na podlagi kvalifikacij, bodo principi in pravilniki programa določeni s strani skrbnika programa in vodstva organizacije/kluba.	112	77,8
Skupaj		144	100
Vpr. 8:	Usmerjenost v zmagovanje ali v sodelovanje	Štev.	%
Trd. 1:	Treniranje otrok z namenom zmagovanja , zasledovanja odličnosti, da si otroci prizadevajo in obvežejo osvojiti športne veščine, je edinstveni prispevek tega programa. Program priznava samo tiste otroke, ki dokazujejo svoje mojstrstvo preko zmagovanja.	31	21,5
Trd. 2:	Manj pomembno je ali otrok zmaga ali izgubi, bolj pomembno je njegovo sodelovanje . Preko sodelovanja v športu se bodo ne le zabavali, ampak tudi pridobili veliko dragocenih izkušenj, ki jim bodo koristile vse življenje. Program priznava in ceni vse otroke, ki sodelujejo, ne glede na to koliko zmagujejo ali izgubljajo.	113	78,5
Skupaj		144	100
Vpr. 9:	Sodelovanje samo sebi namen ali širši namen	Štev.	%

se nadaljuje

nadaljevanje

Trd. 1:	Ukvarjanje s športom, samo da se otrok ukvarja s športom. Osnovni namen programa je, da se otrok ukvarja s športom, ne glede na razlog zaradi katerega si otrok želi ukvarjati s športom.	25	17,2
Trd. 2:	Šport je pomembna institucija za druženje otrok, ki si prizadeva, da bi otroci postali produktivni člani družbe. Športni program je namenjen učenju gibalnih, psiholoških in družbenih veščin preko udeležbe v športu.	120	82,8
Skupaj		145	100

Tabela 4: Športna udeležba otrok/mladih (trditve – 7 postulatov)

Ocenite v kolikšni meri se strinjate s spodaj navedenimi trditvami športne udeležbe otrok/mladih!			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)			
Trditve	Športna udeležba otrok/mladih	Povp. ocena	Stand. odklon
Trd. 1:	V poznem mladostništvu (pri približno 16 letih), mladostniki že razvijejo potrebne telesne, kognitivne, družabne, čustvene in gibalne sposobnosti za visoko specializiran trening v enem športu.	4,38	0,74
Trd. 2:	Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih (6-12 let) vpliva na vzpostavitev širokega spektra gibalnih in kognitivnih izkušenj, ki jih otroci konec koncev lahko prenesejo v šport, ki jih najbolj zanima (osnovni šport).	4,16	0,88
Trd. 3:	Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih (različni športi/športna okolja nudijo različen socialni kontekst, izkušnje in priložnosti za socializacijo), ki večinoma ugodno vplivajo na pozitivni razvoj mladih.	4,06	0,86
Trd. 4:	Približno ob zaključku osnovne šole (pri približno 13 letih) bi morali imeti otroci možnost, da se odločijo ali se bodo specializirali v svojem priljubljenem športu ali pa bodo v njem nadaljevali na rekreativnem nivoju.	4,01	0,92
Trd. 5:	Velika količina usmerjene igre (otroci igrajo za zabavo, zaradi lastnega interesa in zanimanja, ne za medalje, aktivnost otrok je težko primerjati s kakršnokoli obliko strukturiranega treninga) v vzorčnih letih (6-12 let), je trdna podlaga za gradnjo notranje motivacije preko vključenosti v aktivnosti, ki so zabavne in ki spodbujajo uravnavanje/prilagajanje notranje motivacije.	3,96	0,96
Trd. 6:	Zgodnja diverzifikacija (otrok je vključen v dva ali več različnih športov v vzorčnih letih- 6 do 12 let) ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega/svetovnega razreda, pri športih kjer se doseže maksimalna športna učinkovitost po odraščanju (v odrasli dobi, na splošno v poznih 20 letih in začetku 30 let, po tistem ko otrok popolnoma odraste).	3,81	1,03
Trd. 7:	Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere in ima pozitiven vpliv na dolgoročno udeležbo v športu.	3,67	1,05

Tabela 5: Trenerji – uspešnost (kategorije)

Ocenite uspešnost trenerjev po spodnjih postavkah.			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite uspešnost. 1- Sploh ni uspešno, 2- Ni uspešno, 3- Niti uspešno, niti neuspešno, 4- Uspešno, 5- Zelo uspešno)			
Kategorije	Uspešnost trenerjev	Povp. ocena	Stand. odklon
Znanje	Poznavanje športa (pravila, veščine, strategije)	4,47	0,64
	Poučevanje veščin	4,20	0,72
	Popravljanje napak	3,58	1,00
Management	Izraba/izkoristek časa	4,01	0,82
	Vključenost otrok	3,98	0,78
	Organizacija aktivnosti	3,94	0,79
Komunikacija	Uporablja ustrezen/razumljiv jezik	4,27	0,68
	Posreduje jasna navodila	4,06	0,82
	Posluša druge- otroke, starše	3,38	0,93
Zdravje	Zagotavlja varno okolje	4,37	0,65
	Pravilno trenira otroke	4,06	0,85
	Sposoben dojemati čustva in samospoštovanje otrok	3,86	0,98
Samokontroka	Zunaji izgled/urejenost	4,23	0,70
	Nadzor nad čustvi	4,02	0,94
Odnos	Z otroki	4,34	0,80
	S starši	3,87	0,95
Motivacija	Kaže navdušenje pri treniranju (ni pasiven in ravnodušen)	3,97	0,96
	Primerno motivira otroke	3,95	0,93
Trenerjeva filozofija	Primeren vidik/pogled na poraz in zmago	4,08	0,90
	Stil treniranja	4,01	0,83
Skupaj	Skupna ocena trenerja	4,05	0,81

Tabela 6: Trener – aktivnosti (strinjanje s trditvami)

Ocenite v kolikšni meri se strinjate, da je trener dobro opravil različne aktivnosti!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)		
Aktivnost- trener	Povp. ocena	Stand. odklon
Sprejemal ustrezne varnostne ukrepe	4,28	0,72
Organiziral treninge in tekmovanja	4,26	0,74
Izkazoval samokontrolo	4,11	0,91
Ravnal pravično z vašim otrokom	4,05	0,93

se nadaljuje

nadaljevanje

Spodbujal in cenil vašega otroka	4,00	0,99
Učil učinkovito	3,98	0,87
Poskrbel, da zmagovanje ni najpomembnejši cilj športne udeležbe (najprej zabava, nato zmaga)	3,92	1,06
Komuniciral z vami	3,86	0,95
Pomagal otroku dvigniti samospoštovanje	3,82	1,03

Tabela 7: Dosežek – otrok (strinjanje s trditvami)

Ocenite v kolikšni meri se strinjate, da je bil vaš otrok deležen različnih dosežkov!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)		
Dosežek- otrok	Povp. ocena	Stand. odklon
Se je zabaval	4,41	0,67
Je izboljšal telesno pripravljenost	4,37	0,76
Se je naučil kako bolje igrati	4,28	0,73
Se je naučil sodelovati s soigralci	4,25	0,79
Se je naučil športnega vedenja	4,17	0,77
Je povečal motivacijo za nadaljevanje v tem športu	4,14	0,88
Se je naučil kako primerno tekmovati	4,03	0,86
Je razvil vodstvene sposobnosti	3,42	0,94

Tabela 8: Vedenje staršev pred, med in po tekmovanju

Ocenite v kolikšni meri izvajate določene aktivnosti pred, med in po tekmovanju!						
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite kako pogosto izvajate določene aktivnosti. 1- Sploh ne uporabljam: 0%, 2- Uporabljam redko v cca. 25% primerov, 3- Uporabljam v cca. 50% primerov, 4- Uporabljam v cca. 75% primerov, 5- Zelo uporabljam: v 100% primerov)						
Izvajam aktivnosti	Vedenje	1. (0%)	2. (25%)	3. (50%)	4. (75%)	5. (100%)
Pred tekmovanjem		%	%	%	%	%
Nudim otroku praktične informacije v zvezi s prehrano in ogrevanjem	Želeno	9,7	20,7	26,9	31,7	11
Zagotavljam, da je otrok fizično pripravljen na tekmovanje (npr. pride pravočasno, z ustrezno opremo in primerno nahranjen)	Želeno	0,7	0	3,5	18,8	77,1
Zagotavljam otroku tehnične in taktične nasvete, če imam ustrezno znanje	Želeno	20,1	28,5	14,6	23,6	13,2
Poskrbim za otrokovo duševno pripravo (npr. ugotovim ali otrok želi biti tih ali govoriti pred tekmovanjem)	Želeno	7	7,7	15,4	37,8	32,2

se nadaljuje

nadaljevanje

Dajem kakršnekoli komentarje, ki se nanašajo na otrokovo uspešnost pri igri	Neželeno	16	23,6	22,9	28,5	9
Posredujem otroku kakršnakoli pričakovanja v zvezi z zmagovanjem (npr. s katerim klubom igra v naslednjem tednu/mesecu/prihodnjič, kako dober je ta kljub in igralci, ...)	Neželeno	30,1	26,6	16,8	21	5,6
Zagotavljam otroku tehnične in taktične nasvete, čeprav nimam ustreznega znanja	Neželeno	60,1	21,7	9,1	6,3	2,8

Izvajam aktivnosti	Vedenje	1.	2.	3.	4.	5.
		(0%)	(25%)	(50%)	(75%)	(100%)
Med tekmovanjem		%	%	%	%	%
Obnašam se v skladu s pravili, predpisi in bontonom v športu	Želeno	0	0,7	3,4	26,2	69,7
Podpiram (s ploskanjem) obe ekipi in igralce	Želeno	0,7	1,4	9,7	23,6	64,6
Poskrbim, da je neverbalno vedenje (gibi rok, izraz na obrazu) usklajeno z verbalno/besedno podporo	Želeno	4,9	4,2	9,9	33,1	47,9
Ohranjam pozitivno razpoloženje in govoricu telesa	Želeno	0	1,4	4,9	39,9	53,8
Obiskujem tekme in usmerjam pozornost v igro	Želeno	0	0,7	9,2	31,7	58,5
Bolj podpiram trud kot uspešnost v igri/rezultat	Želeno	0	0	6,3	19,7	73,9
Ohranjam kontrolo nad čustvi (pozitivnimi ali negativnimi)	Želeno	0	1,4	8,5	45,1	45,1
Pomagam, da se celotna ekipa počuti prijetno (podpiram vse igralce)	Želeno	0	0	4,9	22,4	72,7
Govorim s sodniki samo, če je otrok v nevarnosti. Pohvalim sodnike za dobre odločitve.	Želeno	57	9,2	5,6	12	16,2
Pohvalim dobre predstave/igro in zagotavljam vzpodbudo po slabši izvedbi večšin	Želeno	2,1	3,5	9,9	27,55	57
Sem součuten in upoštevam čustva vseh otrok preden dam vzpodbudo	Želeno	3,5	4,9	15,5	28,9	47,2
Če otrok prosi za nasvet, ga dam ko otroci niso več na igrišču	Želeno	7	8,5	16,2	27,5	40,8
Ustrahujem nasprotnike (npr. kritiziram ali ogrožam otroke nasprotne ekipe)	Neželeno	96,5	0,7	1,4	0,7	0,7
Prikazujem odkrit interes za rezultat/izid tekme	Neželeno	32,2	18,2	20,3	16,8	12,6
Usmerjam pozornost na sebe (npr. pretirana vpletenost, kritičnost, vznemirjenje, navdušenje)	Neželeno	74,1	11,2	9,8	2,8	2,1
Postavljam svojega otroka v središče pozornosti	Neželeno	75,5	14,7	8,4	0	1,4
Krtiziram svojega otroka ali ekipo	Neželeno	69,9	21,7	7,7	0,7	0
Izkazujem negativna čustva med tekmami (npr. uporabljam negativno barvo glasu, ko dajem povratno informacijo)	Neželeno	78,3	17,5	2,8	1,4	0
Treniram otroka v kakršnikoli obliki (dajanje pripomb s tribune ali med odmori)	Neželeno	78,3	14,7	4,9	2,1	0
Prepiram se s sodniki, trenerji ali ostalimi starši	Neželeno	96,5	1,4	1,4	0,7	0
Nasprotujem trenerjevim odločitvam	Neželeno	89,5	7,7	2,8	0	0

se nadaljuje

nadaljevanje

Poniževalno se obnašam do nasprotne ekipe (npr. posmehovanje, roganje)	Neželeno	97,9	1,4	0,7	0	0
Motim otroke med igro- vplivam na njihovo koncentracijo (npr. mahanje otrokom med igro)	Neželeno	92,3	2,8	4,2	0,7	0
Vdiram v tekmovalni prostor ali garderobo (npr. želim kontaktirati trenerja, sodnike, otroke)	Neželeno	96,5	2,8	0,7	0	0

Izvajam aktivnosti	Vedenje	1.	2.	3.	4.	5.
		(0%)	(25%)	(50%)	(75%)	(100%)
Po tekmovanju		%	%	%	%	%
Zagotavljam otroku povratne informacije v zvezi z vloženim trudom in odnosom	Želeno	6,2	9,7	12,4	42,8	29
Zagotavljam otroku pozitivne in realne povratne informacije (npr. izpostavim v čem je bil dober/uspešen, vendar ne pretiram s pozitivno hvalo, če otrok ni dober/uspešen)	Želeno	2,1	9	17,2	45,5	26,2
Počakam, da je otrok pripravljen sprejeti povratno informacijo	Želeno	4,2	6,3	19,4	34,7	35,4
Kritiziram otroke v povezavi z njihovo uspešnostjo pri igri	Neželeno	54,5	30,3	10,3	3,4	1,4
Prenašam krivdo za izid/rezultat tekme na ostale (npr. na sodnika, druge zunanje dejavnike)	Neželeno	79,3	18,6	1,4	0,7	0
Osredotočam se na negativne vidike, ki so povezani z uspešnostjo pri igri	Neželeno	72,4	22,1	2,8	2,8	0
Kritiziram soigralce otroka ali igralce nasprotne ekipe, ko so v bližini	Neželeno	97,9	2,1	0	0	0

Tabela 9: Stres (kategorije) – vpliv na starše

Ocenite v kolikšni meri vplivajo na vas različni dejavniki- povzročitelji stresa (stresorji) !			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite kako močno vplivajo na vas različni stresorji. 1- Sploh ne vpliva, 2- Ne vpliva, 3- Niti vpliva, niti ne vpliva, 4- Vpliva, 5- Zelo močno vpliva)			
Tekmovalni stresorji- kategorija strea			
Specifični povzročitelji stresa	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Vedenje in odnos nasprotnikov	Biti priča neprimernemu vedenju ali negativnemu odnosu nasprotnika (npr. ustrahovanje, nadlegovanje)	3,66	1,00
Vedenje in odnos otroka	Biti priča neprimernemu vedenju ali negativnemu odnosu otroka (npr. metanje hokejske palice)	3,60	1,04
Drugi starši	Biti priča kako starši reagirajo med seboj ali videti negativno reagiranje med starši in otroci	3,45	1,03
Mentalno/duševno stanje otroka	Biti priča otrokovemu duševnemu stanju pred in med tekmo (npr. ali se otrok veseli tekme, ni preveč zaskrbljen)	3,35	1,07
Soočanje z rezultatom tekme/igre	Biti priča posledicam zmagovanja ali izgubljanja otrok na tekmovanjih (npr. vedeti kaj povedati otroku po tekmi)	3,15	1,07
Uspešnost otroka pri igri	Biti priča neuspešni igri otroka in njegovemu odzivu/spopadanju s tem (npr. reakcija, ko zgreši 3 dobre priložnosti za gol)	2,74	1,08

se nadaljuje

nadaljevanje

Organizacijski stresorji- kategorija stresa			
Specifični povzročitelji stresa	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Poškodbe	Ravnanje s poškodbami in njihove dolgoročne posledice (npr. obraba sklepov, pretresi možganov)	3,70	1,07
Treniranje in trenerji	Vprašanja povezana s programom treniranja in trenerji (npr. ali je program treniranja primeren, ali so so trenerji dovolj usposobljeni za delo z otroki, ali se trenerji razumejo z otroki)	3,17	1,17
Finačne zahteve/obremenitev	Dejavniki povezani s stroški udeležbe v športu (npr. stroški članarin, opreme, prevozov vodijo v finančno nestabilnost družine)	3,10	1,21
Športni klub/i	Klub in organizacijska podpora kluba ter preskrbovanje informacij s strani kluba	3,10	1,08
Časovne zahteve/obremenitev	Časovna obveza staršev za športno udeležbo otroka (npr. 4 treningi na teden, 3 sobote zaporedoma turnir)	3,01	1,26
Tekmovanja	Logistični dejavniki, ki se nanašajo na tekmovanja (npr. lokacije tekmovanj- starši sami vozijo otroke na tekmovanja, ker prevoz v klubu ni organiziran)	2,97	1,19
Razvojni stresorji- kategorija stresa			
Specifični povzročitelji stresa	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Otrokov vsesplošni razvoj	Sprejemanje odločitev, ki vplivajo na dolgoročni razvoj otroka v prihodnosti (npr. kaj je pravilna izbira za mojega otroka)	3,58	1,08
Šolanje/izobrazba	Usklajevanje šolskih in športnih obveznosti (npr. odločitev glede izobrazbe, nadaljevanja šolanja)	3,49	1,12
Športna prihodnost otroka	Sprejemanje odločitev, ki vplivajo na športni razvoj otroka v prihodnosti (npr. izbira pravega trenerja, okolja za treniranje)	3,20	1,10

Tabela 10: Strinjanje staršev s trditvami (pretekla sezona)

Ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami. Pomislite na to preteklo sezono!			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)			
V pretekli sezoni ...	Povp. ocena	Stand. odklon	
Na splošno je otrok rad igral v ekipi/klubu	4,60	0,64	
Moj otrok je imel rad trenerja	4,38	0,85	
Moj otrok se je veliko naučil z igranjem tega športa- hokeja	4,38	0,73	
Zadovoljen sem bil s količino igralnega časa mojega otroka	4,32	0,85	
Počutim se zadovoljen z razvojem veščin mojega otroka	4,23	0,83	
Moj otrok je bil v vseh pogledih enakovredno obravnavan (na treningih in tekmah)	4,01	1,08	
Trener v pretekli sezoni ...	Povp. ocena	Stand. odklon	
Otroci-igralci ekipe so spoštovali trenerja	4,26	0,79	
Trener je imel ustrezno znanje (pravila, veščine in strategije), ki ga je naša ekipa potrebovala za tekmovanje	4,23	0,91	
Trener je učil in poudarjal pomen poštenosti in športnega vedenja	4,17	0,89	
Trener je dobro komuniciral z mojim otrokom	4,11	0,97	
Trener je spodbujal in razvijal pripadnost k ekipi (vsi enakovredni v ekipi, v slogi je moč)	4,01	1,08	

se nadaljuje

nadaljevanje

Trener je dobro komuniciral z mano	3,90	1,02
Trener je pomagal razviti otrokom-igralcem njihove individualne veščine	3,86	1,00
Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe	3,34	1,17
Treningi, tekme v pretekli sezoni ...	Povp. ocena	Stand. odklon
Treningi so se končali ob predvideni uri	4,54	0,65
Količina opravljenih ur na ledu je bila primerna (otrok opravil skupaj na treningih in tekmah)	4,22	0,79
Treningi so bili ravno dovolj dolgi	4,17	0,78
Ekipa mojega otroka je igrala pravo količino mesebojnih iger (znotraj kluba) in tekem (z drugimi klubi)	3,94	0,97
Igralci- otroci iz drugih slovenskih klubov so bili na približno enakem kakovostnem nivoju	3,62	1,00
Igralci- otroci iz tujih neslovenskih klubov so bili na približno enakem kakovostnem nivoju	3,45	1,02
Vodja/direktor kluba je prišel na tekme podpirat našo ekipo	2,68	1,27
Športno vedenje v pretekli sezoni ...	Povp. ocena	Stand. odklon
Videl sem našega trenerja čestitati nasprotni ekipi ob zmagi ali porazu	4,49	0,85
Preteklo sezono sem pokazal športno vedenje na vseh tekmah (doma in na tujem), ob zmagah in porazih	4,41	0,77
Trener mojega otroka je pokazal poštenost in športno vedenje ob zmagah in porazih	4,39	0,71
Moj otrok je pokazal dobro športno vedenje ob zmagah in porazih	4,21	0,68
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so poskušali "trenirati s tribune"	3,70	1,16
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so čestitali staršem nasprotne ekipe/kluba	3,28	1,28
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so uporabljali neprimerno in žaljivo izrazoslovje	3,18	1,28
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so vpili na našega trenerja	2,42	1,30
Videl sem našega trenerja vpiti na drugega otroka na treningih in tekmah	2,24	1,32
Videl sem našega trenerja vpiti na mojega otroka na treningih in tekmah	2,08	1,30
Videl sem našega trenerja uporabljati neprimerno in žaljivo izrazoslovje	1,57	0,94
Preteklo sezono sem uporabljal neprimerno in žaljivo izrazoslovje	1,42	0,82

Tabela 11: Strinjanje staršev s trditvami

Ocenite v kolikšni meri se strinjate s trditvami!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)		
Trditve- starši	Povp. ocena	Stand. odklon
Pogosto imam občutek, da preveč intenzivno vpeti starši odvezemajo osnovni čar otroškega športa- zabavo	4,00	1,03
Koristi, ki jih ima otrok z vključitvijo v klub/igranje hokeja na ledu, odtehtajo celotni letni znesek (članarina, prevozi, oprema, ...), ki ga naša družina nameni za otrokovo igranje hokeja na ledu	3,85	0,93
Menim, da je moj otrok talentiran za igranje hokeja na ledu	3,57	0,78

se nadaljuje

nadaljevanje

Otrokov šport pozitivno vpliva na naše družinsko življenje (zblíževanje družinskih članov, se bolje razumemo)	3,52	0,94
Celotni letni znesek za športni program hokeja na ledu (upoštevana samo članarina) je za starše relativno drag v primerjavi z drugimi skupinskimi športi	3,39	1,10
Menim, da bi moj otrok lahko nekega dne prejel štipendijo za igranje hokeja na ledu	3,12	0,88
Celotni letni znesek za športni program hokeja na ledu (upoštevana samo članarina) bi se lahko dvignila za največ 20%, če bi se v sklopu programa uvedlo dodatno učenje enega ali dveh tujih jezikov	2,86	1,37
Menim, da bi moj otrok moral tekrovati na mednarodnem/vrhunskem nivoju vsaj 10 let, da bi si zagotovil eksistenco za celotno življenje	2,81	1,16
Menim, da bi moj otrok lahko nekega dne postal profesionalac mednarodnega/vrhunskega razreda z letno pogodbo nad 100.000 EUR neto	2,78	0,85
Menim, da je potrebno za otroka najeti dodatnega osebnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program kljuba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunskega razreda	2,71	1,39
Menim, da bi moj otrok moral tekrovati na mednarodnem/vrhunskem nivoju vsaj 5 let, da bi lahko uspešno in brez stresa napravil preskok iz športnega v vsakdanje življenje	2,50	1,01
Več časa porabim za razmišljanje in govorjenje o otrokovem športnem napredku kot o njegovem šolskem napredku	2,24	1,12
Mislim, da bi moral moj otrok igrati v bolj tekrovalnem okolju	2,10	0,94
Menim, da lahko sam uredim vse potrebno za predstavitev/preizkus mojega otroka na hokejsko bolj zanimivem tržišču in manager niti ni tako potreben	1,94	1,02
Bolj uživam v otrokovem športu kot otrok sam	1,82	1,00

Tabela 12: Pomembnost motivov - starši

Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določen motiv pomemben!		
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, 2- Ni pomembno, 3- Niti pomembno, niti nepomembno, 4- Pomembno, 5- Zelo je pomembno)		
Motivi- starši (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
Da je zdrav	4,79	0,46
Da se dobro počuti	4,76	0,44
Da se zabava	4,75	0,45
Ker ima rad šport	4,72	0,50
Da je otrok aktiven	4,68	0,50
Da pridobi na samozavesti	4,66	0,52
Da se nauči razumeti z drugimi	4,65	0,52
Da se nauči samokontrole	4,64	0,55
Da se nauči nekaj o sebi	4,56	0,59
Da ustvari in ima nove prijatelje	4,55	0,55
Da je del ekipe	4,54	0,59
Da se nauči novih veščin	4,52	0,52
Da je v kondiciji	4,49	0,59

se nadaljuje

nadaljevanje

Da tekmuje	3,91	0,82
Da zmaguje na tekmovanjih	2,79	0,99
Da bi bil izbran v boljše ekipo (nova stopnička v športni karieri)	2,71	1,08
Da dobi stipendijo	2,58	1,07
Da izstopa v primerjavi z ostalimi sovrstniki	2,51	0,95
Kot priprava za služenje denarja v športu	2,21	0,98

Tabela 13: Koristi - otrok (strinjanje s trditvami)

Ocenite v kolikšni meri se strinjate, da je vaš otrok z udeležbo v športu pridobil različne osebne, družabne in fizične-telesne koristi!			
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)			
Osebne koristi	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Športno vedenje	Učenje pomembnosti spoštovanja pravil in športnega vedenja	4,46	0,62
Osebna odgovornost (razvijanje delovne etike, predanost, organizacija ...)	Razvijanje delovne etike, predanost, organizacija, upravljanje s časom	4,38	0,71
Pozitivna samopodoba	Pridobivanje občutka kdo so, kaj lahko dosežejo, krepitev samozavesti	4,28	0,76
Družabne koristi	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Prijateljstvo	Spoznavanje drugih otrok in sklepanje prijateljstev	4,46	0,69
Timsko delo in sodelovanje	Učiti delovanja v skupini, sodelovanje z drugimi otroci in razvoj tolerance do drugih	4,43	0,71
Naučiti spoštovati avtoriteto	Razvijanje spoštovanja do avtoritete, učenje sodelovanja z odraslimi izven družine, učenje sprejemanja navodil in poslušanje trenerjev	4,37	0,80
Vključevanje v šoli/vrtcu (boljše vključevanje v različne šolske in aktivnosti v vrtcu)	Razumevanje z vrstniki, gre bolje v šoli/vrtcu, bolj osredotočeni, prikazovanje timskega dela v šoli/vrtcu	4,12	0,87
Telesne/fizične koristi	Opis	Povp. ocena	Stand. odklon
Zdravje in dobro počutje	Priložnost, da so telesno aktivni, kurijo odvečno energijo, razvoj zdrave telesne samopodobe in zdravih navad	4,58	0,64
Razvoj osnovnih športnih spretnosti	Razvijanje vrste športnih spretnosti in telesnih sposobnosti	4,45	0,63

Tabela 14: Vedenje staršev (vprašalnik A) - 30 trditev (n=143)

Ocenite v kolikšni meri je določeno vedenje značilno za vas (pomislite kako bi vas ocenil vaš otrok ali trener vašega otroka)!
(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše vedenje. 1- Sploh ni značilno za mene, ..., 5- Je zelo značilno za mene)

se nadaljuje

nadaljevanje

Vedenje staršev (vprašalnik A)- 30 trditev (n=143)	Povp. ocena	Stand. odklon
Zagotavljam prevoz, finančno in logistično podporo	4,73	0,62
Zagotavljam ljubezen in podporo otroku ne glede na njeno/njegovo uspešnost v športu	4,67	0,70
Mojega otroka smatram najprej kot otroka in šele nato kot športnika	4,63	0,64
Zagotavljam veliko spodbudo otroku z zavedanjem in priznanjem za tisto kar dela prav	4,55	0,59
Izogibam se temu, da bi otrokov šport jemal kot investicijo od katere nekaj pričakujem	4,42	1,00
Poskušam zadržati moje osebne interese v športu za sebe, kot sekundarne v odnosu do otroka	4,42	0,76
Omogočam otroku, da se seznanj z različnimi športi	4,40	0,80
Ravnam, postopam in se obnašam do otroka enako v primeru zmag ali porazov	4,40	0,82
Dovoljujem otroku, da tudi sam sprejema odločitve/ima nekaj besede pri športni aktivnosti	4,40	0,64
Poskušam narediti športno izkušnjo zabavno	4,38	0,69
Prikazujem pozitiven in optimističen starševski stil	4,37	0,68
Poudarjam pomembnost trdega dela pri mojem otroku	4,34	0,77
Zagotavljam otroku več kot dovolj priložnosti in sredstev za uspešnost v športu	4,30	0,75
Obnašam se mirno in zaupam v otroka ko tekmuje	4,27	0,82
Bolj poudarjam razvoj mojega otroka in zabavo kot zmagovanje	4,26	0,90
Izogibam se kritiziranju otroka takoj po tekmovanju ali med vožnjo domov	4,24	0,94
Poudarjam osnovne vrednote, kot npr. če nameravaš nekaj narediti, naredi to prav	4,19	0,78
Izogibam se izvajanju pritiska za zmago	4,18	1,11
Izogibam se, da bi dovolil, da bi otrokov šport prevladal nad celotnim življenjem otroka	4,17	0,91
Imam primeren vidik/pogled na uspeh (ga jemljem z rezervo/zadržkom)	4,12	0,88
Poskušam se izogniti, da bi šport postal preveč pomemben in da bi se vse vrtelo okoli njega	4,12	1,00
Izogibam se skušnjavi, da bi se večina pogovorov doma nanašala na otrokov šport	4,11	0,95
Izogibam se, da bi postal trener svojemu otroku	4,10	1,22
Vzpodbujam otroka, da išče nove izzive in priložnosti	4,08	0,80
Dovoljujem otroku, da je odgovoren za svojo športno pripravo (ne delam vse namesto njega/nje- nosim torbo, napolnim bidon z vodo, ...)	3,97	1,21
Imam pričakovanja, ki so za mojega otroka športnika realistična	3,93	1,04
Smatram, da je otrok odgovoren za slabo in nešportno vedenje	3,69	1,14
Sem zgled za aktiven način življenja	3,61	1,02
Primerno priganjam/potiskam otroka, ko je len in ne dela dovolj trdo	3,57	1,05
Redko kritiziram otroka v zvezi s športom	3,56	1,29

Tabela 15: Vedenje staršev (vprašalnik B) – 25 trditev (n=145)

Ocenite v kolikšni meri določeno vedenje velja za vas!		
(Na lestvici od 1 do 4 ovrednotite vaše vedenje. 1- Nikoli ne velja, 2- Občasno velja, 3- Večinoma velja, 4- Vedno velja)		
Vedenje staršev (vprašalnik B) - 25 trditev (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
Želim si samo, da bi se otrok dobro počutil in bil vesel, ko igra	3,83	0,45

se nadaljuje

nadaljevanje

Verjamem, da šport mojega otroka pripada mojemu otroku in ne meni	3,79	0,58
Najpomembnejša stvar pri udeležbi mojega otroka v športu je zabava	3,47	0,74
Poskušam pomagati otroku, da ima primeren pogled na svoje napake in šport	3,08	0,78
Ni moja naloga, da vrednotim ali kritiziram otrokovo uspešnost pri igri	2,97	1,00
Mislím, da je moja naloga, da motiviram otroka, da bi postal boljši	2,74	0,85
Nikoli nisem zelo zaskrbljen glede rezultata tekme v kateri igra moj otrok	2,74	0,98
Ne bom dovolil, da bi trener ponižal ali vpil na mojega otroka	2,72	1,01
Ko mojemu otroku spodleti, naredi napako, čutim njeno/njegovo bolečino in razočaranje	2,58	0,90
Športne cilje postavljám skupaj z otrokom	2,35	1,06
Postanem zelo razočaran in jezen, ko moj otrok igra pod svojimi zmožnostmi	1,90	0,70
Po vsaki tekmi dam otroku kritično oceno njene/njegove igre	1,78	0,72
Mislím, da je pomembno, da se moj otrok privadi na kričanje trenerjev, ker jim to pomaga kot priprava za življenje	1,72	0,82
Lahko sem zelo kritičen, ko dela moj otrok napake ali izgublja	1,59	0,68
Zalo se razburim ob slabih odločitvah sodnikov	1,55	0,67
Poskušam gledati večino treningov, da lahko popravljám otroka, ko dela napake	1,42	0,72
Počutim se ježno in v zadregi, ko moj otrok slabo igra	1,41	0,55
Če se moj otrok nebi tako branil, ko mu želim podati povratno informacijo, bi lahko postal bistveno boljši športnik	1,34	0,60
Če otroka nebi priganjal, ona/on nebi treniral	1,32	0,59
Počutim se krivo za nekatere stvari, ki jih povem otroku po igri	1,31	0,53
Moj življenjski partner in jaz se prepirava o tem kako jaz ravnám z hčerko/sinom v povezavi z njenim/njegovim športom	1,30	0,54
Večina trenerjev ne ve o čem govore	1,26	0,49
Če se moj otrok ne odlikuje in zmaguje, vidim zelo malo smisla za njeno/njegovo sodelovanje v športu	1,19	0,43
Čutim, da mi je otrok dolžan pokazati in doseči določen nivo uspešnosti zaradi vsega mojega žrtvovanja	1,19	0,46
Vodim dnevnik uspešnosti, statistiko uspešnosti igranja otroka, da lahko spremljamo njen/njegov napredek	1,10	0,42

Tabela 16: Vedenje staršev (vprašalnik B, v %) – 25 trditev (n=145)

Ocenite v kolikšni meri določeno vedenje velja za vas!					
(Na lestvici od 1 do 4 ovrednotite vaše vedenje. 1- Nikoli ne velja, 2- Občasno velja, 3- Večinoma velja, 4- Vedno velja)		Nikoli ne velja	Občasno velja	Večinoma velja	Vedno velja
Vpr.	Vedenje staršev (vprašalnik B) - 25 trditev (n=145)	1	2	3	4
25	Želim si samo, da bi se otrok dobro počutil in bil vesel, ko igra	0,7%	0,7%	13,8%	84,8%
24	Verjamem, da šport mojega otroka pripada mojemu otroku in ne meni	2,1%	2,1%	11,0%	84,8%
9	Najpomembnejša stvar pri udeležbi mojega otroka v športu je zabava	2,8%	6,2%	32,4%	58,6%
18	Poskušam pomagati otroku, da ima primeren pogled na svoje napake in šport	0,7%	24,8%	40,7%	33,8%

se nadaljuje

nadaljevanje

22	Ni moja naloga, da vrednotim ali kritiziram otrokovo uspešnost pri igri	9,0%	24,8%	26,9%	39,3%
7	Mislím, da je moja naloga, da motiviram otroka, da bi postal boljši	4,8%	37,2%	36,6%	21,4%
19	Nikoli nisem zelo zaskrbljen glede rezultata tekme v kateri igra moj otrok	13,8%	22,8%	38,6%	24,8%
20	Ne bom dovolil, da bi trener ponižal ali vpil na mojega otroka	14,5%	24,8%	35,2%	25,5%
15	Ko mojemu otroku spodleti, naredi napako, čutim njeno/njegovo bolečino in razočaranje	11,7%	35,2%	36,6%	16,6%
6	Športne cilje postavljám skupaj z otrokom	27,7%	26,4%	29,2%	16,7%
1	Postanem zelo razočaran in jezen, ko moj otrok igra pod svojimi zmožnostmi	28,2%	55,9%	13,8%	2,1%
2	Po vsaki tekmi dam otroku kritično oceno njene/njegove igre	37,2%	49,7%	11,0%	2,1%
16	Mislím, da je pomembno, da se moj otrok privadí na kričanje trenerjev, ker jim to pomaga kot priprava za življenje	48,2%	33,8%	15,2%	2,8%
5	Lahko sem zelo kritičen, ko dela moj otrok napake ali izgublja	51,0%	39,3%	9,0%	0,7%
10	Zalo se razburim ob slabih odločitvah sodnikov	53,4%	39,6%	5,6%	1,4%
14	Poskušám gledati večino treningov, da lahko popravljám otroka, ko dela napake	68,8%	22,2%	6,9%	2,1%
8	Počutim se ježno in v zadregi, ko moj otrok slabo igra	61,8%	35,4%	2,8%	0,0%
21	Če se moj otrok nebi tako branil, ko mu želim podati povratno informacijo, bi lahko postal bistveno boljši športnik	71,7%	24,1%	2,8%	1,4%
3	Če otroka nebi priganjal, ona/on nebi treniral	72,9%	23,6%	2,1%	1,4%
13	Počutim se krivo za nekatere stvari, ki jih povem otroku po igri	71,7%	26,2%	1,4%	0,7%
17	Moj življenjski partner in jaz se prepirava o tem kako jaz ravnám z hčerko/sinom v povezavi z njenim/njegovim športom	73,8%	22,1%	4,1%	0,0%
11	Večina trenerjev ne ve o čem govore	75,8%	22,1%	2,1%	0,0%
4	Če se moj otrok ne odlikuje in zmaguje, vidim zelo malo smisla za njeno/njegovo sodelovanje v športu	82,6%	16,0%	1,4%	0,0%
23	Čutim, da mi je otrok dolžan pokazati in doseči določen nivo uspešnosti zaradi vsega mojega žrtvovanja	84,1%	13,1%	2,8%	0,0%
12	Vodim dnevnik uspešnosti, statistiko uspešnosti igranja otroka, da lahko spremljám njen/njegov napredek	93,7%	3,5%	2,1%	0,7%

PRILOGA 3: Demografski podatki vzorca

Demografski podatki vzorca

Tabela 1: Spol anketiranih staršev

Spol	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Moški	73	50,3	51,8	51,8
Ženski	68	46,9	48,2	100,0
Total	141	97,2	100,0	
Ni odgovoril	4	2,8		
Skupaj	145	100,0		

Tabela 2: Starost anketiranih staršev

Starost	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
do pod 30 let	2	1,4	1,4	1,4
od 30 do pod 35	19	13,1	13,1	14,5
od 35 do pod 40	50	34,5	34,5	49,0
od 40 do pod 45	51	35,2	35,2	84,1
od 45 do pod 50	17	11,7	11,7	95,9
50 let ali več	6	4,1	4,1	100,0
Skupaj	145	100,0	100,0	

Tabela 3: Izobrazba anketiranih staršev

Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Osnovna šola	1	0,7	0,7	0,7
Poklicna šola	5	3,4	3,4	4,1
Srednja šola	53	36,6	36,6	40,7
Višja, visoka šola	28	19,3	19,3	60,0
Univerza	50	34,5	34,5	94,5
Končan magisterij ali doktorat	8	5,5	5,5	100,0
Skupaj	145	100,0	100,0	

Tabela 4: Neto mesečni dohodki vseh članov gospodinjstva

Prosim označite, koliko približno znaša NETO MESEČNI dohodek VSEH ČLANOV vašega gospodinjstva?	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
do pod 500 evrov neto	3	2,1	2,4	2,4
od 500 do pod 800 evrov neto	3	2,1	2,4	4,8
od 800 do pod 1100 evrov neto	5	3,4	4,0	8,7
od 1100 do pod 1400 evrov neto	11	7,6	8,7	17,5
od 1400 do pod 1700 evrov neto	13	9,0	10,3	27,8
od 1700 do pod 2000 evrov neto	17	11,7	13,5	41,3
od 2000 do pod 2300 evrov neto	19	13,1	15,1	56,3
od 2300 do pod 2600 evrov neto	14	9,7	11,1	67,5
od 2600 do pod 2900 evrov neto	10	6,9	7,9	75,4
od 2900 do pod 3200 evrov neto	9	6,2	7,1	82,5
od 3200 naprej evrov neto	22	15,2	17,5	100,0
Total	126	86,9	100,0	
Zavrnil	19	13,1		
Skupaj	145	100,0		

Tabela 5: Povprečna poraba na leto za otrokovo udejstvovanje v hokeju na ledu

Prosim označite, koliko v povprečju PORABITE na LETO za otrokovo udejstvovanje v izbranem športu?	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
do pod 500 evrov neto	4	2,8	3,0	3,0
od 500 do pod 800 evrov neto	11	7,6	8,1	11,1
od 800 do pod 1100 evrov neto	17	11,7	12,6	23,7
od 1100 do pod 1400 evrov neto	35	24,1	25,9	49,6
od 1400 do pod 1700 evrov neto	21	14,5	15,6	65,2
od 1700 do pod 2000 evrov neto	20	13,8	14,8	80,0
od 2000 do pod 2300 evrov neto	13	9,0	9,6	89,6
od 2300 do pod 2600 evrov neto	6	4,1	4,4	94,1
od 2600 do pod 2900 evrov neto	4	2,8	3,0	97,0
od 2900 do pod 3200 evrov neto	2	1,4	1,5	98,5
od 3200 naprej evrov neto	2	1,4	1,5	100,0
Total	135	93,1	100,0	
Zavrnil	10	6,9		
Skupaj	145	100,0		

Tabela 6: Ukvarjanje s športom v preteklosti (da/ne)

Ali ste se v preteklosti ukvarjali s športom?	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Da	105	72,4	72,4	72,4
Ne	40	27,6	27,6	100,0
Skupaj	145	100,0	100,0	

Tabela 7: Ukvarjanje s športom v preteklosti (oblika športa)

Označite, s katero obliko športa ste se ukvarjali!	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Amatersko, rekreacijsko	49	33,8	46,7	46,7
Pol profesionalno	42	29,0	40,0	86,7
Profesionalno	14	9,7	13,3	100,0
Total	105	72,4	100,0	
Preskok	40	27,6		
Skupaj	145	100,0		

Tabela 8: Ukvarjanje s hokejem na ledu

Ali ste se ukvarjali s hokejem na ledu?	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Da	26	17,9	24,8	24,8
Ne	79	54,5	75,2	100,0
Total	105	72,4	100,0	
Preskok	40	27,6		
Skupaj	145	100,0		

Tabela 9: Starostna skupina otrok hokejistov

Označite starostno skupino, v katero SPADA (ne v kateri trenira) vaš otrok!	Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
U6	20	13,8	13,8	13,8
U8	40	27,6	27,6	41,4
U10	42	29,0	29,0	70,3
U12	43	29,7	29,7	100,0
Skupaj	145	100,0	100,0	

PRILOGA 4: Rezultati SPSS analize

MOTIVI

1. CILJ: Ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti - hokej na ledu.

Ocenite v kolikšni meri se vam zdi določen motiv pomemben!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite pomembnost. 1- Sploh ni pomembno, 2- Ni pomembno, 3- Niti pomembno, niti nepomembno, 4- Pomembno, 5- Zelo je pomembno)

Motivi- starši (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
Da je zdrav	4,79	0,46
Da se dobro počuti	4,76	0,44
Da se zabava	4,75	0,45
Da je otrok aktiven	4,68	0,50
Da pridobi na samozavesti	4,66	0,52
Da se nauči razumeti z drugimi	4,65	0,52
Da se nauči samokontrole	4,64	0,55
Da se nauči nekaj o sebi	4,56	0,59
Da ustvari in ima nove prijatelje	4,55	0,55
Da je del ekipe	4,54	0,59
Da se nauči novih veščin	4,52	0,51
Da je v kondiciji	4,49	0,59
Da tekmuje	3,91	0,82
Da zmaguje na tekmovanjih	2,79	0,99
Da bi bil izbran v boljšo ekipo	2,71	1,08
Da dobi štipendijo	2,58	1,07
Da izstopa v primerjavi z ostalimi sovrstniki	2,51	0,95
Kot priprava za služenje denarja v športu	2,21	0,98

MOTIVI

1. CILJ: Ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti - hokej na ledu.

Statistika		
Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		
Število	Veljaven	145
	Ni odgovoril	0

Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		Število	Odstotek (%)	Veljavni odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Veljaven	So tekmovalno usmerjeni	56	38,6	38,6	38,6
	Niso tekmovalno usmerjeni	89	61,4	61,4	100,0
	Skupaj	145	100,0	100,0	

Primeri pretirane tekmovalnosti med starši - (n=145)	1 - Sploh se ne strinjam	2 - Se ne strinjam	3 - Niti strinjam, niti ne strinjam	4 - Se strinjam	5 - Povsem se strinjam	Skupaj
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so vpili na našega trenerja	32,9%	23,8%	18,9%	17,5%	7,0%	100,0%
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so poskušali "trenirati s tribune"	7,6%	8,3%	15,3%	43,8%	25,0%	100,0%
Videl ali slišal sem druge starše naše ekipe, ki so uporabljali neprimerno in žaljivo izrazoslovje	11,2%	21,0%	25,2%	23,8%	18,9%	100,0%

1. CILJ: Ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti - hokej na ledu.

HIPOTEZA 1: Med starši, ki so tekmovalno usmerjeni, je višji delež moških.

Povzetek obdelanih podatkov	Podatki					
	Veljaven		Ni odgovoril		Skupaj	
	Število	Odstotek	Število	Odstotek	Število	Odstotek
Spol * Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	141	97,2%	4	2,8%	145	100,0%
Izkušnje staršev s športom * Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	145	100,0%	0	,0%	145	100,0%

Spol * Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov

Kontingenčna tabela - tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 1)			Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		Skupaj
			So tekmovalno usmerjeni	Niso tekmovalno usmerjeni	
Spol	Moški	Število	28	45	73
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	51,9%	51,7%	51,8%
	Ženski	Število	26	42	68
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	48,1%	48,3%	48,2%
Skupaj	Število		54	87	141
	% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat test (hipoteza 1)	Vrednost	Prostostne stopnje	Asymp. Sig. (2-sided)	St. značilnosti (2-stranska)	St. značilnosti (1-stranska)
Pearsonov hi-kvadrat	,000 ^a	1	,988		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,000	1	,988		
Fisher's Exact Test				1,000	,563
Linear-by-Linear Association	,000	1	,988		
Število veljavnih primerov	141				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 26,04.

b. Computed only for a 2x2 table

MOTIVI

1. CILJ: Ugotoviti, kateri so motivi staršev otrok, starostnih kategorij U6 do U12, za vključitev teh otrok v organizirano obliko športne aktivnosti - hokej na ledu.

HIPOTEZA 2: Med starši, ki so tekmovalno usmerjeni, je nižji delež tistih, ki so se v preteklosti profesionalno ali pol profesionalno ukvarjali s športom kot med tistimi starši, ki niso tekmovalno usmerjeni.

Izkušnje staršev s športom * Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov

Kontingenčna tabela - tekmovalnost staršev na osnovi motivov (hipoteza 2)			Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov		Skupaj
			So tekmovalno usmerjeni	Niso tekmovalno usmerjeni	
Izkušnje staršev s športom	Igrali profesionalno ali pol profesionalno	Število	20	36	56
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	35,7%	40,4%	38,6%
	Igrali amatersko ali niso igrali	Število	36	53	89
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	64,3%	59,6%	61,4%
Skupaj		Število	56	89	145
		% znotraj Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	100,0%	100,0%	100,0%

Hi-kvadrat test (hipoteza 2)	Vrednost	Prostostne stopnje	Asymp. Sig. (2-sided)	St. značilnosti (2-stranska)	St. značilnosti (1-stranska)
Pearsonov hi-kvadrat	,325 ^a	1	,569		
Continuity Correction ^b	,156	1	,693		
Likelihood Ratio	,326	1	,568		
Fisher's Exact Test				,603	,347
Linear-by-Linear Association	,323	1	,570		
Število veljavnih primerov	145				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,63.

b. Computed only for a 2x2 table

MODEL ŠPORTNE UDELEŽBE

2. CILJ: Ugotoviti, kako dobro starši poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe.

HIPOTEZA 3: Starši, niso v zadostni meri seznanjeni z razvojnimi usmeritvami športne udeležbe otrok, ki se nanašajo na njihovo športno kariero v odrasli dobi.

Ocenite v kolikšni meri se strinjate s spodaj navedenimi trditvami športne udeležbe otrok/mladih!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše strinjanje. 1- Sploh se ne strinjam, 2- Se ne strinjam, 3- Niti strinjam, niti ne strinjam, 4- Se strinjam, 5- Povsem se strinjam)

Trditve	Športna udeležba otrok/mladih (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
Trd. 1:	V poznem mladostništvu (pri približno 16 letih), mladostniki že razvijejo potrebne telesne, kognitivne, družabne, čustvene in gibalne sposobnosti za visoko specializiran trening v enem športu	4,38	0,74
Trd. 2:	Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih (6-12 let) vpliva na vzpostavitev širokega spektra gibalnih in kognitivnih izkušenj, ki jih otroci konec koncev lahko prenesejo v šport, ki jih najbolj zanima (osnovni šport)	4,16	0,88
Trd. 3:	Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih (različni športi/športna okolja nudijo različen socialni kontekst, izkušnje in priložnosti za socializacijo), ki večinoma ugodno vplivajo na pozitivni razvoj mladih	4,06	0,86
Trd. 4:	Približno ob zaključku osnovne šole (pri približno 13 letih) bi morali imeti otroci možnost, da se odločijo ali se bodo specializirali v svojem priljubljenem športu ali pa bodo v njem nadaljevali na rekreativnem nivoju.	4,01	0,92
Trd. 5:	Velika količina usmerjene igre (otroci igrajo za zabavo, zaradi lastnega interesa in zanimanja, ne za medalje, aktivnost otrok je težko primerjati s kakršnokoli obliko strukturiranega treninga) v vzorčnih letih (6-12 let), je trdna podlaga za gradnjo notranje motivacije preko vključenosti v aktivnosti, ki so zabavne in ki spodbujajo uravnavanje/prilagajanje notranje motivacije	3,96	0,96
Trd. 6:	Zgodnja diverzifikacija (otrok je vključen v dva ali več različnih športov v vzorčnih letih- 6 do 12 let) ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega/svetovnega razreda, pri športih kjer se doseže maksimalna športna učinkovitost po odrasčanju (v odrasli dobi, na splošno v poznih 20 letih in začetku 30 let, po tistem ko otrok popolnoma odraste)	3,81	1,03
Trd. 7:	Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere in ima pozitiven vpliv na dolgoročno udeležbo v športu	3,67	1,05

MODEL ŠPORTNE UDELEŽBE

2. CILJ: Ugotoviti, kako dobro starši poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe.

HIPOTEZA 4: Starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja poznajo dognanja razvojnega modela športne udeležbe, ki se nanašajo na športno kariero otrok v odrasli dobi, v manjši meri kot ostali starši.

Trd.	Trditve - zbirna statistika (hipoteza 4)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Trd. 6:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega ...	So tekmovalno usmerjeni	56	3,86	,962	,128
		Niso tekmovalno usmerjeni	88	3,77	1,069	,114
Trd. 7:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere ...	So tekmovalno usmerjeni	56	3,82	,855	,114
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	3,57	1,158	,124
Trd. 3:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih ...	So tekmovalno usmerjeni	55	4,02	,828	,112
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	4,08	,879	,094
Trd. 5:	Postulati razvojnega modela: Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih je trdna podlaga ...	So tekmovalno usmerjeni	56	4,16	,733	,098
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	3,83	1,059	,114
Trd. 5:	Postulati razvojnega modela: Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih vpliva na vzpostavitev ...	So tekmovalno usmerjeni	56	4,25	,769	,103
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	4,10	,940	,101
Trd. 4:	Postulati razvojnega modela: Približno ob zaključku osnovne šole bi morali imeti otroci možnost ...	So tekmovalno usmerjeni	55	4,11	,854	,115
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	3,94	,957	,103
Trd. 1:	Postulati razvojnega modela: V poznem mladostništvu (pri približno 16 letih), mladostniki že razvijejo ...	So tekmovalno usmerjeni	56	4,48	,632	,084
		Niso tekmovalno usmerjeni	87	4,31	,797	,085

Independent Samples Test			Lavenov test o enakosti varianc		t-test o enakosti povprečij			
Trd.	T-test (hipoteza 4)	F			St. značilnosti	t	Prostostne stopnje	St. značilnosti (2-stranska)
Trd. 6:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija ne ovira otroka, da bi se razvil v športnika elitnega ...	Variance so enake	,381	,538	,480	142	,632	,084
		Variance niso enake			,491	126,201	,624	,084
Trd. 7:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija vpliva na podaljševanje športne kariere ...	Variance so enake	9,021	,003	1,371	141	,172	,247
		Variance niso enake			1,462	138,260	,146	,247
Trd. 3:	Postulati razvojnega modela: Zgodnja diverzifikacija omogoča sodelovanje v različnih kontekstih ...	Variance so enake	,241	,624	-,421	140	,675	-,062
		Variance niso enake			-,426	120,121	,671	-,062
Trd. 5:	Postulati razvojnega modela: Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih je trdna podlaga ...	Variance so enake	6,923	,009	2,057	141	,042	,333
		Variance niso enake			2,222	140,205	,028	,333
Trd. 5:	Postulati razvojnega modela: Velika količina usmerjene igre v vzorčnih letih vpliva na vzpostavitev ...	Variance so enake	,811	,369	,975	141	,331	,147
		Variance niso enake			1,018	133,051	,310	,147
Trd. 4:	Postulati razvojnega modela: Približno ob zaključku osnovne šole bi morali imeti otroci možnost ...	Variance so enake	,110	,740	1,053	140	,294	,167
		Variance niso enake			1,080	124,515	,282	,167
Trd. 1:	Postulati razvojnega modela: V poznem mladostništvu (pri približno 16 letih), mladostniki že razvijejo ...	Variance so enake	,153	,696	1,360	141	,176	,172
		Variance niso enake			1,430	134,837	,155	,172

VEDENJE STARŠEV

3. CILJ: Ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

HIPOTEZE 5, 6, 7

Ocenite v kolikšni meri je določeno vedenje značilno za vas (pomislite kako bi vas ocenil vaš otrok ali trener vašega otroka)!

(Na lestvici od 1 do 5 ovrednotite vaše vedenje. 1- Sploh ni značilno za mene, ..., 5- Je zelo značilno za mene)

Vedenje staršev (vprašalnik A)- 30 trditev (n=143)	Povp. ocena	Stand. odklon
Zagotavljam prevoz, finančno in logistično podporo	4,73	0,62
Zagotavljam ljubezen in podporo otroku ne glede na njeno/njegovo uspešnost v športu	4,67	0,70
Mojega otroka smatram najprej kot otroka in šele nato kot športnika	4,63	0,64
Zagotavljam veliko spodbudo otroku z zavedanjem in priznanjem za tisto kar dela prav	4,55	0,59
Izogibam se temu, da bi otrokov šport jemal kot investicijo od katere nekaj pričakujem	4,42	1,00
Poskušam zadržati moje osebne interese v športu za sebe, kot sekundarne v odnosu do otroka	4,42	0,76
Omogočam otroku, da se seznanja z različnimi športi	4,40	0,80
Ravnam, postopam in se obnašam do otroka enako v primeru zmag ali porazov	4,40	0,82
Dovoljujem otroku, da tudi sam sprejema odločitve/ima nekaj besede pri športni aktivnosti	4,40	0,64
Poskušam narediti športno izkušnjo zabavno	4,38	0,69
Prikazujem pozitiven in optimističen starševski stil	4,37	0,68
Poudarjam pomembnost trdega dela pri mojem otroku	4,34	0,77
Zagotavljam otroku več kot dovolj priložnosti in sredstev za uspešnost v športu	4,30	0,75
Obnašam se mirno in zaupam v otroka ko tekmuje	4,27	0,82
Bolj poudarjam razvoj mojega otroka in zabavo kot zmagovanje	4,26	0,90
Izogibam se kritiziranju otroka takoj po tekmovanju ali med vožnjo domov	4,24	0,94
Poudarjam osnovne vrednote, kot npr. če nameravaš nekaj narediti, naredi to prav	4,19	0,78
Izogibam se izvajanju pritiska za zmago	4,18	1,11
Izogibam se, da bi dovolil, da bi otrokov šport prevladal nad celotnim življenjem otroka	4,17	0,91
Imam primeren vidik/pogled na uspeh (ga jemljem z rezervo/zadržkom)	4,12	0,88
Poskušam se izogniti, da bi šport postal preveč pomemben in da bi se vse vrtelo okoli njega	4,12	1,00
Izogibam se skušnjavi, da bi se večina pogovorov doma nanašala na otrokov šport	4,11	0,95
Izogibam se, da bi postal trener svojemu otroku	4,10	1,22
Vzpodbujam otroka, da išče nove izzive in priložnosti	4,08	0,80
Dovoljujem otroku, da je odgovoren za svojo športno pripravo (ne delam vse namesto njega/njenosim torbo, napolnim bidon z vodo, ...)	3,97	1,21
Imam pričakovanja, ki so za mojega otroka športnika realistična	3,93	1,04
Smatram, da je otrok odgovoren za slabo in nešportno vedenje	3,69	1,14
Sem zgled za aktiven način življenja	3,61	1,02
Primerno priganjam/potiskam otroka, ko je len in ne dela dovolj trdo	3,57	1,05
Redko kritiziram otroka v zvezi s športom	3,56	1,29

VEDENJE STARŠEV

3. CILJ: Ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

HIPOTEZE 5, 6, 7

Ocenite v kolikšni meri določeno vedenje velja za vas!

(Na lestvici od 1 do 4 ovrednotite vaše vedenje. 1- Nikoli ne velja, 2- Občasno velja, 3- Večinoma velja, 4- Vedno velja)

Vpr.	Vedenje staršev (vprašalnik B) - 25 trditev (n=145)	Povp. ocena	Stand. odklon
25	Želim si samo, da bi se otrok dobro počutil in bil vesel, ko igra	3,83	0,45
24	Verjamem, da šport mojega otroka pripada mojemu otroku in ne meni	3,79	0,58
9	Najpomembnejša stvar pri udeležbi mojega otroka v športu je zabava	3,47	0,74
18	Poskušam pomagati otroku, da ima primeren pogled na svoje napake in šport	3,08	0,78
22	Ni moja naloga, da vrednotim ali kritiziram otrokovo uspešnost pri igri	2,97	1,00
7	Mislim, da je moja naloga, da motiviram otroka, da bi postal boljši	2,74	0,85
19	Nikoli nisem zelo zaskrbljen glede rezultata tekme v kateri igra moj otrok	2,74	0,98
20	Ne bom dovolil, da bi trener ponižal ali vpil na mojega otroka	2,72	1,01
15	Ko mojemu otroku spodleti, naredi napako, čutim njeno/njegovo bolečino in razočaranje	2,58	0,90
6	Športne cilje postavljam skupaj z otrokom	2,35	1,06
1	Postanem zelo razočaran in jezen, ko moj otrok igra pod svojimi zmožnostmi	1,90	0,70
2	Po vsaki tekmi dam otroku kritično oceno njene/njegove igre	1,78	0,72
16	Mislim, da je pomembno, da se moj otrok privadi na kričanje trenerjev, ker jim to pomaga kot priprava za življenje	1,72	0,82
5	Lahko sem zelo kritičen, ko dela moj otrok napake ali izgublja	1,59	0,68
10	Zalo se razburim ob slabih odločitvah sodnikov	1,55	0,67
14	Poskušam gledati večino treningov, da lahko popravljam otroka, ko dela napake	1,42	0,72
8	Počutim se ježno in v zadregi, ko moj otrok slabo igra	1,41	0,55
21	Če se moj otrok nebi tako branil, ko mu želim podati povratno informacijo, bi lahko postal bistveno boljši športnik	1,34	0,60
3	Če otroka nebi priganjal, ona/on nebi treniral	1,32	0,59
13	Počutim se krivo za nekatere stvari, ki jih povem otroku po igri	1,31	0,53
17	Moj življenjski partner in jaz se pripravava o tem kako jaz ravnam z hčerko/sinom v povezavi z njenim/njegovim športom	1,30	0,54
11	Večina trenerjev ne ve o čem govore	1,26	0,49
4	Če se moj otrok ne odlikuje in zmaga, vidim zelo malo smisla za njeno/njegovo sodelovanje v športu	1,19	0,43
23	Čutim, da mi je otrok dolžan pokazati in doseči določen nivo uspešnosti zaradi vsega mojega žrtvovanja	1,19	0,46
12	Vodim dnevnik uspešnosti, statistiko uspešnosti igranja otroka, da lahko spremljamo njen/njegov napredek	1,10	0,42

VEDENJE STARŠEV

3. CILJ: Ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

HIPOTEZE 5, 6, 7

Rezultat testa vedenja staršev

Rezultati testa - vedenje staršev (vprašalnik A) v povezavi s športnim udeleževanjem otrok (n=130)	% anketirancev	Kumulativni odstotek (%)	Število
Rezultat 89 in manj: vplivate negativno	2,3	2,3	3
Rezultat 90 do 104: obstaja velika verjetnost, da vplivate negativno	4,6	6,9	6
Rezultat 105 do 119: občasno ste učinkoviti	20,0	26,9	26
Rezultat 120 do 134: ste zelo učinkoviti	39,2	66,2	51
Rezultat 135 in več: odlično opravljeno	33,8	100,0	44
Skupaj	100,0		130

Rezultat testa vedenja staršev

Rezultati testa- vedenje staršev (vprašalnik B) v povezavi s športnim udejstvovanjem otrok (n=139)	% anketirancev	Kumulativni odstotek (%)	Število
Rezultat 50 do 60: počnete vse kar je v vaši moči, da resno škodujete otroku.	0	,0	0
Rezultat 39 do 49: ste v redu, vendar morate bolj dosledno podpirati vašega otroka	,0	,0	0
Rezultat 20 do 38: ste v redu, vendar morate bolj dosledno podpirati vašega otroka	1,4	1,4	2
Rezultat 1 do 19: ste na precej dobri poti	48,9	50,4	68
Rezultat -15 do 0: bravo	49,6	100,0	69
Skupaj	100,0		139

VEDENJE STARŠEV

3. CILJ: Ugotoviti, ali starši s svojim vedenjem pozitivno ali negativno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

HIPOTEZE 5, 6, 7

HIPOTEZA 5: Starši, ki poudarjajo motiv tekmovalnosti oz. zmagovanja s svojim vedenjem manj pozitivno vplivajo na športno izkušnjo svojih otrok.

Zbirna statistika (hipoteza 5)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Vedenje staršev_test (vprašalnik A)	So tekmovalno usmerjeni	53	122,623	17,794	2,444
	Niso tekmovalno usmerjeni	77	128,805	11,633	1,326
Vedenje staršev_test (vprašalnik B)	So tekmovalno usmerjeni	54	3,074	7,523	1,024
	Niso tekmovalno usmerjeni	85	,024	5,235	,568

Independent Samples Test		Lavenov test o enakosti varianc		t-test o enakosti aritmetičnih sredin						
		F	St. Značilnosti	t	Prostostne stopnje	St. značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	Stand. napaka razlik	95% interval zaupanja	
T-test (hipoteza 5)									Spodnja meja	Zgornja meja
Vedenje staršev_test (vprašalnik A)	Variance so enake	6,573	,012	-2,396	128	,018	-6,183	2,580	-11,288	-1,077
	Variance niso enake			-2,224	82,225	,029	-6,183	2,781	-11,714	-,651
Vedenje staršev_test (vprašalnik B)	Variance so enake	7,137	,008	2,818	137	,006	3,051	1,083	,910	5,191
	Variance niso enake			2,606	85,515	,011	3,051	1,171	,723	5,378

Hipoteza 6: Starši, ki so tekmovalno usmerjeni tudi porabijo oz. namenijo več sredstev za otroke in njihovo igranje hokeja na ledu v primerjavi s tistimi, ki niso tekmovalno usmerjeni.

Zbirna statistika (hipoteza 6)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otroka	So tekmovalno usmerjeni	53	1600,00	692,06	95,06
	Niso tekmovalno usmerjeni	82	1438,41	596,04	65,82

Independent Samples Test		Lavenov test o enakosti varianc		t-test o enakosti aritmetičnih sredin						
		F	St. Značilnosti	t	Prostostne stopnje	St. značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	Stand. napaka razlik	95% interval zaupanja	
T-test (hipoteza 6)									Spodnja meja	Zgornja meja
Povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otroka	Variance so enake	1,530	,218	1,443	133	,151	161,585	111,972	-59,890	383,061
	Variance niso enake			1,397	99,179	,165	161,585	115,625	-67,835	391,005

Hipoteza 7: Starši, ki so tekmovalno usmerjeni (v primerjavi s tistimi, ki niso) tudi menijo, da je potrebno najeti dodatnega trenerja, obiskovati dodatne specialne treninge/campe (več kot omogoča trenutni program kluba), da bi otrok lahko postal mednarodno konkurenčen in primerljiv igralcem vrhunškega razreda.

Zbirna statistika (hipoteza 7)	Tekmovalnost staršev, opredeljena na osnovi motivov	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand. napaka povp. ocene
Strinjanje s trditvami: Menim, da je potrebno za otroka najeti dodatnega osebnega trenerja, obiskovati ...	So tekmovalno usmerjeni	56	3,13	1,376	,184
	Niso tekmovalno usmerjeni	87	2,45	1,336	,143

Independent Samples Test		Lavenov test o enakosti varianc		t-test o enakosti aritmetičnih sredin						
		F	St. Značilnosti	t	Prostostne stopnje	St. značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	Stand. napaka razlik	95% interval zaupanja	
T-test (hipoteza 7)									Spodnja meja	Zgornja meja
Strinjanje s trditvami: Menim, da je potrebno za otroka najeti dodatnega osebnega trenerja, obiskovati ...	Variance so enake	,124	,725	2,922	141	,004	,677	,232	,219	1,135
	Variance niso enake			2,903	114,943	,004	,677	,233	,215	1,138

ZAZNAVANJE HOKEJSKIH PROGRAMOV

4. CILJ: Ugotoviti, kako starši zaznavajo hokejske programe za otroke, starostnih kategorij U6 do U12.

Pri vsakem vprašanju izberite eno od dveh trditev, ki najbolj opisuje program v vašem klubu!

PRINCIPI PROGRAMA (n=145)

Vp.	Trditev 1	%	%	Trditev 2
1	Šport za vse	92,4	7,6	Šport za nadarjene
2	Osredotočenost na otroke	80,6	19,4	Osredotočenost na odrasle
3	Usmerjenost v kvantiteto	73,2	26,8	Usmerjenost v kvaliteto
4	Usmerjenost v učenje	68,5	31,5	Usmerjenost v izvajanje
5	Vpletenost samo otrok	66,2	33,8	Vpletenost tudi staršev
6	Rekreativni program	26,2	73,8	Tekmovalni program
7	Razpršeno odločanje	22,2	77,8	Centralizirano odločanje
8	Usmerjenost v zmagovanje	21,5	78,5	Usmerjenost v sodelovanje
9	Sodelovanje samo sebi namen	17,2	82,8	Sodelovanje ima širši namen

KOMUNIKACIJA KLUBOV S STARŠI

5. CILJ: Ugotoviti, kako dobro hokejski klubi predstavijo programske cilje staršem otrok, starostnih kategorij U6 do U12.

Ocenjevanje pretekle sezone: Trener je predstavil vizijo programa in razvoja ekipe

Stopnja strinjanja (n=143)	% anketirancev	Kumulativni odstotek (%)	Število
1 - Sploh se ne strinjam	8,4	8,4	12
2 - Se ne strinjam	14,0	22,4	20
3 - Niti strinjam, niti ne strinjam	30,1	52,4	43
4 - Se strinjam	30,1	82,5	43
5 - Povsem se strinjam	17,5	100,0	25
Skupaj			143
Ni odgovoril			2
Skupaj			145

IZOBRAZBA - FINANCE

6. CILJ: Ugotoviti, ali starši z višjo izobrazbo namenijo več sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

HIPOTEZA 8: Starši z višjo izobrazbo namenijo več finančnih sredstev za udejstvovanje otrok v hokeju na ledu kot starši z nižjo izobrazbo.

Zbirna statistika (hipoteza 8)	Izobrazba	Število	Povp. ocena	Stand. odklon	Stand.napaka povp.ocene
Povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otrok	Srednja šola ali manj	54	1526,85	676,333	92,037
	Višja šola ali več	81	1485,19	614,636	68,293

Independent Samples Test		Lavenov test o enakosti varianc		t-test o enakosti aritmetičnih sredin						
		F	St. Značilnosti	t	Prostostne stopnje	St. značilnosti (2-stranska)	Povprečna razlika	Stand. napaka razlik	95% interval zaupanja	
T-test (hipoteza 8)									Spodnja meja	Zgornja meja
Povprečni znesek, ki ga starši porabijo za športno udejstvovanje otrok	Variance so enake	,832	,363	,371	133	,712	41,667	112,425	-180,706	264,039
	Variance niso enake			,364	106,117	,717	41,667	114,607	-185,550	268,883

PRILOGA 5: ASEP programski principi

ASEP filozofija, ki se nanaša na treniranje, ima moto najprej športnik in šele nato zmagovanje.

V nadaljevanju podajam ASEP pogled oz. stališča, v zvezi z devetmi ključnimi programskimi principi oz. principi programa (Martens, 2001):

- **Princip 1: Šport za vse ali Šport za nadarjene**

Po ASEP naj bi vsaka skupnost zagotavljala čimbolj širok nabor športnih programov za čimveč članov skupnosti, v odvisnosti od razpoložljivih resursov. Cilj programa naj bi bil določen na podlagi pogodbenih določil organizacije in drugih programov v skupnosti. Če se program financira s pomočjo javnih sredstev in deluje bolj na rekreacijski osnovi, bi morali v program vključiti čimveč otrok različnih sposobnosti, let in spola, v skladu z razpoložljivimi resursi. V primeru privatnega kluba, ki deluje v skupnosti, v kateri je večino programov rekreacijskih, je dobrodošla možnost zagotoviti program, ki je namenjen bolj nadarjenim otrokom.

- **Princip 2: Osredotočenost na otroke ali Osredotočenost na odrasle**

Športni programi mladih naj bi bili osnovani in vodeni predvsem z namenom zadovoljevanja potreb otrok. Športni program mladih je potrebno obvarovati pred cilji odraslih, ki postavljajo potrebe in želje odraslih pred potrebe otrok. Glede na to, da odrasli (še posebej trenerji in starši) vseeno prispevajo viden delež k doseganju programskih ciljev, je za uspešnost programa ključno, da zadovoljuje potrebe in želje sodelujočih odraslih pri čemer ne sme priti do podrejanja interesov otrok.

- **Princip 3: Usmerjenost v kvantiteto ali Usmerjenost v kvaliteto**

Stališče ASEP je, da je bolje ponuditi program manjšemu številu udeležencev ob hkratnem zagotavljanju varne in koristne športne izkušnje kot pa ponuditi program večjemu številu udeležencev ob zmanjšani kvaliteti. Poudarjajo še, da zgolj sodelovanje v športnem programu še ne zagotavlja koristi otrokom. Če je program slabo voden lahko celo škodi.

- **Princip 4: Usmerjenost v učenje ali Usmerjenost v izvajanje**

Veliko programov zagotavlja zelo malo možnosti za učenje športnih veščin in preveč poudarjajo izvajanje teh veščin na tekmovanjih. Učenje športnih veščin v razvojno primernem tempu bi morala biti prioriteta in ne izvajanje teh veščin na tekmovanjih. Za večino otrok bi morala služiti tekmovanja bolj kot priložnost za učenje in ne toliko za ocenjevanje lastne vrednosti. Ko otroci odraščajo, napredujejo in sodelujejo v bolj naprednih športnih programih, je bolj primeren čas tudi za ocenjevanje uspešnosti.

- **Princip 5: Vpletenost samo otrok ali Vpletenost tudi staršev**

ASEP zelo priporoča vpletenost staršev. Smatrajo, da obstaja napaka v športnem programu kadar vmešavanje staršev povzroča motnje do točke, ko je staršem odvzeta možnost deljenja športne izkušnje s svojimi otroci. Vpletenost staršev je ključna za maksimiziranje koristi športnih programov mladih.

- **Princip 6: Rekreativni program ali Tekmovalni program**
Otroci se ukvarjajo s športom iz različnih razlogov. Nekateri zgolj iz zabave in možnosti druženja z vrstniki, drugi najdejo izziv v obvladovanju športnih veščin in uspehah na tekmovanjih. Dobro uravnotežen športni program, bi moral zadovoljevati potrebe obeh skupin otrok, rekreacijsko in tekmovalno usmerjenih otrok.
- **Princip 7: Razpršeno odločanje ali Centralizirano odločanje**
Pri sprejemanju odločitev, v zvezi z vodenjem športnih programov, bi morale vodje programov vključiti in upoštevati mnenja staršev, trenerjev, mlajših udeležencev- otrok. Vodje programov bi morale vedeti kdaj in kako vključiti ostale v procese odločanja. Nekatero odločitev je potrebno sprejeti na podlagi medsebojnega dogovora, druge zopet samostojno s strani vodij programov.
- **Princip 8: Usmerjenost v zmagovanje ali Usmerjenost v sodelovanje**
Sodelovanje kot cilj bi moralo vedno imeti prednost pred zmagovanjem. Vseeno, pa naj bi bila želja po zmagi in ne samo zmagovanje spodbujana toliko časa dokler stremenje k zmagi ostaja v podrejenem položaju napram sodelovanju kot ciljem. Na podlagi motivacije po zmagi, preko predanosti in stremjenja k odličnosti, lahko program doseže nekatere dogoročne cilje povezane z udeležbo mladih.
- **Princip 9: Sodelovanje samo sebi namen ali Sodelovanje ima širši namen**
Športni programi bi morali imeti prostor za otroke, ki si želijo sodelovati v športu zgolj iz razloga zabave. Ni pričakovati od vsakega udeleženca, da sodeluje v športu zgolj iz razloga, da bi postal odličen športnik ali da ima zmagovanje najvišjo prioriteto. Dobri športni programi bi morali biti osnovani tudi za doseganje drugih ciljev. Športni programi mladih pomagajo mladim ljudem postati odgovorne odrasle osebe. Športni programi morajo imeti širši namen, pomagati morajo, da se otroci razvijejo telesno, psihično in socialno.